

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Juan Carlos Onetti

Kısa Hayat

.. ROMAN

Juan
Carlos
Onetti

Soykan Özyurt'un
Türkçesiyle

Kısa Hayat

alef

alef

Juan Carlos Onetti

1909'da Uruguay, Montevideo'da dünyaya geldi. Montevideo'da çıkan *Marcha* dergisinde gazetecilik hayatına başladı. 1974'te Madrid'e sürgüne gidene kadar Montevideo ile Buenos Aires arasında gidip gelerek, gazetecilik, senaryo yazarlığı, kütüphanecilik gibi işler yaparak yaşadı. İlk romanı *El pozo* (Kuyu) 1939'da 500 adet basıldığında pek az kimsenin dikkatini çekmişti. 1980 Cervantes Ödülü sahibi yazar, bugün İspanyolca edebiyatların çınarlarından biri kabul ediliyor. Alef'in yayın programındaki Santa María üçlemesi diye anılan *La vida breve* (Kısa Hayat), *El astillero* (Tersane) ve *Juntacadáveres* (Ceset Toplayıcı) adlı romanlarında kurduğu mitik şehir ve bazı sakinleri, uzun yıllara yayılan eserlerinde bazen bir ima, bazen bütün bir sahne, bazen bir yan karakter, bazen başkahraman olarak tekrar tekrar ortaya çıkacak, büyük bir destana dönüşecektir.

Yazar hakkında kapsamlı bir yazı, Aleften çıkan *Tersane* adlı romanında ek olarak yayımlanmıştır.

Soykan Özyurt

1974 yılında Kastamonu'da doğdu. Eğitimini ODTÜ Mühendislik Fakültesinde tamamlayıp bir süre İstanbul'da yaşadıkdan sonra 2011 yılında Buenos Aires'e göçtü. Halen bu şehirde yaşıyor, bağımsız bir tiyatrodan ışık teknisyenliği yapıyor ve Buenos Aires Üniversitesi Felsefe ve Edebiyat Fakültesinde antropoloji eğitimini sürdürüyor.

KURGU KİTAPLIĞI DİZİSİ 48

Kısa Hayat

Juan Carlos Onetti

Orijinal adı: La vida breve

Mayıs 2019

ISBN 978-605-2393-07-9

© Juan Carlos Onetti ve vârisleri, 1950

© Alef Yayınevi, İstanbul, 2016, yayıncılık sertifika no: 24965

Telif hakları Carmen Balcells aracılığıyla alınmıştır, izinsiz çoğaltılamaz.

İspanyolcadan çeviren: Soykan Özyurt

Yayına hazırlayan: Çiçek Öztek

Son okuma: Işıl Güleçyüz

Kapak tasarımı: Sinan Kılıç

Bu kitap İspanya Eğitim Kültür ve Spor Bakanlığının desteğiyle yayımlanmıştır.

This work has been published with a subsidy from the Ministry of Education,
Culture and Sport of Spain.

Baskı: Mutlu Basım Yayın (sertifika no: 18569)

Güven Sanayi Sitesi C Blok No: 256 Topkapı/İstanbul tlf. (212) 577 72 08

Alef Yayınevi

Cemal Nadir Sokak Büyük Milas Han no: 24/17 Cağaloğlu/ İSTANBUL

tlf. (212) 245 56 27 • alefkitap@gmail.com.com

www.facebook.com/alefkitap • www.kitapis.com/alef/kitap • instagram @alefyayinevi

Juan Carlos Onetti

Kısa Hayat

.. Roman

İSPANYOLCADAN ÇEVİREN:

Soykan Özyurt

Norah Lange ve Oliverio Gironde'ya

O something pernicious and dread!
Something far away from a puny and pious life!
Something unproved! Something in a trance!
Something escaped from the anchorage and driving free.

Walt Whitman. "A Song of Joys" Leaves of Grass, 1855.

Ey habis ve iğrenç olan!
Cılız, dindar bir hayattan uzak olan!
Kanıtlanmamış şey! Esrik olan şey!
Limandan kaçıp gönlünce dolaşan şey.

"Sevinçli Şarkı," *Çimen Yaprakları*.
(Fahri Öz'ün Türkçesiyle)

İçindekiler

Birinci Kısım

1. Santa Rosa 13
2. Díaz Grey, Şehir ve Nehir 20
3. Miriam: Mami 28
4. Kurtuluş 38
5. Elena Sala 45
6. Yaşlı Muhafız: Yanlış Anlamalar 55
7. Ölü Doğa 66
8. Koca 72
9. Geri Dönüş 74
10. Gerçek Öğle Vakitleri 79
11. Mektuplar: On Beş Gün 83
12. On Beş Günün Son Günü 91
13. Bay Lagos 103
14. “Onlar” ve Ernesto 115
15. Küçük Ölümler ve Dirilişler 121
16. Plajdaki Otel 128
17. Saç Modeli 136
18. Bir Ayrılık 146
19. Sohbet Toplantısı 155
20. Davet 163
21. Yanlış Hesap 171
22. “La Vie est Brève” 177
23. Macleod’lar 184
24. Yolculuk 190

İkinci Kısım

25. Patron 201
26. Yeni Başlangıç 209
27. İnkâr 217
28. Kemancıyla Karşılaşma 223
29. Bekleyişin İlk Kısım 228
30. Sonbaharın Üç Günü 234
31. Umutsuzlar 239
32. Dünyanın Sonu 249
33. Raquel'in Ziyareti 256
34. Bir Kez Daha Ernesto 269
35. "Paris Plaisir" 280
36. Macbeth 289
37. Bir Dostluğun Başlangıcı 301
38. Stein'e Mektup 309
39. İngiliz 316
40. Thalassa 325
41. Bay Albano 346

BİRİNCİ KISIM

“Çılgın dünya,” dedi kadın bir kez daha, birini taklit eder, bir şeyleri tercüme eder gibi.

Onu duvarın ardından duyuyordum. Buzdolabının soğuk buharıyla sebze kokularının önünde ya da ikinci güneşi ile yatak odası arasında kaskatı asılı duran ve yeni getirilen mobilyaların dağınıklığını gölgeleyen jaluzinin karşısında ağızını açıp kaparken hayal ettim. Kesik cümlelerini, söylediklerine aldırış etmeksizin dalgın dalgın dinledim.

Sesi, adımları, sabahlığı ve tombul olduklarını hayal ettiğim kolları mutfaktan yatak odasına geçerken, bir adam, olsa olsa küçümseyici imada bulunan tek heceli bir kelime zinciriyle onu onaylıyordu. O zaman, kadının içinden geçerken yardığı sıcaklık yeniden birleşiyor, çatlaklar doluyor, ağırlığıyla bütün odalara, merdiven boşluklarına, binanın her köşesine çöküyordu.

Kadın komşu dairenin tek odasında volta atarken ben banyoda ayakta, neredeyse sessiz bir yağmurun altında başım eğik, onu dinliyordum.

“Yüreğimi paramparça etse de, size yemin ediyorum,” dedi kadının sesi, biraz nağmeli; tam bir şey itiraf edecekken karşısına bir engel çıkıyormuş gibi her cümlenin sonunda nefesini tutuyordu, “önünde diz çöküp yalvarmayacağım. İstedığı gibi olsun. Benim de gururum var. Ben ondan daha çok acı çeksem bile.”

“Hadi canım yapmayın,” dedi adam uzlaştırma çabasıyla.

Kısa bir süre dairenin sessizliğini dinledim, bardakların içinde çalkalanan buzların çın çınları hâkimdi artık. Adam kolları-

nı sıvamış olmalıydı, cüsseli ve çıkık çeneliydi herhalde; kadın da üstdudağından ve göğsünden sızan terden rahatsız, sinirli sinirli burnunu çekiyordu. Bense, ince duvarın diğer tarafında, çıplak, ayakta, havluya uzanmak yerine üzerimi kaplayan su damlacıklarının buharlaştıklarını hissederek, biriken sıcaklığın tertemiz yatak örtüsünün üzerinde dolaştığı kasvetli odaya bakıyordum öylece kapıdan öteye. Şimdi bilerek Gertrudis'i düşünüyordum; uzun bacaklı sevgili Gertrudis; karnında beyazımsı eski yarasıyla Gertrudis; suskun ve titrek bakışlı, bazen tükürüğünü yutar gibi kinini içine atan Gertrudis; bayramlık elbiselerinin göğsüne taktığı minik altın gülüyle, ezbere bildiğim Gertrudis.

Kadının sesini yine duyduğumda, Gertrudis'in göğsünde taşıyacağı yeni yara izine tiksinti duymadan bakma işini düşündüm; belki zamanın Gertrudis'in karnında duran ve benim defalarca dilimin ucuyla keşfettiğim hassas ve pürüzsüz, bir imza gibi hareketli diğer yarasıyla aynı renkli soluk belirsizliğe dönüştüreceği kırmızı ya da pembe damarlı örgüsüyle yuvarlak bir bölge.

"Kalbimi kıracak," dedi kadın yan taraftan, "belki asla eskisi gibi olmayacağım. Bu üç yıl boyunca, Ricardo kaç kez deli gibi ağlattı beni. Bilmediğiniz çok şey var. Aslında daha önce çok daha kötülerini yaptı. Ama bu sefer bitti."

Mutfakta, buzdolabının önünde eğilmiş bir şeyler arıyor, yüzünü, göğsünü buzdolabından gelen katılaşmış sebzelerin yağlı kokularıyla serinletiyor olmalıydı.

"Kalbim parçalansa bile geri adım atmayacağım. Gelse, önümde diz çöküp yalvarsa bile..."

"Öyle demeyin," dedi adam. Mutfağın kapısına kadar ses çıkarmadan yürümüştü sanırım. Kılılı kollarından birini kapının çerçevesine dayamış, ötekini bardak tutarken kıvrımış, yuvarıdan kadının çömelmiş vücuduna bakıyor olmalıydı. "Öyle demeyin. Herkes hata yapar. Yani mesela... Ricardo özür dilemeye gelse..."

“İnanın, ne derim bilmiyorum,” diye itiraf etti. “Onun yüzünden öyle acı çektim ki! Kendimize birer içki daha alalım mı, ne dersiniz?”

Mutfakta olmalıydılar çünkü bulaşık teknesinde kırılan buzların sesini işittim. Duşu tekrar açıp omuzlarımı suyun altına sokarken bu sabahı, yaklaşık on saat önce doktorun Gertrudis’in sol göğsünü dikkatle kestiği ya da dikkat gerektirmeyen tek bir hamleyle koparıp attığı ânı düşünüyordum. Bisturin’in elinde titrediğini hissetmiş, keskin kenarın yağ yumuşaklığından kuru, ani bir sertliğe geçişini algılamış olsa gerek.

Kadın derin bir iç çekti ve bir kahkaha attı; düşün tekdüze sırılısının bastırıldığı bir cümle ulaştı bana:

“Erkeklerden neler çektiğimi bir bilerseniz!” Yatak odasına doğru uzaklaştı ve balkonun kapılarını çarptı. “Bu arada söylesenize, Santa Rosa fırtınası ne zaman gelecek?”

“Bugün bekleniyor,” dedi adam sesini yükselterek. Kadının peşinden gitmemiştii. “Acele etmeyin, şafaktan önce patlar.”

O anda, bir haftadır aynı şeyi düşünüyor olduğumu fark ettim, bana baharın getireceği belirsiz mucizeyi beklediğimi hatırladım. Böceğin teki saatlerdir duştan akan suyla banyonun küçük penceresinden giren günün son ışığı arasında, dalgın ve öfkeli vızıldayıp duruyordu. Bir köpek gibi üzerimdeki suları silkeledim ve hapsolan sıcağın nabzının attığı odanın alacakaranlığına baktım. Şimdi şekilsiz, ameliyat masasına denizanası gibi yayılıp kendini bir kadeh gibi sunan o kesik göğsü unutmayı beceremiyorken, Stein’in benden istediği senaryoyu yazmam mümkün olmayacaktı. O şeyle süt emiyormuş gibi yaparak eğlendiğimi kendime tekrar etmeye çabalasam da, unutmak mümkün olmayacaktı. Stein beklemek zorundaydı, ve sefalet benimleydi. Ayrıca herkes –yan daireye yeni taşınan tanımadığım hayat kadını, tıraş köpüğü kokulu havada dönüp duran böcek, Buenos Aires’te yaşayan herkes– bu Santa Ro-

sa gününde benimle birlikte beklemeye mahkûm olmuştu, ister bilsinler ister bilmesinler, tehditkâr ve uğursuz sıcakta ahmaklar gibi açılmış ağızlarıyla, eli kulağında baharı ve kıyıdan bir geçit açıp şehri mutluluğun tıpkı bir hatırlama eylemi gibi apansız ve eksiksiz boy gösterdiği bereketli bir ülkeye dönüş-türecek kısa süreli muhteşem fırtınayı bir an için görmeye uğraşarak beklemekteler.

Kadınla adam tekrar odaya dönmüşlerdi, seslerini işitmez olmuştum.

“Vallahi, şu dünya bizimki gibi bir çılgınlık görmemiştir,” demişti kadın mutfaktan çıkarken.

Duşu kapattım, böceğin yaklaşmasını bekledim, havluyu tepesine indirip yerdeki mazgala gönderdim, ardından çıplak ve ıslak bir halde yatak odasına girdim. Jaluzinin arkasından, kuzey yönünde kararmaya başlayan geceyi seyrettim, şimşekleri birbirinden ayıran saniyeleri saydım. Ağzıma iki naneli pastil atıp yatağa uzandım.

... Göğüs ampütasyonu. Kalın kenarlı bir kauçuk tas üzerine gelişigüzel açılmış bir kesik gibi bir yara izi hayal edilebilir, içinde pembemsi, yüzeyi kabarcıklı, hareketsiz bir madde olsun ve bu da onu aydınlatan lambayı ileri geri salladığımızda bir sıvı izlenimini versin. Ameliyattan on beş gün, bir ay sonra ne hale geleceği de düşünülebilir; incecik bir deri tabakası gerilmiş üzerine, şeffaf, öyle ince ki kimse uzun süre bakmaya cüret edemeyecektir. Daha sonra kırıksıklıklar kendilerini belli etmeye başlar, şekil alır, başkalaşırdı; o zaman yaraya kaçamak bakışlar atmak, bir gece onu çıplak yakalamak, hangi sertliğin, hangi çizgilerin, pembenin ve beyazın hangi tonlarının baskın çıkıp kalıcı olacağıyla ilgili tahminler yürütmek mümkün olurdu. Ayrıca Gertrudis, bir ilkbahar ya da yaz günü balkondan bana yine nedensizce güler, bir an, pırıl pırıl gözlerle, ısrarla bakardı. Hemen peşinden bakışlarını indirir, dudakla-

rının kenarlarındaki çizgiler, meydan okuyan bir gülümseme şeklinde donup kalırdı.

İşte o zaman sağ elimin sırası gelmiş olurdu, orada olmayan ama parmaklarım tarafından henüz unutulmamış bir şekli ve karşılığı tam olarak havada sıktığım fars saati gelir çatardı. ‘Avcum abartılı şekilde içinin boş kalmasından korkacak, parmak uçlarım tanımadıkları ve onlara yakınlık vaat etmeyen, pürüzlü ya da kaygan yuvarlak yaranın yüzeyini tahriş etmekten çekinecekler.’

“Anlıyor musunuz, sorun ne eğlence ne dans, sadece gösterdiği tavır,” dedi kadın, yan duvarın ardından, başımın hemen üzerinde yakın bir yerlerden.

Belki benim gibi, yatağa, gündüz duvarın içine gömülebilen ve geceleyin umutsuz yay gıcırıltılarıyla mezarından çıkarılabilen bir yatağa uzanmıştır; adam –irikiyım cüssesiyle, ateşli koyu kestane bıyıklarıyla, sürekli içiyordur– yorgun bir halde ya da ter içinde koltuğa yığılmış, kadının çıplak ayakları karşısında hayali bir saygının mahkûmu olmuştur. Hiçbir şey söylemeden, başıyla onaylayarak, konuşan kadına bakıyordu; kırmızı ojeli ayak tırnaklarının büyüğüyle gözleri, zaman zaman farkında olmaksızın, tempo tutan kısa parmaklarına kayıyordu.

“Karnaval falan umurumda değil, anlasanıza! Bu yaşta dans dans diye tutturacak değilim. Ama bu beraber gideceğimiz ilk karnaval dansıydı, Ricardo ile benim. Ve size açıkça söylüyorum, ona da söyledim, tam bir kancık evladı gibi davrandı. Söyleyin bana, ‘dinle, başka işim var’ ya da ‘canım istemiyor’ deseydi ne kaybederdi? Eğer bana güvenmeyecekse, söyleyin başka kime güvenecek? Bir kadını asla kandıramazsınız; kandırılmaya biz izin veririz, evet, hem de birçok kez, ama bu ikisi aynı şey değil.” İki öksürük arasında güldü kedersiz. “İsimlerine kadar sayabilirim size; onun hakkında neler bildiğimi, sırf ketumluğumdan ağzımı açmadığımı öğrense çok şaşırırdı. Rüyasında

görse inanmaz. Yahu söyleyin bana, karnaval gecesi, birlikte gideceğimiz ilk dans, bunlar önemli değil mi? On bir oluyor, on iki oluyor ve beyimiz ortalarda yok. Hatta Gorda'ya Ricardo'un bu kadar geç vakte kadar fırsat bulup kaçamayışının beni üzdüğünü söyledim. Bütün eğlenceyi kaçırdığını düşünerek onun adına üzüldüm bir de, düşünsenize. Eski zamanların kadınları gibi giyinmişim, ama siyahları çekmişim üzerime, ve beyaz peruğumla.”

Kadın üç kesik kakhaha attı; her cümlenin sonunu vurgulamak için beklenmedik şekilde duraklayan sinirli sesinin aksine gülüşü, uzun süre baskılanarak şekillenen, kısa aralıklarla birdenbire atılan zayıf bir kişnemeye benziyordu.

“Zavallı Gorda, öfkeden rengi attı. Bizim yüzümüzden bütün gecesi piç olmuştu, sonunda da çekip gitti. Belgrano'daki o kallavi koltukta (bilmem hatırladınız mı?) peruğum ve koca yasemin buketim yerlerde, uyandığımda hava aydınlanmıştı. O her tarafı kapalı sıcak oda harbiden cenaze evine benziyordu.”

... ‘Ve eğer her şey yolunda giderse,’ diye düşündüm, ‘Gertrudis nekahet dönemini ölü gibi bitkin bir halde burada geçirecek. Kâğıttan hallice duvarın öbür tarafındaki o iğrenç mahlukla birlikte. Ve yarın hastanede onu gördüğümde, tabii eğer görebilirim, eğer onun henüz ölmeyeceğini anlarsam, en azından elini sımsıkı tutabilecek ve ona gülümseyerek artık komşularımız olduğunu söyleyebileceğim. Çünkü eğer konuşabilir ya da beni duyabilirse ve fazla acı çekmiyorsa, yandaki eve, yani H'ye, yeni birinin taşınmış olmasından daha önemli bir habirim, ona söyleyecek daha gerçek bir şeyim olmayacak. O gülümseyecek, sorular soracak, kendini daha iyi hissedecek ve eve dönecek. Ve o zaman sıra sağ elime, dudağıma ve tüm vücuduma gelecek; vazife, acıma ve aşağılama dehşeti ânı. Çünkü ona sunabileceğim tek inandırıcı kanıt, tek saadet ve güven kaynağı, apaydınlık bir ışıktaki şehvetten gençleşmiş yüzümü kaldırıp

onu kesilmiş göğsünün üzerine yatırmak, öpmek ve orada aklımı kaybetmek olacak.’

“Kapris yaptığımdan değil,” diyordu kadın. Şimdi koridorda duruyordu. “Bu defa geri dönüşü yok bu işin.”

Vüçudum kurumuş, ateş basmıştı, yataktan kalktım; sıcakta düşe kalka giriş kapısına gidip dikiz deliğinin kapağını kaldırdım.

“Göreceksiniz her şey nasıl da düzelecek,” diye tekrarladı görünmez adam sakince.

Kadını gördüm; sabahlık değil, üzerine oturan koyu renkli bir elbisesi vardı, çıplak kolları tombul ve beyazdı. Kalp yarasına pamuk bastırılmış gibi kesik kesik bir sesle, artık hiçbir şeyin fayda etmeyeceğini, şimdi bana gri omzunu ve kafasındaki şapkanın koyu renkli siperliğini gösteren adama gülümsemeyi ihmal etmeden tekrarlıyordu.

“Sizi temin ederim. Sabrın da sınırı vardır. Değil mi?”

Elimi, yatağın başucundaki masa lambasının küçük ışık dairesine girene dek uzattım. Birkaç dakikadır, Gertrudis'i uyurken dinliyor, aralık kalmış kuru ağzı, neredeyse simsiyah, önceki halinden daha kalın dudakları, parlak ama nemsiz burnuyla balkona döndüğü yüzünü gizlice seyrediyordum. Komodinin üzerindeki morfin ampulüne uzandım, iki parmağımla tutup kaldırdım, döndürdüm, neşeli, gizemli bir ışıltı veren renksiz sıvıyı bir an çalkaladım. Saat iki, iki buçuktu herhalde; gece yarısından beri kilisenin saatini duymamıştım. Bazen bir motor ya da tramvay sesi, bazen kaynağı belirsiz bir gürültü, ilaçla kolonya kokulu odaya giriyordu.

Gece yarısından önce kusmuştu, yüzüne kolonyalı mendili bastırmış ağlarken, tek kelime etmeden omzuna yumuşakça vuruyordum, zaten gün boyu, elimden geldiğince kim bilir kaç kere tekrar etmiştim: "Dert etme. Ağlama, ne olur." Ben ampulle oynarken, kafası lavabonun üzerinde, kararlı, neredeyse umutsuz, duyulabilir utanç ve nefret tonlarıyla etrafa saçtığı sesleri, sanki odanın köşelerinde kalan eski gürültü lekeleriymiş gibi sürekli duyduğumu sanıyordum. Elimle tuttuğum alnındaki terin arttığını hissederken, Julio Stein'in benden istediği senaryoyu düşünüyor; Julio'yu, gülümseyerek kolumu dürterken, çok yakında fakirliği eskimiş bir aşk gibi terk edeceğime garanti verirken, beni yapmak istediğim şeyin tam da bu olduğuna ikna ederken gözümde canlandırıyordum. 'Ağlama,' diyordum içimden, 'kederlenme. Benim için fark eden bir şey yok, hiçbir şey değişmedi. Şimdilik emin değilim ama galiba buldum, tamamlanmış bir

fikir değil, ama Julio'nun kesin hoşuna gidecek. Morfin satan bir ihtiyar var, adam doktor. Her şey işte bu noktadan, doktordan başlamalı. Belki ihtiyar değil ama yorgun, huysuz. Sen iyileşince yazmaya başlarım. Bir ya da iki hafta, fazla değil. Ağlama, kederlenme. Doktorun muayenehanesinde aniden ortaya çıkan bir kadın görüyorum. Doktor Santa María'da yaşıyor, hemen nehrin kıyısında. Orada sadece bir defa bulundum, bir günü bulmadı, yaz mevsimiydi, ama havasını, otelin önündeki ağaçları, nehir boyunca gelen teknenin dinginliğini hatırlıyorum. Şehrin hemen yanında bir İsviçre kolonisi var, biliyorum. Doktor orada yaşıyor ve kadın aniden muayenehaneye giriyor. Hani sen içeri girip bluzunu çıkarmak için paravanın arkasına geçmiş, sonra boynundaki zincirde sallanan altın haçla, mavi lekesiyle göğsündeki şişliği göstermiştin ya doktora, öyle. Senaryonun ilk bölümü için en az on üç bin pezo. Ajansı bırakırım, başka bir yere gider orada yaşarız, sen nereye istersen, belki çocuk yaparız. Ağlama, kederlenme,' diye aklımdan geçiriyordum.

Kendimi konuşurken hatırladım; aptallığımın, güçsüzlüğümün, yalanımın vücudumda yer kapladığını, şekil aldığını gördüm. Yastığında belli belirsiz hıçkırıklar içinde titreyerek sakinleşirken, "Ağlama, kederlenme," diye tekrar ettim.

Bir meselenin sonlandığını, kaçınılmaz bir diğerinin başladığını, bu ikisinden hiçbirini düşünmemem gerektiğini, bunların hayatın sonuyla çürüme gibi tek bir şey olduğunu bilerek, Gertrudis'in vücuduna, nefesine bitişik duran elim morfin ampulünü evirip çeviriyordu. Ampul, işaretparmağımla başparmağım arasında hareket ediyordu. Bense bu sıvıya dair, garip renginin, hareket kapasitesinin, elim durur durmaz hareketsiz kalma, sanki hiç sallanmamış gibi ışıқта sakince parıldama kolaylığının ima ettiği kötücül bir nitelik hayal ediyordum.

İsviçreli çiftçi kolonisiyle nehir arasındaki küçük bir şehrin ümitsiz, suskun sakini, kırk yaşlarındaki silik doktoru hayal ede-

rek ona yaklaşma ihtiyaçının giderek arttığını hissederken, hafiften tırlatmış, ampulle oynuyordum. Santa María. Çünkü ben orada yıllar önce, sebepsiz, yirmi dört saatliğine mutlu olmuştum. Bu doktorun belki belirlenmiş, her şeyi açıklayan bir geçmişi olmalıydı, ama bu beni hiç ilgilendirmiyordu; ne ahlaki ne dogmatik bir temeli olan fanatikçe bir kararla, bir kürtaja yardım etmektense elini kesmeyi tercih etmişti belki; kalın camlı gözlükleri, benimki gibi ufak bir vücudu, aklarla karışık seyrek sarı saçları olmalıydı; camekânların, alet edevatın, içi görünmeyen cam kavanozların bir kenarda durduğu muayenehanesinde işini görüyor olmalıydı bu doktor. Köřesi paravanla örtölü bir muayenehaneydi; paravanın arkasında şaşırtıcı derecede iyi kalite bir aynayla hastalarına daha önce hiç kullanılmamış izlenimi veren nikelaj bir elbise askılığı vardı. Arabaları, kilisesi, kulübü, kooperatifi, eczanesi, pastanesi, heykeli, ağaçları, yalınayak esmer çocukları, acelesi olan sarışın adamlarıyla meydanın üzerinde yükselen; konservatuvardan piyano müziğinin yayıldığı apansız ıssızlıklara, öğle uykularına, bazen de gökyüzünün süt gibi olduğu gecelere nazır iki büyük pencereyi çok net bir şekilde görüyordum. Paravanın karşısındaki köşede üzeri dağınık geniş bir çalışma masası vardı, arkasında da tıp, psikoloji, Marksizm, pul koleksiyonculuğu hakkında yığınla kitap dolu raflar başlıyordu. Ama doktorun bir yıl önce, o taşra şehri Santa María'ya gelmeden önceki hayatı beni ilgilendirmiyordu.

Díaz Grey ismini verdiğim doktordan ve bir de bir sabah öğleye doğru muayenehanesine giren, dikkatle paravanın arkasına geçiپ gülümseyerek elbisesinin üst kısmını çıkarırken köşedeki pırıl pırıl aynada mekanik bir şekilde dişlerine göz atan kadın fikrinden başka bir şeyim yoktu. Henüz görmezlikten geldiğim bir sebep yüzünden o anda doktorun üzerinde beyaz önlük yerine yeni bir gri takım elbise vardı, paravanın ardından kadının çıkmasını beklerken ayağındaki siyah ipek çoraplarını çekişti-

riyordu. Kadın da elimdeydi, hep böyle kalacağını düşündüm. Yüzünden yansıyan olgun güveniyle, görkemli vücudu için hayli küçük iki göğsü arasındaki fotoğraflı madalyonu hafifçe sallandırarak ciddi bir tavırla muayenehanede yürürken gördüm onu. Kadın aniden durdu, dudaklarında asılı kalan gülümsemesiyle, sabırlı, kayıtsız omuzlarını kaldırdı. Bir an için, dingin yüzü merakla doktorunkine yöneldi. Derken kadın arkasını döndü, acele etmeden aynalı köşeye çekilerek kayboldu, sonra da giyinik ve cüretkâr bir halde ortaya çıkıverdi.

Ampulü komodindeki şişelerle termometre kılıfının arasına bıraktım. Gertrudis bir dizini kaldırıp tekrar indirdi; sanki susuzluğu ya da havayı çiğniyormuş gibi dişlerini gıcırdattı, iç çekip öylece kaldı, sessiz. Onda sadece, yanaklarının derisinde, gözlerinin etrafındaki çizgilerde acılı bir beklentinin yılgınlığı canlı kalmıştı. Kendimi yavaşça yüzüstü düşmeye bıraktım.

... Kadının Díaz Grey'e gösterdiği gövdesi ve yürürken sallanmayan küçük göğüsleri aşırı derecede beyazdı; sütü ve parlak kuşeyi andıran o göğüslerle karşılaştırıldığında doktorun kravatu cırtlak kalıyordu. Bembeyaz, şaşılacak derecede beyazdılar; kadının yüzüyle, boynunun geri kalanıyla karşıtlık oluşturuyorlardı.

Gertrudis'in inlediğini duydum, doğrulduğum sırada dudaklarını büzüp gevşettiğini gördüm. Işık rahatsız ediyor olamazdı. Gertrudis'in aşırı etli, çok yuvarlak, göze görünür şekilde duymaya elverişli kulağının beyazlığına, pembeliğine baktım. Yüzü hep balkona dönük, tümüyle içine kapanık, dudaklarının arasından tek dişinin sivri ucunu göstererek uyuyordu.

... Doktor Díaz Grey'den ve tekrar çıplak göğüsleriyle ortaya çıkmak üzere paravanın ardında kaybolan sonra telaş etmeden gizlenip giyinik dönen kadından söz etmeye devam edelim. Her ikisinin yaşadığı şehir vardı elimde. "Baştan aşağı kötü olsun istemem," demişti Julio; "tipik kadın dergisi hikâyesi olma-

sın. Ama çok iyi de olmasın. İnsanlara hikâyeyi kafalarına göre bozma fırsatı versin yeter.”

Şimdi Díaz Grey’in muayenehanesindeki iki pencerenin meydanına baktığı taşra şehri vardı elimde. Dikkatle, ağır ağır yataktan çıktım, ışığı kapattım. Ellerimle yoklayarak balkona varana, yarısına kadar çekilmiş jaluzinin ahşabına avuçlarımla dokunana dek yürüdüm. Bahar gecesinde, yeni bir Santa María görmenin böylesine kolay olmasından dolayı şaşkın, müteşekkire gülümsüyordum. Yokuşuyla, nehriyle şehir, ıslıl ıslıl otel, sokaklarda samimiyetsiz esprilerle gülümseyen yanık tenli insanlar.

Komşu dairenin kapısının çarptığını, kadının banyoya girdiğini, sonra bir şarkı mırıldanarak dolaştığını duydum, yalnızdı.

Önce, çömelmiş bir halde, alnım jaluzinin kenarına dayalı, gecenin serince havasını soludum bir süre. Karşıdaki teras katında beyaz çamaşırlar salınıyor, zaman zaman kırbaç gibi sesler çıkarıyorlardı. Paslı, yosun bağlamış, aşınmış tuğlasıyla, dökük alçı kabartmalarıyla demirden bir iskelet. Gertrudis, dünyadan kopmuş, arkamda hafifçe horlayarak uyumaya devam ediyordu, ben de böylece özgürleşmiştim. Komşu kadın esneyerek bir koltuğu itti. Başımı koyaklara uzattım, nehre doğru. Geniş bir nehir, dar bir nehir, yüzeyinde aceleci fırtına bulutlarının yansıdığı tehditkâr ve yalnız bir nehir; kıyısında bayraklarla donanmış tekneleri, bayramlık elbiselerini giymiş insan kalabalığı, ortasındaysa odunlarla, varillerle yüklü, akıntısına kapılmış giden yandan çarklı bir gemisi olan bir nehir.

Kadın, sol yanımda, balkonunda beyaz bir ışık yaktı. “Öyle ahım şahım olmasın, ama katlanılmayacak ölçüde aptalca da olmasın. Ayrıca yerinde olsam bir tutam şiddet eklerdim.” Kadının parlak, yüksek topuklularıyla parkeye vura vura yürürken mırıldandığı şarkı şimdi daha iyi duyuluyordu. Adımların bir erkeğe ait olmadığı çok belliydi. Hâlâ şarkı söylüyordu, jaluzinin yanına geldi ve zayıf beyaz ışık karanlık gecede doğuya doğru uzansın diye

kaldırdı. Kapalı ağızıyla şarkısını mırıldanmaya devam ediyordu; neredeyse kıpırtısız gölgesi balkonun karoları üzerinde uzuyor, demir parmaklıklarda parçalara ayrılıyordu; havaya kaldırdığı elleri hassasiyetle, tembellikle hareket ediyor, elbisesinin düğmelerine dokunuyor ya da taranmış saçlarını dağıtıyordu. Sonra kollarını iki yana bıraktı, derin bir iç çekti. Rüzgârla birlikte liman kokusu geldi. Kadın odanın ortasına dek yürüyüp telefonda konuşmaya başladı, gülüyordu. Gertrudis bir soru fısıldayıp horlamasına devam etti. Kadının gülüşü keskinleşiyor, sertleşiyor, aniden kesiliyor, tanıdık bir tür nefretle ve umutsuzlukla dolu, karanlık, tamamına ermek üzere olan bir sessizlikte can veriyordu.

“Söyle ona sabretsin, Gorda. Dayansın azıcık. Söyle ona, adam gibi davransın.” Kadın sesini alçaltmıştı şimdi, “kendine sorsun bunu ... Hayır, bir şey içmedim ... Söyle ona bıraksın da konuşalım. Dinle beni, Gorda! Yağmur falan yağmayacak, hava serinledi artık. Dinle beni! Bütün gece, iki minik güvercinim, deyip durdu, resmen ağzının suyu akıyordu, yeminle. Tabii sonunda olacağı ... Ama efendi biri. Efendi biri, Gorda, sonra anlatırım sana. Yarın geliyor musun? Hayır, onunla konuşmak istemiyorum, sakın verme telefonu ona. Aman öyle bir sıcak bastı ki! Hani neredeyse korseyi çıkaracaktım, şimdiyse donuyorum. Onu aramayı hiç düşünmüyorum, o benim için öldü artık. Ernesto’ya da aynen böyle diyordum ... Öyle mi? Söyle ona, eğer çok istiyorsa dersini veririm ona. Dinle beni Gorda! Kes artık de ona. Yarın unutma, cumartesiye halletmemiz gerek. Artık nerede olduğunu biliyorsun, söyle ona. Bay bay.”

Kadın burnundan gelen bir sesle şarkısına tekrar başladı, odanın içinde volta atıyordu, ayakları çıplaktı şimdi. Balkona döndü, ışığı kapatmadan önce burnuma bir koku geldi; toprak sokakların, sarmaşıkların, bir tenis sahasının, sokak başında sallanan bir lambanın kafa karıştıran birleşiminde, daha önce, hem de uzun zaman önce duyduğum bir aromaydı bu.

Gorda dediği, bir karnaval gecesi Belgrano'daki evde Ernesto'nun bildiği koltuğa oturmuş beklerken ter içinde ona eşlik eden şişman kadın olmalı.

Haremağası sesiyle, tavırlarıyla, ferî kaçmış, çıkık, yorgun gözleriyle, yağ tulumu doktorun dediğine göre Gertrudis'in göğsü, eğer fazla zorlanırsa hâlâ kan sızdırabilirdi; o gözlerde, iyi dileklerle karşın can sıkıntısıyla karışık bir alçakgönüllülük vardı. Hayatının sonuna dek bacak aralarını, kıvrımları, bükümleri, yumuşaklıkları, mahrem yerleri, anormallikleri incelemekten yorgun düşmüş o gözlerle bakıyordu Gertrudis'e. Şarkımız senin uğruna, kavgamız senin uğruna, der gibiydi. Banyo tuzu veya önceden tek bir parmakla yayılmış kolonya kokusunu bastırarak yükselen dikey taze et kokusu üzerine eğilmiş ileri geri hareket ederken suratı sarkıyordu. Bazen baktığı şeyin ışık gölge oyunlarını, formlarını, barok detaylarını gönülsüz tahlil etme işinden, alelade âşık birisine belli bir anlam ifade etmiş veya edebilecek olanı gösterip anlatmaya çalışmaktan yılmış, diye geçirdim içimden.

"Haydi ama, altı üstü bir senaryo yazacaksın," demişti Julio Stein. "İşe yarayacak bir şey olsun, aptallarla zekilerin ilgisini çeksin, ama fazla zekilerin değil. İyi bir Buenos Airesli olarak sen bunu benden iyi bilirsin." Julio çaktırmadan mendiline tükürmüştü. Yüzünün sarkık yumuşaklığı arasından sudaki titreşimler gibi hemen ölüveren ani saf gülümsemelerle Gertrudis'e bakan hüznü, nazik doktor gibi, Díaz Grey'in de sürprizlere olan inancını kaybettiğini hatırlayan, kımıltısız küçük alevli, yorgun, soğuk gözleri olmalıydı. Tıpkı hafif serin rüzgârlı geceye bakmakta olduğum gibi o da meydanla ışıklı iskelenin karşısındaki muayenehanenin penceresine yaslanmış bakıyor olmalıydı. Karşı terasta sallanan çamaşırların gürültüsünü, Gertrudis'in horultularının düzensiz temposunu, komşu dairedeki kadının başının etrafındaki küçük sessizliği dinlerken nâsılsam aynen öyle, aptallaşmış, anlamakta zorlanıyor olmalıydı.

Gertrudis'in ağladığını duydum, uyumaya devam ettiğinden emindim. 'İnsanda yumruklarını sıkıp, gözlerini kapatıp, dizlerini çenesine çekip geniş kalçalarının arasına gömülüp orada gülümseyerek uyuma isteği uyandıran iriyarı anaç kadının benim,' diye geçirdim içimden.

Díaz Grey, penceresiyle gözlük camlarının ardından, Santa María'nın yilankavi sokaklarına karışmış şiddetli güneşiyle bir öğle vaktine bakıyordu. Camekânların durduğu köşeye ya da dağınık masanın yarım daire kısmına yakın pencereye alınını yaslamış, arada bir camın üzerinde hafifçe kaydırıyordu. Ne geniş, ne dar, nadiren kabaran nehre bakıyordu; kendini yüzeyde göstermeyen güçlü akıntıları olan, içinden küçük kürekli kayıkların, küçük yelkenlilerin, küçük motorlu teknelerin, değişmeyen bir tarifeyle sabahları *ombú* ağaçları ve söğütlerle örtülmüş bir kıyıdan ayrılıp pruvasını köpüksüz sulara batırıp yol alarak doktor Díaz Grey'le onun yaşadığı şehre sallana sallana yaklaşan, tekne dedikleri gemilerin geçtiği bir nehirdi bu. Halatlarla tutturulmuş bir çift arabayla, yolcularla yüklü, Buenos Aires'ten günlük gazeteler getiren, belki üzüm dolu sepetler, samana sarılmış damacanalara, zirai makinalar taşıyan tekneler.

'Nehirle ve öğle uykusuna demir atmış teknesiyle birlikte şehir benimdir artık. Alnını pencereye yaslamış orada duruyor doktor; seyrek sarı saçlı, ağız kıvrımları zamanla ve can sıkıntısıyla yıpranmış zayıf bir adam; herhangi bir anda teknenin korkuluğunun ardına bir kadın koyacağımdan kuşku duymaksızın zamansız bir öğle vaktine bakıyor. Kadın, teniyle elbisesinin kumaşı arasında salınan narin bir zincirin ucuna asılı bir altın madalyon takmıştır, artık hiç kimsenin ne üretebildiği ne de satın alabileceği bir mücevher. Madalyonun yaprak formunda küçük tırnaklarla tutturulmuş camının ardında kapalı, koca ağzıyla, şakaklarına doğru parlayarak uzayan açık renk gözleriyle bir delikanlının fotoğrafı vardır,' diye düşünüyordum.

Az sayıda çalışma ve çizim masalarının bulunduğu geniş salonun arka tarafından, üzerlerinde *Müdür, Müdür Yardımcısı, Medya Şefi* tabelaları asılı yaylı cam kapıların beyaz ışığı içinden kollarını havaya kaldırmış geliyordu Julio Stein.

Saat akşamın yedisiydi, yazıhanede benden ve yabancı kadından başka kimse yoktu. Alacakaranlıkta ayakta bekliyor, masaların birinin üzerinde duran yarım kalmış bir çizime bakıyordum: terasta şezlongda uzanmış güneşlenen, elindeki şişeden içkisini içen bir kadın. Mayo yeşil olacaktı, güneş sarı, şezlong çoktan şahane bir kırmızı olmuştu. Benimle bir ilgisi yoktu; neredeyse iki aydan beri hiç reklam metni yazmamıştım. Stein'e ait bir kampanya olmalıydı; Stein "Bedava Tatil" ya da "Tatil Evinize Gelsin" ya da "Terasta Ocak Ayı" ya da "Valizsiz de Olur" diye tavsiyelerde bulunmuştur. Müdür odasından ihtiyar Macleod da kafasını sallamış, gözlerini kırmış, hırıltılı sesiyle ansızın bağırmıştır: "Zayıf, çok zayıf! Ayrıca harcıâlem oldu artık bunlar. Bir iki kadeh içip vurucu darbeyi indirin."

Ve Stein o kadehleri yuvarlamış, bir kadınla parasız tatil yapmak ya da eve kadın atmak ya da yatak çarşaflarının arasında bir ocak ayı imal etmek ya da herhangi bir kadına bu işin valizsiz de olabileceğini göstermek üzere yazıhaneden tüymüştür. Sonra da ihtiyar Macleod'u önceki sloganlardan herhangi birinin satış gücüne inandırmıştır, bir yandan da fikrin kendisine, Macleod'a ait olduğuna da inandırmıştır.

Kadın, tartışma seslerine, koridorun hengâmesine yakın, salonu bölen metal tezgâhın diğer tarafında akşamın gölgesinin daha yoğun olduğu yerde sigarasını içerek Stein'i bekliyordu. Miriam'dı bu kadın, bundan emindim; onu ilk kez görüyordum. Hâlâ güzelliğini koruyan çıplak omuzlarıyla yüzü alacakaranlıkta ışıldıyordu; dekolte elbisesi siyahtı, çiçekler, tüyler, belki meyvelerle süslenmiş aşırı ağır şapkası cüretkâr biçimde eğik duruyordu, sanki şapka sürükleniyor gibiydi.

Stein, kolları havada, topuklarını yere vura vura geldi hızla.

“Şaka gibi. Üstelik bunu ihtiyardan mı öğrenecektim! Yani Macleod bana söylemese, Gertrudis'in ameliyatından haberim bile olmayacak. Kim bilir, belki deodoran kampanyasını tartıştığımız gün oldu. Sen onun için endişeliyken, ben kalkmış yaz mevsiminde en iyi koltuk altı yağlama teknikleriyle başının etini yiyordum. Daha doğrusu kolların altı, çünkü Mami orada, onun yanında daha özenli konuşurum...”

Kadın dirseğini tezgâha dayamış, grotesk bir yaşlı tebessümüyle hızlı bir diminuendo kahkaha patlattı.

“Julio'ya bak hele!” diye mırıldandı.

Stein masaların arasında dört dönüyor, eğilip kalkıp bir şeyler aranıyordu.

“Sen tut Macleod'dan öğren. Belli ki, ihtiyar sana benden daha yakın. Üç binlik maaşla pek duyarlıdır tabii o, benim canımı dişime takarak kazandığım aylıktan tırtıkladığı yüzde üç komisyon da cabası...”

Elinde koyu renk deri bir çantayla doğruldu, omuzlarımın üzerinden Miriam'a yumuşak çapkın bir gülüş attı.

“Kalbini ihtiyara açmış olman anlaşılır tabii. Yahudi Stein para kazanmaktan başka ne bilir! Peki Gertrudis'in nesi vardı? Şimdi nasıl?”

‘Montevideo’da onu yatağa attığın zamandan epey farklı, diye geçirdim aklımdan, kin duymadan, şimdiki Gertrudis'in

onun gözünde artık yabancı biri olduğunu hissediyordum. Şapkamı aldım, terasta gülümseyerek içen mayolu kadın resmine tekrar baktım.

“İyi. Riskli bir operasyondur, ama şimdi iyi. Sonra konuşuruz.”

“Zavallım!” dedi Miriam yaslandığı yerden, etrafına kısık gözlerle bakarak döndü. Ardından sigarasını yere atıp ayağıyla bir süre ezdi. “Zavallım! Brausen pek havasında değil, Julio. Anlaşılır bir şey...”

“Benimle konuşmak istemez tabii,” dedi Julio. Omzuma vurarak kadının yaslandığı tezgâhın küçük kapısına doğru yönlendirdi. “Ama önemli değil. Ben yedi dakikada bir kefaret gününü kutluyorum. Şimdi beraber içip ekmeğimizi paylaşacağız, ayrıca Mami’nin bu alacakaranlık güzelliği seni avutabilecekse... Cömert bir kadındır, her şeyi anlar. Mami, işte Brausen.” Kadına yaklaşıp yuvarlak çenesine dokundu. Miriam kafasını eğmiş gülümsüyordu, kısık gözlerini Stein’in ağzına dikmişti. “Alacakaranlık, dedim canım... Ne muhteşem, değil mi! Görkemli bir günbatımı, metro afişlerinden daha renkli. Macleod Reklamcılık. Yanında da kalbini asıl dostlarına açamayan çilekeş Brausen’in slogan ve metni. Yazmadığına eminiz.”

“Julio’ya bak hele!” diye gülerek tekrar etti kadın, Stein’in gölgede kalan yüzünü görmeye çalışıyordu. Stein onu alnından ve iki yanağından öptü. Üç öpücük. Kadının bitkin yüzü hafifçe dalgalandı, çabucak diliyle dudaklarını ıslattı.

“Evet, sevgili dostum,” dedi Stein, kadını bırakmamıştı, üç parmağı hâlâ çenesinin bombesindeydi. “Eğer Mami’nin güzel olgunluğunun sana bir faydası dokunacaksa, işte o ve ben, bizim senin için buradayız, ruhlarımızın ne kadar fedakâr olduğun kanıtlanmıştır.”

“Bu Julio var ya...” dedi kadın, bir saniyeliğine donuk gülümsemesini bana çevirdi.

“Hadi inelim,” dedi Stein. “Bir tek kadeh, çilekeş için sadece tek bir kadeh.”

Asansörde kadının pudralı yuvarlak yüzüne, çocukluğundan yaşlılığına dek hayatın belirleyici bir değişiklik yapmadan üzerinde bıraktığı izlere, yıpranmış derisinin altında güzelliğini ayakta tutan kemiklerine baktım. Küçük yuvarlak ağzına, büyük mavi miyop gözlerine, oyuncak bebek gibi kısa burnuna.

“Kimselere güvenmeyen Brausen,” dedi Stein. “Belki para teklif ederim diye çekindi. İhtiyardan istemeyi tercih etti. Brausen istemedenden önce iyi düşünür. Düşüncelerini şapkasının altında tutar. Peki ihtiyara ne dedin? Çünkü ondan çek ya da izin ya da maaşına zam istemediğini de biliyorum.”

“İki gün izin istedim.”

“İyi de niye ondan istedin? Bir elimde çek defteri, diğerinde dağıttığım izin günleri yok diye mi?”

İnsanlarla dolu dar sokakta ağır ağır ilerledik. Miriam ortamımızda yürürken geniş kalçasıyla bizi ayırıyor, sanki bastığı yere güveni yokmuş gibi adımlarında tereddüt ediyordu; kadının siyah ipekli göğsünün ötesinde, yuvarlak çenesiyle şapkasının tehditkâr süsleri arasından arada bir Stein’in profilini görüyordum, alın hizasının çok önünde giden çenesiyle sürekli gülümsüyordu. Dükkân vitrinlerinin ışığında Miriam’ın boyalı sarı saçlarını, sağ gözünün çizgilerini, yanaklarından dökülmeye başlamış pudra ya da boya katmanının altındaki ince damarları görebiliyordum. Ellisinde, diye düşündüm: Yahudi, duygusal, iyi, bencil bir kadın; birçok değeri, batan gemiden kurtarmış, hâlâ erkeklere ya da erkek ilgisine aç. Stein onu omuzlarından tutarak bir köşede durdurdu, konuşmak için eğildi.

“İnan bana, yanıyorsun. Hiç de öyle değil. Doğru söylediğimi sen de biliyorsun.”

“Elbette, Julio. Elbette, tatlım...” dedi, damarlı elini uzatıp

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Stein'in kravatını düzeltti, üzerinden okşar gibi geçti. "Ama fazla iyi birisin, onlar da bundan faydalanıyorlar."

"Fazla iyi!" diye tek gözünü kırparak tekrar etti Stein. "Faydalanamazlar çünkü benim umurumda bile değil."

"Sana paranı geri vermeyecekler."

"Geri vermeseler bile..."

Miriam bana dönüp belli belirsiz bir hüzünle gülümsedi. Stein'e olan acımasını süründüğü yuvarlak, beyaz yüzü hafifçe kıpırdıyordu.

"Julio nasıldır bilirsiniz," diye iç geçirdi sonunda.

"Bilirim," dedim. Para muhabbeti açılmış olmasaydı, o gece Stein'den elli ya da yüz pezo borç isteyecektim. "Ama onu değiştiremezsiniz. Çok geç artık."

"Hayır, hayır," diye çıkıştı Stein gülerek. "Onun bir şey bildiği yok. O bir çilekeş. Hatta daha kötüsü, öyle olmaya heves ediyor. Beni ancak Mami tanır." Kadının yanağını avuçladı, bir çifte yol vermek için ona iyice yapıştı.

"Bu Julio yok mu?.." Miriam kafasını Stein'in çenesine doğru kaldırıp bezgin dokunaklı bir kahkaha attı.

"Ancak Mami," diye ısrar etti Stein, kolundan çekiştirerek yürümeye başladı. "Ve şimdi, sarhoş olmadan önce bir hikâye anlatacağım size. Dün gece duydum, hemen düşündüm ki..." Bana Miriam'ın çantasını verip kolumdan tuttu. "İki blok aşığıya, müziksiz bir yere gidelim. Bana anlattıklarında, 'Dünyada henüz böyle bir kadının olmaması ne acı,' diye düşündüm. Ama sonra, bunu senin söylemiş olabileceğin geldi aklıma. Ancak Mami söylemiş olabilir."

"Anlatmasan iyi olur, Julio," diye rica etti Mami.

"Çilekeş diye mi? Hadi canım, hoşuna gider! Brausen'le bütün çarpışmalarımız pratiğin engebeli arazisinde gerçekleşmiştir. Onun dışında... Buna karşın, Mami'yle..."

"Mami yaşlandı artık, Julio," diye mırıldandı, böyle söyle-

yip ardından iç geçirip kafasını sallamayı alışkanlık haline getirdiğini anladım.

Stein ciddileşmişti, eğilip kadını öptü.

“Hadi tatlım, birer kadeh bir şey içmeye gidelim. Brausen bize eşlik eder. Geç olduysa Gertrudis’e haber verebilir misin?”

“Olur,” dedim, ihtiyacım olan yüz pezo tekrar aklıma geldi. “Sorun değil; Gertrudis Temperley’de, annesiyle birlikte.”

Birkaç kadeh içer, parayla ilgili tartışmayı unuttur, Stein’den yüz pezoyu isteyebilirdim. Miriam barda oturacağımız masayı seçtikten sonra ağır temkinli adımlarla, başı dik, parmaklarının arasında yeni yaktığı sigarasıyla makyajını tazelemeye gitti.

“Mami’yi tanı mıyordun, değil mi?” diye sordu Stein; garsona gülümsedi. “Hayır, hanımefendi karar verene dek sipariş vermeyeceğiz. Sana Mami’den çok bahsettim. Bu, işte o Mami. Yaşlandı tabii; şimdi yüzünün olduğu yerde eskiden olan şeyi senin hayal etmeni sağlayacak bir kelime yok. Şimdiye dek tanıdığım orospuların en orospusu, en olağandışı, en zeki kadın. Onu bir anne gibi sevdiğim yalan değil, elbette ki mantık sınırları dahilinde. Bir zamanlar kabarede çalışıyordu, ben henüz yirmi yaşımıydım, birlikte Avrupa’ya gitmiştik, bunu anlatmış mıydım sana?”

“Evet, hem de kaç defa,” dedim. Kadının sigarasız, yüzündeki tülü kaldırmış, eliyle barın tezgâhına hafifçe sürtünerek içeri girdiğini görür görmez aceleyle, “Bana birkaç günlüğüne yüz pezo ödünç verir misin?” dedim.

“Elbette,” dedi Stein. “Şimdi mi istersin?”

“Şimdi ya da sonra, fark etmez.”

“Yarına kadar bekleyebilir misin? Belki benim için bir çek bozarlar. Param var aslında, istersen daha fazlasını da verebilirim. Ama şimdi Mami ve seninle birlikte özel bir gece geçirmek istiyorum. Bu gece kendimi paralı hissetmek, bu gece sınır yok diye düşünmek hoşuma gider. Ayrıca ne yaşlı ne çirkin;

fıstık gibi kadın.” Oturmasına yardım etmek için ayağa kalktı. “Mami, sana az şekerli bir cin-fizz söylemeye cesaret edemedim açıkçası. Kadınlar değişir. Brausen’e, senin şimdiye dek tanıdığın tek sadık erkeğin ben olduğumu söylüyordum. Özel bir sadakat ama hâlâ sürüyor; delik deşik olduğu doğrudur, ama böylece nefes almaya devam edebiliyor.”

Kadın onaylayarak gülümsüyor, cilve yapıyor, zayıfça af dileyen dostane bakışlarla bana bakıyor, kaybedilmiş ve fethedilmiş şeylerin anısına iç geçiriyordu. Titreyen ellerini kimse görmesin diye dirseklerini masaya dayayarak hızla yeni bir sigara yaktı.

Ben, adeta terk edilmiş yazıhanede, Stein’in ihtiyar Macleod’la tartışmasını, birbirleriyle yalan yarıştırmalarını beklerken, Miriam tırnaklarıyla cam kapıyı tıklattı; ardından, hâkim olamadığı bir sallanmayla içeri girmişti. Ağırbaşlı, gülümseyen kafa sallamaları arasında Bay Stein’i sordu.

“Birazdan çıkar herhalde,” dedim. “Ben de onu bekliyorum.”

“Teşekkürler. Herhangi bir yer için sözleşmemiştik de, o yüzden. Aslında aşağıda buluşacaktık, kapıda altı buçukta. Artık çıkmıştır, diye düşündüm. Çünkü vakit geç oldu... Teşekkürler. Sokakta çok insan var, o yüzden. Öyle gelip geçen herkesle birlikte aşağıda beklemek... Teşekkürler.”

Ama oturmak istemedi; duvarlara yapıştırılmış reklam afişlerini –Macleod’la Stein’in kampanyalarının görkemli zaferleri, bana ait birkaç cümle– ayırt edebilmek için kalın gözkapaklarını kararlı bir ifadeyle kısarak grimsi ışıktaki gidip geldikten sonra tezgâha yaslanıp bir sigara yaktı. Ona çaktırmadan, gülümseyişini, başını bir an için duygulu bir cümleyi telaffuz eder gibi bir titremeye bırakışını izledim. Bir şey söylemedi; sertçe gerilmiş iki parmağının arasındaki sigarasını içiyordu. Bir süre sonra, birisi arka taraftaki kapıların aydınlık camlarının ardından gül-

dü; geceye dair bir serinlik, bir teslimiyet süzülerek geçti, ardından insansız salonda öylece asılı kaldı; gölgelerin içinde sigarasını içen şişman yaşlı kadından nostaljik bir hikâye filizlenmeye başladı içimde. Kadının etrafındaki gölgenin ona dokunmadan, onu kaplamaktan âciz, en karanlık gecenin bile tuhaf süslü şapkasını ya da şişkin bebek yüzünün yumuşamış beyazlığını yok edecek güçlere sahip olmadığını kanıtlarcasına indiğini gördüm.

Elinde şişesi, gülümseyerek uzanmış mayolu kadının olduğu reklam afişi önünde volta atarken, Stein'in enerjik, ısrarcı itiraflarının anısının da yardımıyla, kadının ergenlikte, hatta daha da öncesinde, annesi tarafından (una bulanmış koca bir suratla, kızarmış balık buğusuyla annesinden başkası değil) boyanmış, süslenip püslenmiş, teşvik edilmiş, meydanın etrafındaki taksi duraklarından nasıl geçtiğini keşfettim. Stein'le –Stein daha yirmi yaşındayken– dans ederken nasıl tanıştıklarını da hayal ettim. Aynı zamanda o gece birlikte uyuduklarını, heyecanla parmaklarını birbirlerine dolayarak, benzeri olmayan ahlaksız hisler yükledikleri kelimeleri birbirlerinin yüzüne karşı fısıldayarak dans salonundan kaçıp Tigre'deki bir otelde bir hafta geçirdiklerini. Otelde geçen yedi günün sonunda bir cumartesi akşamüzeri, Stein hesabı istemiş, gülerek çırlıçıplak kendini yatağa atmış, hıçkırıklar arasında sormuştu: "Tatlım, cebimde tek kuruş olmadığını biliyor musun?"

Nehrin suyunu, kürek kulübünü, yelkenli gemileri, yüksek tekneleri, kuzeyden meyve taşıyan ağır gemileri yukardan gören pencerenin yanındaki yatağa gidip çıplak delikanlıya nasıl baktığını keşfettim, hatırladım. Önce ona nefretle bakmak, bir fahişenin hakaret dolu büzgün dudaklarını yaklaştırmak üzere henüz zayıf vücudunu karyola direğine yaslamıştı. Derken hızla kedere bürünen düşünceli gözlerle bakmış ve hesabı ödemişti. Stein'in Congreso Meydanına bakan dairesine döndüğü, onu öperek uyandırdığı, gülümseyerek onun banyoya gidip

dönmesini beklediği o güne kadar da –yine bir akşamüzeriydi– hesabı ödemeye devam etmişti. O gün Stein iki bardak içki doldurmuş, bir yudum içmiş, odada gezinerek, küçük pencerenin ardından Rivadavia Caddesinin köşesindeki arabalara, insanlara bakarak beklemişti. Miriam ondan on beş yaş büyüktü, ama hâlâ gençti. Ona hemen söylememişti; çıplak kadını dizlerinin üzerine oturtup içkisini içirmiş, ayrıca söylemeden önce onu yatağa itmiş, boşalana, iç geçirip gözü kapalı gülümseyene kadar beklemiş, sonunda onu terk edeceğini söylemişti. Kadın duyduklarına inanmaz halde, kaşları havada, ağzı bir karış açık, zorlanmadan yatakta doğrularak:

“Beni terk etmek mi? Beni?” diye şaşkın şaşkın gülerek sormuştu – ajanstaki tezgâhın arka tarafında sigarasını içen, sigaranın külüyle elbisesini lekeleyen cüsseli, aynı tombul kadın.

Terk etmek istediği o gün Stein’in konuşmasına, bahaneler bulmasına, elini kolunu havada sallayarak korkusunu göstermesine izin vermişti. Stein içindeki her şeyi döküp yorgun düşmüştü, öylesine küçülmüştü ki sıra ahlaki gerekçeler uydurmaya geldiğinde, kadın giyinmesini tamamlamış, ona bakmadan, onu dikkate almadan, hayatın Stein’in kulaklarına bahşettiği şu en güzel sözü sarf etmişti: “İlk gemiyle Paris’e gidiyoruz. Yeterince para kazandığımı biliyorsun. Şimdi aşağıya iniyorum. Kutlama için yemekle birkaç şişe içki ısmarlayacağım.”

Miriam’ın siyah ipek eteğinden bana, Stein’in on beş yıl önceki o akşamüzeri duyduğu vicdani kaygılarla birlikte, kendi önünde, başkalarının önünde, hepsinden öte bir Avusturya köyünün mezarlığında toprak altında yattıklarını hayal ettiği, ölümle birlikte daha bir ağırbaşlı görünen cesetler önünde kendini haklı çıkarmak için yine kendini inandırmaya zorladığı yalanlarının karikatürü ulaştı.

Yolculuktan sonra, bütün o beklenmedik absürd açıklamalar yumağından, şaşırtıcı inceliklerden sonra, hayalinin bir ürü-

nü olan kişisel Avusturyalı geçmişinin önünde kendini haklı çıkarıp savunmak için, kelimelere sığmayanı ifade etmeye uygun gördüğü bir gülümseme eşliğinde telaffuz ettiği “*Oh, la Butte Montmartre!*” cümlesinden, Aragon’a, “*Ce Soir*”a yapılan atıflardan, silik bir “İşte hayat bu!” yorumundan, ille de bir milliyeti olmayan zırva anekdotlardan başka bir şey kalmamıştı Stein’e. Miriam ise bir açıklama yapmadan –açıklamalara duyulan ihtiyacı dahi anlamayı becerememiştir– Stein’den iki yıl sonra Buenos Aires’e dönmüştü. Onu aradı, ona bir yatağın yarısıyla, günlük iki öğün yemek, içki, sigara, cüzdanına biraz harçlık koymayı teklif etti, ayrıca ara sıra tavsiyelerle, uyarılarla, belki Stein’in hiçbir zaman kavrayamadığı güçlü ve muzip bir destek. Stein bir restoran masasında tek gözü kısık gülümseyerek Miriam’ın dahil olmadığı geçmiş bir mutlu anıyı ima ederek “*Oh, la Butte Montmartre!*” derken kadının elini avuçlamaya ihtiyaç duyduğunda, kısa bir an için ona kıyasla sefil bir Stein’e dönüşüyordu. Buenos Aires’e döndüğü günden itibaren şişmanlamaya, sessizleşmeye, bakışları durgunlaşmaya başlayan Miriam’a kıyasla. Epeyce içtikten sonra, hoşgörülü, içten gülümsemesiyle *la Butte Montmartre*’in adını andığında ya da Saint Jean de Briques kilisesinin çanlarının sesini anımsayıp şairane düşlere daldığında, kimseyi suçlamadan, değiştirilemez, hiçbir bedel karşılığında da değiştirmeyi kabul etmeyeceği kendi kaderini ima eden Miriam’a, Mami’ye kıyasla.

Kendimi kurtarmanın tek yolunun hızlı, kesik kesik esen sıcak sert rüzgârla balkonun ötesinde başlayan tahrik edici geceden geçtiğine ikna oldum. Başımı masa lambasına eğmiş duruyordum, bazen yukarı kaldırıp lambanın tavana yansıttığı çerçevesi bir gülü anıştıran anlaşılmaz şekle bakıyordum. Elimin altında kendimi kurtarmak için gerekli kâğıt, kurutma kâğıdı, dolmakalem, bir yanımda masanın üzerinde kemik parçalarıyla donmaya yüz tutmuş yağlı bir tabak, önümde balkon, neredeyse sessiz engin bir gece, diğer yanda komşu dairenin gölgeli, бүкүлmez sessizliği vardı.

Kadın, sabaha karşı herhangi biriyle veya yalnız gelecekti; Gertrudis sabah Temperley'den dönecekti. Kapıyı açıp asansöre bindiği, benim uyanıp onu beklemeye başladığım andan itibaren oda, bir kez daha, hem de öncekilerinden daha beter, ikimizin, Gertrudis'in hıçkırıklara batmış kederinin, dudaklarından ayırmak istemediği mendilinin üzerinde pıhtılaşacak bakışlarının sığamayacağı kadar küçük kalacaktı. Uzun ağır adımlarının, uyuduğumu sandığı gündeğümü saatlerinde yatağın bir ucunu çekinerek sarsan hıçkırıklı ağlamalarının sığamayacağı kadar küçülecekti bir oda. Merhamet ve sevgisizliğin, ödenmemiş hesapların, önüne gelene tav olmaya götüren samimiyetin, uzun uzadıya planlanmış başarısız gülüşlerin, kalıcı ilaç kokusunun, Gertrudis'in kökü bilinen ama artık onu terk eden kokusunun süngersi zemininden dizlerimi çekip çıkarmaya çalıştığım umutsuz çırpınışları (birbiriyle tamamen alaka-

sız gelişigüzel aralıklarla patlayıp sönen bir hezeyandır şimdi) barındıramayacak kadar küçük bir oda.

Ama kendimi kurtarmak için koca bir cumartesi gecem vardı. Stein'in senaryosunu yazmaya bir başlasam, iki sayfa yazsam, hiç değilse tek bir sayfayı bitirsem, kadının Díaz Grey'in muayenehanesine girip paravanın ardına saklanmasını bir becerebilsem kurtulacaktım; belki de sadece tek bir cümleyle. Gece henüz başlamıştı, sıcak rüzgâr çatıların üzerinde savruluyordu. Yandaki pencereden biri ateşli ateşli gülecekti; yandaki kadın, La Queca alçak sesle konuşan bir adamla birlikte şarkı söyleyerek bir anda içeri girecekti. Ansızın basit bir şey olacaktı, herhangi bir şey ve ben bunu yazarak kendimi kurtaracaktım. Yahut, kurtuluşum Gertrudis'in Montevideo'da yıllar önce çektiirdiği, şimdi dişlenmiş pirzola kemiği dolu tabağın ötesinde sağdaki gölgeli duvarda asılı fotoğraftan inecekti belki. Belki oradan, alnındaki, yanağındaki ışık lekesinden, gözlerindeki, altdudağındaki ışık noktalarından. Belki neredeyse yassı etli kulağından, ince boynundan, Lycée Franęais bluzundan, küçük alnına hâkim saçından, fotoğrafcının imzasından ya da fotoğrafın yaşından.

Rüzgâr neredeyse perdelere, kâğıtlara dokunarak sıcak anaforlarını sürüklüyordu; aynı rüzgâr Gertrudis için Temperley'in ağaçlarında da dolanmaktaydı. Yatakta olmalıydı, henüz hıçkırıklara boğulmamıştır. Annesi merdivenleri bir iniyor bir çıkıyor, ona ilgi gösteriyor, teslimiyet öğütleyen, mutluluk vaat eden iki üç cümleyi korkuyla şefkat arasında bir araya getirerek iskambil kâğıtları gibi birbirine karıp yorulmaksızın Gertrudis'e dağıtıyordu. şafak vakti döktüğü gözyaşlarına rağmen sonunda uykuya dalmış olacak, sabah rüyaları alelacele onu terk ederken, teselli sözlerinin gece boyunca göğsünde dolup taşmadıklarını, serpilmediklerini, eksik olan memesine şekil vermek için sıkı, esnek, zaferle birikmiş olmadıklarını fark edecekti.

İşte orada, profilden çekilen fotoğrafı, sabit durmaya zorlanmaktan hafif şaşkın halde, ergenliğin bitiminde olmalı, ayaklarını basmak için sağlam bir yerle, üzerinde dinlenmek ve haz duymak için bir yatak istemeye başladığı çağda. Güzel ve anlamsız profil. Beş yıl öncesine kadar da Montevideo'daydı, marttan kasıma kadar, ipek bluzu, koyu renk pileli eteği, ensesine dökülen bağlanmış saçları, kolunun altında kitap defteri, delikanlıların arasında liseden çıkıp grubun ortasında güle konuşa 18 de Julio Caddesinin Ejido Caddesiyle kesiştiği yerde kaybolana dek cadde boyunca yürüyordu.

Sırtımı sandalyeye yaslamış fotoğrafa bakakaldım, beni kurtaracak hayati imgelerden, cümlelerden yardım umarak bekledim. Gecenin herhangi bir anında Gertrudis fotoğrafın gümüş çerçevesini aşmak zorunda kalacak, Díaz Grey'in bekleme salonunda sırasını bekledikten sonra muayenehaneye girip tekrar ele geçirdiği genç kız vücuduna göre fazlaca büyük olan iki memesi arasındaki madalyonunu sallandıracaktı. Komşu dairede çıt yoktu. O, uzak zamanların Montevideolu Gertrudis'i sonunda Díaz Grey'in muayenehanesine girecekti; bense doktorun çelimsiz vücudunu ayakta tutup seyrek saçını, ağzındaki güçsüz ince çizgiyi idare ederek bedeninin içine kendimi saklayacak, fotoğraftaki Gertrudis'e muayenehanenin kapısını açacaktım.

“Genç bir kız,” demişti Stein. “Başka ne desem ki?”

Montevideo'da meydanın köşesindeki kafeyi hatırladım. Stein'in gergin yüzünü, ona büyük gelen, eski, lekeli takım elbisesini, yağlı kirin belirginleştirdiği buruşukluğuyla gömleğinin yakasını.

“Senin için önemli biri değil, hoşuna gidecek bir tip de değil, arkadaşlığımız yüzünden dokunamayacağın genç bir kız. Evet, çok güzel. Partiden tanıyoruz. Ben yeni gelen Alman göçmenlere İspanyolca öğretmeye çalışıyordum, o da ne olduğunu bilmediğim bir şeyleri kontrol etmeye geliyordu. Hayatımda hiç bu

denli çılgın olmadım. Yüzündeki o dalgın tatlılığı gördüğünde sen de kapılacaksın. Ailesi Montevideo'dan ayrılmış, yalnız yaşıyor. Onu telefonla ararız. Ona senden bahsettim, olabilecek en iyi Brausen'i uydurdum ona. İşler sarpa sardı, şimdi beni görmek istemiyor. İtiraf etmeliyim ki birkaç saat yanında kalıp şansımı denememe fırsat versin diye uydurup yanımda pasaport gibi taşıdığım ilk süper tip sen değilsin. Beni görmek istemiyor."

O gece tanıştığım, ben içkimi içip Stein'le tartışırken, koltuğuna gömülmüş, çekingen, sürekli gülümseyen, elini saçında gezdiren, kendini kaptırmışçasına beni izleyen bu Gertrudis-Elena Sala gülümseyerek Díaz Grey-Brausen'in muayenehanesine girecekti. Bu genç kız Díaz Grey'e hayat vermek için Stein'e veda edip benimle yalnız kaldığında yaklaşıp gözlerini kapatmış, bana dokunmuştu.

"Bana neler oluyor bilmiyorum ama umurumda değil. Anahtarı kilitte bırak ve ışığı söndür. Kapıyı kapat."

Kendinden geçmiş hayran hayran gülümsediği gözlerini benden ayırmamıştı.

Díaz Grey adıyla hayat vermek istediğim şeyi o anda tanıdım. Genç kızın erkeksi çabukluğunu, pek de lüzumu olmayan girizgâh cümlelerini, jestleri hiç acımadan kesme tarzını tanıdım.

Bir saniye, anlık küçük bir gelişme... işte o zaman aynı Gertrudis fotoğraftan inecek, güçsüzlükten, leş gibi sevgi havasından, iri, sakatlanmış Gertrudis'ten beni kurtaracaktı; yeni bir başlangıcı, başka bir karşılaşmayı yazayım diye, şaşkın ve gülümseyen bir yüzle, gözleri kapalı ve o belirsiz ve hülyalı, eski saldırgan tarzıyla bulmaya çalıştığı bir kucaklaşmayı tasvir etsin diye elime rehberlik etmeye gelecekti. Kısa bir an daha, artık ne olursa beni kurtarırdı: bir fincan kahve ya da çay, buzdolabında unutulmuş bir şişe bira. Gertrudis'in portresinde Montevideo'ya Stein'i görmeye gittim, gençliğimi aradım; hayal

meyal görülen ve yine de anlaşılmayan kökenleri, başıma gelecek, içine hapsedildiğim ve beni ben yapan ne varsa her şeyi.

Mutfağa gitmek için kalktığımda zarfı gördüm. Kapının dibinde yerde duruyordu, üzerini mavi mürekkeple yazılmış kaba bir yazı kaplıyordu. Yandaki kadının tam adı işte oradaydı: La Queca. Zarfın üst köşesinde üç kelimenin baş harfleriyle Córdoba'daki bir adres vardı. Yalnızca şarap bulabildim; bir yudum içip elimde zarfla yeniden masaya döndüm, açmayacağımdan, içindeki mektupta okunmaya değer bir şey olmadığından emin, parmaklarımın ucunda ışığa tuttum onu.

Kalemi bir daha elime almadım. Yandaki kadını, La Queca'yı, onun neredeyse unuttuğum yüzünü, sesini, gülüşünü, hayatına dair bildiğim her şeyi düşünüyordum. Gece sona erdiğinde, ayağa kalkabilecek hale gelip kaybettiğimi, Santa María'daki doktor için bir deri icat ederek içine girmenin beni kurtaramayacağını acı duymadan kabul edebildiğimde, gecenin sonundaki herhangi bir anda; ancak pencerelerle balkon kapılarını kapatarak geceyi uzatmak mümkün olduğunda, La Queca, Enriqueta, yalnız ya da adımlarına eşlik eden adımlarıyla sessiz bir erkekle fısıldaşırken ve gecenin hareketlerini eyleyirken sokaktan dönecekti. Eskortluğun herhangi bir şeklinden yorgun, biraz sarhoş döndüğünde, elbisesini çıkarırken bir şarkı mırıldanacaktı. Saatler önce dans ederken veya kendiliğinden gelişen herhangi bir eğlence köşesinde –jartiyerler, danteller, pantolon düğmeleri, plakta sesi aniden kısılan orkestra– alev alev, nemle kaplı terli vücudunu soyarken orada olacaktı, hemen kulağımın dibinde.

Koridora çıktım, mektubu daire H'nin kapısının altından içeri attım. "Her şeyi kaybettim," diyordum tekrar tekrar, inanamaksızın.

La Queca, sabahın köründe, telefonda boğuk bir sesle gülerek uyandırdı beni. İçinde iki adamla bir arabanın geçtiği bir

hikâye anlatıyordu; bir şişe vişne likörü, içinde göl olan bir orman, tekrar iki adam, büyüyen korkularını ve kararsızlıklarını kibirle saklayışları. Morsalkım kokularıyla kalın dalların altında park etmiş bir arabanın hikâyesi, manzaranın alışlagelen yalnızlığında yankılanan kapı çarpmalarının hikâyesi.

Yattığını, ışığı kapadığını, gecenin küçük hatalarının anısından bir fısıltıyla çarçabuk uzaklaştığını duydum. O zaman gülümsedim, adeta ben uyurken ve kadının telefondaki kısa monoloğu boyunca büyümüş gibi, pratikte sonsuz, engin kederin sınırlarını aştım. Stein'in istediği senaryoyu yazamamıştım; hayata dönmemi sağlayacak uzun giriş cümlesinin çizgisiyle belki de asla kurtaramayacaktım kendimi. Ama, eğer beklenmedik şekilde mükemmelleşen bu kedere karşı koymazsam; eğer kendimi ona bırakarak bilincimi yılmadan kederli tutmayı başara-bilirsem; eğer her sabah, onu olduğu gibi kabul edip odanın bir köşesinden, yere düşmüş bir elbiseden, Gertrudis'in şikâyetçi sesinden üzerime atlamasına izin verirsem; eğer istekle, açlıkla gözlerimi, telaffuz ettiğim her sesi onunla doldurarak her gün kederimi sever, ona değer verirsem, o zaman isyankârlıktan, umutsuzluktan kurtulacaktım, bundan emindim.

Sabah sekizde, asansörden çıkıp bana doğru yaklaşan Gertrudis'in uzun, güçlü, gizlice zarar görmüş figürünü kederimin içine gömdüm, zayıflamaya başlayan karanlığın içinde gözlerimi kapattım, Díaz Grey'in kuzeyde bir nehrin kıyısında-ki muayenehanesinin bekleme salonunda, öğleye yakın bir saatte, dizlerinin arasında bir erkek çocuğunu tutan katı ve saldırgan ifadeli tombul bir kadın gördüm. Üzerinde bir yığın dergiy-le çini bir tabak duran derme çatma bir masa, tombul kadınla uzun, zayıf, sarı saçları geriye taranmış, yüzünde gülümseme-ye yüz tutmuş bir ifadeyle tırnaklarına bakarak bekleyen diğer kadını birbirlerinden ayırıyordu. Sarışın kadını şimdi bekleme salonunda yalnız başına esnerken, muayenehanede ağlayan ço-

cukla ona talimatlar veren annenin seslerini tebessümle dinleyerek beklerken görüyordum; meraksız, hafif bir hoşnutsuzluk içinde boş çini tabağa, pencerenin renkli camlarına, merdivene, bronz tırabzanlara bakıyordu. Sonra –tombul kadın çocuğu sürükleyerek çıktığında, hoş bir sabun kokusu ışıktan ve bekleme odasındaki eşyalardan yayılan bunaltıcı hisle karıştığında– halının ortasına kadar ilerleyip duran, ve kafasını çevirerek sakın sakın eşyalarımı, alet edevatımı, kitaplarımı incelemeye başlayan meçhul kadının hafifçe sürtünerek yanından geçtiği, doğru dürüst iliklenmemiş uzun beyaz önlüğüyle kapıyı açık tutan doktor bendim.

İçeriye girsin diye kapıyı açtım, gülümseyişini, mobilyalara ve pencerelerdeki öğle ışığına ihtiyatsız attığı küçümseyici bakışı yakalayacak kadar vakitlice döndüm.

“Bir dakika müsaade edin. Oturun lütfen,” dedim ona bakmadan. Deftere bir isimle bir tutar yazmak üzere masanın üzerine eğildim; ardından doktor Díaz Grey oturmak istemeyen kadına soğuk bir bakış attı.

“Hanımefendi...” dedi yorgun bir sesle konuşmaya davet ederken.

Samimiyetle gülümseyerek doktorun gözlerini aradı, ona yukarıdan bakıyordu. Beyaz bir tayyör giymişti, ne şapkası, ne çantası vardı, sarı saçları –şimdi daha da parlayan ışıktaki kızıla çalışıyordu– ensesinde toplanmıştı.

“Hemen yan tarafta, otelede kalıyorum,” diye açıkladı; sesi aldırışsız ve hafiften canlıydı, eskilerin nezaket alışkanlığıyla yumuşatılmıştı. “Belki size gelmekle iyi etmişimdir. Ama galiba benimle alay edeceksiniz...”

Díaz Grey bu girişe belli belirsiz bir ilgi gösterdi; kadının irileşen gözbebeklerine baktı, ona göre yalan söylüyordu, özellikle yalan söylemek için gelmişti.

“Neden?” diye sordu. “Her neyse, asılsız bir şüpheyle ilgili bile olsa... Neticede bir doktora görünmek gerektiğini düşünüyoruz.”

“Evet,” dedi kadın hızla, sanki daha fazla dinlemek istemiyordu. “Yolculuktayken başladı. Aslında daha önce, çeşitli de-

falar aynısını hissetmiştim zaten, epey bir zaman önce. Ama asla şimdiki kadar güçlü değildi. Cesur bir insanım, yani kolay kolay endişelenmem. Her neyse, doktora görününce insan, hasta olduğunu kabul etmiş, hastalığa yerleşip gelişmesi için izin vermiş oluyor sanki.”

“Keşke bu kadar kolay olsaydı... Neden oturup bana her şeyi anlatmıyorsunuz?”

“Teşekkür ederim,” dedi, kararını vermiş gibi doğruldu. “Haklısınız. Vaktinizi almak istemem.” Sedyeye yaslandı, söylediklerinden bağımsız, mekanik bir biçimde kolunu göğsünün önünde sallamaya başladı, sanki görünmeyen bileziklerini şingirdatmaya çalışıyordu. “Sorun kalbimde; büyük ihtimalle sinirlerle ilgili. Bazen tükendiğini, durduğunu düşünüyorum. Yataktan fırlıyor, hayır diyerek kafamı sallamaya başlıyorum. Ya da tam tersi, uyanıyorum, bir de bakıyorum ki, nefes alabilmek için ağzımı açmış, ölüp kalmaktan korkmuş bir halde yataкта oturmuşum.”

“Soluksuz kalma hissi?” “Nefesi daralsaydı söylerdi, en belirgin belirti olarak anlatırdı. Yalan söylüyor; çok da güzel, erkekten yana darlık çekmiyordur. Bana niçin yalan söylesin ki, anlamıyorum,” diye düşündü doktor.

“Nefes darlığı? Yok. Kalbim duracakmış gibi hissediyorum.”

“Halsizlik?” diye sordu Díaz Grey, alay edercesine.

“Halsizlik mi?” diye tekrarladı kadın kararsız, kelimeleri seçmekte zorlanıyormuş gibi. “Halsiz hissetmiyorum. Kalbim duracakmış gibi hissediyorum. Hissetmiyorum, eminim. Bazen bütün bir günü öleceğim ânı bekleyerek geçiriyorum. Başka zamanlar oluyor, haftalarca rahatsızlık hissetmiyorum. Hiç aklıma gelmiyor. Ama şimdi, Buenos Aires’ten ayrıldığımdan beri, yolculukta... Bütün gece uyuyamadım. İki gündür oteldeyim, daha da kötü hissediyorum. Biraz dolaşmak için çıkmıştım, tabelanızı gördüm, girsem mi şuraya dedim, sonunda karar verip girdim.”

Doktor başıyla onayladı, yakınlık ve güven hissi yaratıp onu sakinleştirmek için gülümsedi; tıpkı az önce kemiklerinden rahatsız çocukla annesine gülümsediği gibi, tıpkı bütün bir sabah boyunca müşteri başına beş pezo karşılığında gülümsediği gibi.

“Ne nefes darlığı, ne halsizlik. Önemli bir şey olduğunu düşünmüyorum; ama emin olalım...” Kadının korseyle sıkılmış dar beline, sedyeye dayadığı kalçasına baktı. “Soyunursanız...” Kolunu uzatarak köşedeki paravanı gösterdi.

Hızla bekleme salonuna göz attı, boştu. Alnı pencerenin camına dayalı beklemeye başladı, kadının tekneyle mi yoksa arabayla, kuzeyden dolanarak mı geldiğini, otele yalnız olup olmadığını düşündü; şehri uzaktan ilk kez görüşünde ne hissettiğini, kumlu, kızıl çakıllı patikaların çiçek tarhlarına çıktığı kare meydanın ona nasıl bir izlenim verdiğini, iskelelerle çevrili, bir top mermisinin kulesinde izini bıraktığı harabe kilisenin onun için ne anlam taşıdığını tahmin etmeye çalıştı.

Kadın doğallıkla halının üzerindeki eski yerine doğru yürüdü. Katılıktan uzak ama ağırbaşlıydı, doktora bakmıyordu ama gözlerini kaçırdığı da söylenemezdi. Gövdesinin üst kısmı çıplaktı, oldukça iri uçları olan, neredeyse sertleşmiş büyük göğüsleri dik bir şekilde önünden gidiyordu. Díaz Grey zincirle madalyonu, küçük fotoğrafın üzerindeki camın anlık ışıltısını gördü. Onu zihninden uzaklaştırıp steteskobunu bulmaya gitti; kadının çıplak baldırlarının, yüksek topuklu siyah ayakkabılarının paravana doğru uzaklaştığını gördüğünde eğilmiş sedyenin yüksekliğini ayarlıyordu. Kadının tekrar giymeye başladığı elbisesinin çıkardığı sürtünme seslerini dinlerken, göğüslerine arzuyla bakıp bakmadığını hatırlamaya çalıştı içtenlikle. ‘Otel müşterilerine özel on pezoyu ödemeyecek bana ya da küstah bir tavırla ödeyecek. Paravanın arkasında, ani iffet atağına maruz kalarak –besbelli erkeklere alışmış– vücuduyla yüzünü uzlaştıracak mucizeyi hayata geçirmeye çabalıyor,’ diye düşündü doktor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Masasına oturup hesap defterini açtı, kadının yaklaştığını duydu, eldivenini düzelttiği elini kitap yığınının üzerine dayadığını gördü.

“Sizden özür dilemek istiyorum,” dedi kadın. Giyinmişti, doktor başını kaldırdığında kadının gözlerinin ona dikkatle baktığını gördü. “Kim bilir ne düşündünüz?.. Çok meşgul olduğunuzu görüyorum.”

“Hayır, o kadar da meşgul değilim,” dedi doktor. ‘Göründüğü gibi değilmiş, dahası da var, asıl yalan işte şimdi başlıyor,’ diye düşündü. “En azından pek ilginç bir işim yok. Neyiniz var?”

“Önemli değil. Utandım. Ama beni çıplak gördüğünüz için değil.” Arsızlıktan daha rahatsız edici bir doğallıkla gülümsüyordu. ‘Haklıymışım; uzun zamandır erkeklere aşına,’ diye düşündü doktor. “Komedi; böyle aptalca, kaba, inanılmaz bir şeyi nasıl düşündüm, bilmiyorum. Soyunup sizi baştan çıkarmak istediğimi sanmışsınızdır gibi komik bir durum geldi aklıma.”

“Saçma,” dedi doktor. Yalanın altında var olmaya devam eden, kadında inanmaya degecek her şeyi tartarak bakıyordu ona. ‘Keşke hiç gelmemiş olsaydı, keşke onu hiç tanımamış olsaydım. Şimdi düşünüyorum da daha ilk andan itibaren korktum ondan, bu işin sonunun ona bağlanmaya kadar varacağını, her bedeli ödemeye hazır olacağımı anladım. O da bunu ilk bakışta anladı, bu güvenin bilincine daha anlamadan önce varmıştı,’ diye düşündü. “Saçma,” diye tekrarladı, kadının kalışını uzatmak için cümleler arıyordu. “Bana göre bir şeyi gülünç bulmak ölü bir hissiyattır, bunu anlamanız gerek. En azından sabah dokuzdan öğlen on ikiye, üçten akşam altıya dek. Ve uzun zamandan beri bu saatlerin dışında kendimi düşünürken sadece gülünçlüğü hissediyorum.”

Karşı çıkmadı; koltuğun koluna oturmuş vaziyette gözünü doktordan ayırmadan cebinden bir tabaka çıkarıp bir sigara yaktı. ‘Gözlerinin samimiyetine, birkaç dakika kazanmaktan

başka bir amacım olmadan aptalca güveniyorum. Üstelik samimi olmanın verdiği yorgunluğu da açıkça belli etmelerine rağmen,' diye düşündü doktor. Kadın, koltukta bulunduğu yerden, bir çocuğa yukarıdan bakar gibi sabırla gülümsedi:

"Acelemler yok. Devam edin."

"Nasıl acıma duygusu yoksa, küçümsemek de yok. Artık hepsi bitti. Ama sizi sıkamak ya da alıkoymak istemem. Karşımda sohbet edebileceğim birini buluvermenin bana ne anlam ifade ettiğini bilemezsiniz. Gerçi hemen her defasında bir de bakarım ki ne söyleyecek lafım ne de karşımdakini dinleyesim var."

Kadın aşırı bir coşkuyla, fazla kolay, neredeyse küçümseyici bir onayla kabullenmişti bu durumu.

"Aynen öyle. Konuşmaya devam edin. Hatta belki birbirimizi anlayabileceğimizden ne kadar eminsek, bir şey söylemek de o kadar zordur. En azından ben..."

'Erkekleri tanıyor, evet, ama onlara ihtiyacı yok. Ne herhangi birine, ne herhangi bir şeye gerçekten ihtiyacı var, yemin ederim; tecrübeli bir seçim yapma duygusuyla ve çağrılar, baştan çıkarmalar, yeni yüzler, kişinin kendi rüyaları karşısında henüz elde edilmiş bir tembellikle zirveye vurmuş bir egoist. Bunun yaşlanmakla bir ilgisi yok.'

Díaz Grey ayağa kalktı, en uzaktaki pencereye doğru yürürken önlüğünün düğmelerini açtı. Oradan kendini savunmaya hazır bir halde gülümseyerek kadına döndü.

"Komedi dediniz, yalan dediniz."

"Evet, size söylemeliyim." Gülümseyerek yere bakıyordu. "Komedi. Yalan. Size kalbimle ilgili anlattığım her şey kocamın bana anlattığı şeylerdi. Onun başına gelenlerdi. Hafta sonundan önce Buenos Aires'ten gelecek, o zaman onu muayene edebilirsiniz. Onu buraya gelmeye ikna edeceğim. Oyunu fazla uzattım çünkü eğleneliydi, sonunda da soyundum işte. Yalan söylediğimi anladığınızda ne düşüneceğiniz aklıma geldi bir an. Beni aptal

bulacağınız düşüncesi utandırdı. Devam edeyim mi?" Tekrar gülümsemi, gülümsemesiyle doktorun yüzünü dikkatle inceledi. "Bu yolculuğu birçok nedenle yapıyoruz, bunu daha sonra konuşuruz. Ama Santa María'ya gelmeye karar verdiğimde, zaten sizin burada olduğunuzu, sizinle tanışacağımı biliyordum. Hakkınızda neredeyse hiçbir şey bilmiyordum. Sizi bir akşamüzeri otelin barında gördüm, bir pazar günüydü. Kızmayın. Bunu size neden söylüyorum bilmiyorum, çenemi tutabilirdim..."

"Kızmayacağım. Söyleyin, söylemeniz daha iyi."

"Kızmayın. Bir taşra doktoru olduğunuzu düşündüm. Anlıyor musunuz? Sulfamit, lavman, müshil, birkaç kürtaj. Bir kulüp ya da okul komisyonu üyeliği, eczacının, hâkimin, polis şefinin arkadaşı. Uzatmalı bir sevgilisi vardır, muhtemelen bir öğretmen. Bazılarını isabet ettirdiysem, özür dilerim. Yürüyüşünüz, giyim tarzınız. Bu tür şeyler işte, anlıyor musunuz? Ama buraya geldiğimde yanıldığımı hemen anladım. Siz tek kelime etmediniz. Gözlerinizin içine baktım, o kadar, yanıldığımı anladım. O zaman inandırıcı olmam zor oldu, utandım, hemen utandığımdan utandım. Doktor bozuntusu, diye düşündüm, köşeye soyunmaya gittim. Sonra yüzünüzü, ellerinizi gördüm, sesinizi duydum, imkânsız olduğunu fark ettim, benimle alay edeceğinizden korktum."

"Galiba anlıyorum, pekâlâ. Ama komedi bunun neresinde?"

Kadın aniden çocuksu yüzünü takındı, koltuğun kenarından ortasına doğru kayıp otururken gergin bir şekilde güldü; bacak bacak üstüne attı, ellerini zorlanarak ceketinin ceplerine soktu.

"Size Quinteros'un tavsiyesi üzerine geldim."

"Quinteros mu?"

"O da doktor. Arkadaşınız mış. Bize sizin fakülteden arkadaşınız olduğunu söyledi."

"Evet, hatırlıyorum," dedi Díaz Grey.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Siz Buenos Aires’teyken birlikte bazı hastalara bakmışsınız.”

O anda Díaz Grey pencereden uzaklaştı, daha önce kadının onu sakar, hantal bulduğu otel lobisindeki o yürüyüşüyle yanından geçti, dönüp masanın önünde oturdu. Belli belirsiz de olsa her şeyi anladığına inanıyordu; kadını anladığına, onu bekleme salonunda eski dergilerin üzerine eğilmiş gördüğünden beri anlamış olduğuna inanıyordu; görüşme sırasında olan biten ne varsa anladığını düşünüyordu: gülümsemeleri, akıllı, soğuk yüzünü, ışığa baktığında bile küçülmeyen gözbebeklerini, göğüslerini sergilemesini, şimdi kendinden emin tek bacağı sallayarak gözdağı verdiği havayı.

“Tabii ya,” diye mırıldandı Díaz Grey. “Quinteros. Hâlâ Buenos Aires’te mi?” ‘Onu görür görmez hatırladığım korku hissinin aslında bu şantaj korkusundan başka bir şey olmadığını kabul etmek zorunda kalmak öylesine acıklı ki; gerçekte benimle hiçbir ilgisi olmayan bir korku.’

Kadın gözlerini kaldırdı, tırnaklarını diğer avucunun içine arka arkaya batırmaya başladı; gözleriye kararlıydı, doktorunkileri arıyordu, sabırla bekliyordu, sonunda karşılaştılar. Omuzlarını silkti, masaya doğru eğildi.

“Buenos Aires’te değil. Şili’ye gitti. Yoksa hapse atacaklardı.” Sustu, ağzı yarı aralık, hafif bir acıma ifadesiyle ona baktı.

‘Demek mesele buymuş. Ama bu beni ne kadar ilgilendirebilir ki? Acı çekiyorum, eğer acı çekiyorsam bunun sebebi meselenin özünün umurumda olamayacak bir şey olması. Kokain mi, morfin mi; tahmin etmem gerek.’

“Quinteros,” dedi. “Evet. İyi arkadaştık. Sinir hastalıklarında uzmanlaştığını, bir sanatoryumun ortağı veya sahibi olduğunu duymuştum. Şansı yaver gitti. Ayrıca Buenos Aires’te kalmayı çok istiyordu, onca şeye katlanacak kadar cesurdu ya da duyarsızdı. Quinteros ve benim gibi beş parasız genç doktorla-

rı kastediyorum, o zamanlar fakültede bizim gibilere kol kanat
gerecek Buda rahipleri yoktu.”

Masanın üzerine tanıdık bir düzensizlikle yerleştirilmiş ta-
nıdık nesnelere doğru konuşuyordu, kadının –şimdi yüzü tava-
na dönüktü– onu dinlemediğinden emindi. Kadın ayağa kalktı,
yüzüne yine o acıma duyan ifadeyi takındı. Bir hamlede masa-
nın yanında bitti, sağ yumruğunu masaya dayadı.

“Bir reçeteye ihtiyacım var. Ya da daha doğrusu, bir enjek-
siyona ve bir reçeteye.”

“Olur,” diye mırıldandı Díaz Grey. “Ne enjeksiyonu?”

“Morfin. Aynı zamanda bana bir reçete de verebilirsiniz. Ya
da, eğer elinizde varsa satabilirsiniz.”

“Olur,” diye tekrarladi doktor.

“Kocamla ben, uzun zamandır Quinteros’la çalışıyoruz.”

Sakindi, masaya sanki bir dükkânın tezgâhına dayanır gibi
dayanmış, istediği çorabı ya da pudrayı bekler gibiydi.

“İntoksikasyon, dezintoksikasyon. Nasıl arzu ederseniz ar-
tık,” dedi.

“Quinteros size bana hitaben bir mektup vermedi mi?”

“Şili’ye bize haber vermeden gitti. Anlıyorsunuz ya. Bana
sizden bahsetmişti.”

“Peki eğer size bunu sadece sözünüze güvenerek yapamaya-
cağımı söylersem?”

“Tanrı aşkına!..” dedi tepeden bakan alaycı bir tonla kafasını
sallayarak, ardından daha yüksek bir sesle, sabırlı, anaç, tekrar-
ladı: “Tanrı aşkına!..”

Doktor ayağa kalkıp ona sarılmayı düşündü; kendini onun
büyük göğüslerini, görünen kaburga kemiklerinin bittiği yer-
deki belini, boynunda asılı madalyonu, sararmış fotoğrafı ha-
tırlamaya zorladı. ‘Ama bedelinin bu olduğundan kuşkuluyum,
en azından şimdilik; biliyorum ki tek şansım gitmesine engel
olmakta, pasif ya da temkinli bir itaatkâr tavır almakta.’

“Morfin...” dedi. “O hastalara baktığımı, çünkü onların tedavi olmak istediklerini ya da benim onların tedavi olmalarını istediğimi söyleyerek durumumu açıklayabilirim. Adınızı söyleyin. Yalan söylemeyin, çünkü otelden kontrol edeceğim. Biliyorsunuz, ben bir kasaba doktoruyum.”

“Elena Sala. S-A-L-A. Size yalan söylemek için aklıma bir neden gelmiyor.”

“Kocanız vardı. Kocanızın adı Sala mı?”

“Tam adım Elena Sala de Lagos.”

Díaz Grey, masanın cam yüzeyine dayanmış ele bakarak düşündü; bilinçle, kuvvetle dayanmış dört parmak kemiği, üzerindeki beyazlaşmış gergin derisiyle dört sert parmak boğumu.

“On pezo muayene için,” dedi sonunda. “Elimde değil, öyle olması gerekiyor. Ve reçete başına yirmi pezo. Reçete başına iki ampul. Size enjeksiyon yapmayı da düşünmüyorum.”

“Reçete başına dört ampul yapın.”

“Peki dört ampul. Ama bu durumda ampul başına yirmi pezo alırım. Hayır işi yapmıyorum sonuçta. Uygun mudur?”

Kadın konuşmakta bir süre gecikti; masanın üzerindeki eliy-le dört parmak kemiği hareketsiz kaldı.

“Ampul başına yirmi,” dedi, ne itiraz etti ne de bir şey ekledi.

“Yirmi,” diye tekrarladı Díaz Grey, hızla reçeteyi yazdı; koçandan koparıp kadına uzattı. “Toplam doksan pezo. Bunun kötü bir pazarlık olduğunu düşünmeniz ve bir daha gelmemeniz için.”

Kadın kâğıdı incelemek için kaldırdı, cebine koydu, aynı cepten yüz pezoluk bir banknot çıkardı. Parmaklarını aralayarak onu masanın üzerine düşmeye bıraktı.

“Bir süre daha burada olacağız,” dedi. “Eğer bulabilirsek bir ev kiralayacağız.” Díaz Grey cebinden birkaç kâğıt banknot çıkarıp ona bir onluk uzattı. “Bir mevsim kalmayı düşünüyoruz. Eğer kocam hoşlanırsa kalacağız. Çünkü ben kendimi Buenos

Aires'in dışında hayal edemiyorum. Belki nehrin yakınında mobilyalı bir ev bulabiliriz – belki bildiğiniz bir ev vardır. Ayrıca kocamı da muayene etmenizi istiyorum.”

“Hayır,” dedi doktor. “Bildiğim bir ev yok. Burası çok hoş oluyor, özellikle de bahar mevsiminde. Getirin kocanızı. Sinir bozukluğundan başka bir şey olmasa gerek. Bir asabiyet hali vardır ki insanı heyecanlandırır, bir diğeri de frenler. Bakarız artık.”

Restoranın penceresinden, insanların tiyatrolardan, sinemalardan çıktıklarını, Lavalie Caddesini doldurduklarını, gözlerini kırıştırtarak kafelere girdiklerini, sigaralarını yaktıklarını, caddenin sıcaklığında parlayan kafalarını sallayarak taksi aradıklarını görebiliyorduk. Oturduğumuz masadan, içeri giren grupları, sürekli esneyen ama canlı kadınları, kaşları çatık, kibirli, güvensiz erkekleri seyrediyorduk.

“İşte bu benim ırkım,” dedi Stein, “yarının dünyasını kurmak için elime teslim ettikleri malzeme.”

‘Saat on iki buçuk,’ diye tekrarladım kendime. ‘Stein henüz sarhoş olmadı, öyle olmadan önce beni bırakmak istemez. Biraz daha beklemek gerekecek; Gertrudis, henüz kapının gürültüsünü, lambanın ışığını geçirmeyecek bir rüyanın uykusunda değilse eve dönemem. Stein şarabı bitirdiğimizde kabareye gitmeyi önerecek. Önce kabul etmeyeceğim, ama eğer ısrar ederse, onu kararlı görürsem, tamam diyeceğim. Şimdiden sulu, hakaret dolu gözlerle kadınlara bakmaya başladı bile.’

Stein sırtını sandalyeye vermiş, kendini duvara değecek kadar geriye atmıştı; ceketinin önü açık, gülümsüyor, kafasını sallıyor, gelip giden kadınları gözliyordu. Işık, avucuyla kavradığı şarap bardağına, gülümsemesine, sıcak gözlerine çarpıyor,

* Vieja Guardia (fr. Vieille Garde): Napoléon’un gazilerden oluşan muhafız birliği. Yaşlılar veya eski alışkanlıklarına bağlı kimseler için kullanılan bir deyim.

beyaz ipek gömleğinin içine su gibi emilmiş gömülerek yayı-
lıyordu.

“Çilecilik değil bu, beni buna inandıramazsın,” diye dişlerinin
arasından hırladı Stein. “İkiyüzlülük bu. Ya da kötü yolda dejene-
re olmuş gurur diyelim. Karmaşık veya iğrenç herhangi bir şeyle
açıklanabilir. Şu beyaz şapkalı hatunla yatmak için paradan daha
fazlasını ödemez miydin? Ben onlara bakmaktan fazlasını yapmı-
yorum ama hiç olmazsa bakıyorum. Sadece hatırım için, şu hü-
zünlü at suratını çevirip onlara bir kez olsun baksan.”

‘Belki de artık bire çeyrek vardır,’ diye düşündüm. ‘Gertru-
dis uyanıkken ya da henüz uykuya dalmışken eve gitmek iste-
miyorum. Ona sağ elimin avcuyla acı çekmeden dokunabilirim;
onu hiçbir şeyin değişmediğine ikna edebilir, bazen de hiçbir şe-
yin değişmediğini gerçekten hissedebilirim; aynı zamanda haysi-
yet laflarıyla hızlı bir düzenbazlığı sürdürebilir, onu sadece kendi
anısıyla kandırabilirim. Yapabilirim, hem de sigara yaktığım şu
elimle. Ama ne onun ağzına bakabilir, ne de artık hiçbir şey ara-
mayan boş gözleriyle duvara mı, tavana mı yoksa ellerine mi ba-
kıyor olduğunu anlayabilirim. Elleriyle sanki çocuklarıymış gibi
ilgileniyor artık, ümitsizce. Ben mantıklı biriyim, yapabileceğim
ve yapamayacağım şeyler olduğunu bilirim. Örneğin onu duyma-
mayı, ne dediğini anlamamayı becerebilirim ama benimle konu-
tuğunda sesindeki perişanlığa, akan gözyaşlarına dayanamam.
Elbette ölüm daha beter olurdu ama daha kesin olurdu; ölümün,
benim onun öldüğünü sükûnetle idrak etmemi, ardından unut-
mamamı sağlaması yirmi dört saatten fazla sürmezdi. Sürekli ol-
masa bile en azından yalnızca başlangıçta her gün, asla bizzat de-
ğil de sadece anılarla bana tekrarlamaya gelirdi, böylece ikimizin
kalıcı talihsizliğine monoton bir şekilde tanıklık etmezdi artık.’

“Sende bir şeyler var bugün,” dedi Stein. “Kederli olduğun
hemen anlaşılıyor, bana kalırsa pis bir keder, bir dostun dağı-
tabileceği bir keder. Mesele Gertrudis mi?”

“Bir sürü şey var, o da onlardan biri. Ama konuşmak istemiyorum. Yarım şişe daha isteyelim.”

“Yarımlık getirsene lütfen, Solícito,” diye garsona sipariş verdi Stein. “Solícito. Tam hizmetçi adı: Solícito. Dün gece aklıma Montevideo’da çarçur ettiğimiz bir buçuk yıl geldi. Raquel sana yazıyor mu hâlâ?”

“Ben artık Montevideo’yu hatırlamıyorum,” dedim, bir yudum içtim. “Epey oldu, mektup almıyorum. Gertrudis’ten evleneceğini öğrendim. Galiba çocuğun adı Alcides.”

“Harika biriydi,” dedi Stein, bunu yumuşak bir şekilde söylemeye çalışmıştı. “Çileciyle küçük baldızı arasında olan bitenlerin hikâyesi, Eleusis’in temel gizemi. Moralimin bozuk olduğu zamanlarda bu sırrı çözmeden öleceğimize inanıyorum.”

“Öleceğiz.”

“Bu tavrın gösterdiği üzere, centilmen bir ketumluk iki tarafı keskin kılıçtır. Mesela şöyle bir şey düşünelim: Çileciye bahşedilen konumda başkası olsaydı ne olurdu?”

“Tamam düşünelim,” diye onayladım. “Ama aramızda hiçbir şey olmadı. Belki ne olup bittiğini fark etmediğim, benim açımdan uygunsuz kaçan bir oyundu. Ne olduğunu anladığımdaysa Buenos Aires’e döndüm.”

“Net bir açıklama yapmadan mı? Hiç olmazsa, duygusal bir terkin keyfini çıkarsaydın?”

“Belki onu sevmeye başlayacaktım. Asla bilemezsin. Ama Buenos Aires’e geldim, böylece hikâye sona erdi. Şimdi evleniyor. Bir süre bana kızgın kaldı, benden nefret ettiğine inanıyordu. Sonra bana yazmaya başladı. Gertrudis onun her yazdığını okurdu.”

“Çok iyi. Yani hepsi bu diyorsun. Ama arada uygunsuz oyun diye tabir ettiğin bir şey yaşandı. Yalnızca kederlisin, konuşmak canını sıkıyor. Şimdi on sekiz on dokuz yaşlarında olmalı. Arvers’in sonesinin sunumunun üzerinden beş yıl geçtiğine göre... Bir çileci için hiç fena değil. Son bir yarımlığa ne dersin?”

‘Gertrudis’in sırtüstü uzanmış, bir kefesinde ciğerindeki hastalığın her an yeni bir belirtisi olabilecek acıların yoğunluğunu tattığı, diğer kefesinde yeniden hayata dönme, katılma, ilgi duyup fethetme, başkaları için üzüntü duyma olasılıklarını hesapladığı bir teraziyi dönüşümlü gözetlediği o manzara ya katlanmak istemiyorum. O ve ben, tekrar ede ede artık hafiflemiş bir korku içinde yorularak keşfettik ki her konu dönüp dolaşp bizi göğsünün sol tarafına getiriyor. Konuşmaktan korkuyoruz; artık bütün dünya onun talihsizliğinin çağrışımı.’

“Hayvanlar,” diyordu Stein “bana acımak yerine beni kıskanıyorlarmış numarası yapma inceliğine sahipler. Sen öteki hayvan türüne aitsin; ne beni kıskanıyorsun ne de acıyorsun bana. Nelere katlanmak zorunda olduğumu, ne işkenceler çektiğimi bir bilselerdi. Örneğin sonuncu kadın bu yaşadığım işkencenin temsili olabilir. Evli, otuz yaşında, iki çocuklu, spor kulübünde ne iş yaptığını hiç anlamadığım bir kocası var.”

‘Ama bu bekleyişin bir anlamı yok,’ diye düşündüm, ‘çünkü herhangi bir saatte uyanabilir, o zaman ona gülümsemek, şakalar yapmak, kendi mutluluğunun benim ona gösterdiğim mutluluğu taklit etmesini, ardından bunu kendi çabasıyla büyütmesini sağlamak zorunda kalacağım. Odanın içinde bir köşeden diğer köşeye gidip gelerek, bağıra çağıra, el kol hareketleriyle bir biri peşi sıra yarından, güvenden, neşeden, bazı ölümsüzlüklerden bahsedeceğim. Montevideo’da beş yıl önce, tam Médanos Caddesiyle 18 de Julio Caddesinin kesiştiği köşede, gecenin ilk saatlerinde ayakta dikilmiş, birbirimizi arzulayarak güldüğümüz gibi gülmenin yolunu bulacağım. Hiçbir şey, lisenin kapısında yaptığım gibi yanağını tek parmağımla tekdüze okşamama engel olamayacak. Kısa bir hikâyenin bir hayatı içerebileceğine ama anlamını değiştiremeyeceğine inanmaya zorlayacağım onu. Bunun üzerine belki doğrularak bir sigara isteyecek, belki beni tahrik ederek kendinden emin bir yavaşlıkla dumanı üfleyecek,

önceden yaptığı gibi bir göz kırpıp ona meydan okuyayım diye açıkça yalan olduğu belli bir şey fısıldayacak.'

"Ben de gülümseyerek evet dedim," diyordu Stein, "onun yedi kuşak öncesi hakkında ne düşündüğümü tahmin edemesin diye gözlerime dikkat ediyordum. Aşağı yukarı şöyle bir şeyler dedi, çevirerek aktarıyorum: Düşün artık, çocuğu okuldan alıp aşıya götürmem gerekti, bir sıra vardı ki sorma. O sırada doktor önümden geçiyor, bana bir kez bakıyor, ben de ona bakıyorum, bir şey olacağından değil, belki işlem hızlanabilir mi diye, sonra doktor gözlerini benden ayırmadan tekrar geçiyor, benim de bir bileğim sargılı, hani sana anlatmıştım ya, Tigre'de hamaktayken bileğim-de bir tendon zedelenmişti, bana ne olduğunu sorma bahanesiyle gelip benimle konuşuyor, düşün artık. Ben de gidip ona diyorum ki Tigre'deydim, bizimkilerle, fabrikadakilerle her pazar bir adaya gideriz, hamakta bir arkadaşımı sallıyordum, Luisa, dinliyor musun, birden bir acı duydum, sandım ki bileğim açılıyor. Tendonum zedelenmiş, bana sıkı bandaj yazdılar, o zaman bana diyor ki ah o bileği ben tedavi etseydim, beni sırada herkesin önüne geçiriyor. Çocuğa aşığı yapıyor, espriler patlatıyor, benden randevu koparmaya çalışıyor ama ben hemşireden aşığı kartını aldığı gibi ona fazlasına gerek yok deyip çocukla oradan ayrıldım."

'Uyumuştur herhalde,' diye düşündüm. 'Uyanmayacak, benden sigara istemeyecek, geri döndüğümünden haberi bile olmayacak.'

Stein hesabı ödedi, kalkıp caddeye çıktık, sabahın ilk gazetelerini yükledikleri köşeye vardık. Kafelerden birinde saat neredeyse ikiyi gösteriyordu. Artık Gertrudis'in uyuduğundan, uyanmayacağından emindim. Bir barda bir kadeh daha içmek için Stein'i davet ettim, kendiminkini bir dikişte bitirdim, o arada huzur bulmuş, uyuyan Gertrudis'i hayalimde arzuyla canlandırmaya başlamıştım.

"Taksit taksit aşağılanmak yerine parayı ödediğim zaman daha kolay oluyor," dedi Stein. "Kabaredeki bir kadına üzerin-

de telefon numaram yazılı bir yüzlüğün yarısını gönderdiğimde çok daha kolay oluyor. Yazıhane numarasını veriyorum tabii, çünkü Mami'yle birlikte yaşıyorum, onu kıskandırmak bir işime yaramaz.”

‘Uzun tombul bacaklar, geniş yassı bir göbek, Gertrudis’in uykuyla uyanıklık arası yataktaki varlığımdan emin olacağı hayvani hamle.’

“Bir kadın mı bulsak acaba?” diye önerdi Stein.

“Yok, ben gidiyorum.”

“Ama öylesine bir kadın değil. Fantezilerimizi önceden tahmin ederek gerçekliğin bu fantezileri aştığını gösterecek bir kadındır. Bir sonrakine kadar, sadece üç delik ve on parmakla bize kozmosun bütünlüğünü verecek bir kadındır.”

“Ben uyumaya gidiyorum,” diye tekrarladım.

“Kendi evinde herhalde. Belki seni örnek alıp ben de Mami'ye giderim. Zavallı, bir önceki flörtü ihtiyar Levoir'ıyla *rummy* oynuyordur şimdi. İhtiyar oyunu kazansın diye hile yapıyordur, sonra da yemek masasına bir Paris haritası koyup şu meşhur bakmadan söyle oyununu oynuyorlardır. Eğer yaptığınız gezinti, aşk veya iş randevunuz sizi Rue St. Placide'le Rue du Cherche'in kesiştiği yere sürüklerse, aynı zamanda Broussa is hastanesinde döküntülerinizi kontrol ettirmeniz gerekiyorsa, hangi aracı kullanmanız gerekir? Herhalde bayağı heyecanlı bir oyundur. Ne olursa olsun, Mami her defasında Sena üzerine dökülen gözyaşlarına engel olamıyordur. Zavallı Mami! Bazen, özellikle şimdi bu güzel havalarda, gece dışarı çıkıyor, kaldırımında bir kafeye oturuyor. Paris'te olduğuna inanıyor. Gözlerini bir kısıp bir açıyor, çünkü çantasından gözlüklerini çıkarmak istemiyor. Biliyorum, çünkü başka bir masadan, o beni görmeden seyrettim onu. Erkeklerin onu görmesine izin vermekten başka bir şey yapmıyor, bir iki saat boyunca ‘Ah ben de ne numaralar var bir bilerseniz!’ diyen Mona Lisa gülümsemesi sayesinde er-

keklerin ona baktığını zannediyor. Doğal olarak bilecek bir şey falan yok. Mami'nin bir savaş sonrasında diğer savaş sonrasına kadar uzanan henüz yazılmamış yirmi ciltlik anılarını saymazsak tabii. Ayrıca cumartesi günleri orada buluşuyorlar. Seni kaç kez davet ettim, hiç gelmedin. Mösyö Levoir'ı tanıman gerek."

"Son bir kadeh içeyim," dedim.

"İki tane daha, lütfen... Ruhen ve bedenen iğrenç bir tip. Sanırım bir dönem Mami'nin kirasını ödedi. Şimdiyse koca pembe kafasıyla şişman bir ihtiyar. Haftada iki kez kâğıt oynuyorlar, sonra da kendilerini Paris sokaklarında kaybediyorlar; bazen bir şişe içki getiriyor. Mami'nin deyimiyle her şey çok seviyeli; yaşlı bir çift sevgili gibiler. Ama tabii Mami, Disraeli ile Pompadour'un seviyeli arkadaşlıkları gibi bir şey hayal ediyor. Çünkü içi geçmiş yaratık ona serbest ticaret, atomun özellikleri, bir de sanırım Viyana'da seyrettiği gerçek Rus balesi hakkında iki üç nutuk çekiyor. Ama şu boktan biranın enerjisini ihtiyar Levoir muhabbetine harcamayacağım. Bunlar bizi dışarı atmadan önce... dur ya, hiç sana Mami'nin cumartesilerinden bahsetmiş miydin?"

"Evet, hem de defalarca."

"Toplantılardan, piyanodan, şansonlardan, küçük müzik grubundan?"

"Evet," dedim. "Ama önemli değil."

"Mesele şu ki sana iyi açıklamadığımdan eminim. Modern hayatın baş döndürücülüğü bana engel oldu... Şimdi esas gerçeği duyacaksın. Daha da fazlası: hemen burada, barla şu taş kafanın, şişelerle dolu rafların arasında onu göreceksin."

"Görmeye başlıyorum," dedim. "Mami'nin neşeli kankaları. Hepsi, dünyada başka kadın kalmadı diye düşünüyor."

"Ne yazık ki büyük ölçüde yanıldın," diye karşı çıktı Stein. "Bu, asla gitmek istemediğin için, ikinci el bir kültüre teslim olduğun için geliyor başına. Bu gecenin şu noktasında anlıyorum

ki Mami'nin cumartesi her senin hayal edebileceğin her şeyden çok farklı. Gaziler Lokalinde sadece seçilmişlerin müdavimi olduğu küçük bir salon düşün. Bir zamanlar askere giden çokmuş... Tabii şimdi sadece emekli askerler var orada. Mami'ye kaç defa kartvizitine parantez içinde bir E koymasını söyledim. Hepsi bir zamanlar savaşa gitti, kulübün her üyesinin seceresinde en az yarım düzine çarpışma var, çeşitli cephelerde sayısız harekâtın anısı da cabası... Ama bu gece senin bu kadar şeyi hayal edebileceğini sanmıyorum. Neyse mevzu bu burada keselim. Şu kelimeleri düşün yeter: Marengo, Austerlitz, Borodino. Yüz Gün savaşları. Bu kelimeler bir kez düşünüldüklerinde, Armenonville, Casanova, İsviçre, Boulevard ya da sınırlı, çileci bir repertuar içinde sayılabilecek diğer kelimelerle yer değiştirebilirler artık. Anlıyor musun?"

"Anlıyorum," dedim, "bu hikâyeyi de aynen bu şekilde anlatmıştın."

"Napoléon'un gazilerini anlatmış mıydım? Emin misin? Başka bir gece mi anlattım?"

Hissettiğim şey sadece huzur değildi, mutluydum da, Gertrudis'in uykusundan ya da uykusuzluğundan endişesiz, onun yüzünden, kesik göğsünün hikâyesi yüzünden, yuvarlak yara izinin hatırası yüzünden, bazen gövdesinin sol tarafının bana verdiği erkeksi hissiyat yüzünden birdenbire acı çekmeyi boş yere isteksizce denedim.

"Tam olarak o muydu bilmiyorum," dedim; ağzımı nane pastilleriyle doldurdum, biranın tadını hafifletmelerini bekledim. "Onu anlattığından emin değilim. Ama Moskova'dan geri çekilmeyi anlattın. Eminim."

Stein hafifçe omuz silkti, barın arkasında dizili şişelerden gözlerini ayırmadan bir sigara yaktı.

"Takma kafana," diye ekledim. "Bir cumartesi giderim oraya."

"En iyisi," dedi soğuk bir sesle. "Bu gece fiyaskolar gecesi. Sorun hatada ısrar etmede. Hiçbir şey canımı o küçük fiyasko-

lardan daha çok sıkılmıyor. Hiçbiri yaralayacak denli sert değil ama hepsi onları yöneten bir irade olduğunu gösteriyor. Deney-sel yöntemlere bağlı bir irade...”

Barın üzerine bir banknot attıktan sonra telefona kadar yürüdü; pastilleri tükürdüm, onu köşede beklemek için dışarı çıktım.

‘Evet, artık uyuyor. Yarın erken kalkmak, Macleod’u selamlamak, ses tonundan beni yılın hangi ayı atmayı düşündüğünü tahmin etmek, bütün gün yürümek zorundayım. Konuşmak, gü-lümsemek, ilgimi göstermek, beni ilgilendiren noktaya dokunma-mak ya da arkadaşça, ikiyüzlü bir ifadeyle, bir omuz sıvazlama-sıyla, insani kardeşliğe bir çağrıyla dokunmak. Her şeye rağmen, Gertrudis’in vücudunun benimkinden daha uzun, daha kuvvet-li olduğunu hatırlayacağım; kolumun altında çantayla yürürken onu hatırlamak zorunda kalacak, sonra bir kafeye oturup kendimi kapkara, koca bir sakalla hayal edeceğim. Çeyrek ve yarım saatler boyunca, yamulmuş ayakkabılarımı bekleme salonlarındaki kol-tukların altına saklayarak sigara firmasından Pérez’in, tıraş bıça-ğı firmasından Fernández’in, *mate* firmasından González’in beni kabul etmelerini bekleyeceğim. Sonra eve dönecek, ona bakmadan içeri girecek, odanın havasına güveneceğim; ağlayıp ağlamadığını, unutmayı başarıp başarmadığını, kirli çatılara, güneşin batışına bakmak için balkona oturup oturmadığını bilmemi o sağlayacak.’

“Al sana başka bir fiyasko, daha doğrusu iki,” dedi Stein, ka-feden çıkarken. “Mami’yle Paris sokaklarını oynayacağım. Sana bir iki blok eşlik edeyim.”

‘Gertrudis, berbat işim, üstelik o işi de kaybetme korkusu,’ diye düşündüm Stein’le kol kola yürürken. ‘Ödenmesi gereken faturalar ve bu dünyanın hiçbir yerinde beni mutlu edecek bir kadının, bir arkadaşın, bir evin, bir kitabın, hatta bir kabahatin bile olmayışına dair aklımdan çıkmayan kesinlik.’

“Hiç de adil değil,” diye haykırdı Stein, kolumu bırakarak. “Küçük fiyaskoları kastediyorum. Adil değil, çünkü, tam da bu

akşam, genel fiyaskomu baştan sona neşe içinde kabullenme noktasına gelmiştim. Büyük fiyasko, birey Julio Stein'in büyük başarısızlığı. Gösterdiğim iyi niyet, ortaya koyduğum kabullenme ruhu, beni dikkate almalıydılar.”

“İşe yaramaz,” diye karşılık verdim. “İşe yarasaydı bile hem fazla kolay, hem yine adaletsiz olurdu.”

“Umurumdaydı sanki!” diyordu. “Hiçbir şey yapmadım ve herhalde öleceğim. Evet, kişisel olmayan belli bir pişmanlık duygusu var tabii ama bu beni mutlu olmaktan alıkoymamıştır. Eğer gideceksen senin köşeye geldik. Yok, biraz daha yürürüm dersen, Mami sana müteşekkür olacaktır.”

Stein'in uzaklaşmasını bekledim; tramvaya bineceğimden emin olsam da bir taksiye el ettim. Arkama yaslanıp gözlerimi kapadım, havayı kuvvetle içime çekip düşünmeye koyuldum: ‘Bu yaşta hayat buruk bir gülümsemeye dönüşüyor,’ diye geçirirken aklımdan, Gertrudis'i, Raquel'i, Stein'i, beni sevdiğini düşündüğüm bütün insanları yitirdiğimi itirazsız kabul ettim; daha önce kederimi nasıl kabul ettiysem yalnızlığımı da öyle kabul ettim. ‘Buruk bir gülümseme. Ve hayatın uzun yıllardan beri yanlış anlamalardan ibaret olduğunu keşfedersin. Gertrudis, çalıştığım iş, Stein'le aramızdaki dostluk, kendimle ilgili hissiyatım – hepsi yanlış anlama. Hiçbir şey bunun dışında değil; arada bir bazı unutma fırsatları, gelip zehirlenerek giden bazı zevkler. Belki hayal edebileceğim tüm varoluşlarım sonunda bir yanlış anlamaya dönüşmek zorunda. Belki pek de önemli değil bu. Bu arada, baştan çıkardığım veya beni baştan çıkaran tek kadınla evlenivermiş, bir başkası olma becerisinden değil de, bunun iradesinden artık yoksun kalmış, utangaç, değişmez o küçük adamım ben. Uyandırdığı acıma duygusuna indirgenmiş küçük bir adam, cennet krallığının vaat edildiği küçük adamlar lejyonuna karışmış küçük bir adam. Stein'in dalga geçtiği gibi çileci bir adam, muhtemelen sakatlanmış bir anlaş-

manın akıldışı kabulünden değil, tutkuyu hissetmemin olanaksızlığından. Aslında var olmayan, sadece Juan María Brausen fikrinin beden bulmuş hali, olumsuzlamalardan ibaret –alkole hayır, tütüne hayır, kadınlara karşı da bir o kadar hayır– ucuz ahlakçılığın iki ayaklı sembolü olan bu adam, taksinin içindeki ben, gerçek anlamda bir hiçkimse; bir isim, babam tarafından, ona da bir şekilde miras kalan olumsuzlukların minicik kibirli kafalarını o öldükten sonra bile sallamaya devam edebilmeleri için mekanik bir şekilde kurulmuş üç kelimededen oluşan, kimse- nin karşı çıkmadığı küçücük bir fikir. Küçük adam ve onun yanlış anlamaları – neticede dünyadaki herkesin başına geldiği gibi. Belki yıllar boyunca bir şey hissetmeden, fark etmeden öğrenegeldiğimiz şey budur. Belki kemikler bunu biliyordur; üzerinden atlamak mümkünse kolaydır da belki diye düşünüp bizi çevreleyen yüksek duvarın yanında kararlı, umutsuz kaldığımızda; bizim için önemli olanın sadece kendimiz olduğunu çünkü bizim için tartışmasız güven duyulacak tek şeyin bu olduğunu kesin bir şekilde kabul etmemize ramak kaldığında; sadece kendi kurtuluşumuzun ahlaki bir zorunluluk olduğunu, ahlak dediğimiz şeyin sadece bu olduğunu sezdiğimizde; akla gelmeyen bir çatlağın arasından duvarın öte tarafında titreşerek bizi çağıran doğum havasını soluyarak sevinci, önemsememeyi, koyuvermeyi hayal etmeyi başardığımızda; işte belki o zaman ölüm anına kadar bütün yanlış anlamalara katlanılabileceği inancının kurşun bir iskelet gibi kemiklerimizin içine işleyen ağırlığını hissedeceğiz, yeter ki bunlar kişisel koşullarımızın dışında, reddedebileceğimiz, başkasına yıkabileceğimiz, hayatın akışına bırakabileceğimiz sorumlulukların dışında kalsın.’

Mami'yi Stein'le kol kola gülümseyerek bir elini kaldırmış bana veda eder vaziyette bıraktığım köşeden uzaklaşıp taksiyle Chile Sokağına dönerken, o yaşlı muhafız ve yanlış anlamalar gecesi- nin ana hatlarını aklımdan geçirdiğimde ekim ayı başlarındaydık.

Asansörle yukarı çıkarken aynada gözlerime ve bıyığıma bakıyordum, 'şimdi uyuyordur, uyanmayacaktır, onu seviyorum, onun benden daha fazla acı çektiğini bir an olsun aklımdan çıkarmamalıyım,' diye düşündüm. La Queca'nın kapısı açık, anahtarlarsa kilidin üzerinde asılıydı. Apartmanın ışığı içeri giriyor, bir koltuğun ayaklarının önünde, halının üzerindeki küçük desenin üzerinde ölüveriyordu. Yapmakta olduğum şeyi olana dek bilemedim. Sessizce içeriyi dinleyip kapı ziline uzandım. Evde kimsenin olmadığından emindim ama yine de hareketsiz beklemeye devam ettim. Ne merdivende birisi ne alt katta bir gürültü vardı. Tekrar zile basıp bekledim; bir elimi içeri uzatıp tavandaki lambayı yaktım. Duvara dayanmış, gözlerim kısık, kapı aralığından odanın tanımlayamadığım havasını bir süre kokladım. Gırtlığım tıkanana, son haftalarda sürekli ertelediğim hıçkırıklara boğulma isteğini vücudumda tekrar hissedene dek havayı içime çektim. Sakinleşene kadar bir süre bekledim, o anda boş dairenin havası bana dinginlik hissi verdi, beni özel, arkadaşça bir yorgunlukla doldurdu, kapıya omzumu dayayıp sessizce, yavaşça içeri girmeye davet etti beni.

Arka tarafta banyonun kapısı açıktı, fayansların yeşili yumuşak yumuşak parlıyor, akışkan bir his uyandırıyor. Kapalı

jaluziye baktığımda hemen anladım, düzensizlik orada başlıyordu. Birbirine bitişik, yatay, beyaza boyanmış ahşap parçalardan yansıyan düzensizliği hayretle seyrettim. Sesiyle tanıştığım akşam sıcaktan, Ricardo'dan şikâyet ederek burada konuşmuştu kadın.

Balkon kapısıyla masa arasında yere düşmüş buruşuk bir korse vardı; sandalyelere kadın giysileri atılmıştı; mavi masa örtüsüyle beyaz dantelin üzerine, saman kılıfa sarılı bir şişe Chianti'nin yanına, içi dolu veya ezilmiş boş sigara paketleriyle meyvelerin arasına eski, büyük, masif bir resim çerçevesi hafif eğik şekilde yerleştirilmişti, içi boştu, camı kırıktı, döküldüm döküleceğim diyordu. Sırtımı kapıya dönüp tekrar kulak kesildim; kata çıkan asansörün gürültüsünü, ardından gelen sessizliği bekledim, La Queca'nın hızlı yürüyüşünü, onun hiçbir sesle karıştırılmaz kısa adımlarını tanımayı bekledim.

'Ona kapıyı üzerinde asılı anahtarlarla açık gördüğümü, içerden bir ağlama işittiğimi söyleyebilirim.' Asansör hâlâ hareketsizdi; uzaktan birisi dikkatle bir mobilyayı sürüklüyordu.

Gertrudis'in uyuduğu yatağın devamı gibi yerleştirilmiş benimkinin tıpkısı büyük bir yatak geceye hazırlanmış görünüyordu; ama altın rengine yakın sarı yatak örtüsünün üzerinde birbirine girmiş moda dergileri, ütülenmiş elbiseler, ağzı açık boş bir el çantası vardı. Cilalı zemin üzerinde yavaşça atılan her adımda küçük bir mutluluğa temas ettiğimi hissederek gürültü çıkarmadan telaşsız ilerledim dairede. Ayaklarımın yere her temas edişinde kendimi bir sakinleştirip bir heyecanlandırıırken, zamanın beni zor durumda bırakmaya, pişman etmeye ya da yaşlandırmaya yetmeyeceği bir kısa hayatın ikliminde ilerlediğime inandım.

Dokunmadan şişenin içine bakmaya çalıştım; burnumu kadehlere yaklaştırdım. Küçük rafın yanında durup kitapların sırtlarındaki yazılara değil renklerine baktım; sonra şapkamı

duvara yapıştırıp eğilerek kulağımı duvara yasladım, kapalı gözlerimle sessizliği aradım; gölgeler içindeki evimin, eşyalar arasındaki mesafenin, yataktaki yapayalnız bedenim aldığı şeklin imgesini elde etmek için Gertrudis'in iç geçirip hareket ettiğini duyduğumdan emin olana dek bir süre nefesimi tuttum. Duvardan uzaklaştım, herhangi bir nesneye dokunmanın, herhangi bir sandalyeyi yerinden oynatmanın bana yasak olduğunu anlamam zor değildi.

Banyoda sabun ya da pudra kokusu aradım, nafile; aynadaki yüzüm karşısında hareketsiz kaldım, burnumdaki, alnımdaki hafif parlaklığı, göz çukurlarımı, şapkamın şeklini ayırt ettim. Sonra kendimi görmeyi bırakıp, aynada gözlerimden bağımsız, yalnız kalmış, merak duymayan, uysal, işe yaramaz bakışımı inceledim. Belki kalbim umursamazca atıyordu, ciğerlerimi dolduran o özel mutluluk vücudumun içinde, ne bir heves, ne belli bir amaçla, fırça darbeleri gibi bir aşağı, bir yukarı, bir sağa, bir sola hareket ediyorlardı; sesler, sessizliğin ortasında beni yalnız bırakarak gecenin uzak sınırlarına geri çekiliyorlardı belki. Bakışım çenemle şapkam arasında bir ateş ya da bir solgunluk gibi genişleyip sabitlendiğinde banyodan çıktım, masaya yaklaştım, tekrar eğildim.

Işık tavandan dik düşüyor, masanın üzerindeki nesnelere dokunduktan sonra zorlamadan içlerine işliyordu. Meyve sepetinin kenarı iki yerden ezilmiş, kulpu nahoş bir şekilde бүkүlmüştü; ufak ekşi görünümlü üç elma kenarda bir arada duruyordu, sepetin dibi, küçük, neredeyse bilerek yapılmış darbeler, boş yere ovularak çıkarılmaya çalışılmış lekeler sergiliyordu. Gelişigüzel, bölük pörçük lekeleriyle, üzerinde işli deseni kabaca bozan yırtıklarıyla hasarlı dantel örtünün üzerine dayanılmaz ağırlığıyla çöken meyve sepetinin masif kaidesinin sol tarafında, üzerinde sadece akrebi kalmış altın bir saat duruyordu. Masanın hemen sol köşesinde, saatle masanın sınırı

arasında, hafif kırışık mavi tüylü masa örtüsünün en aydınlık yerinde yuvarlanıp yere düşmekle tehdit oluşturan iki küçük elma daha vardı; biri koyu kırmızı renkte, artık çürümüş, diğeri yeşil renkte, çürümeye yüz tutmuştu. Daha yakınımıdaki kalın örgülü kilimin üzerinde, tam olarak ayakkabılarımla masanın gölgesi arasında yere düşmüş, kauçuk destekleri, metal ve kauçuk ilikleriyle, kırışık, küçük, pembe renkli ipek bir korse vardı; bir vazgeçmeyi ya da tembel bir protestoyu ifade eder gibi şekilsiz, gevşek görünüyordu.

Yerimden kımıldamadan, yatağın altında duran devrik küçük şişeyle az önce yuvarlanıp düşmüş elma formlarını keşfettim. Masanın ortasında, bakışlarım altında yumuşakça yayılan beyaz yuvarlak lekeleriyle buruşuk iki kuru limon, üzerlerine düşen ışığı emiyordu. Chianti şişesi görünmeyen bir objeye yaslanmış eğik duruyordu, bir kadehteki şarap artığı, mor renkli yağlı çizgilerden spiral bir form oluşturmuş uzayıp gidiyordu. Diğer kadeh boş, buğuluydu, içindeki şarabı bir yudumda içip dibinde bozuk para büyüklüğünde leke bırakan kişinin nefesini tutuyordu hâlâ. Sağımda, içinden çatlaklar geçen camıyla boş gümüş çerçevenin dibinde bir pezoluk banknotla birkaç metal paranın altın, gümüş renkli parlaklığını gördüm. Ayrıca görüp de unuttuğum diğer her şeyin yanı sıra, eprilmiş masa örtüsü ile onun camlara bulaştırdığı maviliğin yanı sıra, dantel örtünün üzerine eski dikkatsizlikleri, sabırsızlıkları kaydetmiş büyük yırtıkların yanı sıra, masanın sağ kenarına bitişik duran henüz açılmamış veya açık, içi boş, buruşturulmuş sigara paketleri vardı; ayrıca sağa sola atılmış halde, burulmuş, kimisi şarap lekeli, kimisi içindeki tütünün şişmesinden kâğıdı yırtılmış sigaralar görünüyordu. Son olarak, bir çift deri kadın eldiveni yarı açık eller gibi masa örtüsünün üzerinde dinleniyordu, sanki sarmaladıkları eller bu eldivenlerin içinde formlarını yavaşça geçici bir sıcaklığa, zamanın nostaljiye çevirerek harca-

diğı terden gelen fosfor kokusuna terk ederek kaybolmuşlardı. Başka da bir şey yoktu. Ne gecede ne binanın içinde, tanımlanabilir tek bir ses bile duyulmuyordu.

Vaktin dolduğunu, artık gitmem gerektiğini anlayarak masadan uzaklaştım; ışığı kapayıp koridora çıktım. Gertrudis uyuyordu, balkon karanlık gökyüzüne doğru açılmıştı. Soyundum, yatağa girdim, Gertrudis'in saçını okşadım, onun irkildiğini, iç geçirdiğini duydum. Bir naneli pastili dilimle sessizce dişlerime çarptırarak kendimi uykuya bıraktım, Mami'yle Stein'i düşündüm, Stein'in elinde tuttuğu bardağa gözlerini dikip yüzündeki acıklı gülümsemeyle bana anlattıklarını hatırlıyordum: "Hatırlıyorum, iki yıl önce Necochea'daydık. Mami plaja gitmek için sabah erken kalkıyor, bense öğle vaktine dek uyukluyordum otelde. Çok erken kalkıyordu çünkü galiba yaşlı, şişman olduğunu artık kabul etmişti, o saatte az insan oluyordu plajda. Uyandım, kafamı pencereden uzattım; aşağıda yürürken gördüm onu. Ama onun nasıl hareket ettiğini kimse anlatamaz sana. Bir iki tip otelin duvarını boyuyordu, Mami'yse insanların plajdan kahvaltıya döndüğü kumlu yoldaydı. Kendini bir hayvanın yerine koyman, dışının erkeğini cezbetmek için nasıl hareket ettiğini hatırlaman, anlamın gerek. Tabii ki Mami bahanelere ihtiyaç duyuyordu, bir yandan diğer yana yürüyor, ağaçlardan yapraklar koparıyor, bir köpeğe sesleniyor, çocuklara gülümsüyor, gökyüzünü inceliyor, eklemlerini açıyor, bir iki adım koşuyor, ardından sanki biri onu çağırmış gibi duruyor, yerde olmayan şeyleri almak için çömeliyordu. Bütün bunlar plajdan otele doğru giden yolla inşaat iskelesindeki işçiler arasında geçiyordu. İşte o zaman uyandım, hâlâ da öyle olduğuna inanıyorum, yani bu son girişimdi, avda umudunu yitirdiği andı, ne çıkarsa çıksın, yeter ki çıksındı. Zavallı Mami! Bütün olanı kavrayıp zavallı Mami diyerek pencereden seyrettim onu. Aşağıda ondan başka kimse yoktu; bir de onunla işçilerin veya

bir otel çalışanının ya da plajdan arabasıyla gelen herhangi birinin yarattığı ihtimal. Necochea’da, o öğleden sonra kör kütük sarhoş olup akşamüzeri bitkin düşene dek kendimi onunla sevişmeye zorladım. Badanacılarından veya işçilerden birinin Mami’ye yaklaşıp pis, açık saçık laflarla onu aşka davet etmesi için neler vermezdim, kimse, bu dünyada hiç kimse bu düşünceimde ne kadar saf ne kadar alçakgönüllü olduğumu yeterince anlayamaz.”

Díaz Grey, Elena Sala'nın kocasını görme şansına ermeden günler geçti; öyle ki, artık adamın onun yalanlarından biri olduğuna, bütün bunların, kadının kişisel olarak beraberinde getirdiklerinden başka komplikasyonları olmayan, onunla arasındaki öngörülebilir hikâyeye indirgendiğine inanmaya başlamıştı. Bu hikâyenin ona sarıldığında, onu sedyeye doğru ittiğinde veya bir gece otelden telefon ettiğinde ya da iskelede birlikte yürüdüklerinde vahşileşen sakarlığıyla, duvarlara tırmanan bir müzmin bekârın baş döndüren sabırsızlığıyla memelerini okşadığında, koltuk altlarını gıdıkladığında –kadını hatırlamaya başladığı ânı izleyen saatlerin herhangi birinde– başlamak üzere olduğuna inandı ya da inanmaya boyun eğdi. Nasıl başlamış olursa olsun, ikisi de hikâyenin aslında kadının muayenehaneye ilk girişinde –ikisinin de kendilerini o ânın hatırasına adayacakları ve onu zamandan koparıp unutulmaz hale getirmek üzere yeniden inşa edecekleri o öğlen vaktinde– başladığını aynı anda anlayacaklardı.

Muayenehanenin kapısının camına, belli bir bedene ait olmayan bir suratı, bir kocaya uygun düşecek yedi sekiz farklı yüzden birini getirip koyabilirdim –ancak ondan ötesine bir türlü geçecek beceriyi gösteremeyebilirdim– ama Díaz Grey bir aşamadan sonra kocaya olan ilgisini kaybetti. Bir şekilde, diğer adamın varlığının belirsiz bir tehdidi ilan etmesiyle birlikte doktor, kadınla yakınlaşmaya başladı. Bu arada, olan biteni idare etmeme ya da buna dikkatimi vermeme gerek kalmadan

-aynı zamanda parayı, Gertrudis'i, reklamı düşünüyor ya da kadınla Díaz Grey arasına o defalarca hatları belirsizleşen, defalarca doğumuna sadece bir adım, bir tek detay kalan ya da doğumu geciken bükülmez koca malzemesini koymak için ayak diriyordum- Díaz Grey Elena Sala'yı kabul etmeye devam etmiş, ilk buluşmayı, onun gözlerine bakmamaya gayret göstererek yüzlerce kez tekrarlamıştı. Ziyaretlerinin her defasında baldırının ya da kaba etinin asli bölgeleri dışında bir şeye bakmadan kadına bir iğne yapmış, onun için reçeteler imzalamış, kadın çekip gittiğindeyse masaya yaklaşıp onun sanki özensizce bıraktığı buruşuk paraları toplamıştı.

Benim müdahale etmeme gerek kalmadan, birbirine benzeyen ziyaretler günde bir iki sefer bu şekilde devam etti, zaten istesem de engelleyemiyordum. Çünkü senaryoyu tek bir atışta, bir gecede yazıp kendimle endişelerimin arasına kazanacağım parayı koyabilmem için kesin doğru kocayı bulmam gerekiyordu. Bu endişeler, yazmama engel olan, enerjimi emen, dikkatimi dağıtan, fantezilerden, boş gecelerden, gündüzlerin anlık ilhamlarından acıklı bir şekilde o işe yaramaz yanlış kocayı çıkarmama neden olan aynı endişelerdi. Onu bulmak çok zordu, çünkü o adam, artık her kim ise, ancak ve ancak ruhumun derinliklerinden bulup çıkarabileceğim birisiydi.

Taşkın ilkbaharın ilk ölçüsüz günlerinden, aniden çekilen suların ortaya çıkardığı çakıl, yosun, ölü yengeç, kum gibi sürpriz şekilde beliren kış artıklarından, Gertrudis, sadece geçmişe doğru bir iki adım atarak tekrar mutlu olabileceği gibi boş bir inanca, beklentiye kapılmışa benziyordu. Şartları oluşturmayı başarır, hislerini yıllar içinde geriye doğru gitmeye zorlayabilir, geçmiş, iki memeli günlerini hatırlayıp onları yeniden canlandırarak yaşayabilirse her şeyin eskisi gibi olacağından emin görünüyordu.

İlk olarak kendini talihsizliğiyle karşı karşıya hayal etti, sanki bu talihsizlik şekil alıyor, onu sürekli rahatsız etmeye, bulutlu gökyüzünde, puslu ışıktaki yağmurun çatıda, balkonda çıkardığı şırıltıda var olmaya çalışıyordu. Adamın biri –ben–, sabahları onu terk ediyor, bir ses veya hareketle, gürültü çıkarmamaya gayret ettiği gitmelerle gelmelerle içinde kaybolduğu rüyayı öldürüyor, böylece onda günün ilk nefretini doğuruyordu. Ben, her sabah kimi yüzleri, bilinmeyen odaları, anlaşılmasız biçimde kurgulanmış manzaraları, dudaklardan tamamen bağımsız dialogları, onun ufak, genç veya farklı olabildiği, gülebildiği, cezbedebildiği, çıplak gezebildiği değişken küçük dünyaları öldürüyordum.

O, hiçliği yeniden hak etmek için bir süre çabaladıktan sonra uyanmış olduğunu kabul ederek, kendini talihsizliğinin içbükey formuyla uyumlu hissetmeye başlıyordu. Kapıdan çıkıp gidene dek az olmasına özen göstererek çıkardığım gürültüleri

sabırla bekliyor, hâlâ uyuyor olduğunu düşünüp de onunla konuşmayayım diye uyanık olduğu halde gözleri kapalı, hareketsiz, yatakta öylece kalıyordu. Uyanık ve hareketsiz, uzun, ağır, yatağın sıcak yerine doğru kaymış, ağzı açık, bir bacağı bükülmüş, tek kolu kafasına sarılmış, uyuduğuna ikna eden bir görüntü oluşturmak için aralık bıraktığı dudaklarıyla derin derin nefes alırken, odanın içindeki hareketlerimi, onu geceye dek yalnız bırakmak üzere yaptığım hazırlıkları dinliyordu. Benim saate baktığımı, yatakta doğrulduğumu –beni değil; bu formu, bu ağırlığı, bu vücudu–, sakarca terliklerimi giyişimi (bu pijamalı erkek sırtını), uykudan sıyrılıp günün sevimsiz başlangıcını kabullenişimi hissediyordu. Benim banyoya doğru gittiğimi, zayıf ışıktaki sandalyelerin, masanın, gazeteliğin arasından sıyrılıp geçtiğimi, belki balkon camında yayılan sabaha bir göz atmak için durduğumu duyuyordu. Duşun sesini işitiyor, beni –cinsiyetsiz bir şekil– lavaboya eğilmiş cinsiyetsiz canlandırıyor, usturanın sakalımdaki fişirtisini hayal ediyordu. Sonra eklemlerimi açarak döndüğümü, odayı sabun kokusuyla doldurduğumu duyuyordu. Giyinirken iç geçirdiğimi duyuyor, aynanın önünde kravatımı bağladığım sessizlik ânına katlanıyordu. Sonra –gözlerim şiş şapkamı ararken– kaslarını gererek uyuyan Gertrudis’in taş heykeline dönüşüyor, büzülmüş vücudundan yayılan enerjiyi sırtıma kadar yetiştirip beni gitmeye zorluyordu. Sonra benden, herhangi birinden, herhangi bir orada bulunuştan, bir bedenden, onun ağırlığından, onun kokusunun, sıcaklığının hatırasından uzaklaşmış, ölülerin uysal ikiyüzlü duruşunu taklit ediyor, ellerini karnının üzerinde bir araya getiriyor, dizlerini birleştiriyor, talihsizliğini, yıkımını, vücudunda eksik olan ve orantılı biçimde gelecekteki tüm mutluluğunda eksik kalacak olan parçanın hacmini duyuran yumuşak sesleri dinlemeye hazırlanıyordu.

Yıkımının temsilleri altında, yanaklarını kemiren soğğun altında, puslu günün her daim cimri ışığının altında uzan-

miş yatıyordu. Hesap edilemeyecek kadar uzak olan o eski soğuk sabahlarda güvenle, enerjiyle uyandığı; genç, bütün bir Gertrudis'in anısı eşliğinde başka bir kışın hatırasında kendini kurtarmaya çalışıyordu.

Onu geri çekilirken, ihtiyatlı hareketlerle geçmişe sığınmaya çalışırken, temkinli adımlarla geri geri yürürken, üzerine basarak ilerlediği her tarihi ölçüp biçerken görmeye başladım. Baharın rüzgârlı günlerinin, yağmurlu haftaları takip eden ılık ilk günbatımlarının müsademizle balkonu geçerek odanın içine yerleştiklerini gördüm. Aynanın karşısında gri ipekli elbisesinin düğmelerini iliklerken gördüm onu; gülümsüyordu, duygulu ve pişmandı. Tanrı'ya şükürler olsun! dedim içimden, Gertrudis'in kederinden kurtulmuş, kendi kederimi üstlenmek ve kendimi bu kedere teslim etmek için serbest kalmıştım.

Eski zamanlardaki alışılmış gülüşünün belirsiz yankıları içine tam ölçüleriyle sığabilecek gülmeleri prova ederek odanın içinde dolaşmaya başladı. Misafir örtülerinin üzerine çiçekler, şarap şişeleri koyuyordu, geceleri sıklıkla masanın etrafında dönerken, kadeh seslerinin yanında şarkılar mırıldanırken buluyordum onu. Beklenmedik biçimde gülümseyerek ısrarla talihsizliği hakkında konuşmaya başladı, sanki bunu tüketip unutmayı bekliyordu.

"Artık benim için önemi yok," diye kararlı, müstehcen, göz kamaştırıcı bir gülümsemeyle tekrarlıyordu.

Sofra muhabbeti sırasında, "Önemli değil," diye itiraf ediyordu neşeyle; yatakta, onun için önemi olmadığına edepsiz hareketlerle beni ikna etmeye çalışıyor, ışığa meydan okuyor, çıplak, gergin, altıma uzanıyor, güçlü kalçalarıyla kendini itekliyor, vücudunu herhangi bir gölge ihtimalinden aydınlığa doğru, benim gözlerime doğru kaydırıyordu. Bana şüphe duymadan, beni tartmadan bakıyordu, ritüellere uygun malum kaba saba lafları sadakatle böğüren ağzımın hareketlerini takip ediyor, az-

miş yüzümden çıkarılabilecek bir mutluluğu arıyordu sadece. O yuvarlak yaraya iğrenmeden bakacak duruma geldim, çözö-
lemez anlamının bende öfkeyle kıskançlık uyandırmaya yete-
cek güce sahip olduğu vahşi bir izi onda hayal edecek noktaya
kadar vardırıdım işi.

İşte bu dönemle bir sonraki arasında, ilkbahar hevesi gibi
başboş, yankısız, gidip gelen, her zaman yüzeysel kalan onu
öldürme fikri aklıma esip durdu. Belki bu bir fikir bile değildi;
hani neredeyse bir eğlence, ölümünü veya kayboluşunu hayal
ettiğim bir oyundu, onu elimin yumuşak hareketiyle itekledi-
ğim andan, başlangıç anına, doğumuna, annesinin karnına,
onu dölledikleri geceden bir önceki akşamüstüne, hiçliğe kadar
süren bir oyundu. Artık burada değil; odanın içindeki havada
kapladığı o yer boş kaldı; anılarımda ona dair bulduğuma inan-
dığım şey sadece hayal gücüne ait. Bana eziyet etmeyi bırakmış
olduğu halde, kayboluşu hiçbir şekilde bana fayda sağlamadı-
ğında, serbest kalmak hiçbir işime yaramadığında, onun ölmüş
olması fikriyle kendimi eğlendirmek, talihsizliğini üzerinde
gururla taşıyan, kaderin onu yıkmasına izin vermeyen, boyun
eğmenin, teslimiyetin tatlılığını keşfetmiş, derinlemesine sor-
gulamadığı görevlerin önünde itaatli, tövbekâr eğilen, cesareti-
ni toplayarak yas tutan zarif bir Juan María Brausen yaratmak
benim için mümkün olmuş, bunun için bana izin verilmişti;
artık meşru bir şeydi bu.

Gertrudis bu yeni neşesini evin kapalı kapılarının ardında
prova ettikten, şehir merkezinin sokaklarına kadar çabuk, he-
yecanlı keşif gezileriyle taşıdıktan sonra, benim önümde, ben-
den uzak mutluluğunu aramaya başladı. Evliliğimizden önceki
gençlik günlerini yeniden yaşıyor, gururlu kafasıyla, çenesiyle,
umursamazlıkların, uzun gezintilerin o genç kızını hatırlıyor,
onu taklit ediyordu. Önceki Gertrudis olmaya, kendini
Montevideo'nun bir köşesine, nefes almanın mümkün olduğu

bir mevsime, şehrin o basit havasına, çiftlikle, nehir kenarında öğle yemekleriyle, onu bekleyen arkadaşlarla, alınacak, cevaplanacak mektuplarla aylar boyunca sürecektir bir tatil vaadine yerleştirmeye çalışıyordu.

Artık ölümüyle oyun oynamayı bırakmıştı, onu itmiyordum. Ama bir gün, alelade bir gün, yeni bir gerginlik içinde annesini, Temperley'deki evinde kendi faydasızlığı üzerine düşüncelere dalmış o ihtiyar kadını düşünmeye başladı; kendisinden daha yaşlı bir hizmetçiyle, kızı arasın diye beklediği bir telefonla, küçük bahçenin ötesindeki kuru, sert gül fidanlarının ardından görünen penceresiyle, uçları sivri bahçe çitiyle, ayda bir iki kez postacının bisikletini bir süreliğine kenara bıraktıktan sonra Raquel'den gelen mektubu içine bırakıp çanını çaldığı posta kutusuyla birlikte yalnız başına yaşayan annesinin yanında gücünü toparlayacağından, genç, dayanıklı Gertrudis'i orada bulacağından emindi.

Her geçen gün annesini daha sık görmeye gidiyordu, artık takıntı olmuştu, onunla çay içiyor, kızarmış ekmek kemiriyor, sohbet ediyordu. Orada içine, güçlü, güvenli, sevgi dolu bir başlangıç yerleşiyor, çok koyu çay yudumlarıyla, telaşsız içilen sigarayla, limon tatlısıyla, rokfor peynirinin insanın içine işleyen kokusuyla evin bildik kokusuna, Montevideo'dan Temperley'e taşınmış çocukluğunun kokusuna geri dönmüş buluyordu kendini. Sırtını ısığa verir gibi zayıf, masum bir tatminle gücünü toplayacağını hayal ediyordu; kendini odadan sadece yaz ısığının uzaklaştıracığı sobada suyun fokurdayışını dinlerken hayal ediyordu ve bir geleceği, beklenmedik bir mutluluğun doğuşunu tasavvur ediyordu, çünkü bu onun sakatlığı üzerinde yükselecekti – tanımadığı bir adam üzerinde kazanılmış bir zafer, belli belirsiz hayal edilen ama sakatlığının, herhangi bir sapkınlığa yer vermeden, bedeninin karşı konulmaz niteliği haline geldiği bir erkek üzerinde stratejiye ihtiyaç duyulmaksızın kazanılmış bir zafer.

Elena Sala'nın kocasının yüzünün kayboluşuna, Gertrudis'in kayboluşuna, Stein'in belli belirsiz haberini verdiği işimi kaybetmeme teslim olmuşum. Buna rağmen, bütün bunları korumaya çalışıyor, Díaz Grey'in yitişine ısrarla engel olmaya çalışıyordum. Tam olarak öğle vaktinde, bekleme salonu boşaldığında, kadının sadece parmak boğumlarıyla kapıyı tıklatıp tırnaklarını pürüzlü cam plakaya sürterek gelişini haber verdiği, içeri kabul edildiği, doktorun onu nostaljik, acımasız bir gülümsemeyle şaşırtmasına izin verdiği o tekrarlayan muayenehane ziyaretlerine katlanmaya karar verdim, hatta neredeyse bunu kışkırttım; sanki kadın benim yıllar önce Montevideo'da, genelev salonlarında, tavandan gelen ışığın altında kırmızımsı elimi kaldırıp sayısız defa aynı hareketi yaptığımı, aynı kısa, beklentisiz sesi çıkardığımı biliyordu.

Elena Sala hemencecik muayenehanedeki duvarın karşısında sırtı pencereye bakan küçük koltuğu seçmişti; solunda camekânlı dolap, gözlerinin önündeyse sedye vardı. Kapıda yandan yarım bir gülümsemeyle selam verdikten sonra sanki biraz yorucu, hoş bir gezintiden eve dönmüş de koltukta birkaç dakika dinlenmeye niyetlenmiş gibi tek kelime etmeden oturmak için yürüyordu; masaya yaklaşmış, kâğıtları gözden geçiren, randevuları not eden, meşgulumuş de içeri giren kadını unutmuş gibi davranan Díaz Grey'in dikkatini çekmeden. İşte sanki o zaman onu görebiliyordum; sanki kendimi o zaman doktorun baskın merakıyla dönüştürüp onun kendini bıraktı-

ğını, bacak bacak üstüne attığını, dişlerini kolyesinin boncuklarına değdirdiğini, paravanın olduğu köşeye, bir zaman önce kolları iki yana düşmüş belden yukarısı çıplak paravanla sedye arasındaki boşlukta durduğu yere doğru parlak, düşünceli gözleriyle bakışını gözetliyordum.

Onların platonik, içtenliksiz, ticari ilişkilerinin imalı ritüellerine sadık kaldıklarından emin olmak beni memnun ediyordu. Kadının camı tırmalayan tırnaklarıyla, Díaz Grey'in almaktan imtina ettiği yarım yamalak selamıyla başlayan, ardından koltuğa oturana dek süzülmesiyle, bacak bacak üstüne atmasıyla, kolyesini dişlemesiyle, paravana dönük dalgın ifadesiyle devam ediyordu bu ritüeller; bir iki dakika sonra kolyesini sessizce düşmeye bırakıyor, üst üste attığı bacaklarının pozisyonunu değiştiriyordu. Doktor işte o zaman artık masadaki komediyi bitirmesi gerektiğini anlıyor, gözlerini kaldırıp ona bakıyordu. Kadınsa vücudunu hareketsiz tutuyor, kırmızı ojeli tırnaklarıyla koltuğun kenarında hafifçe tempo tutuyordu. Doktor bakınca anlıyordu, yine bir gün evvel kavramış olduğu şeyi; kadının aklından geçenin ilk vizite olmadığını, düşüncelerinin kendisiyle bir ilgisi olmadığını her defasında yeniden anlıyordu. O zaman bir süre için durup kadının kafasını çevirip ona bakmasını, ona yeniden tatlılıkla gülümsemesini, sanki ondan her ikisine de tanıdık gelen eski bir düşe kendini bırakmış olduğu için özür dilermiş gibi göz kırpmasını beklemek zorunda kalıyordu.

O zaman Díaz Grey ayağa kalkıyor –sanki benden, eski bir arkadaştan, yumuşaklıkla gevşemiş bir babadan, bilge, sakin, çay hazırlamaktaki ustalığıyla gurur duyan saygıdeğer bir Díaz Grey'den bir fincan çay istemiş gibi, diye geçiriyordu aklından–kadının olduğu köşeye yavaşça yürüyor, alkolü yakıyor, şırıngayı dezenfekte ediyordu.

Kadın ayrılırken uygun anlara yerleştirilmiş küçük jestler eşliğinde sarf edilen veda cümlelerine kadar neredeyse hiç ko-

nuşmuyorlardı; doktor onun ardından yavaşça kapıyı kapatıyordu; nedensiz yere gizlice boynuna, kalçasına, baldırlarına, yeniden kalçasına, sırtına bakıyordu; öğle vakti ilk kez hafiften onu arzuluyordu. Sonra paraları cebine atıyor, öğle yemeği için evin iç kısmına geçiyordu. Kocasını ortaya çıkana dek aralarında başka bir şey geçemezdi, Díaz Grey'se sorularıyla onu hatırlatmaya hiç hevesli değildi.

Böylece Díaz Grey, bir öğle vaktinden diğerine, itaatle, yakın geçmişin anısından uzak, hevesiz ama usanç getirmeden, Elena'nın, bir anlam veremediği cam tırmalayışında, fahişelere has nostaljik gülümsemesini sergileyişinde sabrının tükenişini görüyordu. Her öğlen muayenehaneye süzülüyor, en uzak pencerenin yanındaki koltuğa oturuyor, bir bacağını diğerinin üzerine atıyor, aldırışsız halde kolyesinin en kalın boncuğunu emiyor, sonra da belli belirsiz af diler gibi doktora gülümsüyordu. Tekrar tekrar, ikisi birlikteyken muayenehanenin olduğu kadın yalnızlıkla sessizliğin imkânsız seviyesine yükseldiğini hayal ediyordum – küçük şehrin gürültüsü o saatte azalıyordu çünkü. Büyük bir çabayla Díaz Grey'in düşüncelerini hayal ediyordum: “Şimdi çıt yok, her şeyden öylesine uzak, öylesine yalnızız ki, mutlak bir yalnızlık, öyleyse koltukta bacağını yere indirebilir, ayağa kalkabilir –ağızındaki kolyeyi bırakması gerekmez–, paravanın olduğu köşeye kadar yürüyebilir. Yemek odasındaki deri divanı getirseydim iyi olurdu; ama kırık dökük, lekeli. Eğer o bu yalnızlığı hissetseydi, bacaklarımızdan, halıdan, sedyeden başka şeyimiz olmasa bile, onun paravandan bana doğru çıplak geldiğini görebilirdim; ışık gerçekten de çok fazla ama onun ve benim üzerime düştüğü haliyle kalırdı hatıramda; o işin buracıkta ve bu şekilde olduğunu hatırlatmak istercesine.”

Ona, Elena Sala'ya gelince, öğle vakitlerinin sessizliğinin olağandışılığını hissedebilir, kafasını çevirip gülümsediği anın hemen öncesinde koltuktan ona doğru fısıldayabilirdi: “Duyuyor

musunuz? Çıt yok. Eğer tren düdüğünü öttürerek geçmez ya da konservatuvarın piyanisti delirmezse, tekne gelene kadar hiç ses duymayız. Bu sessizliğin ortasında yapayalnızız. İsterseniz bana yaklaşabilir, beni öpebilirsiniz, benim istememi istediğiniz şey gerçekleşebilir. Bu sessizlikte, sanki dünyanın dışında başımıza geliyormuş gibi olur.”

Bu sahne hep öğle vaktinde oluyordu, çünkü kocasının yüzünü görmem mümkün değildi; şimdi sahip olduklarımdan tek tek ayrılan ben, bunu da tümüyle kaybetmemek için bu ziyaretleri tarzını değiştirmeden zihnimde aynen tekrar ediyordum: yaşlılığın arifesindeki, ufak tefek doktor ve gölgeli girişte tırnaklarına bakarak bekleyen, hoşnutsuzlukla portmanto-yu, lekeli, boş çini tabağı, merdivenin tırabzanlarını inceleyen uzun boylu sarışın kadın. Kesinlikle bana ait olan, benim için en önemli, en gerçek olmaya başlayan bir sürü şey: bütün bir şehir ve sakinleri, muayenehane, meydan, yeşile kaçan rengiyle nehir; bir öğle vakti güneşin büyük beyazlığının zirveye ulaştığı anla beslenen, sokaklardaki kopkoyu, yuvarlak hatlı gölgelerle belirginleşen o iki insan, o saatin sessizliği ve özel yalnızlığı sayesinde kendilerini bana saklayan her şey.

Bıraktığı notu masanın üzerinde değil de, dağınık yatakta yastığın üzerinde bulduğumda, kayıtsızlık içinde yanılmış olmadığımı düşündüm:

“Tatlım, annemi düşünürken ağlayacak kadar kederleniyordum, bu yüzden birkaç günlüğüne Temperley’e gitmeye karar verdim. Beni ara ya da gel. Ne bunu sana söylemeye, ne seni telefonla aramaya cesaretim vardı (bir önemi olmasa bile aklına çılgınca bir şeyler gelmesini istemiyorum). Bir iş bulma ihtimalim yüksek, artık sonra konuşuruz, o zaman her şey yoluna girecek. Biliyorum ki Temperley’de geçireceğim birkaç günün ardından mutlu olacağım ve her şey eskisi gibi olacak.”

Temperley’i aradım, annesinin sesini duydum, kızının evlenebileceği erkeklerin en iyisi olmayanla konuşuyor olmasına rağmen yaşlı sesi oldukça uyumlu, güvenliydi; bu ses bana Gertrudis’in telefonu olmayan birtakım arkadaşlarıyla olduğunu, belki sonrasında sinemaya gideceğini, geç vakte kadar da dönmeyeceğini söyledi. En yakın restoranda yemeğimi yedim, eve dönüp belli belirsiz Gertrudis’in kokusunu taşıyan yatağa uzanmak için acele ettim. Bıraktığı notu yeniden okudum, telefonla arama davetinin Temperley’de ziyaret etme ricasından önce geldiğinden emin oldum. “Mutlu olacağım ve her şey eskisi gibi olacak” cümlesinin, göğüs kafesinin solunda bir meme büyütmeyi başardığı, aynı yatakta onu bana teklif ederek beni

onun gerçekliğine inanmaya zorladığı, her şeyden öte, dünyada herhangi bir erkeğe buna benzer bir hissiyat, bir çift simetrik meme hissi verebileceği güvencesini elde ettiği aynı çılgın çözümün çocuğu olduğundan emin oldum.

Yatakta uzanmış kederle neşenin devinimlerini gözlemleyip nane pastilleriyle dolu ağzımın içinde dilimi döndürürken, karşılıklı sevginin hiç şüphesiz bir gün isteksizliğe, çürümeye evrildiğini, hayatın öfkeyle sürüklediği bir göçmen kadar köklerinden uzakta kaldığını kabul ettim; yatak örtülerinin, birlikte beslenmenin, bilinçsiz alışkanlığın altında muhafaza edilip dönüşüme uğruyordu. O “Bir iş bulma ihtimalim yüksek” cümlesini düşündüm, eğer bu olasılık gerçekleşseydi, o bunu isteyip yapmayı başarsaydı, her şey daha da basitleşirdi; böylece başarısızlığımı –ne hiçbir zaman var olmamış belirli amaca, ne hayatın hiçbir özel formuna ait olan bir başarısızlık– kırklı yaşların getirdiği öngörülmüş teslimiyetle kabul etmek için küçücük ikiyüzlü mazeretleri özenle ortaya dökmem yeterli olurdu. Ölümün büyük özgürlüğünü, bana artık hiçbir anlamda ihtiyaç duymamanın küçük özgürlüğüyle değiştirseydi, melankoliye kapılmadan başarısızlığımınla yüzleşebilir, böylece, Gertrudis ile Buenos Aires’e gelmek yerine Montevideo’dan kuzeye, Brezilya’ya yalnız başıma gitmiş olsaydım ya da hâlâ vaktim varken, yapabilmek için vazgeçilmez küçücük bir inancı koruyabiliyorken, bir yük gemisinde kendime bir yer bulsaydım, hayatımın nasıl şekil alacağı –hayatın verdiği, vereceği kadar, çünkü ölmek bana zor gelirdi– ile ilgili kişisel olmayan spekülasyonlar yapmam mümkün olurdu.

Kaygılarımdan uzaklaşabilir, kendimi bir kez daha yalnız ve bütün hisseder, belli bir merakla günlerin bana getirecekleri için kuluçkaya yatarım. Çünkü Stein ay sonunda ajanstan atılma ihtimalimi ima etmiş, ihtiyar Macleod beni bir kadeh içmeye götürüp boğuk sesi, puslu gırtlakıyla Buenos Aires’te

reklamcılığın altın yıllarından bahsetmiş, bunu günümüzün kısıtlamalarıyla, saçma sapan rekabetiyle, kararsızlıklarıyla karşılaştırmıştı. O zamandan beri rezil bir korku ile üç dört aylık görelî bir özgürlük fikri arasında gidip geliyordum; kovulmama eşlik edecek çeki, bahar rüzgârının estiği sokaklarda kendimle bir başıma olacağım yüz yirmi günlük bilinçsizliği, sonunda da kendimi durdurup sanki hak ettiği ilgiyi asla görmeyen, yardım etmenin bir miktar mümkün olduğu bir arkadaşı düşünür gibi kendimi düşünmeyi hem istemiştim, hem de tüm bunlardan korku duymuştum.

Gertrudis'in zarfın üzerindeki adresi şüpheli, yazılmış olması şüpheli başka bir mektubu postayla ulaştı. Uykulu halde kahvaltımı ederken, onu gördüğüm ilk andan bu yana beş yıl boyunca onda keşfedip görmezden geldiğim her bir aptallık zerreciğinin sırtımda yeniden belirdiğini, diğerleriyle bir araya geldiğini, yoğun, kaçışı olmayan bir aptallık atmosferinin beni çevrelemeye başladığını hissederek mektubu okudum.

"Ne kadar sürer bilmiyorum ama eğer Temperley'de annemle birlikte bir süre daha kalabilirsem çok daha önce iyileşebileceğimden, her şeyin eskisi gibi olacağından eminim. Bunda sana karşı bir şey olduğunu düşünmeni istemem, çünkü saçma olurdu, benim zavallı sevgilim. Hiç kimse daha fazla anlayışa, inceliğe sahip olamaz, acımı hafifletecek, bana güç verecek bir ilgiyi gösteremezdi. Her neyse, daha sonra sana hepsini açıklayacağım. Aramızda kısa bir mesafe var, ama sana gel diye ısrar etmiyorum, annem yüzünden değil, içine battığım vazgeçmişlik, kötümserlik havasından şimdi daha hızlı uzaklaşacağımı hissediyor olduğum için. Birbirimizden yarım saatlik uzaklıktayız, burada rahatça kalabileceğimiz kocaman bir yatak odası var. Ama anlarsın, sen zaten her zaman her şeyi anladın, bir süre yalnız olmak istiyorum, bunu sana söylemeye bir türlü karar veremiyordum, tekrar ediyorum, bunun seninle ilgisi yok,

hiçbir şekilde yok. Ne olursa olsun, beni telefonla aramanı istiyorum, galiba dışarıya çıkmaya karşı koyamadığım ilk geceden beri hep aradın zaten.”

Onu telefonla arayıp telkin etmeye çalıştım, bir kez daha her şeyin yoluna gireceğinin güvencesini verdim; telefonun olduğu barın köşesine yaslanmış bana hat vermelerini beklerken Gertrudis’in ne bir açıklama, ne bir soru içeren, müstehcen, düğümlemiş tek bir cümleye indirgenen, yanıt beklemeyen mektuplar gönderdiği zamanı hatırladım.

Temperley’de kaldı, bense haftada iki kez onu görmeye gidiyor, cumartesi geceleri onunla uyuyor, uykuya daldığını hissedene dek ona arkasından sarılıyor, kıskançlık ya da üzüntü duymaksızın onun orada yaşama kararının ardında bir erkek olduğuna, onun bu kararda direnmesinin sorumluluğunun o erkekte olduğuna kendimi ikna ediyordum. Diğer geceler, mutsuzluğumu içimde tutmamı sağlayan bir set misali uzanan Gertrudis’in büyük vücudunu benimkinin yanında bulamadığım için dikkatim dağılmış vaziyette kendimi eve kapatıyordum; onu hatırlamaya çabalıyordum çünkü her geçen gece onun sıcağından, nefesinden ayrı, yapayalnız, La Queca’nın yatak odasındaki hengâmenin hemen yanındaki başımla unutulabilme kapasitemi keşfediyordum şimdi.

Bir on beş gün böyle geçti, her sabah sokağa çıkıp ajansa gidiyor, akşamlara kadar bir müşteriden bir müşteriye koşturuyordum; bekleme salonlarında yeni ayakkabılarıma bakmak için ayaklarımı uzatmışken, ağır makyajlı bir sekreter kayıtsız sesiyle içeri geçmeme izin verdiği anda bir sıçrayışta yerimden kalkarken, –güleryüzlü, konuşkan, nazik ve enerjik, neşeli bir embesile dönüşmüş halde– şişman embesillerle ve kadidi çıkmış embesillerle, yaşlısıyla genciyle, delikanlı edalı, hepsi de iyi giyimli ve kendinden emin, bir süreliğine cana yakın embesillerle, buzlu camlı kapıların ardında maaş günleri, zaman ve üretken-

lik hakkında sloganların yazıldığı posterlerin ve takvimlerin, haritaların, manzara resimlerinin ve renkli taşbaskıların karşısında itiraf edilen bütün o basmakalıp vatanperverane ve toplumsal endişelere sahip olanlarıyla konuşurken kendimi anlık sefilliklerin ortasında terk edilmiş hissediyordum.

Akşam olduğunda sabırla, alçakgönüllülükle tatmin edici müzakereler öngören, yeni müşteriler bağlayacağını söyleyen kendinden emin ses tonu üzerindeki kontrolümü zayıflatmazsınız gün içinde yaptıklarımla ilgili bilgi vermek üzere ajansa dönüyor, günün olumsuzluklarının yarının kontratlarına neden, nasıl dönüşeceklerini açıklıyordum. Bıyığımı okşayarak konuşuyor, dudaklarım bulaşıcı bir güvenin gülümsemesini sergilesin diye yukarıya kaldırıyordum, seslenişleri, zil seslerini, kapıların gürültülerini dinliyor, “Bay Macleod, ayrılmadan önce sizden odasına uğramanızı rica ediyor” daveti karşısında, ihtiyarın benim kovulmuş olduğumu bildireceği bir dizi yumuşatılmış, koruyucu, yalan lafın bu ilk cümlesi karşısında şaşkınlığa düşmemek için çabalıyordum.

Ve bu on beş gün içinde başka birçok şey olup bitmesine rağmen –Stein’le içilmiş kadeh kadeh içkiler, Stein ve Miriam’la bir başka akşam yemeği, rüzgâr, sokaklarda deniz kokusu, gökyüzünde puslu bir ışık– hatırladığım tek önemli şey kendimi tek başıma yatağa bıraktığım o değişmez eylemdi. Bu eylem sırasında ben karanlıkta nane pastillerini emiyor, nehir kıyısındaki şehirde bulunan muayenehane üzerindeki mülkiyetimi pekiştiriyor, Stein’in Gertrudis’in içine girip onda mahkûm kalmayışını kıskanıyordum. On beş günün tek önemli şeyi, nefesimin gürültüsü rahatsız etmesin diye açık ağzıyla, sırt ve bel ağrılarıyla yatağa uzanmış, tavana çevrili gözlerle, duvarın diğer tarafındaki sesleri, gürültüleri toplayan kulağıyla bedenimdi.

Böylece o on beş gün geride kaldı, zoraki ve zahmetle yatakta geçirilerek ortadan kalktı; ama La Queca’nın duvarın ötesinde

yaptığı ve söylediği şeyler elbet bir yerlerde asılı kalacaktı. On beş günün duygusu kafa bulanıklığında, hatırlamanın döngüsel biçiminde, hatırlamanın onu oluşturan herhangi bir unsurunda başlama ya da bitme imkânında kalıyor ya da açığa vuruyor. Çarpan bir kapı, mutfaktaki kızartmanın cazırtısı ile ezberden bir tangonun dizelerini okuyan adamın sesi arasındaki bir anlık sessizlikte bir kadın kahkahası. Meyve sepetindeki üç çürük elma yaydığı kötü kokusuyla birkaç santim yuvarlandı. Adam sarhoş, elleri belinde kendi kendine tango mısralarını tekrarlarlarken, bir yandan da kusmadan bir kadeh daha içip içmeyeceğini hesaplamaya çalışıyordu. “Sakın korktuğunu söyleme,” diye bağırdı kadın. Daha az sarhoş bir başkası, ipekli, lastikli korseyi alıp yatağa fırlattı. “Al birini vur ötekine,” dedi Gorda, umursamaz, yorgun bir sesle. Biri gardrobun kapısını çarptı, yaklaştı, ayakları çıplak, yatağın üzerine zıpladı, iki bacağına açıp korseyi arasına alarak dikildi. Evin uzak köşesinden dört adamın sesi geliyordu, sanki ev üç dört odalıymış da onlar en uçtaki odada poker oynuyorlarmış gibi sesler. Çıplak ayaklı olan, yatakta debelenip korsenin lastikleriyle oynarken, La Queca masadaki tek akrepli altın saati alıp öpmeye başladı. Sarhoş olan kafasını salladı, elli pezoyu ödünç versem mi vermesem mi diye düşünmeye gayret ediyordu ama geri ödenmeme riskini takmıyordu. “Korkuyorum deme sakın!” diye tekrar etti La Queca. Saati masaya bıraktı, deri eldivenlerini parmaklarına geçirmeye uğraşıyordu. “Arkadaşlara hediye edilecek bir şeyler bulunur her zaman,” diye onayladı korseyi alan adam. Kapı zili duyuldu, diğerlerinden daha canlı, kendi ayak seslerinden de yüksek bir kadın sesi kapıdan haber verdi: “Size bir paket var. Çiçek ya da çikolata.” Birinci sarhoş, Chianti şişesini, son ekşi damla diline düşene dek kafasına dikti. “Cüzdanmış,” dedi Gorda, “içine biraz da para koysaydı ya.” Canlı ses, kâğıt hışırdaması ve yere düşüp çınlayan çelik kül tablası sesinin üzerin-

de uzayan sessizliği sonlandırmak ister gibi, “Bu sefer baltayı taşa vurdu galiba,” dedi. La Queca biraz dalgın olmasına rağmen onu duydu, hoşnutsuz bir sesle cevap verdi: “Korkuyorsun.” Daha yumuşak, daha umutsuz bir sesle üç kez tekrarladı bunu, sonra doğruldu, sağa doğru hafifçe eğilip beklenmedik bir şekilde avcuyla kalçasına bir şaplak indirdi. Üzerlerinde sadece kombinezonları, bir arada duran kadınlar, bulaşmak istemediklerini gösteren sırtımlarıyla sarhoşlar, ellerindeki fişleri sayan tıraşsız, uykulu poker oyuncuları etrafını çevirmişti. La Queca söylevine başladı, gülmek için her üç hecede, her dokuz, her yirmi yedi, her seksen bir hecede bir ara veriyordu. Ama bu neşeli bir gülüş değil, zor zamanları haber veren bir gülüştü, ikaz eden tonunu fark etmemek olanaksızdı. “Amma toysunuz!” dedi La Queca. “Benim zamanımda bu kadar korkmazdık. Eninde sonunda, günün birinde bu iş olacaktı. Değil mi? Bir an önce olsun diye nasıl da kıcımızı yırttığımızı niye kabul etmiyoruz? Lafım *sana*, aptala yatma şimdi, ne korkması, can atıyordun. Korkma numarası sökmez. Hepimiz gayet iyi biliyoruz. Hadi canım, ağlama. Tamam, şu herif kanabilir ama biz inanmayız. Değil mi, Gorda? Ağlayıp zırlaması canıma tak etti artık, sonuçta onu zorla getirmedi buraya. Kendi rızasıyla geldi, üstelik banyolar yapmış, bir prenesten çok danteller takıp takıştırmış. Hepsi aynı, hepsi, hepsi aynı! Sadece tek şey umurlarında, al birini vur ötekine. Ne o! Gözlerin yerde, bir şey mi kaybettin? Yemezler. Yemin ederim, onu bulmana yardım edebilseydim... Biliyordum; adım gibi biliyordum, hatta geçen gece Roberto’ya da söyledim, belki de son anda... Ama onu kandırmak başka, beni kadırmak başka. Bir yudum iç, daha iyi hissedersin.” Hasır kılıfı sıyrılmış şarap şişesi masanın altına yuvarlandı, başka bir şişeye çarpıp çın sesiyle durdu. “Kaba herifin teki olduğunu kabul et,” dedi Gorda. “Affetmesini bilirim ben.” Canlı sesli kadın, yatağın üzerine zıplayanla yer değiştirdikten

sonra iktidarsız askerin hikâyesini anlattı. Dördü dans ediyor, ikisi mutfakta çalışıyordu; La Queca banyodan seslendi: “Ona iyi davran, endişelenme, sorumluluğu ben alıyorum. Sana bir işaret çıkarım, beni onunla yalnız bırakırsın, onunla konuşurum.” İç çeken adam durdu, odanın ortasında ayakta dikilen La Queca, “Yakında öleceğim, ne dersiniz deyin. Fedakârlıkla geçen bir ömür. Bırak, o adi Ricardo çamur atsın bana. İstersen öldür beni, hiç umurumda değil, bir tanesin sen, bir tane, tanrının biricikkutsal oğlusun,” dedi. Son kelimenin son hecesinde hıçkırıklara boğuldu, evdeki herkes kapıyı usulcacık çekip ortadan kayboldu. Şimdi yatakta yalnız başıyaydı, ağlıyordu ya da hayali bedenlere, kayıp küçük mutluluklara dokunmak, düşüncelere dalmış sarhoşun kafasını okşamak, borç istediği parayı almak, duvara yaslanmak, çıplak ayaklarıyla koşmak veya boğuk kahkahalar atarak hoplayıp zıplamak için boş odada ellerini uzatmış, ayaklarının ucuna basa basa yürüyordu. Sonra yatağın üzerinde hızla yaylanmaya başladı, erkeğin o kesin hareketlerine sonsuza değin kilitlenmiş gibi; ta ki kurye kapıyı çalana, mutfaktaki kızgın yağda yumurtalar cızırdayana dek.

İkinci haftanın ortasında, Temperley’de, iki tren arasında kalan yarım saati Gertrudis’le geçirdim. Onun gözünde öldüğümü, hatta hiç doğmamış olduğumu, böylece, geçmişe yaptığı yolculuğunda, Montevideo’daki gizli randevular dönemini tamamladığını düşündüm. Gözlerindeki serinkanlı, görmüş geçirmiş ifade ve hareketlerindeki küçümsemeyle beklenti karışımı tondan yola çıkarak, onu yaklaşık olarak parti organizasyonlarında Stein’le bulunduğu dönemde buldum; ya da belki Stein’in ortaya çıkmasından birkaç hafta öncesinde, pek yakında tanıma fırsatı bulacağı sıra dışı nitelikten, bolluktan oldukça emin, sabırsızlanarak ama acele etmeden yaşadığı dönemdeydi.

Gertrudis’in dönüş tarihinin artık belli olduğu on beş günlük sürenin son gününde, La Queca, yarım saatlik uzun, sessiz bir dinginliğin ardından yumuşak bir kahkaha attı. Pazar günü akşamüzeriydi. Yatakta vücutları bir erkeğin üzerine eğilmiş kadınların o boğuk sesiyle konuştuğunu, güldüğünü duydum. Yumruklarının çarşaflara gömüldüğünden, saçının adamın yüzünü gıdıklayarak sallandığından emindim; attığı kahkahanın, geçmişine hem şefkat gösterip hem küçümsemediği yoğun bir gülümsemeyi, altında yatan önemsiz erkeğin kısa, ateşli kıskançlığına ilgisiz o gülümsemeyi yüzüne yapıştırmış olduğundan emindim.

“Söyle bakalım, ne diye ağlayacakmışım?” diye haykırdı. “Biri gider, biri gelir. Benim erkeksiz kalmamın tek şartı ölmüş olmamdır. Sallıyormuşum gibi gelebilir ama hatırlıyorum, daha

küçük bir kızken bunun böyle olacağını biliyordum. Ağlama-
yacağım. Nefessiz kalırım da erkeksiz kalmam ben.”

Birdenbire ter içinde, nefretle, ağlama ihtiyacıyla sarsılarak
yataktan sıçradım. On beş günlük kâbustan uyanmış gibiydim;
sanki kadının bu cümlesi on beş günlük fırtınayı, yatağa uzan-
mış, duyabilmek için kafamı duvara yapıştırmış, hareket etme-
den, skandalın yanı başında ama onun dışında kaldığım bütün
o saatlerin toplamını tam o anda sonlandırmıştı.

Saate bakmak için balkonun ışığına yaklaştım; o günün tari-
hini, yaşadığım sokağı hatırlamak için biraz düşünmek zorun-
da kaldım: Chile 600 numara, yamuk yumuk bloktaki tek yeni
bina. “San Telmo,” dedim birkaç defa, tam olarak uyanabilmek,
nerede olduğumu anlayabilmek için tekrar ediyordum; Buenos
Aires’in güneyinin başlangıcı, pembe, sarı pervazlar, parmak-
lıklar, taraçalar; asmaları, hanımelleriyle iç avlular, kaldırımda
gezinen kızlar, köşelerde genç, suskun erkekler, genişlik hissi,
son demir köprüler ve fakirlik. Çocuklarla, yaşlılarla kalabalık
kapıların önü, ölüme duyulan yakınlık.

‘İşte buradayım,’ dedim, adlandırdığım şeyi anladığıma ina-
narak. La Queca ortalıkta geziniyor, bir şarkı mırıldanarak oda-
yı düzenliyordu; adam banyodan çıktı, bir kadeh içki istedi.

“Sen benim son kadehimsin,” dedi neşeyle; ıslık çalarak mut-
fağa gidip döndü.

Tıraş olurken, kravatımı bağlarken yüzümdeki utancı gördüm;
merdivenden inerken onu beraberimde taşıdım, bozuk su borusun-
dan bahsetmek için beni durduran kapıcının yüzünün karşısında
yitip gitmesine izin verdim. Sonra akşam ışıklarının henüz yan-
madığı ılık, hareketli blok boyunca yavaşça yürüdüm. Futboldan,
yarışlardan, sevgiliyle birlikte çıkılan bir gezintiden dönen genç-
lerin bir araya gelip, hayal kırıklığıyla harcanmış bir pazar günü-
nün ardından yaklaşan pazartesi sabahına dayanabilmek için omuz
omuza oturup iki çift laf ettikleri saatte Petit Electra’ya girdim.

Kafenin sahibi beni selamladı, bana bir fincan kahveyle küçük bir sürahi soğuk çiğ süt gönderdi. Pencereye bitişik masadan bütün bir bloğu ve evin giriş kapısını gözetleyebiliyor, gök mavisi gölgenin içinden kapıcının beyaz ceketini seçebiliyordum. Zaman zaman bir erkek kapıdan çıkıyor, ya bana doğru yaklaşıyor ya da sokaktan aşağıya vurup yürüyordu. Bense kaşıkla sütün üstündeki kaymağı kaydırarak oynuyor, üzerine kahve damlaları damlatarak azar azar beyazlığını bozuyor, neşeli bir yalnızlık içinde utancımı hafifletiyor, yalnızlığımın büyüyüp gelişmek için ihtiyaç duyduğu bu neşeye ilgi gösteriyordum. Binanın kapısından çıkıp Petit Electra'nın köşesine kadar gelen erkeklere bakıyor, hepsinin arka arkaya La Queca'yla birlikte olmuş olduklarını varsayıyordum; beraberlerinde getirdikleri ya da kadında bıraktıkları için arkasından üzüntü duydukları acının büyüklüğünü tahmin etmeye çalışıyordum.

Bana gelince, yalnızca sevinç ve masumiyet işime gelebilirdi; düşünmeye son verme, omuzlarımdaki geçmişin tozunu, beni ben yapmaya hizmet eden her şeyin hatırasını silkeleme isteği; ölme ve dünyanın mükemmelliğine katkıda bulunma isteği, tıpkı Elena Sala'nın dört dörtlük kocası gibi: kaygılı bir adam, yalan söylemeyi huy edinmiş, kararsız, benim sefil geçmişimle Gertrudis ve La Queca'nın rahminden doğan ölümsüz oğlum. Nihayet işte oradaydı, mesafeli, bir parça katı, kaçamak bakışlı; her koşulda uysal. Zamanın başlangıcından bu yana, o Petit Electra'nın gürültülü salonunda saçma sapan gözetleyerek beklediğim, aperitiflerle çorba kokularının havada dolaştığı akşam alacasının bir ânında doğmaya mahkûm olmuştu. Yine bana gelecek olursak, ben de bu doğuma katılmaya, direnmeyi bir türlü göze alamadığım bu tuhaf ataklık tarafından sürüklenmeye, terk ettiğim ülkenin simgesi olan bayrağa verdiğim selam gibi Gertrudis'e ettiğim kısa vedayı düşünmeye mahkûm olmuşum.

Bozuk paralarımı kafede masanın üzerine bırakmaya, kafe sahibinin gülümseyişine bir çift parmağımın hareketiyle karşılık vermeye, sonsuza dek fakirleşmiş bir havadan, alışılmış ortamlardan, yüzlerden, önsezilerden uzaklaşmış gibi evime dönmeye mahkûm olmuştum. Gecenin ilk ışıkları altında, Concepción kilisesinin çanları eşliğindeki yürüyüşümü tekrarlarken ne farklı biriydim ne değişmiştim; farklı, bir başka Brausen değildim, aksine içi boş, kapalı, anlamını yitirmiş, toplamda bir hiçtim. Sığınmaktan, korunmaktan, kaçış, geçicilik, unuttuğundan ibaret parçalarla bir sonsuzluk kurmak gibi delice bir işten uzaklaşıyordum – çılgın, dehşet içinde, sürüklenen bir insan.

Zili iki kez çaldım; ahşap zeminin üzerine serili halıdaki adımlarını, peşinden sessiz kalışını duydum. Kapının önünde gülümsüyor olsam gerek, vücudumu mümkün olduğunca dik tutmaya çalışıyor, bir yandan da kanser hastalığını, felci, kalp krizini, Keldanileri, Asurileri, Etrüskleri düşünüyordum.

“Bayan Martí?” diye sordum kapıyı açan kadına; suratlarımız arasındaki havada yankılanan sesimin Córdoba’da ona gönderilmiş olan zarfın üzerindeki benzer işaretleri, benzer yazı tipini çizdiğini gördüğümü sandım.

“Evet. Siz kimsiniz?” diye karşılık verdi; yüzü Santa Rosa gününü gördüğüm profilinden daha gençti; hayal ettiğim kadından daha küçük, daha narindi. Ama sesi aynıydı.

“Adım Arce. Ricardo aracılığıyla geliyorum. Ricardo size benden söz etmiş olmalı.

Beni tanıımıyordu, binaya girip çıkarken beni hiç görmemişti; kafasının üstü ağzıma denk geliyordu ya da burnumun ortalarına bir yere. Birinin kapısını çaldığını, onun kapıyı açtığını, şimdi onunla konuşuyor olduğunu bir çırpıda anlamış görünüyor. Sırtının arkasında uzanan oda tanıdık değildi: yatak saklanmıştı, masanın üzerinde sadece mavi tüylü masa örtüsüyle meyve sepeti vardı, kitap rafı benim önceden gördü-

günden daha yüksekte, daha dardı. Ne merakla, ne güvensizlikle, sadece sabit bakan, yalnızca benimkilere kitlenen kara gözleri küçüldü.

“Ricardo aracılığıyla derken?” diye tekrar etti, sanki arkasındaki birine seslenir gibi sesini yükseltmişti. İçeride hiç hareket yoktu.

“Evet, Ricardo’nun bir arkadaşıyım. Arce... Belki size bahsetmiştir. Siz La Queca’sınız, değil mi? Yani beni Ricardo gönderdi anlamında demedim.”

Yavaşça konuştum, sanki kelimeleri iyi seçersem her şey daha iyi olacaktı, sanki yuvarlak küçük ağzındaki sabırsızlık artık görünmeyecekti.

“Sizinle yalnızca kısa bir süre konuşmak istiyorum,” diye ekledim. “Ama sizi rahatsız ediyorsam...”

Bundan hoşlanan La Queca gülümsedi, bir elini kaldırıp bıraktı, beni buyur etmek üzere kenara çekildi. Gülümseyen başını eğdiğinde benimle dalga mı geçiyordu, bilmiyorum. Masaya gelip yaslandı, oturmam için bana bir koltuk gösterdi.

“Yalnızca kısa bir süre,” diye tekrarladım, heyecanım çoktan geçmiş, pişmanlık başlamıştı.

Masaya yaslanmış, elleri arkasında bana bakıyordu; yüzünde beni buyur ettiği ifade vardı.

“Ama önce oturun,” dedi. “Bir kadeh bir şey alır mıydınız?” Hızla bir özür geveleyip mutfığa yürüdü. Beyaz kapı arkasından açılıp kapandı.

Başımı çevirdim, odadaki her bir değişikliğin ayırdına vardım, eve ilk ziyaretimi, düzensizliğinin, birikmiş deneyimlerin fizyonomisini hatırladım. Ama bilinmeyen bir unsur hâlâ baskındı orada; aynı nedensiz mutluluğun kandırıcı havasını, zamanın dışında kalan, telafi edilebilir bir hayata dair hissiyatı etrafa yayıyordu. Bir elinde küçük cin şişesi, diğerinde iki kadehle, acele etmeden, düşünceli bir halde geri döndü. Kadehler

birbirine çarpıp çınlamadı; yine sessizce kadehleri masaya yerleştirdi, eğilip içkileri koydu.

“Oturun, lütfen. Kibarlığa lüzum yok,” dedi, bana bakmadan.

Oturduğum koltuktan sesinde keşfettiğim bir anlık hasma-
ne ve kaba tonu değerlendirip bir yere yerleştirmeye çalıştım.

“Öyleyse Ricardo’yu iyi tanıyorsunuz,” dedi, bana kadehi uzatırken.

“Bir zamanlar, evet. İyi ahabaptık. Şimdi Córdoba’da mı?”

“Bana sizden hiç bahsetmedi. Arce miydi?” gözlerini benden ayırmadan kadehini kaldırdı. “Şimdi nerelerde bilmiyorum. Umurumda da değil. Sağlığınıza!”

Boş kadehi geri verdim, bir tane daha teklif etti, hayır dedim. Dudakları neredeyse kaybolana dek gerilmiş, gözlerini benden ayırmadan gülüyordu, sanki geçmişimi, komik halimi, tek kadınlı hayatımı biliyor, benimle değil ama tüm bu bildikleriyle kötü niyet duymaksızın, hayretler içinde dalga geçiyor gibiydi.

“Bunlara kadeh demeye bin şahit gerek, yüksük gibiler...” dedi. Ellerini tekrar kalçasına sakladı. “Ne acelemiz var? Şayet Ricardo meselesini halletmeye geldiyse, yemin ederim öyle kolay bitiremeyiz bunu. Benimle konuşmanız çok mu şart?”

Duvarın ardından duyduklarımı onunla birleştirmeyi denediğim her sefer başarısızlığa uğruyordum. ‘Bu ağız yapıp söyledi ... bu gözler baktı ... bu eller dokundu.’ Böylece, etten kemikten bu kadını seslerden, gürültülerden ibaret o imgeden ayırtmanın imkânsızlığından, ondan çıkarmayı beklediğim heyecanı elde etmenin imkânsızlığından, bir kin büyüye büyüye içimi kapladı, bir intikam arzusu, ondan ve aynı zamanda hatırlayabildiğim bütün hakaretlerden dolayı. Ve hakaretler de yok değildi hani; ben hatırlayamıyor olsam bile, artık genç olmayan bu küçük adamı, oturduğunda yere ancak değebilen ayaklarından bir orospuya saygısını kaybetmeyen orantısız kafasına kadar şekillendirmişti.

“Demek benimle Ricardo hakkında konuşmak istiyorsunuz...”

“Evet, zahmet olmazsa bir kadeh daha alayım.”

“Belli ki dahasına ihtiyacınız var!” deyip içkileri koymak üzere hızla döndü; bacakları kısa, baldırları güçlüydü, hareketleri, vücudunun beni cezbeden küçüklük hissini ortadan kaldırıyordu. ‘Yalnızca ona nasıl davranacağımı bilmediğimden değil, fazla saldırgan birine dönüşmesinden, daha önce ondan defalarca duymak zorunda kaldığım küfürleri bana tekrarlamasından korkuyorum bir çocuk gibi.’

“Sağlığınıza!” dedi.

“Beni tanımıyorsunuz,” diye başladım. “Size garip gelecek... Ricardo sizi görmeye geldiğimi bilmiyor. Uzun zamandır görmüyorum onu. Ama bana sizden çok bahsetti, sizi sevdiğini, aranızda bir şey geçtiğini biliyorum. Bundan daha fazla bahsedecek değilim. Ayrıldıysanız, nedenleriniz vardır. Buna hiç şüphe yok.”

Sustum, aniden konuşmaya devam edemeyeceğime, koltukta kendimi sessizliğe bırakacağıma, böylece kadını inisiyatif almaya zorlayacağıma ikna olup sakinleştim. ‘Sesine nazaran genç, her şeye rağmen basit birisi, onu kirleten bencilliği, korkaklığı sadece kısık gözlerinde görüyorum. Elinden geleni ardına koymasın. Ona kalmış, kafasına koyduğunu ne yaptığını bilmeden yapacak.’

Kafası karışmış, sessizliğime dikkat kesilmiş halde bekledi.

“Eğer Ricardo’yla o kadar yakınsanız,” dedi sonunda, “o nedenleri de bilmelisiniz. Benim katlanılacak insan olmadığımı, onu aldattığımı, benimle yaşanamayacağını söylemiştir size. Doğru mu, değil mi?” Yanılmıştım, kurnazlığımdan gurur duyarak koltuğa yaslanıp gülümsedim. “Ya işte! Bunları önüne gelene söylüyor. Bu erkekliğe sığar mı? Size söylemediyse, bunu duymayan tek kişi sizsinizdir. Altı, bilemedin yedi yıldan faz-

ladır tanırım Ricardo'yu. Değilse on yıla varır. Buna tanımak denirse tabii. Emin olun, aramızda benim gösterdiğimden daha fazla bir hoşgörü asla olmadı.”

Tanıdık sesi şimdi keskin, kendinden emin, hararetli, bir iskelet gibi bayağılıkla, alaycılıkla desteklenmiş yükseliyordu. Arada bir onu dinlemeyi bırakıyor, ağzının sert, kaçınılmaz hareketlerini, gözkapaklarının arasından gözlerinin değişmeyen parıltısını gözlüyordum.

“Ricardo'nun sizi sevdiğini biliyorum,” dedim arada, gülme isteğimi bastırarak. “Belki her şey düzelir. Yaklaşık bir buçuk ay oluyor, onunlaydım, bana sizden bahsetti.”

“Bilmiyorsunuz. Bu hikâye sona erdi. Ne olursa olsun, artık bitti... Sizi bilmem ama ben bir tane daha alacağım.” İçti, kuruldığı eliyle ağzını gizleyerek titremesine neredeyse fırsat vermeden gülmeye başladı. “Peki ya sizin bütün bunlarla ne ilginiz var? Eğer Ricardo sizden benimle konuşmanızı istemediyse...”

“Gelmek benim fikrimdi. O benim arkadaşım.” Odanın kaygısız havasının etrafımı sarmaya başladığını hissettim; onun karşısındaki başarısızlığım üzerine beni telkin etmeye uygun, acayip, neredeyse komik bir hissiyat bu hafif atmosferde çalkalanıyordu.

“Aklınızı kaçırdınız galiba,” dedi arkadaşça; dudaklarıyla hızlı, kararlı bir jest yaptı, sanki Ricardo'yu, geliş nedenlerimi siler gibi, sanki bizim için gelişigüzel bir buluşmayı yaratır gibiydi. “Pekâlâ, artık bana Ricardo'dan da kilisenin kurucusu İsa'dan da söz etmeyin. Size dediğim gibi bu artık kapanmış bir mesele... Bir kadeh daha için, böyle durmayın. Söyleyin bakalım, nerede yaşadığımı nasıl öğrendiniz?” Kocaman parlak gözlerle gülümsedi, sürprizi bekliyordu.

‘Şimdi ben de o rezilliğin içindeyim, içmesem de sigara külünü sağa sola savrulmasına aldırış etmiyorum; kadehleri kullanıyor, iteklediğim, sürüklediğim, yerlerini değiştirdiğim ob-

jelerin, mobilyaların arasında hararetle hareket ediyorum; hareketsiz kalarak utangaç başlangıcımı tamamlıyor, dağınıklığın fizyonomisini oluşturmaya yardım ediyor, her adımda izlerimi siliyor, her dakikanın yeni basılmış madeni para gibi sıçrayıp parıldayarak gözden kaybolduğunu keşfediyor, kadının bana duvarın ardından hafızaya, önsezilere sahip olmadan yaşamanın mümkün olduğunu söyleyip durduğunu anlıyorum.'

"İşte bu," dedim, gülümseyerek parmağımla onu işaret edip teslimiyetimi gösterdim. "Bana bunu soracaktınız, her şey karışacaktı. Beni yanlış anlayıp hakkımda kötü şeyler düşünmeden size gerçeği nasıl anlatmalı, bilmiyordum. Bu yüzden bunca zaman gelmekte tereddüt ettim."

"Hakikaten delirmişsiniz," dedi La Queca gülerek, gözleriyle birini arıyordu. "Deli... Neler söylüyorsunuz? Ne olursa olsun, her şeyi anlayabilirim, bunu böyle bilin."

"Sözümü kesmeyin." Bir kadeh daha içse sarhoş olacaktı. "Defalarca geldim kapınıza ama girmeye bir türlü cesaret edemedim. Her şeyi açıklamak istiyorum size; kızmadan dinlemenizi istiyorum beni."

Adeta sabit, yüzünden ayrılamaz, derisinin altındaki kafa kemikleri kadar ona ait bir mutluluk ifadesiyle yavaşça kafasını salladı; beni durdurmak için elini buyurgan bir edayla kaldırdı, masaya doğru dönerek şimdi daha büyük, daha yuvarlak görünen kalçalarını gösterdi. Bana bir kadeh uzattı, kendisinininkini titreyen ağzına dikip bir yudumda içti.

"Devam edin," dedi gülerek. "Galiba güleceğim. Beni görmeye cesaret edemiyordunuz, öyle mi? Bana artık Ricardo'dan bahsetmeyin ama. Bu erkeklerin hepsi iğrenç," dedi, beni erkeklerin geri kalanından ayıran, o koltukta saf bir şekilde oturmuş vaziyette hepsinden yalıtın ısıltılı kısacık bir gülümseyle. "Devam edin. Aceleniz yok mu?" Kolunda küçük, altın bir kol saati vardı; saatine baktı, yaklaşıp bir bacağına koltuğun koluna

dayadı. Dikkatli, anaç, dudaklarındaki parlak ıslaklıktan başka yüzünde bir neşe ifadesi olmaksızın başıma doğru eğilmişti; düşünceli görünüyor, burun deliklerini genişletip duruyor, sanki beni kokluyor, kokumu çözmeye çalışıyor gibiydi.

“Ricardo için gelmedim...” dedim.

“Bana Ricardo demeyin.”

“Sizin için geldim, sizi görmek istiyordum.”

La Queca bir çırpıda doğruldu, masaya çarpına dek geri çekildi. Asansörün gürültüsünü, anahtarların, kapanan bir kapının sesini dinledik birlikte. Sanki üçüncü bir kulak gibi açık ağzıyla sesleri izlemişti; sonra kuru bir şapırtıyla ağzını kapadı, bana gülümsemek için dudaklarını aralayıp koltuğun koluna ilişmek için yaklaştı. Bir tırnağıyla saçıma, boynuma dokundu, çenemin kıvrımını takip etti, bense az önce onun koridordaki sesleri emen yüzünü, zalim ve dehşetli bakışını, yüzüne hızla konup sonra kaybolan ödlelik maskesini getiriyordum gözlerimin önüne.

“Hemen gitmeyin,” dedi, ona bakmak için döndüğümde. Şaşkın, sorgulayan ifadesinin, hesapsız, deli gözlerini hırsla dikerek beni inceleyişinin anlamını kavramam imkânsızdı. İnce dudakları öne doğru uzadı, hemen ardından gülümsemek üzere yayılıp kederi dağıttılar.

“Söyleyin. Neden geldiniz?” diye mırıldandı.

Odanın havasını yeniden içime çektim, içime girip beni doldurması için dişlerimi aralık bırakmam yetti. Onun yanında koltukta öylece kaldım, gevşemiş, mutlu; La Queca’yla beraber olmanın, odadaki objeleri, mobilyaları görmenin, onları kullanmanın uzun süreli alışkanlığına bir anda sahip olmuştum. Kendimi mazur göstermek için artık ona yalan söylemek zorunda değildim; onun yerine, yalanın verdiği zevki, yalana duyduğum ihtiyacı hissediyordum.

“Bir gece aynı restorandaydık,” diye başladım. “Hatırlamazsınız, beni görmediniz. Yüzünü hatırlamadığım genç bir erkekle

beraberdiniz. Örtünün üzerinde elleriniz birbirine dokunuyordu. Ben kederli miydim, neşeli miydim, onu da hatırlamıyorum; yalnız yemiştım yemeğimi, hesabı ödedikten sonra sizi gördüm, saçınızı şimdikinden farklı yapmıştınız, yukarıda toplamıştınız. İtiraz etmeyin, bilmiyor, hatırlamıyorsunuz. Dediğim gibi, adam neye benziyordu bilmiyorum, sırtı dönüktü. Bir restoran, Corrientes'te değildi ama yakınında, geceleri tıka basa dolan restoranlardan biriydi. Ciddi görünüyordunuz, ona bakmaktan başka bir şey yapmıyordunuz. Ben de size bakıyordum. Öylesine istekle bakıyordunuz, gözleriniz öylesine açık, öylesine sabitti ki yanıyor olmalıydılar. Bazen gözünüzü kırıyor, örtünün üzerinde onun parmaklarını sıkıyordunuz; eli bembeyaz kalıyordu, elini yavaşça gevşetiyordunuz, o zaman kan dolaşmaya devam ediyordu. Bu sefer o sizinkini sıkıyordu; bir o, bir siz. Düşündüm ki ağlamak istiyordunuz ama yapamıyordunuz. Başınızı sallayıp ağlamak istiyordunuz. Sonra sizi taksiyle buraya kadar takip ettim; başka bir gün kapıcıdan hangi dairede oturduğunuzu öğrendim.”

“Ne zaman oldu bu?”

“Bilmiyorum. Belki bir ay olmuştur.”

Kafasını inkâr ederek salladığını, benden uzaklaştığını hissettim; ayakta durmuş, şimdi daha karanlık, daha küçük ağzıyla düşünceli düşünceli bana baktı; şüphelenmiş, kendini savunmaya hazır görünüyordu.

“Evet, saçımı öyle yapmıştım,” dedi bir süre sonra; tekrar masanın kenarına dayandı, şüpheci ifadesini tazeledi. “Neden hangi restoran olduğunu söylemiyorsunuz bana?” Cevabımı beklemeden masanın üzerine eğildi. “Son birer kadeh içelim.”

Koltuktan kalkıp ona doğru iki adım attım, elimle kolunu sıktım, rahatladığını, sonra da kadehini kaldırıp içtiğini gördüm. Bana bakmadan, elimden uzaklaşmadan sallanıyordu. Gözkapaklarını indirmiş miydi, yoksa gözlerini açıp bana mı çevirmişti, gerçekten bilmek istiyordum. Böylesine kolay ola-

bilir miydi bu iş, bütün bu yıllar boyunca hep bu kadar kolay mıydı? diye sordum kendime. Öteki kolunu da tuttum, kendini arkaya doğru attı, titriyordu, yüzünde acı çeken bir ifadeyle hıçkırığa benzer bir ses çıkardı, desteklendiğini bilerek sallandı, devrilecekmiş gibi yaklaştı bana. Hiçbir şey olmadığından, bunun her gece uyumama faydası olsun diye kendime anlattığımı o hikâyelerden fazla bir şey olmadığından emin sarıldım ona; nihayet bir öğle vakti muayenehanede olduğumuzdan, sarılanın ben değil de Díaz Grey olduğundan, vücuduna, kollarına, sırtına, göğüslerine sarıldığımı kadının da Elena Sala olduğundan emindim.

Muayenehanenin pencerelerinden, bir rüyanın konusu gibi yakın ve gerçekdışı, ıssız bir manzaranın ortasında, ağaçların naif geometrisiyle çevrelenmiş kirli beyaz, boş kaidesiyle meydanı görmek mümkündü. Daha aşağıda, güneş beyazı iskelenin yanında bir çoğalan, bir azalan insan grupları görünüyordu.

‘Onu bir aşk hissiyle beklemiyorum; basitçe yalnızlığımı gideriyor, bana eşlik ediyor, gün içinde yitip gidiyor. İlk görüşümde, enjeksiyon için eteğini kaldırdığında onu öpmek gelmiyor aklıma. Ama sabit bir düşünceyi dikkatli gözlerle şuursuzca takip ettiği, bir süre için koltukta dinlenirken kolyesini dişlediği zaman; üst üste atılmış bacaklarının tombulluğunu, sıcaklıklarının yoğunluğunu hayal etmek için serbest kaldığımda; ona bakmadan ama hayal edebilmek için orada olmasına ihtiyaç duyarak, koltuğa yapışmış butlarının ağırlığını, şeklini değiştirdiğim, artırdığım, abarttığım, baskıladığım, hafiflettiğim, ipekle tüyün olası parlaklığını, yoğun kokularını, bana hemen birkaç dakikalığına ödünç verebileceği köle ruhlu gençliği düşündüğüm zaman, onu ölümümün sebebi olarak seçip hemen oracıkta ölmek geliyor aklıma. Aşksız, hatta tutkusuz.’

İkinci pencereden teknenin sivri, siyah beyaz formuna bakıyordu, mesafe teknenin etrafındaki köpükleri, yansımaları onun anormal uzantıları gibi sabitliyordu. Gemi, sanki tüm tabanı sert, yağlanmış bir yüzey üzerinde kayıyormuş gibi ağır ağır, sallanmadan iskeleye yaklaşıyordu. Díaz Grey kapıya ısrarla vurulduğunu duyunca pencereden uzaklaştı.

Kısa boylu ve gürbüz bir adamdı, yuvarlak bir yüzü ve alnından birbiri ardına hızla inen ifade dalgalarını yatıştıran ve gözlerini parlatan –gözleri, çevresindeki derin kırışıqlarla yüzünün tek karanlık yeri, sert malzemeden yapılmışa benzer tek bölgesi– canlı hatları vardı. Ağızının hafif solgunluğundan aldığı yardımla, gözleri anlık hor görmeler, tahrikler, imalar, şakalar, melankoli, suskunluklar, hayretler, şüpheler ve hiddetli tasdikler, dudaklarından dklveren kesin evetler şekillendiriyordu.

“Doktor Daz Grey’i tanıma şerefine mi erişiyorum?” diye sordu adam, vücudunu ne eğımiş, ayaklarını birleştirmişti; başı dikti, inceleyen gözlerinin ardındaki yüzü saygınlık ve yıkılmaz bir arkadaşlık teklifi arasında salınıyordu.

Adam kabalık etmeksizin, hızlı, evik bir hareketle muayenehanedeki halının ortasına kadar ilerledi. Ardından içten, dostane bir gülümsemeyle çoktan karar verdiği, gelecek ne getirirse getirsin hiçbir şey saklamayacağı vaadiyle yüzünü döndü.

“Doktor Daz Grey,” diye tasdik etti şimdi.

Neşeli, kıvrımlı dudakları ve ısıltısı taşan küçük gözleriyle tekrar ne doğıru eğildi. Bir eli pantolonun yan tarafındaydı, diğeri gri şapkasını, lüzumsuz sarı eldivenlerini göğsüne dayamıştı. Doktor başını hareket ettirmeden gülümsedi.

“Lagos,” dedi ziyaretçi. “Elena Sala de Lagos benim karım olur.”

Der demez, sanki şaşırtıcı bir açıklamayı henüz yapmış gibi, sanki telaffuz edilmiş isimler ölüm ânına kadar sürecek bir kadim samimiyeti yaratmaya yetermiş gibi ağızı sevine açılmış, gülümseyerek ne atıldı.

“Sevgili dostum...”

Daz Grey’i kucakladı, yumuşaklık içinde doktorun geriye, ardından da ileriye doğıru birer adım atmasına neden oldu, sonra doktoru hayranlıkla seyretmek için halının tam ortasına kadar geri çekildi.

“Lagos?” dedi yapmacık şekilde Díaz Grey; doktorun gülümsemesini, teşekkür etmesini beklermiş gibi görünen bu bodur, geçkin adamla kadını birbirinden ayırıp onları tekrar birleştirmek için gerekli vakti kazanmak istiyordu sadece.

“Evet şimdi hatırlıyorum. Bayan de Lagos. Buenos Aires’e dönene dek onunla ilgilenmiştim.”

“Aynen öyle. Ben kocasıyım.”

Tekrar yaklaşıp el sıkıştılar. Lagos doktorun yüzünü inceledi, bakışlarını indirdi, eldivenleriyle şapkasını kitaplığa bırakmaya gitti.

“Aynen öyle,” diye tekrarladı. Muayenehanede gezinmeye başlamıştı. “Ama şimdi geri döndü, dün birlikte trenle döndük.”

Yan durmuştu, kitaplara doğru konuşuyordu, sonra ara verip Díaz Grey’e endişeyle baktı.

“Biraz keyfi yok şu sıralar, ama ciddi bir şey değil, telaş etmeyin. O yüzden gelemedi. Ah! Sizin uzman hizmetlerinizi gerektirecek bir şey değil, doktor. Ayrıca bizi affetme bilgeliğini göstereceğinize inanıyoruz, yani dünden beri Santa María’da olup da...” Af diler gibi bir jestle, pencerenin yanındaki tek kişilik koltuğu seçti. “Yol yorgunluğunu atabilmek için daha saatlerce uykuya ihtiyacım vardı. Onun da tabii. Sizi temin ederim, tam da bu gece gelip sizi ziyaret etmeyi arzuluyordu. Ama itiraf etmeliyim ki bu niyeti benim kesin itirazımla karşılaştı; dün çok yorgundu, hâlâ öyle. Ama artık gelecek, yani geleceğiz. Elena’nın bu keyifsizliği, beni herkesten daha iyi anlayacağınız gibi, dikkate alınmayacak geçici bir durum. Bununla birlikte, şundan eminiz, sizin centilmenliğiniz sayesinde biraz toparlanacak...”

“Dert etmeyin lütfen,” dedi Díaz Grey, masasından. ‘Yine yalan dolan, yine orantısız bir fars ihtiyacı; al karısını vur kocasına.’ “Saçma. Neden bana döndüğünü haber vermek zorunda olsun?”

“Hayır, hayır, hayır. Hiçbir suretle,” diye directti adam. Koltukta ağırbaşlı bir hareketle kıpırdadı.

‘Aynı koltuğa oturmuş, kadının vücudunun hatırasına uyumsuzca yerleşmiş bu kauçuk suratlı sıkıcı embesil demek onun kocasıydı. Benim zayıf öğle sefahatlerimde dirhem dirhem kurduğum, hayal ettiğim her şey, onun için ezbere bilinen, artık unutulmuş eski bir hikâyeydi. Bu yüzden kadın yavaş yavaş bana, şehre, ihanete yaklaşıyordu; gece trenle geldi, otelin yatağına girdi, bu embesil, tam bu saatte gelip bana dönüş müjdesini versin, butlarıyla kalçası yerine ona bakıp onunla ilgilenmem için bana yalan söylesin, yalvarsın diye yatak örtüsünü adamın üzerinden çekip aldı.’

“Hayır, hayır, hayır,” diye ısrar etti Lagos. “Gelmeliydi. Ya da şehre varır varmaz bizzat benim gelmem gerekirdi. Sizin arkadaş olduğunuzu biliyorum, benim de bu arkadaşlığa kabul edileceğime inanmak cüretini gösteriyorum.”

“Pek tabii. Ama bunu unutalım artık. Özellikle arkadaşlar arasında...”

Lagos gülümsedi, yüzü sessizce teşekkür etti, kafasını koltuğun sırtına degecek kadar geriye attı. Hiç ara vermeden gülümsemeye devam ediyordu, gözleri nerdeyse kadının bakmayı tercih ettiği yöne bakıyordu.

“Öğle yemeğinizi yediniz mi?” diye sordu doktor.

“Evet, evet. Teşekkür ederim. Yoksa siz daha yemediniz mi? Siz hâlâ yemediniz ve ben burada durmuş sizin vaktinizi çalışıyorum öyle mi? Nasıl özür dileyeceğimi bilemiyorum,” gülümsemesinin üzerine dökülmesinden korkar gibi dikkatle kalktı, şapkasıyla eldivenlerini aldı. “Sevgili dostum... Sizi ısrarla rahatsız ettiğimi düşünmüş olmalısınız. Öğle yemeğinizi geciktiriyorum. Bir bakalım... Bu gece sizi yemeğe davet ederek affınızı kazanabilir miyim acaba? Otelde. Mutfakın tatmin edici olduğunu keşfedecek fırsatım oldu. Eğer biri iyi bir algıya, kendine

rehberlik etmesi için bir parça önseziye sahipse... Baş başa olacağız, rahat rahat konuşuruz. Ancak Elena'yla kahve içme ihtimalini göz ardı etmiyorum. Ama bunu verilmiş bir söz olarak almayın. Geleceksiniz, değil mi? Aperitif için sekiz buçuk diyelim mi? Sekiz buçuk uygun mu size? Çok teşekkür ederim. O halde sonra görüşmek üzere.”

Öne eğildi –yüzünün derisinde yine belirsiz bir ifade inip çıktı–, topukları birleşmiş, gözleri dostça bakarken doktorun elini sıkıyordu; daha sonra Díaz Grey, Lagos'un elini saat tam sekiz buçukta otelin girişinde tekrar sıkıdığına, bu benzer iki tokalaşmanın arasında geçen zamanı, bu zamanın içerdiği önemsiz kişisel anları unuttu.

“Eğer sizin için fark etmezse,” dedi Lagos, eliyle ona dokunarak “daha önemlisi siz de bunu tercih ederseniz, barda oturalım derim. Hayatın belli bir dönemini sembolize eder gibi. Gençlik, bekârlık, arkadaşlar... Bana kalırsa bu adamın hazırladığı *sanmartín* başarılı. Eğer ki viski ya da şeri içmeyi tercih etmiyorsanız tabii...”

Díaz Grey barın arkasından gülümseyen adama göz kırptı. “Merhaba doktor. O halde, iki *sanmartín* mi hazırlayayım?” “Evet,” diye yanıtladı doktor. “İki – çok sert ve çok çabuk.” “İyi,” dedi Lagos. “Telaşınıza katılıyorum. Aynı susuzluğu çekiyoruz. Nezaketiniz sayesinde işte burada, bardayız. Yoksa böyle ayakta içmeye alışık mısınız?”

“Alışık değilim,” diyerek gülümsedi doktor. “Nadiren içirim.”

“Siz bir *Quaker*'siniz. Benden zayıf not aldınız.” Neredeyse dudaklarını oynatmıyordu konuşurken, barmenin gülümsemesini, onun onayını arıyordu. “Bu gençlik, bekârlık aşamasıdır diyordum. Hadi buna kadeh kaldıralım. Peşinden pastanelerde, özel salonlarda aylar süren diğer aşama gelir. Orada akran hissiyatı olmadan içilir, içmenin az inandırıcı taklidi pratik edilir.

Her Şeye rağmen, eleŐtiren bir çift gzn karşısında içeriz. Reddetmeyeceğim aşka rağmen. Kendimizi koyverdiğimiz nının sınırında ayık kalan, buna değer biçen bir çift göz. Değer biçen dediğim Şey aslında hor gören gözler. Bu yüzden mümkün olduğunca bunun tadını çıkarıyorum, ve bugün bu, sizin cmertliğiniz sayesinde gerçekleŐiyor.” Gülümsedi, gülümsemesini kadehe doğru uzattı, kafasını neredeyse hiç kaldırmadan boşalttı onu. “Sınırın ötesine bir adım geçmenin, bar yıllarıma geri dönmenin tadını çıkarıyorum. Elena hakkında konuşmak ister misiniz?”

“Şimdilik daha fazla istemiyorum,” dedi Daz Grey barmene, ve Lagos’a dönerek “zellikle istemedim Şimdi. Ancak bilmek isterdim, sadece bir arkadaşı olarak değil de ...”

“Evet, evet,” diye sözü aldı Lagos. “Gayet iyi anlıyorum. Ben bir tane daha alayım, mümkünse birazcık daha sert olsun... Evet, anlıyorum. Ama biraz daha bekleyelim, rica ediyorum, muhabbetimizin kıvama gelmesini bekleyelim. Benim barlarda takılmaya dair teorime göre, içkilerini barda ayakta içen çiftlerle karşılaşmak sıra dışı bir Şey değildir, en azından Buenos Aires’te. Ama hayır,” dedi, “hayır”ı vurgulamak için bir parmağını kaldırarak. Sonra aynı parmak iki boş kadehi işaret etti.

“Siz de ister misiniz, doktor?” diye sordu barmen; Daz Grey omuzlarını silkerek başıyla onayladı.

“Ama hayır,” diyerek ısrar etti Lagos; Şimdi profilden kafası hafif düşmüş, düşünceli, belki biraz sarhoş haliyle elliden fazla gösteriyordu. “Hayır, hayır. Ayaklarınızı dönüşümlü dayayabileceğiniz bronz çubuğuyla buna benzer bir barda bir kadın eşliğinde içiyorsanız... Eğer böyle kadehlerin önünde dikilmiŐseniz, sebebi kadına kur yapmaktır... Sanırım sonuncuları içeceğiz. Yemek sipariŐini vermeye cüret ettim, çünkü biliyorum, siz otelde yemeye alışık değilsiniz. Bunun bilgisini aldım. Pişman olmayacaksınız. Şehrin sulak karakterini hesaba katıp kendimi Őımartayım biraz dedim, itiraf ediyorum, balığa bayılırım,

er geç siz de fark edecektiniz. O halde, sevgili dostum,” dedi, sabit, saygılı, neşeli bakışlarla ağzının hareketlerini takip eden barmene doğru “o halde, senin de yardımınla gecenin son kadehlerini içeceğiz,” dedi. Sonra doktora dönüp, “Sonuçta eğer ben sizi, sevgili doktor dostumu böyle bir yerde, yanında bir kadınla görsem, kadına kur yaptığınız yargısına varırdım, aksini düşünmezdim bile. Kur yaparken de, inanın bana, kendinizi asla rahat bırakamazsınız. Eğer kendimizi rahat bırakmıyorsak, barda ayakta dikilmiş vaziyette, keyif almaktan söz edebilir miyiz? Oysa bizi dinleyen, bizimle konuşan bir dostla sarhoşluğun eşliğinde olmak ne güzeldir. Sadece hep özlemini çektiğimiz, yaşanan bir âna spontan bir şekilde kendini bırakma duygusunu kastediyorum, siz zaten bilirsiniz bunu. Hani bir cümleyi tekrar ederiz, buna rağmen cümle yeniliğinden bir şey kaybetmeyip her şeyi açıklamaya yeter ya, işte o duygu.”

Kumarda çok para kazanmış da iyi şansından ötürü diğerlerinden özür diliyormuş gibi bir ifadeyle gülümseyerek doktorun gözlerinin içine baktı. Yemekten sonra alkole kahve eşliğinde konyakla devam ederken –Díaz Grey şarap istememiş, diğerinin adım adım Sauternes şişesini boşaltırken kabaran heyecanını seyretmeyi tercih etmişti–, işte ancak o zaman, Elena Sala’nın kocası karısı hakkında konuşma teklifini hatırladı. Rahatlayıp bütün olasılıkları kucaklayan o sükûneti yavaş yavaş geri kazanmak için kafasını sandalyenin arkasına yasladı.

“Evet, şimdi artık konuşabiliriz. Elena hasta ama aslında değil. Sofrada olmadığımıza göre söyleyebilirim, kadınların aybaşı muhabbeti işte. Demek istediğim şu: Bizi şu an Elena’nın eşliğinden mahrum bırakan hem bu hem de o sizin bildiğiniz şey. İkisi de kaçınılmaz, periyodik, yaygın durumlar, ikisi de hastalık değil. Öyle değil mi? Sormamda bir mahzur yoksa, ona Elena diye mi hitap ediyorsunuz acaba?”

“Hayır,” dedi doktor. “Bayan de Lagos diyorum.”

“Pekâlâ, o halde Bayan de Lagos. Bir zaman önce, diyelim birkaç yıl önce, bir adamla tanıştı. Sizden bir şey saklamayacağım; zekânıza, beyefendiliğinize hakaret etmek gibi bir niyetim yok. Ayrıca inşallah, bu gece, bu içtiğimiz kadehler gerçek bir dostluğun başlangıcı, kutsanması olur. Şimdi işin korkunç zor kısmına geliyorum: bir adamı tasvir edeceğim, sanki mümkünmüş gibi. Değil mi ya? Size anekdotlar anlatabilir, gözlemlerimi aktarır, sonra da onu tasvir etmeye girişirim ya da bırakırım siz zihninizde halledersiniz. Ama ben bunun taban tabana zıddını yapacağım. Size doğrudan bu adamın kim olduğunu söyleyeceğim, sonra da nedenlerini açıklayacağım. Hasta-doktor mahremiyeti konusuna girmemize gerek yok sanırım,” dedi. Kendini mazur göstermek ister gibi gülümsüyordu.

“Tabii ki yok. Ama mesleki anlamda bu hikâyeyi bilmemin bana bir faydası olacağını sanmam.”

“Hayır, hayır. Size katılmadığımı söylememe izin verin. Göreceksiniz. O adam (adı Oscar, Oscar Owen, yani bir İngiliz) hakkında tespitim şu: Adam jigolo. Ne yaparsa yapsın, ölene dek öyle kalacak. Bunun tek nedeni, bir süre benim ve karımın parasıyla yaşamış olması değil. Bizden tek kuruş koparmamış olsaydı, hatta üstüne bize para, yiyecek, giyecek vermiş olsaydı bile yine jigoloydu. Nasıl bazıları matematikçi veya ressam olarak doğuyorsa, o da jigolo olarak doğmuş. Bu ruh meselesi, şartlarla alakası yok. Sizi sıkımlıyorum değil mi? Sağ olun. Bir kahve konyak daha ister miydiniz? İzninizle.”

Garsona seslendi, cebinden kalın bir defter çıkardı, içinden bir yaprak koparıp üzerine bir şeyler yazdı; garson kahve konyakla döndüğünde ona katlanmış kâğıdı uzatıp bir numara söyledi. “Teşekkür ederim. Ne diyordum, adam jigoloydu, onu ilk gördüğümde biraz şüphelenmiştim zaten. Bize bu uyuşturucu alışkanlığını, hastalık bulaştırır gibi o bulaştırdı. Neyse ki yakıcı bir ihtiyaç halini almış değil. Ayrıca benimki, aslında daha

çok karıma duyduğum sadakatten ötürü bu talihsizliğinde ona eşlik etme arzusu. İstesem bu alışkanlıktan her an vazgeçebilirim. Ama, ne için? Bana tütünden daha fazla zarar vermiyor. Bu adam bir anda hayatımızda beliriverdi. Zafere ulaştı mı? Evet, kabul etmeliyim ki, kendi bakış açısına göre ulaştı. İkisi arasında asla utanç verici özel bir yakınlaşmanın zerresi dahi olmadı. Bundan eminim. Onun zaferi karımın gözlerini kamaştırmak, kendisini vazgeçilmez kılmaktı, tıpkı bize bulaştırdığı alışkanlık gibi. Gençti, çok yakışıklıydı. Israrla erkekliğine vurgu yapan erkek tipi vardır ya, öyleydi işte ve bunu öyle abartılı yapıyordu ki sonunda alttan alta biraz efemine olduğundan şüphe duymaya başlamıştık. Tekrar ediyorum, bu olayda herhangi türden bir fiziksel ilişki olmadı. Peki bunun dışında para karşılığı ne verebilir bir jigolo? Aşırı ilgi göstermeler, her an hizmete amadeyim tavırları. Çiçekler, uygun fırsatlarda verilen ucuz hediyeler, oturmasına, kalkmasına, paltosunu giymesine, arabaya binmesine yardım etmeler. Alışverişte, tiyatroda, sinemada, çayda sürekli koşulsuz bir eşlik etme hali. Bunun karşılığında paradan fazlasını alıyordu. Karımın hayranlığını kazanıyordu. O zamana dek bir varoluşu olmayan, göz kamaştırmak bir yana uzun ömürlü bir ilgiden mahrum olan bu adam, beklenmedik şekilde karımın iyiliğiyle, onun kendisini kaptırdığı açıklanamaz büyülenme haliyle karşı karşıya kaldı; sonunda tüm bunlar hayatta bir bütünlük yakalamasını, bizim kişilik dediğimiz şeyin tadını çıkarmasını sağladı, diğer insanlar gibi.”

Bir çocuk asansörden çıkıp garsona bir şey verdi; garson masaya yaklaştı. Lagos kâğıdı yavaşça açıp okudu, cüzdanının durduğu cebine koydu. ‘Aptal değil; yalan söylüyor, hikâye baştan sona fantastik, bense bunu ne maksatla anlattığını tahmin edemiyorum... Ama aptal biri değil.’

“Anlıyorum,” dedi doktor. “Ama böyle bir adam bana zarsız görünüyor.”

“Hem öyle, hem değil. Göreceksiniz.” İçkisinden bir yudum aldı, kıstığı küçük gözlerini ellerine dikmişti. “Asıl mesele bu değil, izin verin devam edeyim. Hayatında ilk kez bir varoluşa sahip olduğunu söyledim ya, çünkü kültür, eğitim, kaynaklar, sosyal durum bakımından kendisinden sonsuz derecede üstün iki kişi ona ilgi ve hayranlık göstermiş, ona eşitmiş gibi davranmışlardı. Bu konuya sonra geleceğiz, bol vaktimiz var nasıl olsa. Karım az önce bizi bir süreliğine kabul edebileceğini bildirdi. Hatta sizi görmekten memnun olacağını yazmış. Hadi gecikmeyelim.”

“Pekâlâ,” dedi Díaz Grey. Karşısındaki, kızarmış yüzüyle masanın üzerine ağırbaşlı, otoriter bir edayla eğilen adama içtenlikle gülümsedi. “Ama bana karınızın hastalığı hakkında söylemeniz gereken bir şey vardı.”

“Doğru, affedin beni. Size bir cümleyle özetleyebilirim, belli ki ilginizi çekiyor. Size teşekkür borçluyum... Hatıralarıyla ilgili sorunu var. Düzenli olarak, mesela iki ayda bir, bu adamı düşünerek acı çekiyor, sanki onu sevmiş gibi, sanki onun kaybının, bir hizmetkârın kovulmasının doğuracağı rahatsızlıktan öte bir anlamı varmış gibi... Sormama izin verin. Ergenlik döneminizde, sadece ölümü düşündüğümüz o krizlerden birini geçirdiniz mi?” Ayağa kalktı, doktorun masadan kalkmasını bekledi, kolunu sıkarak ona tekrar gülümsedi. “Uykusuzluk, kâbuslar. Soğuk terler, çıkışı olmayan depresyon hali. Gelip giden bazı hatıralar.” Asansöre vardıklarında onu tekrar durdurdu.

Díaz Grey, Elena Sala’nın gözünde, ortadan kaybolan erkek hatırasıyla örtüşen, onu şekillendiren hatıraların miktarını düşündü. Ardından kendi fukaralığını düşünüp bu taşra şehrinde hayat tarafından terk edilmiş olduğunu kabul etti. Hatıraları olmayan bir adam.

“Bir yerlerde bir hata oldu,” dedi Lagos. “İlk karşılaşmada gözleri kamaşmadı, özel bir ilgi falan da beslemedi ona karşı. Belki de bu gencin tüm eksikliklerini, zayıflıklarını, benden

daha derinlemesine görmüş olduğunu hatırlayacaktır. O ilk zamanlarda bu genci ben savunuyordum. Saf bir acıma duygusuy- la. Savunan bendim. Bu yüzden burada bir hastalıktan söz edemeyiz, sadece aklına gelen, birkaç gün için onu bunaltıp ardından kaybolan hatıralar,” dedi asansörden çıkarlarken.

Kadın onların seslerini, kapıyı tıklamalarını, bekleyişlerini duydu. “Evet,” dedi, böylece sabahlığını çıkarmaya karar verip parti kıyafetine benzeyen, ipek kumaşı dizlerine sürtünen rahatsız geceliği içinde gülümseyerek kapıya yönelecek vakti kazanmış oldu. ‘Hastayım ben, Lagos size hasta olduğumu söylemiş olmalı ama beni bir kez daha çıplak görecek kadar da değil. Gülümsüyorsunuz, fakat gözlerinizi kaçırıyorsunuz; nezaketi- nizi ve kibrinizi göstermeye çalışıyorsunuz. Benim zavallı, sevgili lavman doktorum. Lagos o saçmalıkları anlatmak için arka arkaya cümleleri diziyo- ru yine, aslında hiçbir şey anlattığı yok ve şu taşra doktorunun yüzündeki ilgili, nazik, kibirli gülümseme. Beklediği tuzağın kokusunu alabilmek için burun delikleri hep açık, bunlar benden yine ampul ve reçete mi isteyecekler diye düşünüyor herhalde. Şimdi de balık tutmaktan konuşuyorlar, balıkçı hikâyeleri, fıkralar falan, arada hoşuma gidip gitmediğini anlamak için de çaktırmadan bana bakıyor. Hah, Lagos kıvama geldi işte, bağırarak konuşuyor, gülüyor, telaşla dolanıyor, telefonla içki sipariş ediyor. Bense şu an gözümde onu göbeğiyle, zayıf bacaklarıyla çıplak canlandırabiliyorum; bana farkında ol- madan sergilediği yaşlılığının tüm belirtilerini hatırlayabiliyo- rum. Müşterek hayat işte böyle bir şey, doktor bozuntusu. Sizse son gördüğümde daha zayıf, daha solgunsunuz; eh, gencecik olduğunuz da söylenemez. Lagos’un o coşkunkluk komedisinde – işte yine bağıra çağıra konuşmaya, gülmeye başladı– her zaman tam anlamıyla işini görmeyen veya zamanında hareket etmeyen bir yüz kası vardır; bu keyfi yerinde olma, bu yaşama sevinci, bu ah! o dertsiz toy yıllarımız gösterisi kadar bir ayağı çukurda olan

bir şey olmadığını ilan eden o yüz kası. En azından, doktor bozuntusu, siz kanırtmıyorsunuz; en azından korkularınızı bilmiyorum, henüz kendinize yalan söylerken yakalamadım sizi, aynı macerayı yüzlerce kez anlattığınızı duymadım. En iyisinden bir çift boynuzu takarken size olan saygımı koruma ihtiyacını duymadım hiç; yanımda asla ihtiyatlı davranmak zorunda kalmadınız, henüz şamar niyetine sarf edilen laflar işitmedim sizden.

‘Şimdi hep birlikte, Buenos Aires’ten yeni getirdiğimiz kardinal ile dansözün harika hikâyesine gülüyoruz. “Harika,” deyip duruyor Lagos; bir oğlan çocuğunun gülüşüyle gülmeye çalışıyor, dokunaklı iyi niyetiyle koltukta sallanıyor. İşte buradayız, üçümüz, arada bir bacaklarıma bakıyorsunuz, gardınızı indirmemek için, sizden Allah rızası için biraz morfin istediğimizde hazırlıksız yakalanmamak için çaba sarf ediyorsunuz. Beni çıplak gördünüz, doktor bozuntusu; o zaman bana dokunsaydınız, şu an beni anne yerine koymazdınız. Kötü olan, hayatın bize asla vermeyeceği şeyleri vaat etmesi değil, onları sürekli verip sonra vermekten vazgeçmesidir.

‘Lagos’la alay etmeyin doktor bozuntusu; o sizden daha karmaşık bir insan, daha zeki, daha zor birisi. Her zaman yalan söylüyor, o kadar çok yalan söylüyor ki, gerçekte kim olduğunu yalnız başına öldüğü an anlayabilecek. Artık benim için bile söylemiyor o yalanları; yalan söylüyor çünkü korkuyor, çünkü yaşlandı, çünkü uydurduğu her Lagos onun için bir olasılık. Son tahlilde hepsi birer unutmaya olasılığı. Senden bir şey istemeyeceğiz doktor bozuntusu ve sen otel çalışanlarını, zatürreeliyi, romatizmalıyı, şifa bulmaz frengiliyi, hepsini tek tek selamlayarak çıkıp gideceksin. Belki de yalnız başına gecenin son içkisini alıp geceliğimi düşüneceksin. Gözlerini görüyorum senin, biz yorunuz, vesveseliyiz, doktor bozuntusu. Şimdi ayağa kalkıp sana elimi uzatıyorum, çaktırmadan talihsizliğine bakıyorum senin.’

Neredeyse hiç konuşmadık, söylenen hiçbir şeyin önemi yoktu; unutulabilir, duymazdan gelinebilirlerdi. Kadın, adam ve ben tek bir fuzuli hareket dahi yapmadan lüzumlu jestleri yaptık, sanki geceler boyu bu sahneyi prova etmiş gibiydik.

İkimiz baş başa kaldığımızda La Queca yatağa uzanıp retlerle vaatler arasında gülerek içkisini içti, adını öyle koymasa da, bir tabutun içine uzanmış olma düşüncesiyle gözlerini kısıp ağzında, daha önce kimseye anlatmadığı sırrını gevelemeye başlamıştı. Bense Gertrudis’in eve dönüp beni duymasından korktuğum için kısık bir sesle, soğuk, temkinli ısrar ediyordum. Bazen La Queca’nın başını okşamak için yaklaşıyor, kulağımı bir an duvara yaslıyor, yandaki sessizlik içinde çatlaklar keşfetmeyi umuyordum.

“Hayır,” dedi La Queca kararlı. “Ne sana ne de bir başkasına anlatabilirim. Seni hayatım boyunca beş altı kez görmüşüm, ne diye anlatacakmışım? Sarhoş olduğumdan değil; bana bakarken takındığın o ermiş suratından olmalı. Düşündüm de anlatmasam iyi olur. Nasıl olsa sen de deli olduğumu düşüneceksin. Arce. Adının Arce olduğunu söylüyorsun, tek bildiğim bu. Çılgın dünya. Gel gör ki, senden daha iyi tanıdığım başkalarına değil de sana anlatasım geliyor bunu. Yine de anlatmayacağım işte.”

“Nasıl istersen,” diye mırıldandım. “Bana herhangi bir şey anlatmanı istemedim.” ‘Arce ... kendimi unutmamalıyım; ona geldiğimde üzerimde belge, kimlik olmamalı. Ama bir gün, ne kadar dikkatli olursam olayım, beni evimden çıkarken görecektir ya da kapıcıdan her şeyi öğrenecek.’

“Hayır, en iyisi susmak. Sen bugün neden içmiyorsun? Sana bir şey söyleyeyim mi, ben onlara bir ad taktım: ‘onlar.’ Bazen Gorda’ya ‘hoşçakal, onlarla eve gitmem lazım,’ diyorum. Kim bilir hakkımda ne düşünüyordur. Sürekli korkuyorum çünkü elimden bir şey gelmiyor. Yalnız kalır kalmaz ortaya çıkıyorlar. Ancak yeterince içersen hemen uyuyabiliyorum.”

“Kim onlar?”

“Kimse. Mesele de bu ya,” dedi La Queca. Gülmeye başladı, benimle eğlenmek ister gibi başını kaldırdı. “Onlar havadan ibaret. Ya işte benim sırrımı biliyorsun artık.”

Elindeki kadehi gizemli, ihtiyatlı bir gülümsemeyle boşalttı, yaklaşıp koltuğun yanı başında durdu, öne eğilip gülüşünü bana yaklaştırdı.

“Kim onlar?” diye sordum. ‘Eğer birisi duvarın öte yanından dikkatle dinlese, kadının kimle birlikte olduğunu hemen anlar; gülüşünün sesi, söylediği kelimeler yavaş yavaş benim sessizliğimin, dinginliğimin sınırlarını çiziyor, sonunda koltuktaki vücudumun, yüzümün, ellerimin kalıbını çıkarıyor.’

“Yani bilmek istiyorsun, öyle mi?” İki büküm olmuş sarsıla sarsıla gülüyordu. “Bir muamma. Onlar yani. Sadece ben görebilir, ben duyabilirim onları. Senin daha bir şey bildiğin yok. Gorda bile anlamıyor, üstelik sürekli onunla konuşmama, bunu ona söylememe ramak kalmasına rağmen. Ola ki bir gün onlardan birinin üzerine otursan farkına bile varmazsın. Bu kadın sarhoş veya çatlak diyorsundur.” Ciddileşti, yavaşça doğrulup başını uzaklaştırdı, gülüşü hızla silindi. İlk geceki gibi geri çekilip masaya yaslandı, ellerini arkasına gizledi. Dağınık saçlarıyla daha kederli ve genç görünüyordu, beni incelemeye başladı.

“Şimdi git bana bir kadeh bir şey getir de içeyim.” Getirdiği cin şişesini evirip çevirip oynarken kulağımı duvara dayayıp yan tarafı dinledim; Gertrudis henüz gelmemişti. “Tek damla dökülmesin, dur yavaş, biraz daha. Hah! İşte böyle. Bana

bir öpücük ver bebeğim. Adın Arce'ydi değil mi? Hoşuma gitti ama Juan María kadın ismi. Kızmaca yok. Uslu durdun ama sana hiçbir şey anlatmayacağım. Mezara götürülecek bir sır bu. Gülmece yok; hadi bir öpücük daha ver bakayım. Şimdi söyle bakalım ben deli miyim: Bazen onlar daha gelmeden uyuyabiliyorum, çünkü bir dağda yağan yağmuru, yerde, çürümüş yaprakların altındaki kırık küçük ayna ve paslı çakıyı düşünmeye başlıyorum. Dikkatini çekerim, bu küçükken gördüğüm bir şey mi yoksa hatırladığım bir rüya mı, bilmiyorum. Fakat eğer bu düşünceye, dağa, diğer şeylere iyice odaklanırsam, onlarla karşılaşmaya kalmadan uykuya dalabiliyorum. Ama hatırlıyormuşum gibi düşünmemem gerek o sahneyi. Hayır, sen anlayamazsın bunu, anladığını söyleyip durma. Sanki tam o an olup biten bir şey gibi düşünmem gerek, sanki tam o an bir yerde bir dağa yağmur yağıyormuş da ben bunu bir şekilde biliyormuşum gibi.”

O anda, onu öpmek için yaklaştığımda, kilitte çevrilmeye çalışılıp takılan anahtarın sesini benden önce duydu. Kollarımı tuttu, sonra ellerini çekip aşağı bıraktı; kapıdaki anahtarın metalik altın sesine doğru çevirdiği yüzünde, onu ilk gördüğümde takmış olduğu o aynı korkunun, ürkek kararlılığın maskesi vardı. Ama bu defa sadece profilinden, tek bir gözden, tek bir yanaktan, gürültüyü yutmak için yarım açılmış ağzının karanlığından oluşmuyordu bu maske. Masaya doğru geriledi, yüzündeki ifadeden, geri çekilişinden, düşen kadehin sesinden başka bir ipucu vermeden beni olacakları sezmeye zorladı. Bir anlığına süzölmüş, korkudan lime lime olmuş yüzünü gösterdi bana; gözlerinin bir şeyleri hızla açıklamaya çalıştıklarını, sonra birden vazgeçtiklerini gördüm. Kollarını kaldırdı, beni çevirdi, hızla iteleyip kitap rafının oraya götürdü. Kapıyı açmak için koşarken birisi kapıyı yumruklamaya başlamıştı; La Queca'nın koridorda kaybolduğunu gördüm, bir erkek sesinin yükselip bir

anda kesildiğini duydum, ses, La Queca'nın çıkardığı öfkeli, yorulmak bilmez böcek vızıltısı içinde kayboldu.

Bir erkek, bir tane daha. Ben Arce'yim, dedim içimden. Dü-
şen kadehi kaldırdım, cin doldurdum, sırtımı kitap rafına da-
yayıp içerek beklemeyi denedim. İçeriye önce, gözyaşlarıyla ıslanmış gerginlik ve korku maskesiyle La Queca girdi, yüzünde
sahte bir muzaffer gülümseme vardı, neşesiz. Adam kapıyı ka-
patıp ilerledi. Benden daha uzun, daha genç, iri kemikliydi; şap-
kasını ensesine doğru indirmişti, başka türlüünü hayal etmek
de imkânsızdı; koyu kestane perçemleri kaşlarının hemen üze-
rinde parlıyordu, yeni tıraşlı yüzü, sanki bile isteye soğukkanlı-
lığını, beyazlığını sergiliyordu. İkisi sessiz, yavaş, yaklaştı. Ben
de masaya, odanın tam ortasına, onlara doğru yürüdüm, uygun
bir gülümseme aradım, en sonunda gelişigüzel bir tane takınıp
ikisine paylaştırdım. Fark etmemiş göründüler; son bir adım da-
ha atıp birlikte karşımda durduklarını gördüm; kadın, beni işaret
etmek için çenesini kaldırdı, beklenen pişmanlığa meydan okur
gibi bir hali vardı; kesin bir yüz ifadesi bulmaya çalışıyordu; so-
nunda, alev alev yanaklarıyla küçük ağzı hafifçe kımıldarken bir
tanesinde karar kıldı. Oluşturduğumuz üçgenin ortasında, ara-
mızda, uzaklardan duyulan ani bir çiseleme sesiyle kaplanan bir
sessizlik uzanıyordu. Ardından La Queca, yeni gelen adama doğ-
ru, ona bakmadan başını salladı, bana yönelttiği parlak bakışla-
rını havada asılı bırakmıştı. Diğeri, omuzları bir parça öne eğik
orada öylece durmuş, anlamadan, kararsızlık içinde bir şeylerin
olmasını bekliyordu; beyaz yüzünün, ağzıyla kaşlarının çizdiği
koyu çizgiler sayesinde basit bir lekeye dönüşmekten kurtulmuş
bir hali vardı. Kadının, gözlerinin değil de ağzının ciddiyetiyle
yeniden başını sallamasından hemen önce anladım ki, zaten bu
genç adamı bekliyordu; kadehi körlemesine bir yana bıraktım,
adamın duruşunu taklit etmek için kollarımı onun gibi, aldatıcı
bir şekilde aşağı sarkıtıp sırtımı kamburlaştırdım.

“İşte buyur,” dedi La Queca, “Ricardo aracılığıyla geldiğini, benim ona geri dönmem gerektiğini söylüyor. Sana söyledim ya, bıktım artık bu kovalamacadan.” Gözlerini benden kaçıyordu, bir kolunu kaldırıp bıraktı. “Hep tehdit, hep tehdit; neyse ki imdadıma yetiştin.”

“Ne o, şimdi gıkın çıkmıyor?” Genç adamın sesi hırıltılı, yaşlı çıkmıştı. Konuştuğu anda beyaz yüzü, uykusuzluk ve keder izleri taşıyan yüzeyler ve gölgelerle şekle girmeye başladı. “Hadi konuş bakalım, ne diyormuş Ricardo. Neden konuşmuyorsun?” Başka bir şey düşünüyormuş gibi dalgın bir hali vardı.

La Queca adım adım geri çekildi, radyodan gelen can çekişen kemanın sesine doğru. Sonra başı bir resme dayalı, duvara yaslanarak öylece kaldı.

“Anlamıyorum,” dedim, “nasıl olur da söyler...”

La Queca bana bakmak, sesimi duymak istemiyordu veya belki elinden gelmiyordu. Şimdi odanın dışında, uzaklarda bir yerlerdeydi, yağmur gürültüsünün ötesinde. Bir hareket, aniden üzerime atılan bir gölge gördüm, kaburgalarımın koltuğun sırtına çarpışını hissettim, ancak o an, hemen önce yüzüme inen yumruğu fark ettim; bacaklarımla kollarım açık, yere serili olduğumun ayırdına yavaş yavaş vardım.

“Ernesto,” diye fısıldadı La Queca, herhangi bir şey ima etmeden.

Ernesto’nun şapkası hâlâ ensesine indirilmiş vaziyetteydi, kesik nefesini duyuyor, kocaman açık ağzını görüyordum; sanki kilometrelerce koşmuştu, sanki kendi nefesini dinlemekten özel bir zevk alıyordu. Geriye doğru bir adım atıp bedeniyle La Queca’yı korumak ister gibi önüne geçti, kolları yine iki yanına düşmüştü. Bir kapıdan sesler geldi; başıma gelmekte olan şeyi o an kavradım ve hemen unuttum. Ayağa kalktım, bir kolumu uzatıp diğeriyle Ernesto’nun göğsüne bir yumruk indirdim. Çenemin sağ yanında yine o acı, yine bir mobilyaya çarpış. Yü-

züm tavana dönük, yapayalnız, dünyanın açık kalan ağzımdan ve umutsuzca ihtiyacını duyduğum nefesten ibaret olduğunu, sırtımla yer arasında sıyrılan giysimden, yerde sürüklenmekten, koridordaki karoların serinliğinden başka hiçbir şey olmadığını anladığımda, midemde öfkeli bir acı, halkalar halinde yayılıyordu.

La Queca, ağır ağır adamın jestlerine doğru yaklaştı; şapkam, adamın bedeninden fırlatılıp döne döne göğsüme indi. Sonra yüzüme çarpılan kapı. Geriye yağmurun sesinden başka bir şey kalmamıştı. Merdivene oturdum, süklüm püklüm, yeniden nefes alana kadar bekledim, sabırla; Gertrudis'in kapıyı açıp kafasını uzatma ihtimalinden kaygılanmadan evimin kapısına bakıyordum; şapkamı düzelttim, koridordaki tükürük hokkasından talaş bulaşan ıslak, pis elimi temizledim.

Bir andan kısa bir süre içinde, az önceki sahnenin, La Queca'nın bedeninin, geçmişinin, beni onu ziyaret etmeye, ona yalan söylemeye götüren kararın anlamını yeniden kavradım; önceki hayatımın tüm gizemlerini çözdüğüme, küçük küçük gündelik hislerimin hepsini bir araya getirip onlardan, tüm önemli şüpheleri açıklayacak o tek cevabı çıkardığıma inandım: Bana olduğu kadar, o an benimle şu dünyayı paylaşan tüm o diğer kör, öfkeli, ümitsiz insanlara da faydalı olacak, herkesi ikna edecek o sevinçli cevabı. Ve elinde şapka, kapı önünde dikilen bir dilenci gibi, yüzümde bir gülümseme, bir süre öylece kaldım, adımın Arce olduğunu söylediğim sürece en önemli olan şeyi koruyabileceğimi anlamıştım.

Gertrudis, gün batarken balkondan odaya geçti; bense yatakta sırtüstü yatmış, yakınlarda satın alıp ajanstaki masamın çekmecesine koyduğum revolveri düşünüyordum yine. Günbatımları şimdilerde daha uzundu; eve çoğu kez henüz gece olmadan dönüyordum, Gertrudis bana balkondan, kelimelerle veya sessizliklerle günbatımının ilerleyişini adım adım aktarıyordu. Ben balkona çıkamazdım, Arce'yi korumam gerekiyordu. Onun iri, melankolik silüetinden, nehre dönük profilinden bana, gri evlerin, gök ışığının son demi o mavi gölge ulaşıyordu; onun aracılığıyla ara sıra, bir neşeyi, bir uysallığı, ölüm fikrine dair özel bir merakı sezebilmeyi başarıyordum.

O gün yine konuşuyorduk, ara verdiğimizde yine gıcır revolverimi düşünmeye başladım, onu masamın çekmecesinde, kâğıtların, defterlerin arasında, haftada bir limana potansiyel bir müşteriyi ziyarete gittiğimde yerlerden toplamayı alışkanlık edindiğim cam, demir parçalarının, vidaların, yayların yanı başında hayal ediyordum. Revolverin seri numarasını hatırlayıp onu bir isim gibi düşünmek için Gertrudis'i dinlemeyi bıraktım. O ise, çıplak ayakları birbirinden ayırık, sabahlığının kordonuyla oynayarak bana gülümsüyordu.

“Peki ya sonra?” diye sordu eğlenerek.

“Sonra mı, sonrası yok!” diye yanıtladım. “Sonrasını kavrayamıyorum, sonra olacakları düşünmek gerektiğini de sanmıyorum. Eğer ki sen...”

“Ben de sanmıyorum. En ufak bir düşüncem yok bu konuda.”

Gölgeli, gülümseyen başını çevirdi, alacakaranlığa sırtını dönüp omuz silkti. Oynuyordu, mutluydu, bedeni, ergenliğinde alışkanlık haline getirdiği o hafif kıskırtıcı duruşu almıştı yine; kimse, önü ilikli sabahlığına bakarak sutyeninin hangi tarafının dolu olduğunu tahmin edemezdi.

“Ben teoride konuştuğumuzu zannedyordum,” diye bağırdım, gözlerimi ondan ve balkonun ötesinde uzanan gökyüzünden çevirdim. “En azından sana sadakat borçluyum. Her ne kadar başka konularda kendime izin verebilsem de...”

“Ya da, sadakat senin en az borçlu olduğun şey,” diyerek tamamlamayı düşündüğüm cümleyi kesti. “Böylesi daha doğru olmaz mıydı?”

“Daha doğru falan değil, aptalca,” dedim. Yatakta ellerimi kasıklarımın birleştirerek gözlerimi kısıp gerindim. Revolverin namlusunun açıklanamaz parıltısını gördüm. ‘Çiçeklerin kokusunu duyabiliyorsam ölmüşüm demektir; kabullendiği her sessizlik sadece yalnızlığıma değil, işitme kaybıma da işaret ederdi. İşte benim olacağım da buymuş, babam da, büyükbabam da böyleydi, işte bu yüzden onları beni affetmeye zorluyorum.’

Gözkapaklarımın arasından yatağın ucuna yaklaştığını gördüm; günbatımının son ışığı bir gözüne değişiyor, uzanıp yüzünde tutmaya çabaladığı gülümsemenin bir parçasına dokunuyordu.

“Çok saçma, Juanicho,” diye mırıldandı. “Evet, üstelik aptalca. Ezbere biliyorum bunu: ‘Her gün daha da uzaklaşıyorsun benden. Gittikçe daha çok kendi içine dönüyorsun, endişelisin. Kafan karışık, bendeki yangın seni yakmış.’ Yanılıyor muyum yoksa? Öylesine aptalca ki!..”

Bense revolveri yakınımda bulundurmayı, odada, mutfakta ya da banyoda onu saklamak için bir yer bulmak gerektiğini düşünüyordum.

“Ama mesele bu değil,” dedim, ölüm konusundan uzaklaşmak isteyerek. “Mesele ne şüpheler ne inkârlar – bunların hiç önemi

yok. Ben sana hiçbir şey sormadım, bir şey tahmin etmeye falan çalışmadım; gördüğüm şeyi, hissettiğim şeyi söyledim sana, bir anlam yüklemekten kendiliğinden düşünmem gereken şeyi.”

“Pekâlâ. Ama söyle bakalım, senin için bir önemi olmaz mıydı?” Şimdi görünmeyen gülümsemesi sesindeydi. “Hiç mi?”

“Mesele bu değil,” dedim çabucak. “Bu değil.” ‘Bu gidişle bu iş yatakta bitecek ama ben istemiyorum, şu anki halimle mutluyum, hatta böylece ölebilirim.’ “Senin güçlü, neşeli olduğunu söyledim. Yüzünün başka bir şey düşünen bir insanın yüzü olduğunu, ne olduğunu bilmediğim, daha öncesinde sana mutluluk vermiş olan bir şeyi hatırlayan bir yüz olduğunu söyledim. Sarıldığımızda, sen o şeyi hatırlayınca seni kendime uzak hissettiğimi söyledim.”

“Evet, anlıyorum. Ama senin için bunun bir önemi var mı? Diyelim ki dediğin doğru, senin için önemli mi? Ne kadar önemli?”

“Pekâlâ. Böyle bir şeye katlanmak hoşuma gitmezdi. Yeter mi? Katlanır mıydım, bilmiyorum...” Belki belirsiz bir tehdit yeterdi, belki de sadakatsizliğinin herhangi bir şeklinin bana acı vereceğinin garantisini benden duymak istiyordu sadece; belki konuşmayı bırakır, giyinmeye başlardı. “Geç kalıyoruz.”

Ama kılı kıpırdamadı; yukarıda, gölgelerin içinden gözlemindeki gülümsemenin ışıltısını seziyordum. Sessizliğin içinde ezilmiş, yeniden ölmeye başlamıştım, gecenin karanlığının altında yoğunluğumu kaybediyordum; sağımda kalan koridor-da birisi ayaklarını sürte sürte yürüyordu, belki La Queca’nın kapısının önünde durup kayboldu; neredeyse kafatasımın tam karşısına denk gelen, beni ayaklarımdan sürükleyip tekme tokat dışarı attıkları o ev hâlâ sessiz, kimsesizdi; sol şakağımın hemen yanında başlama hazırlığındaki geceye ait gürültüler, zararsız eski bir hüznün, hareketlenmeye başlayan bahar rüzgârı, tek bir noktada birleşip sinmişlerdi.

‘Babamın, tanımadığım büyükbabamın ötesinde, korkuların, basit umut biçimlerinin, kanın, plasentaların içinden geçerek kuyruk sokumumun arkasındaki hayal bile edemeyeceğim bir başlangıca kadar giden ben, işte buradayım, ölüyüm; sertleşerek hissizleşip ezilmiş topukların, kalçaların, omuzların, bir ölü Brausen’ler teorisinin anlık zirvesinde, leşin ve elbette Brausen’lerin gayri şahsi girizgâhlarındayım. Bütün bunlar beni, bunun için, bir hiç için, ölümümü prova etmek, bu ölü yüzü ketum bir soğukkanlılıkla gözlemek için –cömertlikten, nefretten, belli bir amaçtan yoksun– toprak seviyesine dek yükseltti; bu gece kendimi yok ederek, sonunda bu yokoluşta kendim olarak huzura kavuşmak için buraya uzandım, düzmece son günümün son kızıl ışığına, hasretle, o bildiğimiz nostaljiyle bakan, şimdi de bana yabancı şeylerin coşkusuyla yanı başımda dimdik –hayatta kalan, henüz ölenin başucunda bekler ya, onun gibi– duran bu kadının, o kıymetli sonsuz mutluluğumun üzerine yaydığı sessizliğin içindeyim: *stabat mater, stabat mater*; gizemden, korkudan, soruları tüketmiş eski bir merakın kalıntılarından dolayı bir parça bitkin haldeyim.’

“Aman da aman!” dedi Gertrudis, *do*’dan *sol*’e ezgili bir sesle. “Gecikmek de kimin umurundaymış? Konuşabilir miyiz? Evet, elbette konuşabiliriz. Güven duygusu, anlayış, falan filan. Ama konuşabiliyor olsak da artık ilgimi çekmiyor. Ben ne söylersem söyleyeyim senin anlayışından öteye geçemez nasıl olsa. Ben konuşsam, sen de her şeyi anlasan, sen yine de anlamı istediğim şeyi anlamış olmayacaksın. Beni gerçekten anlayabilseydin beni anlayamadığın için öfkelenmen gerekirdi. Ayrıca umurumda da değil. Bir cesetle konuşuyorum sanki; ama yanılmadan yargı yürütebilen bir cesetle. Çünkü aşk bitti Juanicho. Aşkın anlayış olduğunu zaten biliyoruz, bunu defalarca söyleyip durduk. Ama şüphesiz, her şeyi anlayamadığımız sürece, beklenmeyeni, şaşkınlığı, bir kez daha her şeyi sıfırdan

anlamaya başlama ihtiyacını korkuyla sezebiliyorsak sürüyor aşk. Geçen yılları hissettiğim gibi ayaklarımın üşüdüğünü hissetmeye başlıyorum, Juanicho. Demek neşemin kaynağı burada değil, sen değilsin, öyle mi? Demek gün boyunca senden uzakta uydurduğum mutluluk bahanelerini hatırlamak için geceleri vücudunun yanı başında kıvrılıyorum, ha? Doğru değil bu, Juanicho. Henüz doğru değil. Yatağa mı geleyim, giyineyim mi? Geliyorum, biraz uzanacağım.”

Yaklaşıp uzanışını hissettim, donmuş ayaklarını topuklarıma dayadı; yanımda kıvrılıp sıcacık güldü, burnunun ucuyla kulağımı dürttü. Duvarın diğer tarafında birinin ses çıkarmamaya özen göstererek hareket ediyor olması muhtemeldi. Gertrudis’in sesi ve nefesi beni acıyla, isteksizce hayata dönmeye zorladı.

“Kımıldama, Juanicho. Tepeden tırnağa görebiliyorum seni. Sana dokunmak istemiyorum. Seni öylesine seviyorum ki, ama bütün o söylediklerin saçmalık. Dokunabilir miyim sana? Dokunabileceğimi biliyorum ama bunu sen söyle istiyorum. Bunu senin istemeni istiyorum. Kimse yok, başka erkek falan yok, uzak bir ihtimal dahi yok. İyi mi? Başka erkeğin olmaması hoşuna gitti mi? Gitti. Yalan söylediğimi düşünüyorsan neden vurmuyorsun bana, anlamıyorum. Konuşmak yerine öfkelen sen, vursan daha iyi olurdu. Konuşma. Doğru olsa da, olmasa da, nasıl anlaşılabiriz ki kelimelerle? Ama Juanicho iyi bir insandır tabii, ilkeleri vardır onun. Benimse yok artık; eğer aramızda bir şeyler değiştiyse budur.”

O anda, benden önce gelen sayısız kutsal yaradan, bir sürü tere batmış haşın Brausen’den, kemikten toza dönüşüp Avrupa’nın, Amerika’nın humuslu, killi topraklarına karışan, tekrar tekrar ortaya çıkıp yok olan tüm o Juan, José, Antonio, María, Manuel, Carlos Brausen’lerden kurtulmak için kafamı salladım.

“Bana bir daha dokunma,” dedim.

“Peki,” diyerek parmaklarını gevşetti, ağzını kulağımdan, ensemden yavaşça uzaklaştırdı. “Sadece umurunda mı değil mi, onu bilmek istemiştım. Şimdi giyinmeye gidiyorum.”

‘Belki umurumda olmadığı doğrudur. Öte yandan, kıskançlıklarına, kendini pek belli etmeyen, dozu çok iyi ayarlanmış kinime, dalıp gitmelerime, gözlerimi fazla uzatmadan kaçırmalarına ihtiyaç duyacak, fakat onu geri adım atmaya zorlayacak bir patlama istemeyecek. Benim hem kıskandığım hem de o öteki erkekle oynaşırken fazla acı çekmediğim bir halin garantilenmesine ihtiyaç duyacak, tabii öyle bir erkek varsa; bir yandan da bu garantinin, pişmanlıkla karışık bir şefkat ve heyecanla benimle yatağa girdiğinde de sürmesini isteyecek.’

“Ama acı çekeceğine inanmıyorum. Buna inanabilseydim, mutlu olurdum,” dedi, tavana doğru, yüksek sesle. Bekledi; artık tümüyle çökmüş olan karanlıkta kaskatı beklediğini hissettim.

La Queca’nın kapısı sertçe kapandı, dört ayak yürümeye başladı; tanımadığım bir gülüş, kıvrılan bir soru cümlesi duydum. Küçük, hafif, okul sırasına benzeyen yazı masasının içinde uyuyor olmalıydı revolver, haftada bir limanın yakınındaki dar tren yolunun yanında eğilmiş neden cam ve işe yaramaz paslı makine parçaları topladığımı artık biliyordur.

“Giyinmeye gidiyorum,” dedi sonunda Gertrudis; gardrobu açtığını, jaluziyi indirdiğini, banyoya girdiğini duydum. Sessizlik geldiğinde yan tarafta çıt yoktu. Ne zaman olacak bilmiyordum, nedeni de umurumda değildi, La Queca’nın dairesine dönüp o Ernesto denen herifi öldürecektim. Buna karşılık bildiğim bir şey vardı: La Queca’nın bedenimin altında masanın üzerine domaldığı ve elleriyle bana yardım ettiği ânı bir kez daha yaşayabilmek ya da yüzündeki o katı, elle tutulabilir korkaklığa, alçaklığa tekrar bakabilmek için yüz tane iki memeli genç Gertrudis, artı bir de şu ânın bütün Brausen’ini vermeye razıydım.

Gertrudis'in duşun şırıltısına karışan şarkısını duydum, vücudunu hayal ettim; onun varlığının, bundan böyle yapacağımız, söyleyeceğimiz her şeyin, geçmişimde belli bir yere sahip anların sıkıntılı, sönük tekrarlarından başka şeyler olmayacaklarını anladım. Çabalamanın, üzülmenin faydası yoktu. Sesi bazen suyun gürültüsüne baskın çıkıyor, bazen yağmurda bir yaprak gibi düşüyordu. O andan itibaren sonsuza dek tartışma olasılıklarından kaçındım, yeni giysilerine duygusuzca güzel dedim, sürdüğü parfümleri sessizce içime çektim, sokakta gece yükselirken La Queca'nın odasındaki gürültüleri dinlemek ve karanlıkta Gertrudis'in dönmesini beklemek için kendimi yatağa atmayı alışkanlık haline getirdim.

Cebimde revolverle La Queca'nın kapısını çalma vaktimin gelip çatmasını, sabırsızlığa kapılmadan, arzu duymadan, peşin bir boyun eğiştten başka bir şey hissetmeden beklerken, düzinelerce uzanmış, kayıtsız Brausen'i taklit etmeyi alışkanlık edindim; saygıyı hak eden bir güvenle ensemini onların enselerini koydukları yere koyuyor, tanıdık tanımadık, herkese boyumu uyduruyor, benden önce gelmiş geçmiş tüm Juan, Pedro ve Antonio Brausen'lerin varoluşları ve ölümlerine karşı savunma amaçlı uydurduğum, teskin edici ama neticede yetersiz itiraz sözcüklerini sürekli tekrar ederek dudaklarımı oynatırken belli belirsiz gülümsüyordum.

Díaz Grey, kayığı kumun üzerinde sürükleyip doğruldu, bitkin, gülünç görünüyordu; bileklerine kadar kıvırdığı pantolonuyla çıplak ayaklarına bakıyordu, kollarına yorgunluktan ağrılar girmiş, güneşten yanmıştı. Kadın, Elena, kıyıdan içeri elli küsur metre yürümüştü, başında renkli bir eşarp vardı, ayakbılarını çoktan giymiş, yüzü nehrin üzerinde geçmiş oldukları görünmez yola dönük beklerken sigara içiyordu. Güneşin son saati gözlüğünün koyu renk camlarına çarpıyordu.

Doktor espadrillerini giydi, küreğin birini kaldırdı. 'Artık yeter; üzerimdeki şu kıyafetle, omzuma vurduğum şu küreklerle, onun ve pantolonunun yanı başında sahilde yürümek çekilecek gibi değil, fazla grotesk. Bir de kürekleri çalarlarsa daha da beter.' Küreği kayığın kenarına yerleştirip iri taneli, kirli kumun emdiği sıcağın üzerinde ilerledi. Elena, plajdaki adımların zorluğunu abartarak yavaş yavaş tekrar yola koyuldu, arkasından yetişsin diye ağırdan alıyordu.

"Yoruldunuz mu? Gerçek şu ki yol boyu hevesle kürek çektiniz. Ama sözünüzü unutmayın: dünyanın sonuna kadar. Yol, kum tepelerinin ardında olmalı; az önce bir kamyonun sesini duydum. Oteli ya da nerede olduğunu bilen birini orada bulacağız."

"Pekâlâ," diye yanıtladı Díaz Grey. "Biraz yorgunum, belki güneşten; birazdan geçer."

"Hadi buradan gidelim," dedi kadın, kum tepesine tırmanırken. "Otelde soğuk bir şeyler içeriz. Daha da iyisi yıkanabiliriz bile."

Bitkin düşmüş, yine ter içinde kalmış, sessiz sedasız tırmanıyorlardı. Kumulun tepesinde yeni dikilmiş direklerle tellerin arasındaki virajlı dar yolu keşfettiler. Durgun, yakıcı havayla yüzleri çepeçevre, nefeslerini düzene sokmaya çalışarak dinlendiler.

“Ne dersiniz, biraz bekleyelim mi?” diye önerdi kadın.

Díaz Grey omuz silkti ama kıcını topuklarına yapıştıracak kadar çömeldi, sırt çantasını yere koyup yaslandı.

“Solda olmalı,” diye mırıldandı Elena. “Büyük bir binayla bir tenis sahası var. Diğer tarafta çiftliklerden başka bir şey görmüyorum.”

“Oturun da bir sigara içelim.”

“Hayır, kayıkta oturmaktan bacaklarıma kramp girdi. Ama sigaraya hayır demem.” Adam neşelendi; dinlenebilir, sigarasını içebilir, onun kalçalarına bakabilirdi. “Surların dibindeyiz,” diye espiri yaptı kadın. “Surlarla çevrili, büyük kapıları, mazgalları, nöbetçileri olan şehirlerin çağını hayal edin.”

“Ediyorum,” diye mırıldandı adam. ‘Şark masalları, Ali Díaz Grey, harem ağası.’

“Biraz daha dinlenmek isterseniz...”

“Gerek yok, en iyisi gün ışığından faydalanmak. Otel daha rahat olur, tabii hâlâ bir otel varsa.”

Kumun üzerinden kayarak koşar adım indiler. İki yanında, güneşin son sıcağını emmiş olan, kuru, kızıl, uçsuz bucaksız toprakların akıp gittiği sessiz, ıssız yolda düzenli, yavaş bir yürüyüşe bıraktılar kendilerini.

“Lagos’u anlamıyorum,” dedi Díaz Grey.

“Endişeli gibisiniz. Neden? Bu gezi yüzünden mi? Kendisi bana eşlik etmedi diye mi?”

“Tabii o da var. Aslında cevabı biliyorum. Onun Buenos Aires’te olması gerekiyor, bana da kardeşi gibi güvenir. Ama size sormadığım önemli bir şey var. Oscar’ın son mektubu elinize ne zaman geçti?”

“Bir ay olmadı. Ben onu Santa María’da ararken, o orada, otelde kalıyormuş. Buenos Aires’e döndüğümde buldum mektubunu. O zaman Lagos’la Santa María’ya dönmeye, otelin tam adresini bulup onu aramaya karar verdik. Elbette sizin de yardımınızla.”

“Teşekkür ederim. Bu, kocanızın tabiriyle, sarsılmaz güveninizin kanıtı, unutmak ne mümkün.”

“Alay etmeyin,” dedi gülerek, gözlerini ufka çevirmişti, doktorla ilgilenmiyormuş gibi bir hali vardı.

“Alay etmiyorum, edemem de, çünkü adamdan çekinirim. Demek bir ay oldu. Artık otelde olmaması da mümkün yani.”

“Mümkün tabii. Daha ucuz, sakın bir otel bulduğunu söylüyordu.”

“Otelin burada geniş bir anlamı var. Oscar, İngiliz. Şu an pansiyoner kabul eden herhangi bir evde olabilir. Yazları kıyı boyunca pek çok insan evini pansiyon olarak kullanıyor.”

“Bu da mümkün elbette,” dedi, kuru kuru.

Binanın olduğu viraj, onlar ilerledikçe, kararan dingin gökyüzüne doğru uzaklaşıyordu sanki. ‘Rahatsız olma, seni rahatsız etmek istemem. İşte buradayım, kayıktaki egzersiz yüzünden her yerim tutulmuş, ağrı içinde ama alçakgönüllülükle, seni elinden tutmuş yeri doldurulamaz Priapos’un sığınağına doğru adım adım taşıyorum, üstelik bunu kocanın izniyle yapıyorum.’

“Size haksızlık ettim.” Yürüyüşüne ara vermeden ona dönüp gülümsedi. “Bilmeye hakkınız var. Ne isterseniz sorun. Horacio Lagos size ne dedi?”

Adımlarını hızlandırdı, sağındaki manzaraya, benekli ineğe, tırıs adımlarla uzaklaşan köpeğe, asmaya asılmış renkli elbiselere bakıyordu.

“Lagos’un bana söylediği her şeyi zaten size anlattım. Yaptığı affedilmez bir boşboğazlıktı.”

“Ama ben Santa María’ya, şu bir türlü ortaya çıkmayan otelle kaçışını merak ediyorum. Bu konuda ne dedi size Lagos?”

“Evet,” dedi Díaz Grey, durdu. “Affedersiniz.”

Topuğundan bir diken çıkardı, açtığı mendiliyle yüzünü sil-di. ‘Adını ağızlarına almıyorlar, ne adam, ne kadın.’ Önlerinde, sola tarafta, gökyüzüne uzanan yelken direkleriyle pupalar gördüler, içine yelkenliler ve kayıklar doluşmuş küçücük bir koydu bu.

“Otel yakınlarda olmalı; rıhtımdakiler yelken kulübünün karşısında demişlerdi. Lagos size ne dedi?”

Díaz Grey kadına biraz nefretle baktı çünkü onu arzulamı-yordu, çünkü eğilmiş vücuduyla, omuzlarına sımsıkı oturan metal gibi fitilli kadife ceket, streç pantolonu, siyah gözlükle-riyle o da farkında olmaksızın arzusunu bastırıyordu.

“Kendisinden beklendiği gibi farklı versiyonlar,” diye cevap-ladı doktor. “Tahmin edebilirsiniz. Bir sıraya koyarak söyle-mek gerekirse: ilk versiyonda, kaçak, sizden bir şey çalıp sat-mış, sonra bu parayla adını zikretmediği genç bir hanımla hak edilmiş birkaç tatile çıkmış; ikincisinde, çalıştığı şirketten pa-ra çalmış, yani ona iyilikseverlikle, Lagos’un ricasıyla katlanan saygın insanlara ait bazı paraları zimmetine geçirmiş; sonun-cusunda çok basit bir dürtü var: sizden kurtulmak, onun genç-liğinin sizde uyandırdığı, tabii ki tamamen ruhani olan seks düşkünlüğünüzden kaçmak için ortadan kaybolmak istemiş. Bu kadarı yeter mi?”

“Devam edin, anlattıklarınız beni rahatsız etmiyor. Gerçek-ten Lagos’un size söylediklerini anlattığınız sürece devam edin.”

“İşte böyle. Bende hayal gücü yoktur. Başka bir versiyon da-ha var: anlaşılan o ki kaçağın cinsel eğilimleri bir yol ayrımın-daymış, Lagos’u –ya da daha genç bir Lagos’u– size tercih etme-si ihtimali epey yüksekmiş. Bir tane daha var, sonuncusu, iki yönlü bir versiyon: hem şırıngaya olan aşkından uzaklaşmak hem de ölüm gelip onu bulana dek kendini yapayalnız bu aşka teslim etmek için kaçmış. Eğer öyleyse, emin olun pek eğlene-

meyecek. Eğer öyleyse... Neyse işte, Santa María'dayken neden sizin yaptığınız gibi beni ziyarete gelmedi, anlayamıyorum.”

“Tedavi oldu. Ayrıca, sizin varlığınızdaki haberi bile yoktu. Quinteros bize sizden bahsettiğinde, o çoktan gitmişti.”

“Anlıyorum. Quinteros size, onun yüzünden hapse düştüğümü hiç söylemedi mi?”

“Hiç.”

Kadın bir anlığına durdu, eğimli arazinin zirvesindeki binaya, koruluğun başladığı yerde çıplak tuğlalardan oluşan dikdörtgen lekeye bakmak için parmaklarının ucunda yükseldi.

“Tuhaf,” diye mırıldandı doktor. “Bunu bildiğinizden, bir şekilde bana şantaj yapmak için kullandığınızdan emindim.”

“Hiçbir şey bilmiyordum!” dedi öfkeyle ve yürümeye devam etti.

“O halde... Çünkü daha en baştan yalanla şantajın kokusunu aldım. O halde diplomatik yolla baskı kurmak gibi bir şey söz konusuydu; göğüslerinizi tam yetkili vekil atadınız. Ha bu arada, hiç meme uçlarınızdan şikâyetiniz olmadı mı? Yanma, herhangi bir rahatsızlık falan...”

“Pekâlâ...” teslim olmuş, hoşgörülü bir gülümsemeyle tekrar durdu. “Hakkınızda bazen ne düşünüyorum biliyor musunuz? Söylememi ister misiniz?”

Díaz Grey başıyla onayladı. Kadın ellerini doktorun omuzlarına koydu, tepeden, anlayışlı bir bakış attı.

“Değmez buna, doktor bozuntusu. Bizim arkadaş olmamız lazım. Eğer ortada bir suç varsa benim suçum. Ama acı çekmeye ne hacet; ne zaman isterseniz acınızı sonlandırabilirim, hatta hemen bu gece, otele.”

Díaz Grey elindeki mendille, renklerini günbatımının koyulaştırdığı eşarpla çevrili yüzüne vurmaya geçirdi aklından; vurmak, sadece bir defa, yuvarlak camlı güneş gözlüğünün hemen altına bir tokat.

“Elbette,” dedi sonunda, uysalca. “Siz dert etmeyin.”

Artık sakinleşmiş olan kadın, doktorun kardeşçe omuzlarına dokunuverdi. Adımlarıyla hışırdayan yolda, bir atın tırıs yürüyüşüyle binicisinin koluyla yaptığı dairesel harekete doğru tekrar yürümeye koyuldular, atlı yanlarından gelip geçti sonra.

“İşte şurası otel olmalı,” dedi Díaz Grey. “Size Lagos’un versiyonlarını anlattım, hepsi, ya da biri hariç hepsi yalan. Ama siz bana bu kovalamaca ve bu kaçak hakkındaki gerçeği hâlâ söylemediniz. Lagos, kendi tarzında, benden size ‘etrafı şöyle bir dolışmakta’ eşlik etmemi rica etmek için trenin hareket etmesini bekledi. Ayrıca sizin aramaya girişeceğiniz şeyin ne olacağını biliyordu, siz de biliyordunuz. Hayır, o değil; tamam hiçbir şey sormuyorum, merak da etmiyorum. Bu meselenin dışında kalmayı tercih ederim. Sadece düşündüm ki, daha fazla bilgiyle size daha faydalı olurum. Bana teşekkür etmeyin; benden tavsiye isteseydiniz, bana itirafta bulunsaydınız, bir an için bana ihtiyaç duyduğunuz hayaline kapılabilirdim – Lagos olsa, hayalini beslemek derdi. İşte otel orada, şanslıymışız.”

Yine tuğladan yapılmış merdiven, daha yumuşak bir eğimle kumlu bir alanı tırmanıyordu. Yukarıda, yer yer çimenli bahçe-deki küçük ferforje masaları, çatıda otelin kocaman tabelasını; birtakım figürlerin tembel tembel uzandığı, küçük bir köpeğin havladığı, günün bitimini gözleri kapayıp hafifçe koklamaya davet eden serinliğin yayıldığı gölgeli ahşap verandayı gördüler.

“İyi o halde,” diye noktalandı kadın. “Ne umutluyum ne umutsuz, gergin bile değilim. İnanabiliyor musunuz?”

Merdivenden çıkmaya başladılar; nemli pantolonu, ter lekeleriyle dolu kahverengi gömleğiyle Díaz Grey, iki büklüm, bitkin vücudunun dayanılmaz farkındalığının her basamakta artışını hissediyordu; böbreklerine çarpa çarpa sallanan sırt çantasının, streç pantolonu içinde iki basamak önünden giden, ondan kurtulmuş, bağımsızlaşmış, kendinden emin, gidermek

istediği ihtiyacına doğru tempolu çevik adımlarla tırmanırken zihninde geçmişî zorla yeniden yaratmak isteyen, kendini sadece otelin sıcak bir odasındaki randevunun peşin hissiyatına bırakmış, karşılaşmanın ilk dakikalarının farazi düşmanlığını, açıklama ve inkâr cümlelerini, mümkün olmayan bir girizgâhı çoktan yaşamaya başlamış kadının göz ardı edilemez eşliğinin farkındalığını hissediyordu.

Díaz Grey, daha merdivenlerin yarısında, oteldeki odaların L formundaki dağılımını kavramaya başladı, kimisi ahşap, kimisi tuğladandı; yan taraftaki otele bitişik eski binayla yeşile boyanmış büyük kapısını görüyordu, burası muhtemelen kullanılmayan eşyalar ya da yazlıkçıların arabaları, bisikletleri için kullanılan bir depoydu; büyüyen gölgedeki serin verandada, kimi sessizce içkisini içen, kimi sadece dinlenen, ifadesiz güneş yanığı suratlarıyla kadınlarla erkeklerin yolla oteli birleştiren tuğla merdivene çevirdikleri yüzlerinde sabitlenmiş merakı artık fark edebiliyordu. Elena verandaya varıp durdu, kaslarını gevşetmeye çalışıyordu, doktor ise o an şaşkınlık içinde eski bir rüyayı, defalarca tekrar eden o fanteziyi, onu geleceğe bağlayan o tek şeyi hatırladı. Rüyasında, yılların çürüttüğü ahşap bir otelin terasında oturmuştu, suya bu otelden daha yakındı; rüyasındaki otel, onu ayakta tutan yarı çürük kütüklere yapışmış midyelerin siyahlığıyla daha nemli, daha sefil durumdaydı; yalnız, isteksiz, uzunlamasına oturmuş, mutlu insanlara has tatlı bir merak içinde tanımadığı bir çiftin plajdan döndüğü merdivenlere bakıyordu, adamla kadının, renkli çantalarının, şemsiyelerinin, fotoğraf makinalarının yanı sıra, suyun ötesinde uzanan günbatımına karşı gazozunu yudumlayan dalgın, yalnız Díaz Grey'in kaderini değiştirecek o şeyi taşıdıklarını bilmesi mümkün değildi. Rüyada sonbaharın başlarıydı.

Ve şimdi o çıkıyordu basamakları, ona bakarken ilgisizliklerini koruyan yüzlerin önünde belki bir yabancının kaderinin

değişmesine yardım edecekti. Elena'yla birlikte verandaya vardı, hazırlıksız Díaz Grey'i aradı masalarda boş yere. Konuşmadan oturdular; kadın onun sırtından çantayı aldı, yorgun olup olmadığını sordu, gülümseyerek hayır cevabını bekledi, başındaki eşarbı çıkardı, pantolonunun cebinden çıkardığı elinde ayna ve ruj vardı.

Akşamüzeri, ajanstaki işimi bitirmiş, tuvalette Stein ile sohbet ederken öğrendim bunu.

“Şimdi çok para kazanıyorum,” dedi Stein, ellerini sabunlarken. “Kendi hesabıma girişseydim daha fazlasını da kazanabilirdim, hem de istediğim kadarını, eminim. Her ne kadar ciddi biyografi yazarlarına, çilecilere, sudan başka içki içmeyen tekeşlilere göre hayattan mutlu bir pislik meydana getirilmiş olsa da...”

“O kadar da mutlu olmasa gerek,” dedim Stein’e, itirafına ilgisiz aynada kendime bakıyor, gelecekte olacakları kişisel olmayan tarzda öngörüyor, Brausen-Arce’nin masasına döneceğini, revolveri alıp beraberinde götürceğini tahmin ediyordum. “Belki uğruna çabaladıkları o özenli imajlarında göründükleri kadar mutlu değildir...” ‘Gertrudis bugün Temperley’de uyuyor.’

“Cehenneme kadar yolun var,” dedi Stein gülerek, kâğıt havluya ellerini siliyordu. “Gerçek şu, şimdilik bana çalışan insanlar olmasını, insanları bu şekilde sömürme fikrini kabul etmiyorum. Montevideo’da yaşadığım tüm zaman boyunca samimiydim, inancımı unutmayı denedimse de hâlâ öyle olmaya devam ediyorum. Artıdeğer sadece bir kelimeden daha fazlası olmaya devam ediyor. Makinanın sadece küçük bir dişlisi olmak katlanılabilir bir şey, ihtiyar Macleod bir komisyon meselesinde beni dolandırdığında bilincimi sakinleştirebiliyorum. O zaman bu anekdotu Mami’ye, yeryüzünde bana inanabilen tek kişiye anlatıyorum. ‘Görüyor musun beni nasıl sömürüyor-

lar? Bütün bu sosyal örgütlenmenin canavarca olduğunu fark etmiyor musun?’ diyorum ona.”

Tuvaletin fayanslarına yaslanmış kahkahalarla gülüyordu Stein.

‘Revolverin bacağımdaki ağırlığıyla kendimi dünyanın sahibi gibi hissedeceğim; içeri zorla girecek, o herifi bekleyecek, onu öldüreceğim. Çok kolay olacak, tam bir hayal kırıklığı; ama bir kez olsun bir şey yaptığımı anlayacağım, kendimi yaptığım şeyin anlamıyla dolmuş hissedeceğim. Bu şimdilik benim sorunum değil.’

“Çıkalım mı?” dedi Stein, koluna dokunarak. “Üstelik Mami bana hak veriyor, benden yüzde bilmem kaç kesmek için kapitalist toplumun canavarca örgütlendiğine ikna oluyor; sosyal meseleyi anlamayı başardığında bana hayran kalıp öfke leniyor. Yani bütün dünya Mami’nin fukara, iyi kalpli, benzersiz Julio’suna haksızlık etmek için entrikalar çeviriyor. Aynen böyle, gülmemem gerekirdi. Aslına bakarsan para beni ilgilen dirmiyor; düşünüyorum da, daha fazla mutlu olurdum, eğer...”

“Bir dakika,” diye kestim lafını. “Yarına lazım olacak bir belge unuttum.”

Tabancayı almaya gittim; ışıkları yakmadan, gözlerim kapalı masamın olduğu yazıhaneye girdim; yoklamadan çekmeceye vardım, ayrıca önceki gün limanda bulduğum o çok koyu, çok keskin yeşil cam parçasını da aldım. Belki o kendinden emin, yavaş, kolları sarkık, boş salondaki masaların arasından süzülüp marleyin üzerinde, yüzünde gülümsemeyle sinsice ilerlerken bildiği tek fokstrotun adımlarını içinden tekrar eden adam Arce’ydi.

Stein kafası öne eğik, öfkeli parmağı asansör düğmesinin üzerinde öylece duruyordu. İçerideki delikanlıyı selamladık, ben Stein’den sonra bindim.

“Ayrıca,” diye devam etti Stein “ne zamana kadar süreceğini kimse bilemez. Şimdilik sorunu bir günden diğerine er-

telemek kolay. Ama her şeyin cehenneme havale edileceği gün mutlak gelir.”

Başımda asansör aynasına yaslanıp kenarı katlanan şapkam, açgözlü çenesine, parlak, yumuşak gözlerine baktım.

“Evet,” dedim, amaçsızca. “Para seni ilgilendirmiyor. Aslına bakarsan Montevideo’da açlıktan öldüğün o günlere dönsen daha mutlu olurdun, bir yandan parti için çalışırken ara sıra on sekizlik bir Gertrudis’le avunurdun ne güzel.”

Bana tedirgin baktı, beni bastırmak ister gibi gülüşünü burnuma dayadı, sarkık dudaklarında çocuksu bir ifade vardı.

“Eminim daha fazla mutlu olurdum,” dedi, çocuklaştırdığı sesiyle.

La Queca’nın kapısının önünde hareketsiz duruyordum, içeriyi dinlemiyor, koyu ahşabın üzerine yazacağım müstehcen cümle için gereken hareketleri hesaplıyordum. Zili çaldım, beklerken tek rakamları saydım, kapıyı açan kadını itip içeri girdim, şaşkınlığını, korkusunu, nefretini geri püskürttüm. Topuklarımı yere vura vura son defasında ayakta durduğum yere kadar ilerledim. Oda-
nın havasını içime çektim, mobilyaların şekillerini, onları birbirinden ayıran zayıf alanları, duvarlardaki ışığın dağılışını yavaş-
ça tek tek gözden geçirdim. Sonra kadına doğru keyifle, içimde yükselmekte olan dinginlikle döndüm. O kadın La Queca’ydı.

“İşte buradayım,” diye haykırdım. “Kapatın şu kapıyı.”

Bana korkusuzca gülümsedi, sürgüyü sertçe çekti, reverans yaparak selam verdi; kapıya yaslanmış bana bakıyordu, sabit, kısık gözlerinde soru yoktu, bir şeyler hesaplıyor, hafif araladığı ağzıyla teslimiyet numarası yapıyordu.

“Korkmayın,” dedim. “Benden korkmanıza gerek yok. Sizi tekrar görmek istiyordum, hepsi bu.”

Cevap vermedi; vücudu bir dinlenme pozisyonunda öylece kalmıştı –kıvrılmış bir bacak, arkada bitleştirilen eller– huzur-

suzlanmadan, belli belirsiz bir merakla bekliyordu.

“Döneceğimi biliyordunuz,” dedim. “Bense bunu henüz bu gece, kısa süre önce fark ettim.”

Başımı onun odasıyla benimkini ayıran duvara doğru çevirdim ve ilkbaharın o uzak arifesinde şarkı söyleyen o kadınla, bir zamanlar yazmayı düşündüğüm pornografik bir metnin kona-
cağı reklam afişine yaraşır o pastel renkli imge gibi hareketsiz, kapıya yapışmış duran bu kadının hiçbir alakası olmadığını düşündüm. Kadın beklemeye devam ediyor, yine gülümsemeye karar vermenin avantajlarını düşünüyordu; üzerinde boynundan aşağı kararlı bir şekilde iliklenmiş eski bir sabahlık vardı; görünen tek ayağı sandaletinin şeritleri arasından kırmızı ojeli tırnaklarını sergiliyordu. Kararsızlık, direnişle karşılaşmadan, sonsuza dek yüzünde kalakalmış gibiydi.

Tekrar gülümsedim, ona karşı sevinç, yakınlık göstermeden edemiyordum ama onunla konuşmadım; şapkamı yatağın üzerine atıp masanın üzerindeki dağınıklığa şekil veren dergileri, patron kâğıtlarını karıştırmaya başladım.

“Çıldırılmışsınız,” diye mırıldandı La Queca.

“Artık senli benli konuşmuyoruz demek,” dedim kederle.

Kapıdan uzaklaşırken acı çeker gibi bir hali vardı; şapkayı yataktan kaldırıp koltuğun koluna koydu.

“Çıldırılmışsın,” dedi. Gözlerini bana dikmişti.

“Öylesine tuhaf bir hikâye ki...” Gülerек lafımı kestim, etrafıma bakındım, “onların” varlığını veya bıraktıkları izleri aradım. “Arkadaşın gelecek mi yine? Ernesto? Gelip beni tekrar dışarı atacak. Bayağı öfkeli bir tip galiba. Üçümüz bu gece eğleneceğiz.”

“Belanızı mı arıyorsunuz? Ama biraz düşünmüş olsaydınız...” Sesi boğulup kesildi.

“Ne olursa olsun, yaptığımız şeyin hakkını verelim. Biraz cinle başlayabiliriz.”

Kızgınlık duyamadan bakıyordu bana; ardından neşe, sınırlı ama yeterli bir anlayış, basit bir iyilik gözlerini tatlı tatlı aydınlattı, açık ağzının ifadesinden döküldüler.

“Adama bak ya!” dedi. “Dünyanın çivisi çıkmış...”

Kolunu dayadığı koltuğa oturdum; şapkam yere düştü; uyluğumda revolverin sertliğini hissediyordum, arkamdaki kadının dikey sessizliği ve hemen kulağımın dibinde, koltuğa sürttüğü tırnağının hafif sesi eşliğinde gülümseyerek kendimi koyverdim.

“Neden cin getirmiyorsunuz?.. Aslında hepsi yalandı, Ricardo’yu falan tanımıyorum. O gece restoranda ondan bahsettiniz, sizi takip etmiştim. Üzerinizde koyu kırmızı bir elbise vardı.”

“Bordo,” diye düzeltti. “Ama saçımı dediğiniz gibi asla taramadım. Epey düşündüm bunu, çocukluğumdan beri saçımı öyle yapmıyorum. Biliyor musunuz, güleceğim geliyor ama gülemiyorum... Sizin gibisini hiç tanımadım. Öbür gece hiç suçum yoktu benim. Sizinle karşılaşmanın, bunu size açıklamanın yollarını aradım durdum.”

“Niye cin getirmiyorsun?” diye sordum, gerinerek. “Dolapta cin kalmadı mı?”

La Queca’nın parfümü etrafa yayılmaya başlamıştı; lambanın zayıf ışığı ayakkabımın ucuna, masanın kenarından sarkan mor örtünün üçgeninin ve yerdeki boş sigara paketinin üzerine düşüyordu. Asansör kapısının gürültüsünü duydum; onu her hatırladığımda rüzgâr balkondan içeri girip geri çekiliyor, tırnağı gizli gizli, inatla, koltuk kumaşını tırmalıyordu.

“Sonra masadan kalkıp seni duyabilmek için bara gittim. O restoranda bir daha hiç yemedin.”

“Öyle örüp topuz yaptığımı hatırlamıyorum. Sadece küçük bir kızken, bir fotoğrafta.”

Düşünceli sesi, koltuğun arkasında hayal ettiğim yüzünü hafifçe değiştirdi.

“Biraz cin içeriz, sonra Ernesto gelir,” dedim. “Böyle rüyalar vardır, tekrar tekrar gelirler; olacakları bilirsin ama değiştiremezsin.”

Parmağı tırmalamayı bıraktı; kalın kumaştan perde, ateşteki bir dal gibi hışırdadı balkonda.

“O artık dönmeyecek,” dedi kadın. “Bir daha asla. Dış kapıyı kitledikleri halde nasıl girebildiniz içeri? Eminim birisi gelsin diye beklediniz; anahtarını unuttuğum zamanlar kim bilir kaç saat öylece bekliyorum kapıda... Mutfakta biraz cin var.”

“Kimseyi beklemedim. Kapı açıktı; açık olacağını biliyordum.”

Kadının gülüşü titredi, biraz boğuk, uzaktan geliyor gibiydi, duvarın diğer tarafından duyduğum gülüşe benziyordu.

“Neredeyse inanasım geliyor size,” dedi. “Bakayım, biraz cinim olacaktı. Bana bir kibrit verin. Ernesto artık buraya gelmeyecek. Kavga ettik, kovdum onu. İnanmayacaksınız ama sizi bulup açıklamak istedim. Bir mazeret gösteremem, onu biliyorum. Bekleyin.”

Çözülen sandaletini sürükleyerek beklenmedik bir hızla odayı geçti; mutfağın kapısına çarptı. Odada yine yalnızdım; sorumsuz hava etraftaki boşlukları dolduruyor, eşyaların üzerine uzun bir geçmişin sıyrıkları, lekeleri gibi yayılıyordu; ele geçirilemez, kendini dayatan bir özgürlük, tozlu halıdan havalandırılıyor, gölgeli tavandan aşağıya iniyordu. Banyo kapısının hemen yanında fi tarihinde bir ölünün odasından sahafa düşmüş, satın alınmış kitapların ağırlığıyla bel yapan raf yerli yerinde duruyordu; bense mutlu sonları ve zamanın kederli kokusunu koruyan kızıl ciltli romanlara gülümseyerek bakıyordum.

La Queca, bir şişe cin ve kadehlerle geri döndü, hiç acelesi yoktu.

“Şapkanızı kaldırırsanız iyi olur,” dedi, içkileri koyarken. “Yatak hariç istediğiniz yere koyun. Hoş, yerleri de süpürmüştüm.”

İnce örgüleri kafasının etrafına sardığı o saç modelini yapmış gibi hayal ettim onu, çıkık göbeği masa örtüsüne sürtünüyordu.

“Demek Ricardo muhabbeti yalandı. İnanır mısınız, sizi pek kale almamıştım zaten. Yalancıyı konuşmaya başladığı an tanırım.”

Gülüşi ve rüzgâr, titriyor, aniden duruyor, dönerek birbirlerine karışıyordu. Soyunmayı, sessizce gülmeyi düşündüm, çıplak; kravatımı gevşettim, gömleğimin yakasını açtım.

“Aslında Ricardo’nun nerelerde takıldığını bilmek isterdim; ama aklınıza gelen şey yüzünden değil.”

Aniden döndü, güldüğü için dökülen kadehleri zar zor dengede tutuyordu.

“Şerefe,” diyerek kadehini kaldırdı buyurganca, beni bekliyordu. “Haydi birer tane daha. Bunlar daha büyük.”

İkinci kadehi çok yavaş içtim, beline gömülmüş sabahlığının kuşağının hemen altından yumuşakça yükselen hafif şişkin göbeğine bakıyordum.

“Kimseler gelmeyecek,” diye ısrar etti dinginlikle. “Dünyanın çivisi çıkmış... Kim bilir hakkımda ne fena düşünüyorsunuzdur. Açıklamak istiyorum.”

‘Gebe kalmış da benim bunu daha önce fark etmemiş olmam imkânsız. Eğer öyleyse, kürtaj için çok geç.’ La Queca’nın gülümsemesi ve yüzündeki hesapçı ifade gibi, kreton perdedeki rüzgâr gibi, öfkeyle tembellik bedenimde yükseliyor, beni ele geçiriyor, sonra tek iz bırakmadan kaçıp gidiyorlardı. ‘Kışlık deriyi atar gibi elbisemi çıkarmak istiyorum.’ Yaslanıp adamın beni pataklamasını seyrettiği duvardan, dağınık yatağın ayakucuna doğru elindeki boş kadehle oyalanarak yürümeye başladı.

“Ricardo’dan bahsettiğim gece restoranda kimle birlikteydim, bilmiyorum,” diye mırıldandı. “Kim bilir hangi çocuklaydım. Genelde geceleri Gorda’yla giderim restorana. Bir arkadaş. Ne diye-

yim ben şimdi size! Her defasında daha beteri çıkıyor, erkeklerden yana bahtım kara benim. Ah Gorda'yı tanımanızı ne çok isterdim. O olmasaydı var ya, bir keresinde... Neyse, desteğini hiç esirgemedi benden. Bir gece çıkarız hep beraber, tanıştıırırım... Çenem düştü iyice, sizse tek kelime etmiyorsunuz. Elbette, o gece yüzünden dargınsınız bana, bırakmıyorsunuz ki açıklayayım."

"Hadi açıkla, dinliyorum."

Kadehimi doldurmak için kalkıp elinde şişesiyle La Queca'ya yanaştım. Kalın, erkeksi parmaklarıyla, yaşlı görünen parmak boğumlarıyla bakımlı küçük elinde iki yüzük vardı. Göbeği bana daha küçük, daha önemsiz göründü, hani neredeyse gotik bir bakireyi simgeliyordu. Kadehini kaldırıp gülümsemesini bekledim: "Şerefe." Yeni saç modeli yüzündeki hayvansılığı hafifletiyordu; ince dudakları daha dolgun olmak ister gibiydiler; gözkapakları nasırlı kalın zarlar gibi hareket ediyordu, sanki birazdan bir vana gibi çat diye bir sesle kapanacaklardı. İçkimizi içtik, ben koltuktaki gevşekliğime geri döndüm, gülümseyerek genç Gertrudis'i anımsıyordum: 'Senin yalanlara karşı duyduğün şiddetli, öfke dolu nefreti düşünüyorum; hayatın anlamını kurtarmak gerektiğine inanarak, kimse çağırmadığı halde harekete geçip her yerde biten o yalanları böcekler gibi topraktan çıkarıp yok etmek için tırnakların kırılana dek kazarken, nasıl da çileden çıkıyordun, nasıl da sesin kısılıyordu.'

"Neden açıklamama izin vermiyorsunuz?" diye sordu La Queca. Yatağa oturmuştu.

Başımı çevirip sayıklamasına, inanılamayacak olana artık, nihayet, bir açıklama getirilebileceğine olan inancına baktım.

"Umurumda değil," dedim. "Açıklamana gerek yok."

"Ne bilmek istiyorsunuz? Görmüyor musunuz? Bırakmıyorsunuz ki konuşayım. O gece olanların benim hoşuma gittiğini, dilediğimi yapacak kadar özgür olduğumu sanıyorsunuz. Bir yalanla geldiniz, ben de sizi dinledim; farklı bir erkek gibi gel-

diniz bana, başlarda biraz kaçık olduğunuzu düşündüm. Anlı-
yor musunuz? O gece sizi dinlemek istiyordum, zaman su gibi
aktı, bu sizin suçunuz. Ernesto beni başka bir erkekle bulursa
öldüreceğine yemin etmişti... Gülün siz, ben onu iyi tanırım.
Geldiğini duyduğum an ödüm koptu, ona söylecek başka şey
gelmedi aklıma, ondan korkuyordum çünkü, hem de deli gibi,
ama artık korkmuyorum. Kutsal bakire üzerine yemin ederim,
hepsi bu. Ondan korktuğuma gülüyorum şimdi. Kapı dışarı et-
tim onu, bitti artık, hayatı dar ediyordu bana. Bana inanmıyor
musunuz? Neden bana inanmak istemiyorsunuz?”

Asansörün kapıları uzaktan, umursamazca çarpıp sessizli-
ğe gömüldü, gün sonunda şafak vaktini başlatır gibi. Vaatsiz,
geleceksiz hava bedenimin üzerinde kayıyor, La Queca'nın ya-
tağın kenarına dayadığı, açık bacaklarının arasındaki göbeğini
sarmalamak için kendine yer açıyordu. Hava bana, sefil cümle-
lerin hatırasını, o cümlelerin bağımlılığı, karşılıklı bencilliği,
cimri fedakârlığı, bir elvedayı beceriksizce vurgulayarak kaba
taslak resmettiği dişiyle erkek arasındaki basit, zavallı ilişkinin
hatırasını getiriyordu.

Kalkıp masaya kadar gitti, bana teklif etmeden kendi kade-
hini doldurdu.

“Bana inanmıyorsunuz, tabii bildiğinizi okumaya devam
edeceksiniz. Hepiniz aynısınız,” diyerek utangaç bir cüretle la-
fını bitirdi.

“Olan şu ki, artık umurumda değil,” dedim, koltukta geri-
nerek. “Sen ve ben, başka hiçbir şey umurumda değil.”

“Tatlım,” dedi La Queca, dönüp bana bakarken. Dudakları-
nı gerip ıslattı. “Bana inanmalısınız.”

“Balkon kapısını kapatsak iyi olur.”

Bir kez daha bana baktığını, kadehi havada, öylece durdu-
ğunu gördüm; içkiyi fondip yaptı, ellerini arkasında bağladı,
söyleyecek bir şey arıyor, aklına bir şey gelmiyordu.

“Tatlım,” diye tekrarladı hareket etmeden önce; çözülmüş sandaletinin çıkardığı sesle birlikte uzaklaştı, bedeni büzülmüştü ama ürktüğü için değil okşandığı için büzülen bir kadın gibi. Balkon kapısının kapandığını, jaluzilerin indirildiğini duydum. Karnına, kalçalarına, bir zamanlar boğucu bir akşamüzeri gizlice gördüğüm suratına, o aynı kısa kıvrık burunlu, ince bir çizgi şeklindeki ağızlı profile baktım.

“Evet,” dedim yüksek sesle, ayağa kalkarken.

Kapalı balkonun orada hareketsiz kaldı, sanki bir ağırlık taşıyormuş gibi bükülmüştü, kulağı gecenin seslerine, perde kuşağındaki buruşuk, solgun kuşların, dalların hikâyesine dikkat kesilmişti. Kravatımı, ceketimi çıkardım, içmek için masaya döndüm. Soyunurken, ondan daha önce duyduğum bir valse ıslıkla çalıyordum. Ayakkabılarımın yerde çıkardığı gürültüyü duymamışa benziyordu, yastığın altına bir revolver koyduğumu ise tahmin edemezdi. Ben tekrar ayağa kalkıp raftaki kitaplara bakarken (‘Gertrudis, hatırlıyorum da eski romanların finallelerinden nefret ederdin; belki sadece, o sonların seni korkutacağını düşünüyordun’), La Queca dönüp yavaşça doğruldu; bana küçük bir umutsuzluk gülümsemesi gönderdi, yine doğru kelimeleri bulamayan ağzı bocalıyordu. O an bana doğru yürümeye başladı, söylemesine gerek yoktu, yüzünden ihtiyacı okunuyordu, gözlerini bana dikmiş yüksek sesle soluyordu, masaya çarpıp yaslandı. Masa örtüsünün mavi dörtgenine yaslı duran göbeğini oradan kurtarıp bana doğru yürümeye devam etti, sanki karanlıkta yolunu bulmaya çalışıyormuş gibi elleri havadaydı.

“Tatlım,” diye gürlledi. Tökezleyip yere düştü, bir diziyle yerdeki boş sigara paketini ezdi. Başını şuurunu kaybetmiş gibi sallıyordu; gülümsemeye çalıştı, kalın parmaklarıyla kafasının üzerinde sarmalanmış örgüleri okşayıp beni öpmeye başladı.

Senaryonun öldüğünü kabul etmiştim, onu yazarak para kazanma olasılığını ciddiye almıyordum artık; Díaz Grey, Elena Sala ve kocası için soğuk bir kesinlikle planlamış olduğum inişli çıkışlı durumların asla gerçekleşmeyeceğinden emindim. Dördümüz asla, o masamın çekmecesinde, kimi zaman revolverin, kimi zaman yeşil cam parçalarıyla yararsız vidaların arasındaki kurşun kutusunun yanında gizlenmiş bizi bekleyen senaryo taslağındaki finale varamayacaktık artık.

Ama bu başarısızlığa rağmen, Elena Sala ve doktorla ilgilenmekten kendimi alamıyordum. Onların mantıksız hareketlerini, yalanlarını, tekrar eden, nedensiz yere değişikliğe uğrayan durumlarını izlediğim büyülenmeye, dikkat kesilmişliğe kendimi kesintisiz bırakabilmek için; gidip gelmelerini, bir akşamüzerinin, bir arzunun, bir bıkkınlığın üzerinde defalarca dönüp durmalarını görebilmek için; gidişlerini fırtınaya çevirebilmek, onlara acıyabilmek, onları sevmekten vazgeçebilmek, gözlerine bakarak, söylediklerini dinleyerek boş yere didindiklerini anlamaya başladıklarını tasdik edebilmek için her türlü bedeli binlerce kez ödemeye hazırdım.

O akşam Gertrudis eve benden önce varıp yataktaki ceset pozisyonumu gaspetmişti. Şapkamı çıkarıp odaya girerken, ben aslında oyum diye düşündüm; tüm öğleden sonra sokaklarda koşturduğuma, dışarıda bulabileceğim ya da evimin balkonundan seyredebileceğim bir bahardan daha lüks bir bahara açılan pencereleriyle birtakım yazıhaneleri ziyaret ettiğime inanırken,

aslında yataktan bir yere kımıldamadığımı, yatay, sessiz öylece uzanmış olduğumu düşündüm. Bana gülümseyip selamlamak için gözlerini kıstı, sanki geçmişlerimiz hiç kesişmemiş gibi, sanki yatakta öyle sere serpe yatmış haliyle aniden, kaynağını bilmediğim derinliklerden gelip karşıma çıkmış biri gibiydi.

“Seni baştan çıkarmak isteseydim,” dedi bana bakmayı bıraktığında, tırnaklarını balkondan gelen ışığa yaklaştırmış inceliyordu, “çıkabilirdim. Ama gerçek şu ki, bunu artık istemiyorum. Yapamıyorum. Bu öğleden sonra, sen gelene kadar çıplak vücudunu, ellerini, nefes alışını hatırladım sürekli. O zaman istiyordum. Ama yüzünü gördüğümde, bütün hikâyemizi hatırlayabildiğimde, bilmem kaç yüz gündür birlikte olduğumuzu anladığımda, artık istemiyorum. Yüzünü, sertlikle zayıflığın birbirine karıştığı çenenin, hiçbir şey itiraf etmeyen gözlerini, sürekli gergin görünen belirsiz ağzını tanıyorum. Ne sen, ne suratın bana hiçbir şey vermeyeceksiniz, biliyorum. Hal böyle olunca seni baştan çıkarmak gelmiyor içimden.”

“Evet, anlıyorum,” dedim. Onunla balkon arasına, duvarın hemen yanına oturmuştum, Stein’in, ihtiyar Macleod’un beni işten atmaya karar verdiğini söylediğini hatırlıyordum. “Ama baştan çıkarmanın senin için önemi... İmkânsız olduğunu hesaba katmadığımız, gerçek bir tahrikten bahsettiğimiz her durumda...”

“Hayır, hayır,” diye ısrar etti. “Mesele şu, ben istemiyorum, daha doğrusu isteyemiyorum. Neden imkânsızmış bakalım? Birbirimizi fazlasıyla tanıdığımız, beş yıldır birlikte uyuduğumuz için mi? Eğer kardeşim seni baştan çıkarmak isteseydi çıkarırdı, eminim. Peki, Raquel yirmi yaşında olup da seninle beş yıldır yaşamadığı için mi böyle bu? Beni ilgilendiren şey şu: Bir erkeğin tanımadığı her yakınlıkta bir gizem duygusu mu var, yoksa yakınlığın başkalarına aslında gizem kaybolsun diye sunulduğunu –hangi kadın yirmisinden sonra bu gizemi sunmamıştır ki, kim bunu sunmadan yaşayabilir?– kavramak

yeter mi, bunu bilmek istiyorum. Raquel'in seni baştan çıkarmış olma ihtimalini bir kenara bırakıyorum. Sen de zaten bundan bahsetmeyi hiç istememişsindir.”

“Böyle bir şey yapmadı,” diye cevap verdim; yan tarafta telefon çalıp duruyor, kimse açmıyordu. Belki evde değil, belki de yatakta, diye düşündüm. “Baştan çıkarma bizim için imkânsız; neden imkânsız olduğunun da bir önemi yok artık, bu saydığın nedenlerden herhangi biri yüzünden olabilir. Bana göre temelde, artık oyun oynayamadığımız için.”

“Oynayamadığımız için mi?” diye tekrarladı Gertrudis, yataktan kalkarak. “Ben oynayabilirim; hatta oynayacağım.”

Balkonun zayıf ışığında elbisesinin, üzerindeki süslerin, yüzüklü ellerinin parladığını gördüm.

“Dışarıdan mı geldin?” diye sordum.

“Hayır. Bütün gün çıkmadım evden. Günü düşünerek geçirdim, sonra senin için giyinip beklemeye başladım. Baştan çıkarmayı istediğime inandığım an. Juanicho, bir kez olsun seni baştan çıkardım mı?”

“Evet, hem de her defasında, ruhen ve bedenen.”

“Peki tekrar yapamaz mıyım?”

“Biz oyun oynayamayız. Beni baştan çıkardığında oyun oynamıyordun.”

“Her zaman biraz oynayarak başlanır bu işlere; bir bakmışız ki artık oynamıyoruz. Fakat ben bunu yaptım, gene yaparım.”

Balkona doğru yürüyeceğini zannettim; ama büyük, karanlık vücudu eğildi, bacaklarımın üzerine oturdu. Ağzıyla çene kemiğimi takip ederek yumuşakça öptü beni.

La Queca, duvarın diğer tarafında şarkı söyleyerek içeri girdi, kadının ardı sıra birisi yürüyordu.

Gertrudis, “Bunu nasıl anlamazsın, anlamıyorum,” diye konuşmaya devam etti. “Yeni elbisemi giydim üzerime, ipek. Tüm çaba buharlaşıp gitti herhalde, kalkmış sana itiraf ettiğime göre.”

“Neden mutsuz olacaktım?” dedi La Queca; ensemle onun arasında duvar vardı, güldü. Erkeğin sesi kayıtsızca yükselip alçalıyordu. İkisinden biri oturduğunda yatağın yaylarından ses geldi.

“Ya, Juanicho,” diye mırıldandı Gertrudis, kulağını ısıırıyordu. “Hatta saçımı böyle yaptım. Seni baştan çıkarmayı istediğime inandığım an, sanıyorum akşamüzeri beş civarıydı; bu gece çıkmam artık dışarı, dedim kendime. Aslında randevum var, kesin değil ama, bir arkadaşım, adı Dina, sana bahsetmiştim ondan, başkaları da olacak.”

“Bırakın endişe etmeyi,” diyordu La Queca’nın sesi. “Her bir halt olabilirim ama dinle şaka yapmam. Biraz para bulur bulmaz sizin için bir mum yakacağım.”

Gertrudis, yine çenemle boynumdan her zaman yaptığı gibi yumuşaklıkla öpüyordu beni, bense soyunmaya başlayan La Queca’nın karşısındaki adamın sabrını hayal ediyordum.

“Küçük bir kız çocuğu gibi,” diye ısrar etti Gertrudis. “Yüzünü hatırladığımda bana asla hiçbir şey vermeyeceğini, seni asla bütünüyle baştan çıkaramayacağımı, daha önce Montevideo’da bile bunu yapamadığımı anladım. Seni yenebilir, seni avucumda tutabilirdim ama istediğim şey hep elimden kaçacaktı.”

“Ben saatle yaşamam,” dedi La Queca kesin bir sesle. “Ama yemeğe gitmemiz gerekiyor, ayrıca bu gece Gorda’yı görmek istiyorum, görmeyeli yüzyıl oldu.”

“Hiç de öyle değil,” dedim Gertrudis’e. “Ruhen ve bedenen, eksiksiz baştan çıktım diyorum sana.”

Ayağa kalktık, çökmekte olan akşamda solgun, benimkinden biraz yukarıdaki yüzüne bakıyordum, özel bir şey çağrıştırmayan zayıf bir parfüm kokusu geliyordu ondan bana.

“Hata, olayları olurluna bırakmadan böyle konuşmak istemekte.”

“Olan şu, artık konuşmamız mümkün değil,” dedi Gertrudis. “Artık bir anlamı yok.”

“Evet, evet, evet...” diye duvarın ardından tekrar ediyordu La Queca, her hece öncekinden biraz daha yüksek çıkıyordu, sonuncusu cansız düşüp söndü bitti.

“Epey eğleniyorlar galiba,” diye yorum yaptı Gertrudis, gülümsemiyordu. “En azından elimi öpeceksin.”

Elini öptüm, onu omuzlarından tutup yatağa doğru ittim.

“Hayır,” dedi Gertrudis; gülümseyip tekrar ittim. “Hayır,” diye ciddiyetle tekrar etti, karşı koymuyordu; ona baktım, kollarımı yavaşça indirdim. Duvarın sessizliğini dinledim, La Queca’nın açık ağzına dönen rıza hecelerini hayal ediyordum, en sonunda onu tanımadığım adamın ağırlığı altında görebildim.

“Bu gece çıkacağım,” diye açıkladı hızla Gertrudis. “Dina’yı görmeliyim. Şimdi hiçbir şey umurumda değil, sana yalan söylemek istemiyorum, oynayabilirim, biliyorum.”

“Oynayıp oyun olduğunu unutmak mı?” diye sordum.

“Evet, eminim bundan. Hüzünlü ama harikulade bir şey.”

Işığı yakmak üzere uzaklaştı; solmuş, kafalar karışmış bir halde birbirimize baktık, aynı anda gülümsedik.

Yeniden duvarın dibine oturdum. Belki doğrudur, belki en azından tekrar mutlu olur, dedim içimden. Mutfığa gittiğini, dönüp masayı hazırladığını gördüm. Ağzım nane pastilleriyle dolu, ona bakıyordum, adamın veda edişini, çarpan kapıyı, La Queca’nın telefondaki gülüşünü duyana dek hareketsiz kaldım. O zaman ayağa kalktım, Gertrudis’i arzulamaya, onun için acı çekmeye mecbur olduğumu kendime kabul ettirdim. Masanın üzerine eğilmiş tabakları, salata kabını yerleştiriyordu, yüzünde sadece dinginlik ifade eden bir gülümseme vardı.

“Sana sorular sormayacağım,” dedim.

“Evet, en iyisi bu. Artık oturabiliriz.”

Bir an durup düşmanlıktan uzak, benden bağımsız, merakla baktı bana.

Yemeğimizi yerken, Gertrudis'in yuvarlak yüzündeki hafif zafer dolu ifadeyi, bir buğu gibi, sessizlik içinde zaferini koruyup keyfini çıkarmaya karar vermişçesine her yanını kaplayan ısıltıyı izliyordum. Bu mutluluk maskesi öyle olgunlaşmıştı ki, yüzünün çizgilerine, yanaklarının rengine, gözlerinin şekline öyle mükemmel uymuştu ki, henüz oracıkta, o gece doğmuş olamazdı. Ben farkına varmaksızın yanı başımda, bir iki hafta boyunca günbegün yayılmış olmalıydı. Bir saat önce, sakın alçak bir sesle baştan çıkarmak hakkında yorumlar yapan yüzünü gölgeye gizlerken, maskenin orada olduğunu hayal bile edemezdim. Ama şimdi, masanın diğer tarafında, tabağın üzerine hafifçe eğilmiş yüzündeydi gerçekten; meğer günler boyu göze görünmeden sergilenmişti. Belki bu maske onun Temperley'de geçirdiği zaman içinde bir bakışın, bir cümlemin, sabırsızca seğiren bir dizkapağının yavrusu olarak doğmuş, birbirini takip eden akşamlar boyunca pastanelerde, uzak sokaklarda, otellerde beslenmişti. Acıyarak, umutsuz bir merakla, profilden iflah olmaz ölçüde yabancı olan yüzüne baktım, sanki duvardaki fotoğrafa tırmanıp hiçbir şeyi umursamadan bir anlığına oradakine benzeyip sonra yok olmakla tehdit ediyordu: o soylu, tutkulu, dingin, o dünyanın tehditlerine karşı dayanıklı ifade, karşılığında saçılmayı bekleyen o neşe.

Hayat yeniden buradaydı, sonsuza dek söndüğünü sandığım o eski güçlü enerjisi işte yine ellerini, genç bacakların titretiyordu. Onu arzulamak, kıskanmak, onun için acı çekmek benim açımdan imkânsızdı. Ama ona kişisel olmayan bir heyecanla, türümün sulanmış, karanlık gururuyla bakıyordum; uzun, kuvvetli bedenini, dolabın kapağını kapatışını, balkonun oradaki rüzgârın belirsiz sınırları içinde durup ısıklık çalarak önlüğünü beline bağlayışını izledim. 'Eğer onu unutursam, onu arzulayabilir, yanımda kalıp sessiz neşesini bana bulaştırması için onu zorlayabilirdim. Vücudumu onunkine bastırır, işim

bitince yataktan fırlar, deriyle, mukozayla aktarılmış, üçüncü el yaşam gücünden taştan gençlikle kendimi tıpkı bir Yunan tanrı heykeli gibi ahenk içinde, pırıl pırıl hisseder, öylece seyrederdim çıplak bedenimi.'

Divanda, gazetenin arkasından ona çıkıp çıkmayacağını sordum. Sessizce yaklaştı, durmadan yanımdan geçti, önlüğünü kaldırmadan önce dikkatle katladı.

"Çıkmamı istemiyor musun?" diye sordu.

"O değil," diye geveledim ağzımda. "Ne istersen onu yapmanı istiyorum."

"Ne istersem mi?" diye tekrarladı.

Ayağa kalkıp balkona yürüdüm; La Queca'nın dairesinde ne ışık ne ses vardı.

"Demek istediğim," dedim "seni mutlu edecek ne olursa."

"Bu," diye başladı.

Bir süre ayakta hareketsiz kaldı, sanki ona bir şey hatırlatıyormuşum gibi dikkatle, sabırla bana bakıyordu. Sonra üstüne alacağı bir şey aradı, eldivenlerini giydi, Montevideo'daki eski duruşu gibi başı öne eğilmiş, elleri vücudundan iyice ayrılmıştı. Gülümsemeye çalışarak adıyla seslendim ona.

"Böylece her şey açıklanıyor," diye mırıldandı; eldivenli ellerini cebine sokup doğruldu, bana bilmediğim bir suçu yükleyerek neredeyse meydan okuyordu.

"Bir şeyin açıklandığı falan yok," dedim. "Ama rol yapmadan yaşanılmayacağına göre..." Alayla güldüğünü gördüm fakat beni durdurmadı. 'Acıma duygusunu yine hissetmeyeyim de ne olursa olsun.' "... ve mutluluğun yerine başka bir hedef koyacak yüce gönüller bizde olmadığına göre..."

Şimdi gülümseyişinde alaydan eser yoktu, neredeyse sıkılmıştı. Kararını vermiş görünüyordu, kafası karışık özür diler gibi bir ifadeyle baktı bana.

"Yani sen mutlusun," dedi.

“Şu an benim için önemli değil bu,” diye yanıtladım ihtiyatla. ‘Acıma hissinin idaresi el değiştirse eğlenceli olurdu.’

Bir an bana baktı, eldivenlerini çıkarmak için davrandı ama hemen pişman oldu; yüzünde önemsiz bir sırrın imasından başka şey olmayan küçük bir gülümsemeyle divanda oturup sigara içmeye başladı. Bense masaya dayanmış, her şeyi bir çırpıda kaybetmek korkusuyla sessizlik içinde ona bakıyordum.

“Bizden ya da geçen yıllardan konuşmak istemiyorum, Juanicho. Galiba ikimiz de becerebildiğimiz kadarını, elimizdeki en iyisini koyduk ortaya.”

Hayret ki, gözle görülür bir incitme korkusuyla konuşuyordu; acıma hissinin incelikli idaresini pratik etmeye başlıyordu.

“Juanicho, şu an gitmeme yol açan şeyleri biliyorsun; sadece bu gece değil sonsuza kadar.”

Çarpan kapının sesi La Queca’nın dairesinden değil, binanın başka tarafından gelmişti. Sadece ikimizdik, üzerimize düşen rolleri oynuyor, olayın özünü, içinde bulunduğumuz basit insani durumu anlamaya çabalıyorduk. O, dantel eldivenini közden, külden sakınarak sigarasını içiyordu, bitene dek gülümsemesini korumaya kararlıydı. ‘Şiddetli gürültülerden, yüksek seslerden nefret ederdin. Genç kızlık vücudunu ancak seni yüzükoyun yatırdığımda, iki dirseğini birleştirdiğimde, saçlarını dağıtıp düşünceli yüzünü uzak, zayıf ışığa doğru çevirdiğimde hatırlayabiliyorum. Sen, çoktan mahvolmuş olan her şeyi, o kitap rafını, duvardaki o resmi, öylesine ettiğimiz sohbetlerdeki cümleleri hatırlıyor musun bilmem. Bense sadece mahvolan şeyleri hatırlıyor, onları belirsiz gelişigüzel izlekler halinde yeniden kurmaya çalışıyorum.’

Gertrudis sigarasının düşmesine aldırmadı, yavaşça ayağa kalkarken eldivenli parmaklarını uzun uzun ovuşturdu. Vücudu sallanıyordu. ‘Ve bunu başarmak çok zor, en önemlisi de, etrafımızı saran sonsuz sayıda şey düşündüğümüzden daha ba-

sit, daha uzak. Mahvolmuş olan o küçük dünyayı sadece yeni bir elbisenin üzerindeki lekeyle, kırık bir tırnakla, ateşin çıktığı günlerle, aniden çiseleyen yağmurlarla, buz kesmiş ayaklarla, sahil havasıyla, bir zamanlar kullandığın kemerle yeniden yaratmak zorundayım.'

"O halde ben Temperley'e gidiyorum," dedi, şimdi sanki kendisiyle alay ediyor, kendine acıyordu.

Ona para teklif ettim, yakından bakmak için yaklaştım; beni acıaktan, sorumluluktan kurtarmadığını, gerçekte bu yeni Gertrudis'in, aşına olduğu, onu koruyan o somut üzüntüye gömülen eski Gertrudis'ten daha kırılgan olduğunu gördüm.

Miriam'ın evinin küçük antresi sıcaktı, parfüm kokuyordu. 'Sadece toplantı için çağırmadı,' diye düşündüm Julio'nun yüzüne bakarken; 'sadece şu yaşlı muhafızlar için çağırmadı buraya. Komik adamlar. Başka bir derdi var; belki de ihtiyar Macleod, gelecek yılın sunduğu pek tatminkâr görünmeyen perspektifler ışığında kararını verdi...'

"Artık gelmez diye düşünüyordum," dedi Julio. "Ama Mami her zamanki gibi iyimserliğimi besledi."

Biraz farklı bir Julio'ydu; yüksek sesle konuşuyordu, aşırı hareket etme ihtiyacı içindeymiş gibi bir hali vardı, gözlerini benden kaçıırıyordu.

"Bir dakika girme içeri," diye devam etti Julio. "Şurada sıcaktan bahsedelim biraz, baş başa bir kadeh atalım da sonra girelim. Herkes burada değil ama gelenler bize yeter. Beyninde biraz alkol olmadan içeri girip onları görmek senin için fena olur." Küçük masanın üzerindeki gül demetinin orada içkilerimizi yuvarladık; sıcaktan solduklarını görebiliyordum. "Hazır mısın? Ama önce sandaletlerindeki tozu silkelemen, reklamcı hassasiyetini burada kapıda bırakman gerek. İçeride sabra ve en ufak bir ayrıntıya karşı umutsuzca dikkate ihtiyacın olacak."

Salonun öteki tarafında, Miriam'ın arkasında kalan pence-redeki storlar kapalıydı. Oturduğu iskemlenin hemen yanında pembe balon şeklinde bir lamba yanıyordu. Salonun ağır havasında ilerleyerek Julio'yu takip ettim, solumda gölgeler içinde yan yana duran üç kadına gülümsemeye çalıştım. Ju-

lio, Miriam'ı çevreleyen yumuşak ışıklı bölgeye benden önce varmak üzere hızlandı; yünle, şişlerle dolu sepeti kenara çekti, bana Mami'nin görüntüsünü sunmak ister gibi geri çekildi, kadın yavaşça doğrulmaktaydı, göğsüne dökülen saçlarını, taş madalyonunu okşuyor, diğer elini kaldırmış beni selamlıyordu.

“Seni burada görmeyi ne zamandır istiyordum!” diye mırıldandı Mami, elimi sıkarken; kısılmış gözlerinden hızla, iradesi ve doğal mesafeliliğinden çok daha güçlü bir umutsuzlukla karışık sevgi bakışı geçti; saniyeler içinde gelip geçen bu bakışı salondaki diğer herkesten saklamıştı. “Ama Julio'ya dediğim gibi, yaşlı bir kadının pek ilginç olmayışını anlayabiliyorum...”

“Sözlerini bire bir sözlük anlamıyla alma,” dedi Julio. “Entelektüel bir endişeden ibaret onunkisi, belli bir anlamda yoğun bir özsaygı gösterisi. Şimdinin huzur dolu günleriyle destan çağlarının kahramanlıklarını kıyaslamasının bir ürünü. İstatistiki açıdan solmuş gitmiş bir karakter.”

Miriam, sevgi dolu, anlamamış bir ifadeyle gülümsedi:

“Ah şu Julio yok mu...”

“Karşılama töreninin bu kısmı yerine getirildiğine göre,” dedi Stein, “onu kızlarla tanıştıırabilir miyim?”

Üç kız da şişmandı, rasgele, dikkat çekmeyen neşeli gürültüler çıkarırlarken, ortada oturanın şapkasındaki tüy sallanıyordu.

“Bu Brausen, saf insan, korkaklıktan, sonra pişmanlık duyma korkusundan köşe yazısından uzak duran üslupçu. İffetli, çileci ama tükenmez bir aşk kapasitesine sahip,” dedi Stein. “Bu yüzden, ergo, sonuç olarak...” Yarı dolu bardağıyla ona işeret etmek için döndü. “Artık onu kim hak ederse, bu dediklerimi doğrulayacak. Şu utangaç bakışlı kadın mesela...” En şişmanıydı; yüzündeki nemlenmiş pudra alacakaranlığın hâkim aydınlığında grimsi bir renk almış, çatlayıp dökülmeye başlamıştı. “Bu, güzel Elena, diğeri kadar ölümsüz. Hepsi bundan şikâyetçi.

Bu,” tüylü şapkalı kadın sabırlı bir ifadeyle Stein’in ağızına bakıyordu, “bu, Lina, Lina Máuser, adeta bir otomatik silah. Bilmez miyim? Yıllardır beni otomatikman reddediyor, cmertliğime, fantezi dolu tekliflerime rağmen. Belki seninle...”

Kadın, adı zikredildiğı andan itibaren uzun burnunun altına bir gülümsemi oturtmuştı, gözlerinde güvensiz bir ifade, elimi okşuyordu.

“Onu iyi tanıyorsunuz,” dedi Lina Máuser, “kaçık olduğunı, bu yüzden onu ciddiye almamak gerektiğini de biliyorsunuzdur.”

Sonuncusunun üzerinde beyaz bir elbise vardı, tombul kolları çıplaktı; ağızı açık, gülümsüyordu, çocuksu bir ifade dar alnından sarkık, titrek çenesine kadar yüzünü kaplıyordu.

“Hayat böyledir işte, şimdi gelelim Bichito’ya,” diyerek yine aldı sazı eline Stein.

“Bichito, çok memnun oldum,” dedi kadın aceleyle.

“Bichito,” diye tekrar etti Stein. “Bakire gibi hep sabırsızdır. Aceleciliğı yüzünden bütün sanatsal niyetleri mahvetmeye kadar vardırıır işi. Ama kim bilir, belki, seni kandırmak istemem ama, yıllar geçtikçe...”

“Julio, bıktırma insanları,” diye sözünü kesti Mami oturduğu koltuktan; elişi sepetini almış, miyop gözlerini tedirginlikle toplantıya çevirmişti.

“Missa est,” dedi Julio. “Hadi kadeh kaldıralım. Belki daha sonra Mami, biraz havaya girer de... Yorgun değilsin ya tatlım?”

“Ne için yorgun olacaktımışım?” diye sordu Mami.

“Arkadaşım hatırına bir şarkı söylemek için.”

Üç kadın, inip çıkan tek heceli sesleriyle onaylayıp rica etmek için Mami’nin alçakgönüllü gülüşünü böldüler.

“Yapmayın ya!..” dedi Mami yüksek sesle; omuzlarını dikti, başını af dilemek ister gibi bir ifadeyle kaldırdı, açık gözleri tevazuyla kırpışuyordu. Örgü şışlerini tekrar eline alıp konuyu

değiştirdi. "Hadi Julio, arkadaşın ve kızlar için kadeh kaldırın. Ben henüz içmeyeceğim."

"Belki daha sonra şarkı söylemek ister," dedi tombul kollu kadın.

"Burası ne kadar da sıcak..." dedi ölümsüz Elena muzipçe.

Sadece kıcımlın yarısıyla oturduğum tabureden, bir kucak dolusu gülün altındaki açık renk ahşaptan küçük piyanoyu görabiliyordum.

"Sarhoş olmalarını beklememiz gerekecek," dedi Stein, kadehleri dağıtırken. "Mami için demiyorum, zaten buna ihtiyacı yok, onun kalbi ebediyen..."

Mami kafasını kaldırmış, rasgele bakışlarla gülümsemeler savuruyor, Stein'in çapkın davranışlarını fark etmiş, şükranlarını sunuyordu.

Tekrar içtik; kadehin buğulu yüzeyini inceliyor, ne kadar terlemiş olabileceğimi düşünerek oyalanıyordum. Tüylü şapkalı kadın artık fısıltılarla konuşuyordu, sesinde nostalji, batıl bir ürperti, gözyaşları vardı.

"Fark ettiniz mi, hayalet hikâyelerinin hepsi aynıdır, hepsi tek bir hikâyedir," diye konuşmaya başladım, hepsinin bana baktığını, Stein'in geriye çekilerek güldüğünü, kendimi durdurmanın imkânsız olduğunu hissediyordum. "Hep de, sanki diğerklerinden farklıymış gibi, sanki aynı şey daha önce on defa anlatılmamış gibi anlatırlar. Ayrıntılara verdiğimiz öneme dikkat edin; hayalet bir beyefendi mi yoksa bir hanımefendi mi, hayalet olmaya gençken mi başlamıştır yoksa yaşlıyken mi, yüzünde acılı bir ifade mi yoksa insanüstü bir mutluluk ifadesi mi vardır?.."

"İnsanüstü," diye tekrar etti Stein.

"Bence o kadar da aynı değıller," diye karşı koydu Lina Máuser. Yüzü yere, şapkasının tüyü bana bakıyordu. "Ayrıca bu, güpegündüz oldu."

“Bunlar böyle hayalet hikâyesi anlatır dururlar,” diye fısıldadı yanı başımda Stein. “Halbuki çok daha ilginç başka hikâyeler var. Daha dehşetengiz hikâyeler. Farkında bile değiller.”

“Orası kesin,” dedi ölümsüz Elena. “Öğle yemeğini henüz bitirdiklerinde ortaya çıkmış. Bu arada çiftlikte öğle yemeği erken yenir.”

“Daha öğlen bile değildi,” diye onayladı Lina Máuser. “Ayrıca onu görmekle kalmadım, eline, yüzüğüne dokundum. Ah o yüzüğü bir görseydiniz!”

Stein bir şey söyledi, Mami onaylamak veya sadece öylece bakmak için ışıldayan yüzünü kaldırdı. Lina Máuser hafifçe kafasını ve tüyünü salladı, yüzünde hoşgörölü bir gülümseme vardı:

“Ölü değildi mi diyorsunuz?” dedi. “Daha çok küçüktüm ama hâlâ bugünmüş gibi hatırlıyorum. Önceki gece öldüğünü haber vermek üzere çiftlikten biri, bir uşak geldiğinde öğleden sonraydı. Babam bana, ‘Bu bize bir uyarı olmasaydı, seni yalancılığın yüzünden kırbaçlardım’ demişti.”

“Senin ne suçun olabilirdi ki?” dedi Bichito gülerek. “Hatta ben olsaydım... ki sürekli yalan söylerim...”

“Sütten çıkma ak kaşığa bakın,” dedi Mami, yumuşak parmaklarını havada sallayarak.

“Babam çok sert bir adamdı,” diye yanıtladı Lina Máuser. Makyajının, kabarelerde, fahişelikle geçen yılların izlerinin altında, dürüst, nerdeyse basit bir köylü ifadesinin çıktığını gördüm.

“Ayrıca böyle bir şeyi uyduramayacak yaştaymıssınız,” dedim.

“Boynunda siyah mendiliyle babalık gözümün önünde; kırbacını ağzına vurarak söylemişti o lafı.”

Stein ile tuvaletin hemen yanındaki küçük karanlık antrede yine baş başa içmeye başlamıştık; koyu sarı duvarları, ölmüş ol-

duklarına neredeyse emin olduğum insanların fotoğraflarıyla, portreleriyle kaplıydı: Sevgililerle arkadaşlara ayrılmış bir mezarlık, fahişelikle, çılgınlıkla, gözyaşlarıyla geçen yıllardan kesitler; şimdi artık, ortadan ikiye ayrılmış saçlarıyla rengi solmuş birer kafaya, uzun pozlama süresince yüzlerine sabitledikleri rehavet ve şevk ifadelerine indirgenmişlerdi; kameranın arkasındaki görünmeyen göz, bir anda ortaya çıkıp o tumturaklı bakışlarını, gelecek kuşaklara aktarmak üzere kameraya hapsedmekle tehdit ediyordu onları: Onları ve taşıdıkları tüm aşk ve muhabbet ihtimallerini... Duvara asılı sepyalarda sabitlenmiş, ithafların alttan alta ima ettiği zevk vaatleri ve hatıralarıyla desteklenen hatalı tek bir an; o tekrar edilemez ana hapsedilen her şeyden yalıtılmış tam bir yanılsama hali. Stein, gömleğinin kollarını sıvamış vaziyette uzandığı antredeki küçük ahşap kanepede rahatsız bir şekilde geriniyor, tırnaklarıyla kadehini tıkrırdatıyordu; Mami'nin çok eskilerde kalmış mutluluklarının bu bezgin şahitlerini düşünerek gülümsüyordu.

“Bu yüzden, endişelenecek bir durum yok,” diye ısrar etti. “İhtiyar Macleod seni iki ay daha kovmamaya söz verdi. İki ay sonra, hali hazırda rakamını tartışmakta olduğumuz bir çek verilecek sana. O ve New York'takiler üç bin diyorlar, bense altı bin telaffuz ettim, tabii ki pakette birkaç cömertlik daha sunulacak. En azından sekiz ayın garanti. Sekiz ayda da... Bütün bunlar, altmış gün içinde kanserin bizim ihtiyarı konuşamaz hale getirme ihtimalini hesaba katmadığımızda geçerli. Cehen-nemdeki yerini hazırlıyor adam. Ki ben şahsen bu durumdan hiç memnun değilim, çünkü ihtiyarla her zaman aram iyi oldu.”

“Benim için endişelenme,” dedim. “Bir bakıma halimden memnunum.”

“Artık daha iyi bir şey bulacağız. Hatta sana yardım ederim, kendim ajansımızı bile kurabiliriz.”

“Tabii Gertrudis de...” diye ima ettim, acıma duygusunu güç-

lendirmek, hiç değilse altı bin için mücadele etmeye devam etmesini sağlamak istiyordum; kim bilir belki bu cümleyi bana, duvardan beni gözleyen, kedere bulanmış yüzleriyle o kadınlar söyletmişti.

“Evet,” diye mırıldandı Stein. “Yerinde olsam şimdilik ona bir şey söylemezdim.”

Gözlerimi düşünceli bir şekilde kadehime çevirdim; Stein’in uykulu, neşeli yüzünü gördüm, birdenbire ufalıp silikleşiyor, duvardaki suratlara karışıyor, Mami’nin varoluşunun, onun yeryüzünden, yataklardan, divanlardan, otomobillerden, köşe başlarından, parklardan geçişinin bir diğer şahidine dönüşüyordu.

“Aslına bakarsan, endişelenmiyorum. Gerçekten,” dedim. “Gertrudis’i kaçınılmaz bir refleksle düşünüyorum.”

Ama onu düşündüğüm falan yoktu; kovulma haberiyle birlikte gelecek, gizli ihtiyaçlarıma yönelik muhtemel tehdidi kafamda tartmaya çalışıyordum: La Queca’nın dairesinde Arce, nehir kıyısındaki şehirde Díaz Grey olmaya devam edebilecek miydim? Normalde hiç aklıma gelmeyecek bir şey. O anda –dava arkadaşlarının ölü suratlarından oluşan yelpazenin altındaki divana uzanmış olan Stein’in dostane, sorgulayıcı, ima dolu ifadesi ile salondaki kadınların sarf ettikleri lafların içine gömüldüklerini gördüğüme inandığım dar antrenin en uzak köşesine biriken karanlığa sevimsiz bir şekilde hapsolmuş vaziyette– anladım ki, ben Juan María Brausen’in ve hayatımın boş kalıplardan başka şeyler olmadıklarını, uyuşukluk sayesinde korunan eski bir anlamın, insanların, şehrin sokaklarının, saatlerinin, rutin eylemlerin arasında inançsızca sürüklenmiş olmanın basit temsillerinden başka şeyler olmadıklarını, haftalar önce kavramışım.

Gertrudis’e olan sevgimin sonlandığı o belirsiz günde aslında ben de yok olmuştum; Arce ve taşra doktorunun gizli iki-

li hayatıyla idare ediyordum. Ellerim pantolonumun cebinde, gülünç bir gençlik küstahlığıyla abartılı bir keyifle gülümseyen kafam neredeyse genişlemiş, La Queca'nın dairesine girip odanın tam ortasına kadar ilerleyip, yavaşça dönerek mobilyaların, objelerin, hafızayı beslemekten, pişmanlığa destek olacak noktalar bulmaktan âciz, sonsuza uzanan şimdiki zaman içinde yayılmış havanın kalıcılığından emin olurken, her gün yeniden diriliyordum. Odanın değişken kokularını soluduğumda, kendimi yatağa atıp La Queca'nın sesinin söylediği haberleri, yorumları, kulağıma artık tanıdık gelen, yumuşacık bir sıcaklığa çarpıp parçalanan gülüşünü dinlerken, bir yandan cinleri yuvarlarken yeniden yeniden doğuyordum.

Birbirimize bakmak için durup özel bir sessizliğe dönüştürdüğümüz, sonrasında La Queca'nın nefesinin sesiyle, bir olumlamayla, müstehcen bir lafla son bulan o andan faydalandığımızda Brausen oluyordum. Ve ben, günlük ölümcüklerden, sokaklardaki telaştan, kalabalıklardan, randevulardan, bir türlü beceremediğim profesyonel nezaketten uzakta, bir tutam sarı saçın kafatasımda uzadığını, nefesim gibi hissettiğimde; gözlük camlarımin ve Santa María'daki muayenehanenin penceresinin ötesinde, sırtımı sıvazlayan bilinmeyen bir geçmişin dalgaları eşliğinde, meydana, limana, gün ışığına veya kötü havaya bakarken yeniden hayat buluyordum.

Gorda tombul ne kelime, adeta obezdi, elleri belinde, gülerek mutfağın kapısında dikildi.

“Onu bir dakikalığına ödünç verir misiniz bana?” diye rica etti tatlılıkla. “Az kalsın unutuyordum, ona bir dedikodum vardı.”

“Götürün, o sizindir,” dedim.

“Daha ne isterim!” diyerek güldü Gorda. “Gelip de bizi dinlemeyi aklınızdan geçirmeyin ha.”

Kadının ne yüzü ne sesi ne de gülüşü, gözlerindeki o ayak-takımına has cüretkâr, temkinli pırıltıyla uyuşuyordu.

La Queca mutfağa geçti, bense üzerimde pantolon, yatağa uzanmış, belimden yukarısı çıplak vücudumun farkındalığıyla tahrik olmuş, bir başıma kaldım. Kolumu uzatıp cin bardağını alabilirdim. Komodindeki küçük vantilatörü çalıştırabilirdim. Hareketsiz kalıp az önce kullanılmış yatağı, vücudumu koklayabilir, odanın ılık havasını içime çekebilirdim.

Artık ilkbahar adamakıllı gelmişti, yakıcı, kuru günler getiriyordu bize; alacakaranlıklar sanki yağmur taneleriymiş gibi ele geliyor, tertemiz gökyüzünden sıkıştırılarak alçalıyor, duvarlara, sokaklara sürtünüp, binaların arasında yayılıp şehri kaplıyordu. Kaybolmuş terli gölgelerin, anlık öfkelerin, kısa vadeli çözümlerin, aşk ve intikam yeminlerinin, sarhoşların nefeslerinin salgılayıp beslediği havayı soluyabiliyordum. Yüzleri, figürleri canlandırmak, odada yankılanmış cümleleri, Sam’la Arpakşat’tan Şelah’a, Şelah’tan Ever’e, Ever’den Peleg’e bağla-

nan sözlü gelenekleri duyabiliyordum. Dünyanın tantanasına rağmen çıkardıkları belli belirsiz gürültüleri ayırt etmek, ku-
lağımla onlara erişmek kolaydı: “çok acı çekiyorum, sense işleri
daha da zorlaştırıyorsun,” “eğer tanrı canımı ben onunla yatak-
tayken alırsa, o tanrıya kurban olurum,” “her koşulda, ne olur-
sa olsun, dünya yerin dibine batsa bile,” “neden o kadar şanslı
olacaktınız?” “bazen seni öldürmeyi, bazen senin beni parça-
lamanı istiyorum.” Kahkahalardan, hava akımlarından kor-
kan, zavallı bir yüzün aşağı kısmında yeniden doğana dek, şaş-
kın yeni gözler, yeni ağızlar tarafından tekrar keşfedilene, icat
edilene dek kalmaya kararlı cümleler, sesler halının tozundan,
duvarlardan, mobilyaların altındaki karanlıktan çılglık çılgılığa
yükselmek istiyorlardı.

“Onlar,” minicikler, kaygısızlar, La Queca’yı yalnız bulur
bulmaz onu köşeye sıkıştıran ya da ilgisini çeken hızlı, yersiz
yurtsuz canavarlar –“biliyorum kimse yok, biliyorum ne bu-
radalar, ne konuşuyorlar; ama gece yalnız kaldığımda konuş-
maya, hareket etmeye başlıyorlar, hızlarından başım dönüyor,
ne beni ciddiye alıyorlar, ne benimle konuşuyorlar ama odada
olmaları sırf benim yüzümden; onlarla ilgilenirsem, ne gidi-
yorlar, ne susuyorlar ama sakinleşiyorlar” – “onlar,” ziyaretçile-
rin terleri, panikleri, yalanları ile birlikte oraya bırakılmış ol-
malıydılar. Belki küçük bir canavara şekil vermek, ona bir ses,
değişken bir nitelik katmak için iki üç kadınla erkeğin varlığı
gerekiyordu. Canavarı oluşturmak için, ölüm yolunda hayvani
bir korku atağını, La Queca’nın geçmişinde unutulmuş ya da
onun bu odanın dışında yerine getirdiği bir pisliğin pişmanlı-
ğını da eklemek vazgeçilmezdi belki. Ayrıca, “onların” her bi-
rinin hayatının, akışkanlığının, fısıltısının bir beden bulması,
La Queca’nın yaşadığı korkunç bir umutsuzluk krizine, hayatı-
nı kişisel aşağılanması için tezgâhlanmış acımasız bir şaka gibi
görebildiği anlara ihtiyaç duyuyordu.

Her halü kârda, konuşkan, hareketli cücelerin her biri sayısız anne babadan geliyordu. Sıcak akşamüzeri uzanmış, mutfak lavabosunda damlayan suyun sabit sesini dinlerken, iyi giyimli, tedirgin, pazarlıktan tam zamanında çekilmesini bilen ucuz havana purosuna bağımlısı şişman adamı yavaş yavaş tanıdım. Topuklu, çift tabanlı ayakkabısı, son moda elbisesi, onunla takım kravatıyla, iki dirhem bir çekirdek yakışıklılığı gördüm. Eldivenleri, incisi, cimri bahşişi, düzüşme sonrası alacakaranlığında fısıldadığı romantik söyleviyle ellilik herifi gördüm. Politik inançlara sahip –ki hemen her zaman Yahudi olur bu adam– La Queca’nın içine boşalma ihtiyacını sabırsızlıkla veya bir manifesto, bir eylem hattı, bir yöntemle savunan delikanlıyı gördüm. Gülümsemesiyle, ak düşmüş şakaklarıyla, biricik lüksü olan ipek gömleğiyle, kadınlar ve yaşamak üzerine uzman kesileni gördüm. La Queca’nın dingin vücudunun yanında sigarasını içerken sonu gelmeden önce onu masum çıkaracak bir eyleme hakkı olduğuna inanmaya çabalayarak kendisine yeminler edenini gördüm. Yöntemliyi, uçarıyı, kararlıyı, yılgını, inançsız gördüm, kederliyi gördüm, olan bitenin farkında olmadan ölecek olanların hepsini gördüm.

La Queca’yla Gorda’nın mutfakta öpüşüp birbirlerini okşadıklarını biliyordum; masum bir hareketin bildik sesleri bana ulaşsın diye uzun sessizliklerini bölüyorlardı, hayal gücünden yoksun, beceriksizce taklit ettikleri abartılı bir gerçekliği yaratmaya çalışıyorlardı. Su lavaboya deli gibi fışkırıyor, buzdolabının kapağı açılıp sertçe kapanıyor, pencerenin önündeki jaluzi bir iniyor bir kalkıyordu. Belli belirsiz bir merakla, yarı boynuzluların o tuhaf hissiyatıyla, verilen sessizlik aralarında yukarıya sıyrılmış etekleri, bluzları, La Queca’nın küçük göğüslerinin Gorda’nın göğüslerinin iri uçlarını körlemesine, azgınca arayışını hayal ettim. Ama asla fazla duraklamadılar, diye geçirdim aklımdan. Terli, yatağa uzanmış, yataktan sarkan, yerden yarım

metre yukarıdaki çıplak ayaklarıma bakarken, odanın havasını, ölü anıların yetersizliklerini, onların dönüşmüş suratlarını solu-duğumun farkına yeniden vardım. Bu havaya batmış vaziyette, acıma hissiyatından, zorunluluktan, bağımlılığı çağrıştıran her türlü şeyden kurtulmuş, nedensizce gülebilirdim.

“Saat dokuzda,” dedi Gorda soluk soluğa, yanılmıştı, suyun sesi kaybolmuştu artık.

İçkimden bir yudum alıp bekledim; pencere camlarının kar-şısında ısınmış geniş toprakların, ani kuru rüzgârın ezdiği kısa sarı otlarıyla bir vadinin iması kederleniyordu. Önce gülen yü-züyle geniş Gorda göründü, La Queca’nın pembeleşmiş ifadesiz yüzününün ara ara önüne geçerek yürüyordu.

“Sonunda,” dedim, hoşlarına gideceğinden, onları duydu-ğumdan şüphelenmeyeceklerinden emin.

La Queca yatağa yaklaştı, ellerini göbeğinde birleştirmiş ba-na anaç, dostane bir ifadeyle bakıyordu.

“Ne tembel herif!” dedi yüksek sesle. “Ne adam benimkisi; baksana yatakta yaşıyor!”

Dizlerinin üzerine çöküp boynumu öpmeye başladı, bir ku-lağıma, bir makyaj yapan Gorda’nın beyaz giysili sırtına doğru konuşuyordu. Konuşurken sanki şarkı söylüyor, sözleri çocuksu bir tondaki müziğin içinde neredeyse kayboluyordu, nefesiyle tenimi hem serinletiyor hem ısıtıyordu.

“İyisi mi ben gideyim,” dedi Gorda. “Siz iş tutarsınız şimdi... Seni pazartesi ararım.”

“Pazartesi veya salı,” diye cevap verdi La Queca, şimdi de kulağını ısıırıyordu; dişlerini ayırmadan konuşuyor, ağzının içinde diliyle kelimeleri dans ettiriyordu.

“Demek siz sinemaya gidiyorsunuz...” dedi Gorda, aynanın karşısında şapkasını düzeltirken.

“Gider miyiz, şimdilik bilmiyoruz,” dedi La Queca.

“Ne giysem şişman gösteriyor,” dedi Gorda cilveli. “Bugün,

benden daha şişman üç kadın gördüm, düşün artık, ayrıca kasaptaki tip paranın üstünü yanlış verip beni kazıklamak istedi. Sana anlatmayı unutmuşum.”

“Yemeğe dışarı çıkarız çünkü evde yiyecek bir şey yok.” Kulağımı bırakıp güldü, ardından çenemi, bir şakağımdan diğerine yavaşça öpmeye koyuldu.

“Bana kalırsa siz bu gidişle sinemaya falan gitmeyeceksiniz” dedi Gorda, koruyucu ses tonuyla. “Saat yedi olmuş. Hadi ben kaçtım.”

La Queca arkadaşının pudralı yanaklarını öpmek için doğruldu. ‘Bugün ya da yarın dokuzda buluşacaklar. Eğer bugünse daha iki saat var. Bakalım benden kurtulmak için ne uyduracak?’ Kapıda tekrar öpüştüler.

“Tıraş olun! Bir de misafirleri uğurlamayı öğrenin!” diye bağırdı bana Gorda.

“Nasıl da çenesi düşük bu kadının,” dedi La Queca kapıdan dönerken; sabahlığının önünü açıp çıplak vücudunu serinletmek için sallamaya başladı. “İyi dost; orası öyle. Sinemaya gideceksek önce evi temizlemek istiyorum. Köşedeki bakkalı arayıp sigarayla içki getirmelerini söyleyebilirsin. Yemek için şarabımız var, tabii yemek yeterse. Cin de olur, eğer istersen. Ama sigara bitti. Ceketinde sigara kalmış olabilir mi?”

Gülümseyerek döndü, karşılık olarak benim gülümsememi kabul etti, sabahlığın ucuyla bacaklarını yelpazelemeye başladı. Yeşil, pembe şeritleriyle, sabah vakti güneş ışığının tebeşir tozu gibi şen çizgileri içinde gözler önüne serilmek için yaratılmış sabahlıktı.

Mutfağa gitti, geri çıktı; gözlerini, ağzını, yürürken ortaya çıkan sol dizini onu arzulayarak, kıskançlık duyarak görmeye çalıştım. Perdenin arkasındaki akşamüzeri ölmüştü; balkonun üst tarafında yoğun, firari bir mavilik gecenin başlangıcını haber veriyordu. Konuşmayı bırakmadan ayaklı lambayı yaktı,

dağınıklığı düşünmesine yardımcı olsun diye kafasını kaşıdı, küllükleri içine boşaltmak için yere bir gazete yaprağı sermeye karar verdi.

“Demek biri hamile kadınlardan hoşlandığını söylerse onun sapkın olduğunu düşünüyorsun. Gorda söyledi. Hamileyim sandın, öyle mi? Elbiseden herhalde ya da şişkinlikten. Asla bir çocuğum olmayacak. Gorda, artık büyümüş bir çocukla tek göz odada nasıl yaşadığını, ona nasıl hikâyeler uydurduğunu anlattı. Çocuğa babasının doktor olduğunu söylüyormuş. Ama altı yedi yaşında bir çocuğun da artık böyle şeyleri fark etmesi gerekir.” Çöp paketini mutfığa götürdü, mobilyaların üzerindeki tozu almak için bir bezle döndü. “Anlıyorum, biri erkeklerden hoşlanabilir, bu hayatın kanunu. Ama bazı şeyler var ki... Bir de minik meleği düşün. Çılgın dünya. Hayat işte. Bunu söyleyip duruyorum diye gülme. Düşünsene. Anne olmak başlı başına bir şey, doğru değil mi? Kadının sekiz ay, bilemedin yedi ay içinde taşıdığı çocuğun babası öyle bir herif... Ama işte... Asla çocuğum olmayacak, aklından bile geçirme. Fazla kölelik bu. Aradın mı köşedeki bakkalı? Her şeyi benim yapmam gerekiyor çünkü beyefendi keyfini bozmak istemiyor.”

Belki randevuları bu gecedir, şimdi Gorda bir yandan parlak burnunu pudralarken, bir yandan saatlere bakıp duruyordur. La Queca telefonla siparişi verdi, yatağa oturup göğsümü dişledi.

“Cini neden bu kadar seviyorum acaba?” Açılmış saçları biraz kirliydi, parfümle karışık acı acı kokuyordu. “Galiba sen alıştırdın beni, şimdi bana bir daha cinsiz yaşayamazmışım gibi geliyor. Ne yapayım? Seni tanıdığımdan beri her gün biraz daha deliriyorum. Sigarayı sevmiyorsun, bir tek bu hoşuma gitmiyor sende. Bazen hayatım senden önce nasıldı, onu düşünüyorum.”

Şişelerle sigarayı getiren çocuğu karşıladı; sonra raftaki az sayıdaki kitabı çıkarıp bezle tozlarını almaya başladı. Sabahlığında kalçalarına denk gelen çizgilerin kıvrımlarına, sall-

nan saçlarıyla küçük kafasına baktım; yalana, aldatmaya olan hizmetkârlığı yüzünden ona acımaya başladım; hayatındaki her önemsiz kirli an için tanrıyı oynayabilme kapasitesine hayran kaldım; hayali varlıklar, gerçekdışı anılar, herhangi bir bakışın ilk tehdidiyle toza dönüşen karakterler yaratıp onlar aracılığıyla içinde bulunduğu her durumu idare etmeye onu mahkûm eden o doğal yetiye karşı kıskançlık duydum.

Gelen cini açıp getirdi, ardından ellerinde kitap ve toz bezi, yüzünü buruşturup bana baktı.

“Aslında sana söylemek istemiyordum,” dedi. “Hiç Montevideo’ya gittin mi? Ben hiç gitmedim. Bir arkadaşım var, başka bir şey düşünmeyessin, yaşlı bir beyefendi, beni birkaç gün takılalım diye Montevideo’ya götürmek istiyor. Arkadaş olarak tabii, fazlası değil. Ona eşlik etmeme ihtiyacı varmış, hep diyor-du. Ona sürekli hayır dedim çünkü böyle gitmek benim ilgimi çekmiyordu, hem sonra sen ne düşünürsün bilemedim. Ama çok parası var, sürekli iş için gidiyor. Anlayacağın, eğer sen de gelirsen şahane birkaç gün geçirebiliriz. Masraflar için endişe etmene gerek yok. Dediğim gibi, ihtiyar bir beyefendi, bana elini sürmez. Canım hemen değil, sen ne zaman istersen; o her on beş günde bir gidiyor, ama sen gelmezsen ben de gitmem.”

Gülümseyerek omuzlarımı silktim; bardağımdan bir yudum içip avucunun içiyle göğsüme vurdu:

“Bazen seni öldürmek istiyorum. Canın ne zaman isterse gideriz, tabii sen işinden birkaç gün ayarlayabilirsen. Masrafları ben çekiyorum. Havalarda daha da ısınınca, ne dersin? Yaşlı bir beyefendi diyorum sana, bana karşı sadece saygı besliyor... Bu sıcağa daha fazla katlanamam.”

Kendini banyoya kapattı, neredeyse hemen ardından düşün şırıltısını duydum, nerede olduğunu hatırlayamadığım bir yaz yağmurunu düşündüm, belki ergenliğimde ya da Gertrudis’le birlikte bir gecede; Temperley’de yaşamaya giden Gertrudis’i

düşündüm, geçmişe, güven duymanın, zorlukların, seçim yapmanın uzak günlerine gittim: 'Yine ayrılmış, yine bir başına-sın, yalnızlığın sadece, katlanmanın imkânsız görüldüğü anda sonlandırmak için mücadele ederek ölü bittiğimiz zaman işimize yarayabildiğini unutmaya karar vermişsin. İşte buradayım, içinde birbirine karışmış çelişkili eski varlıklar keşfedebildiğim bu yatakta, sevgilim olan aşağılık bir kadının üzerine dökülen suyun gürültüsünü dinliyorum. Bu kadın saygılı ihtiyar bir arkadaşın parasıyla beni gençlik yıllarıma, o yılları koruyup kollayan arkadaşlara, seninle birlikte durduğum köşe başlarına, belki Raquel'e geri götürmek için önümüzdeki günlerden birinde Montevideo'ya götürecektir beni. Belki sen tam şu an, cumartesi akşamüstülerinin ve gecelerinin zavallı aşk ritüelini yerine getiriyor ya da annenin yüzünde sana geleceği imâ eden o tek belirgin şeyi yakalamaya çalışıyorsundur. Onun açgözlü burnunda, iç geçiren yenik düşmüş ağzında, sinizm ve hoşgörü dolu sefil cümlelerinde kendini görebileceksin; artık sana hizmet etmeyen bir beden için, aniden dökülen tuzsuz gözyaşların için yaşayacak olduğunu göreceksin. Bu arada, işte buradayız. Hayat daha sona ermedi, hâlâ unutma şansımız var, sabahları havanın kokusunu tanıyabiliriz, günü gözden geçirebilir, her hatıranın kökenini görmezden gelerek uyuklayabilir, absürd olanın mutluluğundan kopup uyanmanın mahmurluğuyla gülümseyebiliriz.'

Díaz Grey geceyi soğuk, grileşmiş bir aydınlığın içeriye girdiği dar otel penceresinin önündeki koltukta geçirdi. Saatlerce kadının yastığının üzerindeki dağınık saçlarıyla, kâh uyanık kâh uykuda başının ne ifade ettiğini hayal etmeye çalışarak yatağın sert, detaysız formuna baktı durdu. Hafif karanlık binanın içinde kuytularda, sessizce dolaşıp içecek bir şeyler verebilecek birini ararken gün doğmaktaydı, o sırada verandaya dirseklerini dayamış, yüzü gölgeli nehre karşı sigara içen gece bekçisine görünmemeye çalışmıştı. Daha sonra kendini yemekhanenin girişine yakın iki hasır koltuğun üzerine attı; parmaklarını yüzünde gezdirmeye başladı, küçülmüş gözlerinin yanmasına, elmacık kemiklerinde katılaştan yorgunluğa yine soğuk esintinin sebep olduğuna emin olmak istiyordu.

Evveli gece banyodan çıktığında, –onu yatak odasında beklemekte olan jestleri ve sözleri kafasından uzak tutmak için suyun altında pofurduyor, çocuk gibi oynuyor, sabun köpüğüyle vücuduna şekiller yapıyor, gönlünü hoş tutmaya çalışıyordu– banyodan çıkıp ıslak havluyla başını sertçe ovalaya ovalaya odaya girdiğinde, loş ışıktaki belirgin dış hatlarıyla, muayenehanenin koltuğunda oturmuş paravanla yarısına kadar örtülü duvarı seyrederken yüzünde beliren o aynı tebessümü görmüştü. Kadın ona bakmamıştı; belki onu sadece üzerinde pantolonuyla gömleği, havluy-la kurulanırken, banyonun kapısıyla iyi kapanmamış musluğun sırlılısından pek kopamamış bir halde hayal meyal seçebilmişti. İşte oradaydı, hareketsiz, muğlak tebessüm, kadının hiçbir şe-

yi umursamayacağını bildiriyordu ona; onu ne küçümseyen ne de adam yerine koyan aynı kayıtsızlık kadının derinliklerinde, onun memnuniyetinde, onun işbirliğinde hep oradaydı, ister onu kucaklamaya karar versin, isterse uyumak üzere uzansın. Kadın konuşmadı; yarım saat sonra küçük başucu lambasını söndürdü. Yatağın ayakucundaki koltukta, bilinçli olarak, kendi iradesiyle kadının dünyasına, onun atmosferine girmenin imkânsızlığı üzerine derin düşüncelere daldı Díaz Grey; orada, onun içinde herhangi bir anlama sahip olmayacağı için imkânsız değildi sadece –kadının rahmi ona benzer bir kaderi sunuyordu–, imkânsızdı çünkü varlığı kısa ömürlü ve saldırgan olmaya mahkûm olmuştu.

Böylece, ondan nefret etmeden, henüz algıladığı, aniden canlanan, şimdiyse her şeye gücü yeten mecburiyet, çılgınlık, kölelik yüzünden duyduğu üzüntüyle –daha fazlası değil– odayı ona bırakmayı tercih etti. Açık havada, zaman zaman onu ardından sürükleyip hemen peşinden onu kendine getiren yorgunluk, soğuk, uyku dalgalarına kendini bırakmış, teknelerin demirlediği küçük derinliklerin kara lekesini seyrediyor, küçük gemilerden renkler, şekiller çıkararak kendini oyalamaya çalışıyor, bu arada benim varlığımı sezip, bıkkınlıkla “benim Brausen'im” diye tanrısına yakarırcasına mırıldanmaya kadar vardıırıyordu işi; eğer bir gün beni bulmayı becerirse bana sorması gereken tatsız soruları seçiyordu. Belki benim onu görüyor olduğumdan şüpheleniyordu; ama beni bir yere koyma ihtiyacı içinde, gri gökyüzündeki gölgelerin kara lekelerinde ararken yanılıyordu. Uyuyor, uyanıyor, yine o sabit fikre dönüyordu; tek bir kez olsun, tek bir anlığına kadının onun üzerine ateşli bir tutkuyla atılması karşılığında yalvar yakar olmayı, razı olduğu akıllara sığmaz sayısız rezilliği düşünüyordu. Boş yere adımı anarken kadını düşünmüyordu. Uyuyor, sıçrayarak uyanıyordu. Isınmak için bacaklarını, kollarını hareket ettiriyor, sigara aranıyor, takıntısını, dolup taşıdığı, mıhlандığı, onu tahrik eden

o ihtiyacı, sunmaya heveslendiği o küçük intiharlar teorisini değerlendirmiyordu. Elena Sala'nın vücudunu hatırlamıyordu; acı veren arzusunu somut bir şey gibi, kadının kendisinden daha gerçek, ondan doğan ama ondan ayrı, bambaşka bir şey gibi, bedeninin kokusu gibi, insanların kadın hakkında konuşurken sarf ettikleri laflar gibi ölçüp biçiyordu. Arzu, belli ki, bedenin çocuğuydu, ama artık bu onu tatmin etmeye yetmiyordu. Kadının onu yüzü olmayan bir erkek gibi kullanmaktan vazgeçmesi ya da buna devam etmesi hiçbir şeyi değiştiremezdi; hiçbir şeyin, imkânsız girişimlerin, ele geçirmenin, egemenlik hissiyatının yerine geçmesi mümkün değildi.

Uyuya uyana, şeylerin gecedен çıkmaya başladığı ânı algıladı. Beyaz giyimli bir adam manzaranın içinden geçti, su hortumunu havaya kaldırdı, hareketsiz kalıp kireçli duvarın beyazlığında kayboldu. 'Saplantımın aşk diye adlandırarak ayırt edebileceğim parçası gerçekte benim değil; kendimi onun içinde tanımıyorum, benim açımdan onu temsilen ifade etmek, ancak yabancı, sıradan kelimelerle mümkün: bilmeden bütün hayatımı bu ânı bekleyerek geçirmişim; gözleri kapalı ama muzafferdi; çılgınlığın altından tatlı bir huzur yayılmaya başlıyor. Saplantımın nefret isimli kısmı da aynı derecede yabancı bana; sanki ona posta yoluyla gazetelerden kesilmiş polisiye haberlerle öldürülmüş kadın fotoğrafları göndererek intikam almanın, onu ortadan kaldırmanın yollarını arıyormuşum gibi; asla işlemeyeceğim eylemin şu anda gerçekleşmekte olduğunu, dünyada bir yerlerde uzun bir süre olup bitmeye devam edeceğini bilmeli, bunu asla unutmamalı.' Koya iyice sokulmuş duran gölge, plajın, nehrin, Díaz Grey'in önceki gün bakmış olduğu sahilin tamamını özetliyordu; sağında, limon ağaçlarının eğik gövdeleri arasında hareketsiz duran inek bütün bir kır hayatının kendisiydi.

Kadın ıslak saçlarıyla geldi, tebessümü önceki gecenin son tebessümüne denkti, ağaca yaslanıp ilk sigarasını yaktı. Díaz

Grey garsonu çağırıp kahvaltı sipariş etti, giren çıkan insanlarla selamlaştı, kaynar sıcaklıkta duble kahvesini içti. Hava boğucu, kokulu hale gelmişti. Díaz Grey çökmüş bir halde, yorgunluğunu iyice abartarak, kadının sanki kasten sergilediği pantolonunun paçalarına, kıvrılmış soket çoraplarına, otların, nemin, kumun birleşip biraz komik, müphem, pastoral bir sembol oluşturduğu kalın tabanlı ayakkabılarına baktı. Doktor gerindi, derin derin nefes aldı, bir an boğulacak gibi olmuştu. ‘Artık ilkbaharı koklayacak burnum yok,’ diye düşünmeye başladı esneyerek; ‘sadece bir baharın hatırasına, belki içinde geçmişte kalmış diğer baharları koklarken gelecekteki bir ekimle haşır neşir olmaya söz verdiğim eski baharların faydasız hissiyatına dokunabilirim.’

Elena’nın sesi uyku mahmurluğuyla biraz hırıltılı, ağır ağır, uzaktan geliyordu, doktorun tepesinden.

“İşler biraz karıştı çünkü otelin sahibi hâlâ dönmedi. En erken öğle yemeğinde burada olacakmış. Bense sıcaktan ölmek üzereyim, değişmelik elbise de getirmedim. Hizmetçiden bir şeyler ayarlamak zorunda kalacağım. Gün doğarken sahilden uzaklaşıp ağaçların, sivrisineklerin arasına, safariye çıktığımı gördüm. Öğle yemeğinden önce Timbuktu’daymışım.”

“Fakat emin olamazsınız. Sahilden uzaklaşmamız şart mı emin değilim. Aradığımız adam nehir kıyısında da olabilir, bulunduğumuz noktadan aşağıda veya yukarıda. Bakıyorum geceyi nasıl geçirdiğimi sormuyorsunuz?”

“Yüzünüzden anlaşılıyor zaten. Bitkin, ateşli ve çok daha genç. Ne aptallık! Bense bütün gece uyudum. Evet, nehrin yukarısına doğru gitmiş olabilir. Ama ben kendimi sahilden uzaklaşırken gördüm, cangılı ve zencileri gördüm. Belki rüyaydı. Ama hiç mi uyumadınız?”

“Biraz, yeterince. Uykum yoktu, oda çok sıcaktı. Nehre kadar indim, sazlıkların arasında yürüdüm,” dedi, sanki yalan söylemek bir işe yararmış gibi, sanki yalan söyleyerek kadının

istediği bir şeyi reddedebilirmiş gibi.

Elena sigarayı ayakkabısının tabanında dikkatle ezip kum-salın sınırına doğru fırlattı. Parmaklıklara oturmuş, elleri iki dizinin arasında, dengesini korumak için bacaklarını kasmış, aniden gülmeye başladı.

“Haydi konuşalım mı?” diye davet etti, ciddiydi, hâlâ kafasını sallıyordu.

“Hayır.”

“Hayır mı, yoksa şimdilik hayır mı?”

“Hayır,” diye tekrar etti Díaz Grey. “Faydası yok. Daha da üzücü olan şu ki, faydasız olduğunu hissetmiyorsunuz bile.”

“Anlıyorum. Siz erkeksiniz. Ah o erkeklerin hesabın yanlış olduğunu bilip gözden geçirme konusundaki kadim beceriksizlikleri...”

“Anlamıyorum,” diye mırıldandı; aşağıya, herhangi birinin ona doğru farkında olmadan yürüyebileceği dar sahil yoluna bakıyordu. “Aslında anlıyorum, evet, ama her zaman bunun kadınlara has bir özellik olduğuna inanmışımdır.”

“Hayır, hayır. Bir kadın asla. Bunu bile öğrenememişsiniz, zavalıcık. Bir kadın, toplam doğru olsa da, orada olmayıp bir şekilde hesaba katılan bir rakamın varlığına inanmaya devam eder. Yine de her gün, döner, hesabı her fırsatta tekrar kontrol eder çünkü görünürde, kâğıt üzerinde hesabın yanlış olduğunu bilir. Biliyorum, başınızı okşasam bana kızarsınız; bu yüzden bunu asla yapmadım. Ayrıca kadınlar hangi rakamın hesabı bozduğunu bilir.”

“Yapmayın,” dedi adam kıpırdamadan.

“Şimdi yapmayacağım; birkaç kez saçınıza sürtünen sadece avcum. Hadi nehre gidelim; sağda kayıkların ilerisinde kabinler var. Üstümüzü değiştirebiliriz orada. Bakın herkes nasıl da yarı çıplak.”

“Nehre daha sonra gireceğim, öğleye doğru.”

Yere atlayıp koşmaya başladığında ona bakmak istemedi. ‘Sa-

dece onunla sevişmek: sanki bütün diğer kadınlar beni reddetmiş gibi, sanki sevişmenin, ezelden beri, her zaman her yerde, Elena Sala'yla sevişmekten başka anlamı olmamış gibi. Karşılığında her şeyi yapabilirdim ama sonra ödülümü isteyemezdim çünkü artık o ödülü veremez. Bunu ona açıklayamam da; çünkü haklı, çünkü hesabımın yanlış olduğu doğru, çünkü onun yüzünden acı çektiğimi, kirlendiğimi hissetmeyi bırakırım belki, çünkü ölü olduğumu kabul etmeye mecbur, içim boşalmış halde kalırım. Bu aynı zamanda o bildik kitlenip kalma, olayları kendi halinde ertelenmeye bırakma hali. Bu durumda irade de hiç işime yaramaz, çünkü kurtuluşun göklerden inmesi için ısrarla dua etmenin yeteceği yalan. Hemen şimdi aşağıya, şafak vakti ineğin taş gibi dikildiği o yere yürüyüp yerine getirerek kurtulabileceğim genel bir bahar teftişini başka herhangi bir yıla ertelemek de aynı derecede yalan. Eğer bu eylem yetmezse, ki aslında yetmesi gerekir, akşamüstüne, geceye kadar yürümeye devam eder, akşamüstünü ve geceyi de muayene edebilirim. Bir hayvan gibi ya da bahçesindeki yeşilin her tonunu, yaprakların her sahte şeffaflığını, her bir narin dalı, her kokuyu, üst üste yığılmış her küçük bulutu, nehrin her yansımasını Brausen gibi inceleyerek, adlandırarak yürüyebilirim. Komünyonun aptallıklarından uzak, saflık derecesinde bencilce, kendi kendime, hatta kendimi zorlayarak var olmak için bakmak, koklamak, dokunmak, mırıldanarak hareket etmek kolay; dünyanın bu döngüsel, müsait ilkesi içinde kendimi, hayatın anlaşılması, önemsiz bir ortaya koyuşu gibi, bir kaprisi doğuran başka bir kapris gibi, aşkın zorunlu yerine getirilişinde, tutkunun kişisel şartlarında ölümsüzlüğü ustalıklarla yönlendiren utangaç bir Brausen mucidi gibi hissedene dek dokunmak, görmek kolay. Kendimi bir kez olsun açıkça tanımak, hemen ardından unutmak, daha öncesinde olduğu gibi yaşamaya devam etmek, ama şu kaygıyla açılan çenemi kapatarak devam etmek.'

Gertrudis artık sadece rüyalarda geliyordu, gençliğe has gülüşünün yayıldığı yanakları yuvarlak ve sertti, kahkahasıyla sarsılan kafası sinirli sinirli titriyordu.

La Queca'nın Montevideo'ya gitme teklifi beni Arce'den ayırmış, onun düşündüklerinden ve yaptıklarından sorumsuz kılınmıştı; tam bir kinizmin, benim adıma hareket ederse batacağı alt edilmez kötülüğün dibine yavaşça gömülüşünü izlemek için büyük bir istekle doldurmuştu beni. Aynı zamanda bu teklif, benim eskilerden gelen, artık olgunlaşmış olan –defalarca ima edilip reddedilen– Raquel'de Gertrudis'i bulma isteğimi yeniden keşfetmeme yaramıştı: Evet, küçük sıska kız kardeşi aracılığıyla karımla, onun en önemli parçasıyla yeniden birlikte olmak istiyordum; Gertrudis'in o zamanki yaşında ama ondan o kadar farklı ki, ondan daha çılgın, damarları babasının kuzeyli kanıyla dolu ama ancak şimdi, bu yıl ablasının kardeşi olmuş.

İhtiyar Macleod boş piposunu emerek Stein'e beni bu ay sonunda işten atmasını fısıldamıştı; beş binlik bir çekte karar kılmış. Bu arada ben, neredeyse hiç çalışmıyor, nadiren işe gidiyordum: La Queca'yla düzenli kafayı bulduğumuz zamanlarda, onu dövmenin artan zevkinde, bunu yapmanın benim için kolay ve gerekli olmasının şaşkınlığında Arce oluyordum; yazarak ya da düşünerek, hayatın zenginliği ve sahip olduğum güç karşısında şaşkın vaziyette Díaz Grey oluyordum. Şimdilerde, yaşlı cömert arkadaşı cumartesi akşamüzerleri La Queca'yı düzenli ziyaret ediyordu, bense –her şeyi belli ettiği için hayal gücümü engelleyen

sessizliği duvarın ardından duymaktan bıkmış- kendimi sokağa atıyor, ucuz bir demet çiçek alıyor, uzun metro yolculuğu boyunca gülünçlüğe meydan okuyarak onu Mami'ye vermeye, kollarını sıvayıp uyuşuk bir kibarlıkla işe girişmek üzere olan Stein'i küçük bir tiksintiyle seyretmeye gidiyordum; yara izleri ve geçmiş kahramanlıklarla yüklü ihtiyar ahbap çavuşların hayaletleriyle buluşmaya gittiği evin sahibiymiş gibi tavırlar takınıyordu.

Mami'yi ve ölümsüz kızları selamladım; onlardan başka, kel, altın çerçevesi gözlüklü, ufak tefek bir Yahudi vardı; belki remi partilerinin, Paris haritası üzerindeki meydan okumaların adamı Levoir'dı bu. Stein, gömleğinin düğmeleri çözölmüş, elinde bardağı, kadınlarla birlikte gülerek, Mami'nin, bir cumartesiden diğerine beceriyle, sabırla yarattığı ortamı, belki kasten bozarak ortalıkta dolanıyordu. Bana öyle geliyordu ki, elbiselerinin renkleriyle, seslerinin tonuyla kadınlar, Mami ve suskun küçük Yahudiyle birlikte, Mami'nin, masada, piyanoda, yerde duran tıka basa çiçek dolu vazolarındakine benzer bir estetikle salona yerleştirdiği birer çiçeğe indirgenmişlerdi sanki.

İşimi kaybetmenin sonuçlarını, La Queca'yı, Arce'yle sessiz ihtiyarı, daha şişman bir Raquel'i, daha genç bir Gertrudis'i düşünerek sıkılıyordum orada. Mami, bir pencerenin çökmekte olan geceye doğru yarım açılmasını ve Stein'in piyanonun yanındaki lambayı yakmasını kabul etti; benimle kel ziyaretçi arasında ayrım yapmaksızın göz kırptı, elindeki şişleri bırakıp piyanoya yaklaşmaya razı oldu sonunda. Ağır ağır sallanarak, belindeki kuşakđı esneterek yürüyordu, bize lütufkâr bir gülümseme bahşederek önümüzden geçti, Stein'in yanağına dokundu, beni alaycı bakışına ortak etti, sonra yavaşça eğilerek Lina Máuser'in kulağına bir şeyler fısıldadı. Mami kahkahalarla doğrulup bir o kadar kederli ama daha parlak yeni bir gülümsemeyle, içindeki hoşgörüyü diğerlerinden koparıp bu sefer kendine çevirerek piyanonun olduğu köşeye yöneldi. Başı güllerle sümbölteber üzerine eğilmiş, öylece bekledi.

“Savaşçıların şarkısı,” diye bağırdı Bichito.

“Lütfen ama!..” diye cevap verdi Mami, hareketsiz, sessiz hatırlayışının sonucunu taşıyan yüzünü neredeyse değiştirmeden.

Stein usulca, ölümsüz Elena’nın arkasına yerleşip elini kadının başına koydu.

“Mami hangisini söylemek isterse,” dedi; kadının saçını kaldırıp bardağın etrafına doladı. “İlk ve son sözü Tanrı söyler.”

“Hep aşk şarkıları,” diye dişlerinin arasından hırladı Bichito. “Ayrıca hepsi eski, nenem şarkıları bunlar.”

“Benim şarkılarım bunlar, benim şarkılarım bunlar...” diye tatlılıkla tekrar etti Mami; daha sönük, daha alçakgönüllü, farklı bir gülümsemeyle yüzünü kaldırıp bana çevirdi. “Eğer o kadar iyiyseniz...” dedi, gözlüklü ufak tefek adamı gıdıklayarak.

“Lütfen,” diye gülümsedi adam, bir sineği başından savmak ister gibi elini salladı. “Gerçekte bana ihtiyacınız yok.”

“Çünkü biz öyle iyi arkadaşız ki...” Stein şiir okur gibi yüksek sesle Mami’yi taklit etti, “öylesine yoldaşız ki, bütün günü birbirimize kin duymadan hakaret ederek geçirebiliriz.”

“Esther’in evinde söylediğiniz,” dedi ufak tefek Yahudi. “Hatırlamadınız mı?” ardından sallanarak mırıldanmaya başladı.

“Hah...” diye hatırladı Mami; gözlerini kırıştırdı, çenesinin altı derin çizgilerle doldu. “*Une autre fois*, evet. Ama bayım, bu bir şanson değil ki...”

“Ne olursa olsun, adam haklı,” dedi Stein, eğilip ölümsüz Elena’nın boynunu öptü. “Çok güzel.”

“Gerçekten mi?” dedi aceleyle ufak tefek adam; gülümsüyordu ama işi zevzekliğe bırakmıyordu.

“Gerçekten güzel, Julio,” diye katıldı Mami, sevimli, inatçı. “Ama bir *chanson* değil.”

“Elbette,” diye haykırdı Bichito. “Ona göre, eğer kederli değilse *chanson* değildir.”

“Bana göre de öyle değil, tatlım,” dedi Lina Máuser, iç par-

çalayan bir gülümsemeyle. “Asla unutmadığımız şeyler hep kederli olanlardır.”

“Bekliyoruz,” dedi Stein. “Hanımlar, beyler, sınıra vardık...”

Mami, bir yelpazeyi sallar gibi elini sallayarak lafını kesti. Gözleri kısılmıştı, ihtiyar yüzü kendinden geçmişti; söylemesi gereken şarkının sözleri, piyanonun üstündeki çiçeklerin dayanılmaz kokusundan, geçmişe gömülü kalbinden ona ulaşıyorlardı.

“O halde, *Si petite*,” diye karar verdi Bichito. “Tadını çıkar. Bayağı kederli bir şey.”

“Evet, yumuşak bir şarkı,” dedi Mami. “Ama tahminde bulunmaya çalışmamalısınız. Kimse ne söylemek istediğimi, neden söylemek istediğimi önceden bilemez.”

“Mami, bu görgüsüz beni ısırtıyor,” diye çığlık attı güzel Elena.

O zaman Mami, bir grup çocukla oynamaya yönelen kalbi iyilikseverlik dolu, olgun, ciddi bir kişinininkine benzeyen o uysal gülümsemeyi takındı yeniden; yüzünde o gülümseme, gözlerini salonda gezdirdi, sonunda sessiz sedasız, dizinde parmak uçlarıyla *Une autre fois*’nın temposunu tutan ufak tefek adamda sabitledi. Sonra, sanki ona verilen girişin temposunu henüz duymuş gibi aniden kafasını yumuşakça geriye atıp nostaljik bir havada şarkısını söylemeye başladı; ölmüş kişisel bir dünyaya batmış gibi bir hali vardı. Orada o pofuduk bebek yüzünün ardına saklanmış, herkesten uzak, yapayalnız olmasına rağmen Mami bizim için, onu dinleyen, şimdiki zamanın altı temsilcisi olan üç kadın ve üç erkek için, eski *chanson* mısraları altında dramatik, düşünceli ifadeler eğip büken süslü fahişeler için, Rosario’nun, San Fernando’nun, Mataderos’un, envai çeşit kabarenin melanistik müşterileri aracılığıyla yeni bir halkın dilini, ruhunu tanımak için otuz yıl öncenin görkemli Paris’inden buraya göç etmiş o genç kızı yeniden yaşıyordu; karşısına erkeği, Stein çıkmış, onu alıp Avrupa’ya geri götürmüştü sanki –şu an yüzünde o sabit, hüznü, ima dolu, meydan okuyan gülümsemeyle piyano başında

yaptığına benzer, tatlı, kısa bir gezi- erkeğini, tekrarladığı *chan-*
*son*larla, eskiden gelen duruşlarla besliyor, kuşatıyordu.

Belki biz dinleyenler anlamamıştık, belki biri acıyarak, gü-
lünç bularak olan biteni sezmişti; şarkının upuzun beş dakikası
boyunca, hayali orkestrasına sadakatle teslim edilmiş aralar bo-
yunca, yağlardan, yıllardan, yıkımlardan arınmış, genç derisi-
nin ona ödünç verdiği saldırgan bir güvenle, sadece onun seçtiği
kişi tarafından tadı çıkarılan bir vücuttan doğan bir teslimiyet
ve risk tutkusuyla söylüyordu kadın.

Duygulanmış, şüpheyle bakıyordum ona; bir dirseği piya-
nonun kapağına değiyordu, sol kolu kalçasının hatlarını takip
ederek kıvrılıp aşağı sarkmıştı; bitkin ama kararlı, baygın ka-
fasının geçmişin içinde oyduğu boşluktan fışkıran sesiyle, içi
acıyarak ama zevkle söylüyordu:

Reviens, veux tu

Ton absence a brisé ma vie

Aucune femme vois tu

N'a jamais pris ta place dans mon coeur, Amie

Reviens, veux tu?

Car ma souffrance est infinie

Je veux retrouver tout mon bonheur perdu

*Reviens, reviens, veux tu?**

Bize yüzünü dönmeden başka bir şarkıya başladı, yanakları
kıpkırmızıydı, nemliydi, kadınlardan biri alçak sesle “Ya bu
kadın kendini öldürüyor!” diye mırıldandı. O zaman Stein gü-

* (Fr.) Geri dön, n'olur/ Tarumar etti yokluğun hayatımı/ Görü-
yorsun ya Amie, hiçbir kadın/ Kalbimdeki yerini dolduramadı/
Geri dön, n'olur/ Çekmediğim çile kalmadı/ Eski saadetime tekrar
kavuşmam için/ Geri dön, geri dön n'olur.

zel Elena'yı bıraktı, gidip oburca Mami'nin boynunu öpmeye başladı; onu bırakmadan, gülerek konuşmaya başladı:

“Oyunu biliyorsunuz, kızlar, size söylüyorum. Elbette en iyisi bunu gece vakti sarhoşken oynamak; elbette bugün bu saygıdeğer beyler buradalar. İnsanoğlunu gururlandıran bütün niteliklerin katıldığı bir oyun. Ayrıca, sadece beş duyuyla kalmıyor; oyuna el becerisi, hayal gücü, mantık, tündengelim potansiyelimiz de dahil ediliyor. Basit ama ciddi kuralları var. Katılımcılar da ortaya iyi niyetlerini koyarlarsa, kıyas kabul etmez bir oyun. Herkesin bildiği bir nesne seçilir, bütün bu tür müsabakalarda geçerli olan belli nedenlerden dolayı tercihan küçük ebatlarda. Bir ebe seçilir, ebe odayı terk eder, nesne saklanır, ebe döner. İçeride nesneyi arayacaktır; nesnenin saklandığı yerin ilk harfini bilir. Onu, istisnasız her yerde arayacaktır; adı kendisine söylenen harfle –büyük sırrın ilk harfiyle– başlayan, hareketli sabit, canlı cansız her yerde.”

Ama, kadınlar oynamak istemediler –hâlâ nemli gözlerle gülümseyen, hareketsiz Mami'ye bakıyorlardı– ufak Yahudiyse kafasını olumsuz bir ifadeyle salladı. Bunun üzerine Stein Mami'nin boynunu tekrar öpmeye başladı.

“Benimle oynamak istemiyorlar,” diye şikâyet etti. “Mami tatlım, sen ağlıyor musun?”

“Hayır, önemli değil,” dedi alçak sesle, tatlılıkla ondan ayrıldı. “Ben eşeğin tekiyim, Julio.” Ufak adama doğru gülümseyerek eğildi. “Beni affedebilecek misiniz?”

“Hanımefendi, lütfen!”

“Bahse girerim o,” dedi Stein “bu oyunu kaç dilde oynayabileceğini düşünüyor.”

Ufak adam oturduğu yerden gülmeye başladı, elleri bacaklarının altında, ağırlığını bir sağa bir sola vererek sallanıyordu. Mami ilk sessizlikte iç geçirip küçük yuvarlak ağzını şişirdi:

“Eğer siz isterseniz, bayım...”

Ufak adam piyanoya yaklaşıp tuşları buldu, tabureye otur-

du, parmaklarını kavuşturup şıkırdattı, iki yüzükparmağıyla iki tuşa bastı.

“Siz ne zaman arzu ederseniz, hanımefendi.”

“Bu Levoir mı?” diye sordum Stein’e.

“Hayır,” dedi alçak sesle. “Harikulade. Her geçen gün onu daha çok seviyorum. Ne kadar spontan, ne tatlı bir coşku.”

“Ne olursa artık,” dedi Mami. “Bekleyin. En iyisi siz bir şeyler tıngırdatmaya başlayın, gelişi güzel... Tam olarak istediğim şeyi bulduğumu hissettiğimde size katılayım...”

“Doğaçlama,” diye fısıldadı Stein bana doğru. “Üstelik dün bütün gece bunu prova ediyorlardı. Ben buna kadın derim. Yer yüzünde kalan son kadın.”

Ufak Yahudi ellerini göğsünün önünde tuşların üzerinde gezdiriyor, melodiden melodiye geçiyordu. Üzerinde, omuzuyla çiçek vazosu arasında, Mami’nin kafasının az önce arkaya doğru düştüğünü hissetti; o zaman belirgin bir açıklıkla, yumuşacık, neredeyse fısıltıyla çalmaya başladı.

*La vie est brève
un peu d’amour
un peu de rêve
et puis bonjour.
La vie est brève
un peu d’espoir
un peu de rêve
et puis bonsoir **

diye söyledi Mami.

* Kısadır hayat/ Azıcık aşk/Azıcık rüya/Derken, gün doğar.// Kısadır hayat/Azıcık umut/ Azıcık rüya/Derken, gün batar.

Cana yakın, yanakları daha bir pembe Macleod, bana hoşçakal demek için seçtiği barın tezgâhına dirsekleri dayalı, hoş geldin dedi. 'Arkadaşları, müşterileri kendine çeken karşı konulmaz bir sempatiye sahip bu adama sabırla, nezaketle katlanmam, sorunlarıyla ilgileniyor gibi görünüp iyimser yorumlarda bulunmam, asla kabalığa kapılmamam gerekecek. Gözlerine bakarak öleceğini bilip bilmediğini ya da nikotin rahatsızlığı hikâyesine inanıp inanmadığını tahmin edemiyorum.'

"Bir kadehcik viski?" diyerek gülümsedi ihtiyar. "Ya da şahsen sevdiğim bir karışım var, bana eşlik etmek ister miydiniz? Meşhur bir karışım."

Artık sesi çıkmıyordu ya da çıkan, yaramazlık yapa yapa sesi kısılan bir çocuğun sesiydi, asla sırdaşığa erişemeyen bir fısıltı. Barmen başparmağı kokteyl karıştırıcısının üzerinde, hazır bekliyordu. İsterim, dedim; ihtiyar bir dudağını diğerine bastırdı, tatmin olmuş bir edayla boş piposunun ağızlığını havaya dikip tütün haznesine üfledi. Elini omzuma koydu.

"Sizinle yazıhanede konuşmak benim açımdan pek hoş olmazdı. Bu mesele hakkında burada konuşmak da hoş değil ya. Benim için zor olduğunu anlıyorsunuz. Ama burada..." barı, tabanları ipek kâğıtlarla sarılı, buğulanmış bir çift kadehi gösterdi. "Öyle icap etti. Stein'e de dedim, Brausen farklı dedim, *you are my friend*. Daha fazla tanımayı, sohbet etmeyi arzu ettiğim eski bir arkadaş. Ama biliyorsunuz, bu benim hayatım. Müşteriler konusunda elim kolum bağlı, sanki..." etrafına bakındı,

elini kaldırıp yardım aradı ama faydası olmadı; elini öylesine bıraktı, bana bir kadeh uzattı. “Müşteriler elimi kolumu bağladı, arabaya koşulan yaşlı bir beygir gibiyim.”

Dişlerinin arasında yere paralel tuttuğu boş piposuyla kafasını iki yana salladı. O küçük açık renk yorgun gözlerinde, yanaklarındaki varislerde, kolalı yakasıyla çenesi arasındaki sarıkık derisinde ölümü keşfedemedim; görünen sadece alkolle, aptalca davranışlarla geçen yıllardı. Ona yardımcı olmak isterdim; ona gülümserken düşündüm, ‘kayaya bağlanan Prometheus, dişi köpeğe bağlanan erkek köpek, kutsallığa bağlanan ölümsüz ruhlarımız misali.’

“Şerefe dostum,” diyerek beni içmeye davet etti. “Söyleyin bakalım nasıl buldunuz?”

‘Pek anlamam aslında, cini keşfedeli neredeyse birkaç ay oldu. İçine herhangi bir pisliğin boca edildiği bir Manhattan olabilir; her durumda, ona viskiden daha ucuza patlar.’ Ama sonsuz dostluk kadehinden iki yudum içmiştim, geçmişle henüz ilan edilmeyen uzun savaş toprak altında gömülü kalmıştı. Uysalca, moruğun örnek olsun diye duymama izin verdiği ağzındaki mükemmel kuru şaklamayı tekrarlamayı beceremedim dilimle öylesine bir ses çıkardım; ileri doğru sabit, düşünceli baktım, çaba sarf etmeden Macleod’un neşeli ifadesini taklit edebiliyordum.

“Çok iyi,” dedim hayretle, “ama sahiden çok iyi. Bana tarifini vermelisiniz.” ‘Belki yaş ve hiyerarşi, bana onun sırtına vurma, dirseğimle belini dürtme, şapkasını gözlerine dek indirme görevini yüklüyordur.’ Yaptığım yorumu gururlandığını göstermeden dinledi, barmene göz kırptı, bir süre aynanın karşısında yüzünü incelemeye teslim etti kendini. ‘Şapkasının altında ak düşmüş saç perçemleri, kızarmış derisi, saf, masum mavi gözleriyle, piposundan çekip duran, yakında ölmeye mahkûm altmış yaşındaki bu ihtiyara baktığında ne görüyor acaba?’

“Mükemmel,” diye ısrar ettim itaatkârca, boş kadehi bara geri koydum. “Belki benim gibi henüz deneyen biri için fazla sert.” ‘Güçlü kuvvetli Macleod’un koruyucu gölgesinde, hayatın tuzaklarına karşı korkularımı göstereyim, hatta abartayım; koruyucu rehberimiz, temel direğimiz, bilge ihtiyarımızın ağzından tesellileri koparayım.’

“Hayır, hayır.” Sırtımı sıvazlamak üzere aynayı terk etti. “Çok sert değil. Tam da olması gerektiği kadar sert. Benim ünlü başyapıtım, değil mi?” Barmene tekrar göz kırptı, ondan alacağı onaydan emindi.

“Çok iyi,” dedi barmen, yeniden çalkalamaya başlamıştı. “Artık pek çok insan istiyor bundan. Üstelik sadece beyefendinin arkadaşları değil; bana ‘bir Macleod’ diye sipariş veren müşteriler var artık. Affedersiniz.”

“Aman dikkat, hem de çok dikkat,” dedi ihtiyar. “*Top secret*. Kimseye tarif vermek yok. Ödedikleri sürece içebilirler; ama kimseye tarif yok.”

“Evet,” dedi barmen. “Araba lastiği satan bey, geçen gece, sırrın bitter’de olduğuna dair benimle iddialaştı.” Ardından ihtiyarın ani, cıvık gülüşüne katıldı.

“Bitter!” diye tekrar etti Macleod. “Hıh... Tuhaf bir fikir. Bitter’miş!”

Dönüp bana baktı, tuhafımıza gide gide kafalarımızı salladık.

“Bitter,” diye mırıldandım, ikinci kadehi isterken.

İhtiyar, aynanın karşısında derin düşüncelere dalmıştı; dudaklarını sıkmış, keskin, dikkatli gözlerini iyice kısmıştı. ‘Belki biliyordur, kesin darbelerin ilki yüzünün hangi kısmında bilecek diye kendine soruyordur belki. İşte orada, aynaya gömülmüş, renkli içki etiketlerinin dörtgenleriyle mozaik gibi çevrilmiş, bakımını üstlendiği, neredeyse karı koca hayatı yaşadığı dışisinin onu nasıl bulacağını, ya da kaynaşan kurtların altında nasıl görüneceğini tahmin etmeye çalışıyor.’

Saat yedi olmuştu, bar gürültülü, kendinden emin, birazcık kibirli Macleod'larla dolmaya başlamıştı. Yavaş yavaş barın önünde huzursuz bir sıra oluşturunca, parlak ayaklığa bastıkları ayaklarıyla mağrur atlar gibi eşeleniyorlar, omuzları kalçaları birbirlerine dokununca çabucak özür diliyorlar, barmenle muhabbetlerini abartıyorlar, tuzlu fıstık tanelerini çiğniyorlar, güç veren, yardım eden, koruyan kereviz saplarıyla dişlerini karıştırıyorlardı. Zamanda kapladıkları an gibi ölümsüzlükten emin, politikadan, ticaretten, aileden, kadınlardan konuşuyorlardı. Sıcaklık, konuşmaların, siparişlerin, masalara çarpan zarların gürültüsünü coşturarak artıyordu; neon ışığının altında yavaş, görünüşte avare az sayıda kadın biralarını, tatlı meyveli kokteyllerini bırakıp makyaj tazelemeye tuvalete, telefona gidip geliyordu.

Macleod bakışlarını aynadan uzaklaştırdı, gülümseyerek elini sallayıp birini selamladı, kafasını benimkine yaklaştırdı; dudığının üzerinde parıldayan damlalar, mavi bakışında hafif bir kaygı vardı. 'İşte şimdi konuşmaya başlıyor; artık her şey söylendi, ama yine de konuşması gerekiyor. Erkek erkeğe, kalpten kalbe. Neden sloganlardan, reklam kampanyalarından devam etmiyor? Çünkü bir şekilde zamanın geçmesi gerekiyor. Örneğin kimse, her bahar, dünyaca kabul görmüş, Kuzey Amerika Ordusunun, Mayo Clinic'in tanınmış eski doktorlarının tercihi, ünlü Unforgettable Bisturi'leriyle testis torbalarını açmanın sosyal, hijyenik, vatansever sorumluluğuyla ilgili akıllıca bir kampanyaya hayır demezdi. Leylaklar açtığı zaman. Doğru zamanlama işte bu. Yazı beklemeyin. Torbanızı temizce kesin, bırakın bahar rüzgârı...'

"Ama ben zaten uzun zamandır biliyordum," diyordu ihtiyar; gülümsemesi şimdi kendisini, ölen vücudunu, hayatın onu yapmaya zorladığı hataları affetmeye yönelmişti. "Kendimi kandırmak istemiyorum. Nice insan bunu asla kabul etmezdi,

anlıyorsunuz ya? Kibirden. Biliyorum ki ben şey değilim... demek istediğim, kendime ait değilim. Tamamen özgür değilim. Ben New York ne karar verirse oyum. Mücadele edebilirim, evet, Stein'den bunu duymuş olmalısınız, mücadele etmekten korkmam. Beni asla korkutmadı bu. Stein'e sorun: sizin için iki aydan fazladır mücadele ediyorum. Son ültimatoma kadar. Kesintiler, kesintiler. Yapılan açıklamaları, asıl gerçeği, yapılacak daha uygun şeyleri anlamıyorlar. Bunu hesaba katmıyorlar. Dokuz kişi bir masanın etrafında, Buenos Aires'e, *that fellow* Macleod'a ayıracak beş dakikaları var. Kesintiler. Olmadı bir Macleod gider, öbürü gelir, anlıyorsunuz değil mi? Bu iş böyle. Stein çeki verdi mi size? Çek onda; elimden geldiğince yüksek tuttum rakamı. Bir tane daha? Peki, ben de içmiyorum. Bu gece yapacaklarım var. Pekâlâ, size hayır demeyeceğim. Aslında bu iş hoşuma gidiyor. Buenos Aires, B.A. şubesi ölmüştü, onu bugünkü durumuna getirdim. New York'ta üç dört yıl öncenin müşteri portföyüyle şimdikini karşılaştırsınlar. Amacım şikâyet etmek değil, işlerin nasıl yürüdüğünü anlatmaya çalışıyorum size. Bir adam benliğinden tamamen vazgeçmez bu piyasada hiçbir şey yapamaz. Sizden herhangi bir şikâyetim yok; öyle olsaydı şu an burada olmazdık. Ama size şu tavsiyeyi vermek istiyorum: eğer Brausen'den vazgeçmez, kendinizi tamamen işinize vermezseniz... Bu, çalışmanın, bir şeyler yapmanın tek yolu. Daha konuşacaklarımız var, hadi son bir Macleod. Henüz sekizi geçmedik. Şunu dinleyin, çok iyi: Stein biliyor bunu kimin söylediğini." Kadehi beklerken yine aynaya hızla daldı. 'Çok iyi bir şey, Stein biliyor bunu kimin söylediğini. Benim beklediğim çekle onun imzaladığı arasındaki farkı, bir Platon Carnegie, Sokrates Rockefeller, Aristoteles Ford, Kant Morgan, Schopenhauer Vanderbilt formülüyle ödeyecek bana.' İhtiyar, yenilenmiş, gülümseyerek, güven saçarak çıktı yüzeye. "Bakın, durum şu. Biliyorsunuz, yıllarca sanat dinin bir yan ürünüydü."

“Sanat mı?” diye sordum. Kadehim havada kalmıştı.

“Sanat. Müzik, resim, kitaplar. Ortaçağda hepsi kilisenin emrindeydi.” Şaşkınlığımın tadını çıkardı, söylemiş olduğu şeyi onaylamak için kafasını salladı. “Aynen öyleydi. Şimdi, henüz tam olarak değil ama, sanatın, reklamın emrine girmesi yolundayız. Radyo için müzik; ilanlar için çizimler, resimler; reklam metinleri, broşürler için edebiyat. Anlıyorsunuz değil mi? Paris’te, New York’ta birinci sınıf şairlerin mısralarıyla reklamlar yapılmaya başlandı bile. Öyleyse artık mesele müşteri bulmak, para tahsil etmek değil. Başka birçok şey var, karmaşık bir sektör.”

İhtiyar Macleod, ıslıl ıslıl, ciddi bir edayla sözlerini hızlı hızlı salladığı başıyla doğruluyor, ben de daha düşük şiddetle tekrarlıyordum. Basit bir hareketle, arkadaşça, elini tekrar omzuma koydu; hesabı ödemek için gösterdiğim abartılı niyeti sezip etkisiz hale getirdi, sonra beni kapıya kadar geçirdi; bir yandan da New York tarzı anlayışsızlıktan, gazete kâğıdı kıtlığından, gelecek günlerin reklamcılık sektöründekilere, cebinde bir çekle özgür kalma fırsatını bulamayanlara, gençlere hazırladıklarından duyulanmış, iç geçiriyordu.

Köşeden bir taksi çevirdi, eliyle bana son bir hoşçakal dediğini gördüm, gecenin başlangıcında, yarının şiirsel, müzikal, plastik dünyasına doğru, daha fazla otomobilden, daha fazla dış macunundan, daha fazla müşhilden, daha fazla ıslak mendilden, daha fazla buzdolabından, daha fazla saatten, daha fazla radyodan oluşan ortak kaderimize doğru, çürümenin solgun, sessiz hezeyanına doğru uzaklaşırken seyrettim onu.

Kapıyı açar açmaz kâğıdın düştüğünü gördüm; ılık çaldım, La Queca yoktu. Sıcak hava, indirilmiş storlar sayesinde tüm öğleden sonra içeriye hapsolmuştu. Işıkları yaktım, üzerimdekileri çıkardım, kâğıtla birlikte yatağa uzandım. Tek satır ha vardı ha yoktu: “Sana telefon edeceğim ya da dokuzda geleceğim. Ernesto.” Sanki bu olabilecek en iyi habermiş gibi, sanki uzun zamandır onunla tekrar karşılaşacağımdan emin bekliyormuşum gibi, sanki La Queca ile olan ilişkilerim, beni ona, odasındaki havaya bağlayan aynı gereksinim, bana doğru yaklaşan duygusuz, alınsız beyaz surata yeniden bakacağım anı sabırsızlık göstermeden beklemek için kullandığım bahanelerden, vakit öldürmelerden başka bir şey değilmiş gibi gülümsüyordum. Nefreti, kendimi ona bırakmanın benzersiz huzurunu keşfettim.

Pantolonumda revolveri yokladım, elime alıp topundaki mermi yuvalarını kontrol ederek, namlunun içinden geçen ışığa bakarak oyalandım. Revolveri yastığın altına sakladım, mutfaktan cin getirip tekrar yatağa uzandım. Dokuza bir saatten fazla kalmıştı; her şeyin La Queca’ya bağlı olduğunu, sadece beklemem gerektiğini kavramış, gelişmelere müdahale etmeyi kendime yasaklamıştım: kumar masasındaymışım gibi bekleyecektim, ne çıkarsa bahtıma. Kalktım, kâğıdı kapının yanına bıraktım, gözlerimi yerdeki beyaz ışıklı dikdörtgene diktim –içiyor, benden önce odada olan hayaletleri anıyor, benim hikâyemi kurmakla görevli müstakbel hayaletlerdense eşit, önyargısız bir yaklaşım bekliyordum– ardından La Queca’nın geldiğini, ki-

litte dönen anahtarın sesini duydum. Gözlerini kısmış durup bana baktığını, yerden kâğıdı aldığını, bana yaklaştığını, beni selamlayıp güldüğünü gördüm.

“Birisi kapıyı çaldı,” diye mırıldandım. “Sıkılıp gitti.”

“Dert değil! Uyuyor muydun? Bu kadar erken beklemiyordum seni. Gorda’yla takıldık biraz. Sıcaktan delirmek üzereyim. Neden böyle kapalı burası? Yarım şişe devirmişsin, nasıl olur da uykun gelmez? Gidip şöyle bir döküneyim bari.”

Balkonun kapısını açıp havayı gürültüyle içine çekti, ben se nefretim bir zerresini onun aptallığına, acayip yüksek topuklarıyla sakarca yürüyüşüne, yürürken çıkardığı kuru, kısa, hızlı seslere harcadım. Onu arzulamaktan vazgeçmek beni korkuttu; endamını, kırışmayan kumaştan elbisesini, çıplak, teslim olmuş, küçük ağzı açılarak irileşmiş bir La Queca’nın görüntüsünü, sırtına bakmadan kafamda canlandırmak üzere yatakta sırtımı döndüm.

“Sıcaktan ölüyorum,” diye tekrar etti. “Bana biraz izin ver lütfen. Kapıma kim geldi acaba...”

Yıkanmaya gitti, besbelli kâğıtta yazanı okumak için banyonun mahremiyetine ihtiyaç duymuştu. Yalnız kalınca, ta en başından; koridorda oturmuş tükürük hokkasının pisliğini temizlediğim, yeni gelen Arce’nin hayatın anlamını özetlediğini bir çırpıda anladığım o eylül gecesinden beri, Ernesto’nun suratının bana musallat olduğunu düşündüm.

La Queca, başı havluya sarılı, çıplak, banyodan çıktı, sabunun canlandıran kokusunu yatağa kadar getirdi.

“Bilmiyorum,” dedi, “bu gece bir şey olacakmış gibi geliyor bana. Sana da öyle gelmiyor mu?”

“Evet. Ben de öyle hissediyorum.”

“Bir şey mi olacak sence? Kötü mü, iyi mi?” Tavandaki ışığı kapattı; avuçlarıyla karnının üzerindeki su damlalarını eziyordu. Yatağın yanına diz çöküp beni öpmeye başladı; derinlerden

gelen sesiyle, "Ne olacak? Kötü mü, iyi mi?" diye sordu ısrarla.

"Bilmiyorum. Bilemem. Bir şey olacak işte."

"Tuhaf şey," diye mırıldandı La Queca. "İkimizde de aynı his. Çılgın dünya..."

Saatin üzerinde dokuzla yelkovan arasındaki mesafeyi ölçtüm, La Queca'nın ufak, diri vücudundan, tombul kollarıyla bacaklarından, kalçasının kıvrımından uzakta, sisler içinde kalan, o an bile tarifi zor ilk hissiyatı canlandırdım hayalimde. Azalan öfkemi, artan ihtiyacımı tarttım; ilk çıplak La Queca'yı yakınlıkla, alışkanlıkla neredeyse tamamen kaplamış olan binlerce çizgiyi, yeni anlamı düşünürken şaşkınlık içinde kaldım. Önemli bir şeyin olacağını, kurguladığımız bu iki sahte önsezinin kaderi etkileyebilecek kabiliyette olduğunu düşündüm.

"Onlarla' nasıl gidiyor?" diye sordum.

"Sorma. Geliyorlar; sen olmadığın zaman geliyorlar. Açıklamak imkânsız, anlamalısın. İnsan değil onlar, bunun yalan olduğunu, kimsenin olmadığını biliyorum. Ah! keşke bir görsen, hepsi ufacık, konuşurlarken ağızları oynuyor, oradan oraya koşturuyorlar, gerçekte bir kez olsun duyduğumdan emin olduğum ama ne zaman olduğunu hatırlayamadığım konuşmalar taşıyorlar bana. Ben küçükken olup biten şeylerle şimdi başıma gelenler, hepsi birbirine girmiş durumda. Üstüne bir de hiç söylemediğim, sadece söylemeyi aklımdan geçirdiğim şeyleri söyleyip benimle dalga geçiyorlar. Bana cini uzatsana."

Dağınık ıslak saçları, yüzüyle elindeki kadehi örtüyordu; kendimi yalnız hissediyordum, bütün gerekçeler beni terk etmişti sanki, beni ona, onun açgözlülüğüne, rezilliğine bağlayan nefret ilkesinin, temel küçümsemenin her an, belki hemen bu gece sona erebileceğinden korkuyordum. Hep o odanın tavanından üzerime inen o belli belirsiz hayatta olma hissiyatının verdiği mutluluktan, huzurdan medet ummuştum. La Queca'nın üzerine uzanmak için gereken hareketleri hesapladım; onu ok-

sarken, mırıldandığını, gözyaşsız bir sızlanmaya dönüşecek her zamanki titrek gülüşünü prova ettiğini duyuyordum. Yataktan fırladı; masanın hemen yanında dikilip öfkeyle, sessizce başını sallamaya başladı.

“Evet?” diye sordum; o an yalan söylüyor olduğunu anladım.

“Korkunç ya, korkunç...”

Yüzü ellerinin arasında kıvrandığını gördüm, sanki küçülmüştü, iliklerine kadar embesildi. Kadehimi doldurdum, telefon çaldığında içmek üzereydim; omuzları düştü, bir bacağı havada asılı kaldı, saate baktı; dokuzu iki dakika geçiyordu. Elimde kadeh yanından geçerken vücudunun sıcaklığını hissettim, ahizeyi kaldırdım. Ses aynı sestti, aynı şekilsiz surat, aynı yuvanlık beyaz leke.

“Hayır,” dedim. “Bu gece yok sana La Queca. Yok işte, yok” dedim tekrar tekrar, dönüp ağzı bir karış açık bana yaklaşan La Queca’ya baktım. “İstersen gel, o burada olmayacak.”

Telefonu bırakıp içkimden küçük yudumlar aldım, bir yandan küçük örtülere, duvardaki portrelere, mobilyaların artık tanıdık gelen soyulmuş yerlerine, duvarla tavanda ezbere bildiğim yeşilimsi lekeye bakıyordum.

“Herhangi bir adam,” dedim. “Belki de Ernesto. Ernesto’yu hatırlıyor musun?”

Yüzü titremeye başladı, öfkesi birikirken tanımadığım kırışıklarla kaplanıyordu.

“Kimdi?” diye sordu vakit kazanmak için.

“Kimse, herhangi biri, adını söylemedi.”

“Neden olmadığımı söyledin?”

Omuzlarımı kaldırdım, mutlu hissedene dek havayla doldurdum ciğerlerimi. Dikkatim dağılmıştı, bir ihtimal Gertrudis’ten daha ufak olduğu için, benden daha ufak olduğu için onu arzuluyor olabileceğimi düşündüm; iç çekip gülümseyerek ona yukarıdan bakmak hoşuma gidiyordu.

“Neden ben yokmuşum gibi davranıyorsun?”

Aslında söylemeye çalıştığı şey bu değildi; sağ bacağını öne uzatmış, ayak parmaklarıyla yeri tırmalıyordu. Masaya dayanmış, gövdesi geriye doğru eğilmiş, sıçramaya ya da bağırmaya hazır görünüyordu.

“Bir önsezim olduğunu söyledim ya sana. Çok acayip, ne iyi, ne kötü bir his,” diyerek yavaş yavaş açıkladım. Hava biraz hafifledi, rahatladı, masanın üzerindeki nesneler her an hareketlenecek gibi duruyorlardı, koltuğun kolundaki kirli iğnedanın tüyleri sanki diken diken olmuştu. “Sana dedim ya, bir şey olacaktı. Ernesto’nun dokuzda seni arayacağı içime doğdu. Anahtarı varsa belki çıkar gelir. Sence gelir mi?” Henüz konuşmıyordu; aralık ağzından ılık gibi nefes alıp veriyor, bir bana bakıyor bir başını öne eğiyordu; gözlerini bana doğru kaldırdığında duyduğu ya da hatırladığı bir şey yüzünden umutsuzluğa kapılmış gibi bir hali vardı: susuzluk çeken dudaklar, şaşkın kaşlar, çenesinin eklem yerinde hafif bir titreme. Odadaki her tahta, her metal parçası titreşiyor, büzülüp genişliyor, kendilerine ait küçük sorumsuzluk paylarını yavaşça havaya salıyorlardı; üşengeç bir rüzgâr, yavaş bir hava akımı çıplak ayaklarımdan yükseliyor, beni kuşatıyordu. Heyecanlanmış, mutluluktan gerilmiş bir halde kekeleydim: “Keşke gelse.”

O zaman yüzüyle vücudu gevşedi, tekrar banyoya girdi, geniş rengârenk şeritli sabahlığına sarınmış döndü. Duvarın karşısında titrediğini, belindeki kuşağa soktuğu parmaklarının birbirine dolandığını gördüm.

“Sen kimsin ki benim burada olmadığımı söylüyorsun?” diye başladı, hemen ardından nefes almak için durakladı; bunu ne bana, ne bir başkasına söylemişti, sadece kendini dolduruşa getirip öfkelenmeye, bilincini kaybetmeye, hakaretler öne çık-sın diye kendini bir yana itmeye çalışıyordu. “Seni piç seni, piçoğlu piç!” diye bağırdı.

Bu arada ben odada volta atıyor, duvardaki yeşil, pembe diki-
ne çizgilere doğru kâh bir yanımdan, kâh ötekinin ensiz silüetini
düşürüyordum; balkonla kapıya doğru giderken küfürleri sır-
tımla, dönüş yolunda da göğsümle karşıliyordum. Odadaki ha-
vayı bir arkadaşı tanır gibi tanıyordum; ben bu havanın savurgan
arkadaşıydım, bütün bir hayat boyu süren yokluğumdan sonra
ona dönmüştüm, geçmişte kokusunu alıp da solumayı reddetti-
ğim her ânı bir bir sayarak dönüşümü kutlamaya çabalıyordum;
kadının nefesinin tükendiğini, kesik kesik çıktığını, sızlanmayla
soluksuzluğun, lanet okumalarla belirgin pişmanlıkların birbi-
rine karıştığını duyuyordum. Yorulmak bilmez, kâhince, akla
gelmedik çıkarımların yardımıyla, Arce'ye, hayata, kendine lanet
okuyordu; erkeklerle kadınları çözümlüyor, şaşırtıcı paralellik-
ler kuruyor, sevgiyle, fedakârlıkla ilgili eski fikirleri elden geçi-
riyor –deneyimin faydasını bir kabul ediyor, bir inkâr ediyor–,
yepyeni yaşam tarzlarını övüyor, iyi ile kötü arasındaki sınırları
reddediyor, her defasında cümlesini nihilist “çılgın dünya” lafıy-
la bitiriyordu. Masanın yanında durdum, kadehimi doldurdum.

“Üstüne üstlük, her şeyi boynuzla doğmuş bir piçe feda ede-
cekmişim! Arkadaşım olmasınmış! Sanki bu herif tek başına
yetermiş gibi.” Arce'yi kastediyordu; balkonun yanında içkimi
içiyor, perdenin kenarından kararan gökyüzünü, uzaklığın, ha-
tıranın, kaygılardan ari bir umudun ayırt edilebildiği gecenin
dikdörtgen parçasını gözlüyordum. Arkamda, dinlenmek için
durdu, ağlayıp sızlamaya başladı, sümkürme sesi geldi.

‘Ayrıca şunu da aklımdan çıkarmamalıyım ki bu iş burada
böyle bitmez; er geç yorulacak, sonra barışırsız nasıl olsa. Ernesto
falan gelmeyecek, gerçekten geleceğine hiç inanmadım zaten.’
Bir iki yıldız ve sokak ışıklarını gördüm; yağmurda rüzgârın
sesine benzer bir ses balkonda asılı kaldı. La Queca bir kadehi
ya da bir küllüğü yere atıp kırdı; güldüğünü, yatağa kadar yü-
rüdüğünü duydum.

“Boynuzlu herif,” dedi tekrar tekrar, bu laf üzerine başımı ona çevirmek zorunda kaldım; göğüslerinin arasında cin şişe-siyle gülümsüyordu. “Boynuzlu! Hem de ne boynuzlu... Sen zavallı bir boynuzlusun.”

Bitkindi, mutluydu, soluk soluğaydı; ara sıra gülmeyi, konuşmayı bırakıp şişeyi kafasına dikiyordu. Bir yandan ısıklıkla *La vie est brève*'i çalarak, başını geriye atıp geçmişine giden, orada teselli bulan Mami'nin gülünç acıklı yüzünü hatırlayarak giyinmeye başladım. La Queca konuşuyor, gülüyor, dudaklarını şişeye yapıştırıp kafaya dikiyor, ayırırken şlap diye bir ses çıkarıyordu.

“Şimdi de gömleğini giy bakalım, boynuzlu. Kravatçığını da unutma, boynuzlu. Yakanı da düzelt, boynuzlu. Seni kaç defa boynuzladığımı bilmek istemez misin? Şimdi de Montevideo'ya gidiyorum. Seni hiç Uruguay'da boynuzlamamıştım. Şimdi onu arıyorum ve yarın gidiyoruz.”

Kapıya vardığımda arkamdan koşup düştüğünü, uykuyla uyanıklık arasındaymış gibi ağladığını duydum.

“Hemen yarın,” dedi; yanağı halıya yapışmış, bacakları çıplak, bir eli şişe dökülmesin diye havada, ağlıyor, salyasıyla baloncuklar çıkarıyordu. Odanın havası, yerde büzüşen vücudundan çıkmaya başlamıştı. Başımda şapkam, pantolonumda revolverin ağırlığı, yavaşça ona yaklaştım; kızarmış yüzüne, ağzının aralıksız titremesine bakmak için halının üzerine oturdum.

“Yarın gidiyorum onunla. Şimdi öleceğim. Lanet olsun bugüne. Kusacağım...” dedi ve çıkardı, dudaklarını koluna siliyordu.

Elinden şişeyi alıp onu yavaşça kaldırdım, yatağa kadar yürütüp sırtüstü yatırdım. Nefretim öldüğünü, şu dünyada sadece küçümsemenin kaldığını, Arce'yle benim onu öldürebileceğimizi, her şeyin onu öldürmem için düzenlenmiş olduğunu kavradım; yatak örtüsünün üzerinde şekilden şekile girerek fi-

sıldayan insanlık dışı yüzüne doğru eğilirken neşemi, neredeyse beni güldüren canlılığını gözden geçirdim. Onu öldürebilirim, onu öldüreceğim, dedim kendi kendime. Gertrudis'e âşık olduğum zamanlar onun içine girerken hissettiğim aynı huzur duygusuydu bu, aynı bütünlük, bütün soruları yatıştıran aynı azgın akıntı.

Banyoda bulduğum bir süngerini ıslattım, La Queca'nın yüzünün, gözlerinin, ağzının üzerinde sıktım, ayılana kadar devam ettim, duvara yaslanıp sallanmaya başladı. Gözlerimi ondan ayırmadan sessizce bekledim, bir dizimi yaslansın diye yaklaştırdım; mırıldanmaya, lafını hatırlayıp bana tekrar hakaret etmeye başlayana dek öylece bekledim. O zaman, ağır ağır artan kızgınlığımla yüzüne vurmaya başladım, önce avucumun içiyle, sonra yumruğumla, bir yandan da devrilmesin diye dizimle sürekli sabit tutuyordum onu, ondan garip çocuksu bir ağlamayla ip gibi iki sefil kan sızıntısı çıkarana dek devam ettim vurmaya.

Çıktığımda, her zaman yaptığım gibi asansörle inip ardından merdivenleri sessizce çıkma önlemini almadım. Bir bardak su içip kendimi yatağa attım, sadece düşünülebilecek olanı düşünmeye karar vermiştim; onu öldürmem gerektiğinden emin dim, bunun ne zaman olacağına karar vermekse bana düşmüyordu, bunu biliyordum. Geceyi, birinin beni Arce olarak teşhis edebilme olasılıklarını hesaplayarak harcadım; La Queca'nın Santa Rosa günü, aramızda o duvarın olduğu yan daireye taşındığı akşamdan itibaren her ânın üzerinden bir bir geçtim. Gün doğarken sakinleşip uykuya daldım. Ertesi gün onu ziyaret ettim, ona bir şişe parfüm götürdüm; onda kalansa dudığında bir yara, uzlaşmayı ertelemeye yetecek kadar özsaygı ile kendi faziletleri, adaletsizlik ve hayatın sefilliği üzerine kısa bir dizi cümleydi.

Hafta sonu Montevideo'ya gittik; o, arkadaşıyla birlikte uçakla, bense gemiyle; sabah limanın yakınlarında buluştuk,

ona hediye ettiğim parfümü kullandığını kanıtlamak için kafamı zorla göğsüne bastırdı. Kafedeki garsonlardan, müşterilerden çekinerek La Queca'nın elbisesindeki, şakaklarındaki parfümü kokladım; belli bir andan sonra bunu sonsuza dek hatırlayacağımdan hiç şüphem yoktu. La Queca'yla ilişkilenmeyen, hiçbir çiçeği çağrıştırmayan dingin bir aromaydı.

İKİNCİ KISIM

Elena Sala'yla doktor öğle yemeklerini bir çardakta, gözlerinden, güneşte kızarmış yanaklarıyla çenesinden kibirli bir ışık yayan elli yaşlarındaki şişman otel sahibiyle birlikte yediler.

“Bense oldukça endişeliyim,” diye açıkladı kadın, “çünkü adamın umutsuz olduğunu biliyorum.”

Patron, kaçığın nerede olduğunu bilmiyordu; ondan bahsederken bir gülümsemeyi ima etmeden, alnıyla kaşlarının arasını buruşturmadan edemiyordu, eğleniyor, anlamakta zorlanıyordu. Salamura balıktan, ilk şarap kadehinden itibaren, Díaz Grey, otel sahibinin ihtiyar Macleod olduğunu keşfetmişti; yeni olunmuş tıraştan, kalın bir enseden, pahalı bir giyimden mahrum bir Macleod: sınırlı, daha güçlü, belki daha sahici.

Díaz Grey kendini koltuğa bırakmış, lafa karışmamaya, fark edilmemeye çalışarak, adamın hareketlerini izliyor –daha kabaydılar–, kelimelerini dinliyor –daha doğrudan, gözü pektiler–, küçük sulu mavi gözlerini dikkatle inceliyordu. Kolları sıvanmış gömleğiyle, düğmesi iliksiz yakasıyla, kırılmış saç, kırmızı teniyle, morsalkım dallarının şiirsel dekoru altında bacaklarını yaymış bir ihtiyar Macleod.

“Elbette hatırlıyorum,” dedi otel sahibi; dişlerini kürdanla temizliyor, incelemek için kürdanı kendinden uzaklaştırıyor, biraz bekliyor, ardından aynı işleme tekrar başlıyordu. “Gözümün önünden gitmiyor, şimdi buradaymış gibi görüyorum onu. Kâh orada plaja uzanmış, kâh burada verandada oturmuş, yahut şurada ön tarafta volta atıyor. Neredeyse hiç konuşmuyordu, ona ‘uyurgezer’

diyordum. Yani öyle olduğundan değil; unutamadığım şey, adamın o haliydi. Bir de ilk tanışmamızı hatırlıyorum, onu ilk gördüğüm seferi. Sıra dışı bir şey değil, telaşa gerek yok hanımefendi, bana öyle bakmayın,” dedi, aynı Macleod gibi, çekilen acılardan dolayı af dilercesine gülümsüyordu, her şeye rağmen hayatın yaşamaya değdiğini veya hayatın yaşanmayı hak ettiğini, ayrıca her tarafa yayılmış, hayatın anahtarına sahip, insana güç vermeye yetenekli enerjik bir Macleod birliğinin var olduğunu bilmemizi sağlıyordu; yeryüzüne işte bunun için gelmiştik. “Otel, havalar güzelleşmeye başladığı halde neredeyse bomboştı; haftasonları birkaç çift ya da bir arkadaş grubu geliyordu, neredeyse hepsi Santa María’dandı. Laf aramızda, zamane İsviçrelileri, zamanında koloniyi kuranlar gibi değiller, inanın bana. Pazartesiydi, eminim, herkes gitmişti, bense oturmuş, yola, nehirde çarpınan kayıklara bakıyordum. Tekne yanaşmadan geçmişti, o yüzden artık müşteri beklemiyordum. Umurumda değildi, çünkü buralarda yazın yaşanır; ama başka bir mevsimde gelirlerse de beni rahatsız etmeyeceklerinden emin olabilirler.” Gülümsemedi, gözlerindeki boş, saf bakışı, diğerlerinin üzerinden, kupkuru bir mesafenin ötesine sürükledi. “O akşam oraya, sizin bütün bir sabah boyunca oturduğunuz yere oturdum,” dedi. Díaz Grey’e bakıyordu, alay etmeden ona anladığını, anlamış olduğu her şeyin üstesinden gelebilecek yetenekte olduğunu bildiriyordu, “uykum gelmişti gelmesine, her zaman biraz kestiririm, buna rağmen uyuyamıyordum. Birinin geleceğini seziyordum, bir çift, yalnız bir yolcu; herhangi biri plajdan çıkıp yürüyüp gelecekti. Bu sezi kazanacağım parayla ilgili değildi, bir müşteri beni daha fazla zengin etmez. Sonuçta gelen oydu, arkadaşınız. Elbette onu tanıyorsunuz ama belki onu, benim gördüğüm o akşamki gibi hiç görmediniz. Yirminin biraz üzerinde olmalı. Yanılıyor muyum?”

“Yirmi iki veya yirmi üç,” diye mırıldandı Elena; sadece gözleriyle gülümsüyordu, gözlerindeki, adamın lafını kesmekten kaçınan, onu destekler nitelikte, nazik denebilecek bir parıltıydı.

“Ben de onu diyorum. Yirmisini biraz geçmiş. Ben dünyayı çok dolaştım, çok şey gördüm geçirdim, hiç kimse yok ki bana diğerini hatırlatmasın, uzun zamandır hiçbir şey beni şaşırtmıyor. Ama hayatımda o delikanlı kadar iyi giyimli bir erkek görmedim. Ne giyeceğiyle, kravatıyla, bütün o moda olan şeylerle meşgul olup vaktini boşa harcayan tipler beni her zaman güldürmüştür; ama bu öyle değildi. Onu ilk gördüğümde, sanki Buenos Aires’te Florida Caddesinde gezintiye çıkmak ya da bir partide kız tavlama için giyindiğini düşündüm; işte öyle, o giyimiyle birdenbire, mucize gibi, yolun başında görünüyormuştu. Üstü başı kirlenmişti doğal olarak, toz içindeydi; Santa María’dan buraya tekneyle ve yürüyerek gelmişti, rüzgâr olmasa da yoldan geçen arabalar ya da bir at onu bu hale getirmeye yeterdi. Ben verandadaydım. Arkadaşınız salına salına geliyordu, elleri cebinde, ne bir valiz ne bir paket, hiçbir şeyi yoktu, vücudu öylesine diri, başı öylesine dik yürüyordu ki, durmadan devam edeceğinden emindim, nereye gittiğini hayal dahi edemiyordum; bana öyle geldi ki, ya o deliydi ya da ben rüyadaydım.”

Belki patron bir şeyden şüphelenmişti ya da basitçe kendini eski bir güvensizliğe bırakmıştı; çünkü ağzına bir erik attıktan sonra, dosdoğru kadının kaçırdığı gözlerine, yumuşak bir alayın belirttiği dudaklarına doğru kasıtlı bir ilgiyle baktı.

“Sanki şu an gözümün önünde,” diye devam etti, “sanki kanlı canlı burada. Etrafına bakmadan merdivenlere kadar yürüdü, dönüp basamakları çıkmaya başladı, sanki her gün gelirmiş gibi öylesine kendinden emin, öylesine doğal. Beni anlıyor musunuz? Sanki sezonun dışında, beş yüz pezoluk bir takım, ipekten bir gömlekle, sadece arabayla gezenlerin giydiği türden ayakkabılarla buralarda dolanıp durması alışkanlıktanmış gibi. Mesela birinin aklına, başkentte, Florida Caddesinde gezinirken bir kafeye girip bir kadeh içki içmek esivermiş gibi. Yaşına göre fazla ciddi bir yüzü vardı, sonra solgun, zayıf olduğu dikkatimi çekti; hasta değil de sanki bir hastalığı atlatmış gibiydi, buraya

eşyasız, sadece üzerindeki o takımla dinlenmeye gelmiş gibi. Keşke onu görebilmiş olsaydınız. Çok ciddi, çok yorgundu, bir şeyden kaçtığını düşündüm ama onda korkudan eser yoktu. Birkaç şey daha geçti aklımdan ama yerimden kımıldamadım. Çünkü biraz daha zorladığımda aklıma gelen şey, şimdi bana güleceksiniz ama, bunun bir şaka olduğuydu. O yüzden uyuyor numarası yapıp hareketsiz durdum, bir yandan da o ısıklık çalarak basamakları çıkarken, sonra şapkası arkaya yatık, elleri ceplerinde, iki bacağı ayrıık yan tarafta dikildiğinde ondan gözümü de ayırmadım.”

“Evet,” diye mırıldandı kadın. “Devam edin.” Sanki hatırlıyormuş da buna katlanamıyormuş gibi dudaklarını ısırıyordu.

“Evet, işte öyle bir adamdı. Ben ondan kaba saba bir şey duymayı bekliyor, onu baş aşağı merdivenin hangi basamağına yollayacağımı hesaplıyordum. İlk kez olmayacaktı bu, bilirsiniz, hepsinden öte yazları, her meşrepten insanın oteli doldurmasına izin vermekten başka çare kalmadığında. Ama hayır, bu defa şaka değildi, gözlerine baktığımda anladım bunu. Sessiz sakın bekliyordu, gerçekten uyuyor olduğuma inanmış da beni rahatsız etmek istemiyormuş gibiydi. Yerimden kalktım, konuşmaya başladık; bir süre otelde kalmak istiyordu ama ne kadar süreceğini bilmiyordu. Sanırım her şey, bir şeyin olup olmamasına bağlıydı, bana tam anlamıyla açıklayamamıştı. Ücreti sormadı, daha sonra hizmetçilerin birinden öğrendiğime göre cüzdanında beş bin pezodan fazla parası varmış. Konuşmaya devam ettik, merakım gittikçe kabarıyordu; her şey bir yana neden çantası yoktu acaba? Ama arkadaş olup da birlikte kafayı çektikten sonra iyi ki bir şey sormamışım dedim kendime. Bütün bu olan biten biraz tuhaftı, size nasıl açıklayayım bilemiyorum. Evet, siz onu tanıyorsunuz, ama bununla beraber bir insan herkesin gözünde aynı değildir. Şunu söyleyebilirim: Az da olsa onu tanıdığım kadarıyla, ne yaparsa yapsın, ne kadar çılgınca olursa olsun,

dikkatimi çekemez diye düşünüyordum. Öyle insanlar vardır ki her zaman neyi, neden yaptıklarını bilirler ama bazıları da bildiklerini zanneder, aslında bilmezler. Af buyurun ama, bu delikanlı birden fazla defa bana delirmiş olduğunu düşündürdü; halbuki ne yaptığını biliyordu. Ben öyle olduğuna inanıyorum. Hep biliyordu, hani şu insanın dikkatini dağıtan en küçük şeylerde bile; fazladan bir kadeh içtiğinde ya da günü uyuyarak geçirdiğinde veya sabahın köründe deli gibi nehre dalıp soğuktan morardığında. Neden yaptığını her zaman biliyordu; ben insanları tanırım: Gözlerine, yürüyüşüne, yemek salonunun bir köşesinde aynı plağı yüzlerce defa dinleyişine bakmak bana yetmişti. Ona hoşuna gitmeyecek bir şey söylemek zorunda kaldığımda hemen sezer, aklından başka şeyler geçiyormuş gibi gülümserdi: O an farkında olmasam da, benim de bir erkek olarak bilmem gereken bir şey düşünüyor olurdu. Tek kelime etmezdim, çenemi tutar, sadece servisten, ortamdan memnun kalıp kalmadığını sorardım. Bana ayrılmayı düşündüğünü söylediğinde...” Bir bardaktaki grappayı kahvenin içine boşalttı, derin bir iç geçirerek çardağın ahşabına yaslandı. “Burada kaldığı o bir ay boyunca aşağı yukarı dört yüz pezo harcamıştı.”

“Olamaz!” diye haykırdı Elena. “Burada bir ay mı kaldı?”

“Uzuuun bir ay.”

“Nasıl olur, anlamıyorum.” Yardım istemek için Díaz Grey’e döndü.

“Neyi anlamıyorsunuz?” diye sordu doktor.

“Tabii ya,” dedi kadın. “Öyle olmalı.”

“Uzun bir ay,” diye tekrarladı patron. “Defteri gösterebilirim.”

“Hayır, sadece kafam karıştı, gerek yok. Yaptığı her şeyin doğal gibi görünme meselesi ne? O gülümsemesi?”

“Az önce anlattığım gibi,” dedi otel sahibi, soğuk ama sinirlenmeden, bir anlaşmanın şartlarını gözden geçiren Macleod gibi.

“Evet, hem de çok iyi anlattınız, tam da öyle biridir,” dedi cilveli cilveli.

“Kendime bir grappa daha alacağım,” dedi Díaz Grey. ‘Ben-den önce işte oradaydı o, patron, bir şeylerin olmak üzere oldu-ğu, birinin kaderimi değiştirmek üzere inançla çıkıp geleceği sezgisiyle, beklenti içinde yolu seyrederek verandadaki yerimi gasp edip oturmuş.’

Güneş ışığı kadehteki şarabın içinden süzülüp geçiyordu; Elena bacak bacak üstüne atmış, bir sigara yakmış tüttürüyor-du, yalvarmamaya karar vermişti, sıkılmış yüzünde ‘yalnızım, hiçbiriniz burada değilsiniz, söyleyeceklerinizi duymam, ak-lınızdan geçecekleri tahmin etmem’ ifadesi vardı. Otel sahi-bi biraz daha kahve istedi; bir ağustosböceği ötmeye başlamış, Díaz Grey’e şafak vakti gördüğü hareketsiz ineğin siluetini çi-ziyordu sanki kesik kesik. ‘Ardından’ –diye düşünmeye devam etti doktor– ‘öbürü ortaya çıkar; o da hakkım olanı çalar; şim-di anlıyorum, dans ayakkabılarıyla, uzun adımlar atarak, başı dik, şapkası kararlılıkla geriye itili, yolda yürüyen aslında ben olmalıydım. İki bacağını açmış, sessiz sedasız, uyuyor numarası yapan bu domuza yukarıdan bakan ben olmalıydım.’

“Evet, bir aydan fazla kaldı burada,” dedi patron. “Veda bile etmedi, gittiğini hizmetçilerin birinden öğrendim, birden kay-boluverdi. Ayrıca onun Glaeson’larda olduğunu öğrendiysem, o söylediğinden değil. Tuhaf bir şey vardı onda.”

“O halde gideli bir hafta mı oldu?” dedi Elena.

“Cuma günü. Önceki gün hâlâ Glaeson’lardaydı. Bir kez da-ha kaçmak isteyene kadar günlerini o İngiliz ve kızlarıyla bir-likte sarhoş geçirecek. Çünkü bana göre bir şeyden kaçır bir hali vardı, korkmuyor olsa bile.”

“Mümkündür,” diye teslim etti kadın. Kendini tutamadı: “Yüzlerce defa dinlediği o plağın adı neydi, hatırlıyor musunuz?”

“Öyle değil,” dedi otel sahibi, çarçabuk. “Açıklayayım. Bir pla-

ğı, sürekli aynı plağı, beni bıktırana dek alıyor demek istemedim. Hayır, öylece gelişigüzel bilmediğı plakları çalıyordu. Sürekli aynı plak değildi, çünkü ona bir şey hatırlatıyordu. Volta atıp duruyor, bazen de bütün gün odasında kalıyordu. Bazen mutlu, bazen ciddi, neredeyse kaba oluyordu; sanki insanların arasında onları görmeden dolaşıyordu. Herhangi bir nedenden dolayı kederli ya da mutlu olduğundan değil, aksine canı öyle istediğı için; salak gibi kendimi kandırıyor olsam bile böyle olduğuna inanıyorum. Öte yandan, sizin dediğiniz gibi umutsuz bir hali yoktu.”

Elena ayağı kalktı, iki adama birden mutlulukla gülümsedi; teşekkür etmek istiyor, bunu da sessizce yapmayı tercih ediyor gibi bir ifadeyle otel sahibine baktı.

“Glaeson’lara giden yol çok kötü,” dedi patron. “Dağdan, kestirmeden gitmeniz gerekecek. Ama illa yürüyerek gitmek istiyorsanız, bir saatten az bir sürede varırsınız. Öğle uykusundan sonra size yolu gösteririm. Merak etmeyin, kaybolmazsınız.”

Díaz Grey kadının peşi sıra ardaktan çıktı, neredeyse ona dokunuyor, kokusunu içine çekiyordu, sanki en sonunda ilkbaharın ertelenmiş teftişini yapıyor, reçinenin, çiçeklerin, nehrin, gübre kokusunun küçük neşelerini inceleyerek yürüyordu; kadının bluzunu çevreleyen havada dünyayı, tutkuyu, kendi hayatını kokluyordu, saçlarından yayılan parfümle karışık yeni yıkanmış, terlemiş vücudunun aroması arada bir kayboluyor, her adımda, yürüyüşünün her salınımında hemen yenileniyordu. Issız, loş bir salondan geçtiler, merdivenleri ıktılar: Burun ve aroma, birlikte girdiler odaya. Kadın yatağı oturdu, ağır ağır bluzunun düğmelerini açmaya başladı; ne uzanmak ne adama bakmak istiyordu, Díaz Grey’in bir şey yapmasını ya da odadan çıkmasını bekliyordu, sırtı, kilitli kapıdan oluşan kara lekeye neredeyse dokunacak kadar geriye doğru çekilmiş, açık havadaki gezintiden bronzlaşmamış da kızarmış, ufak, bitkin görünen adamın ilk yanlış hamleyi yapacağından emin, bekliyordu.

“Bir saat uyuyalım,” dedi kadın. “Sonra gideriz oraya. Kapıyı kilitleyin, pencereyi kapatın. Işık istemiyorum.”

“Tabii, gideriz. Dinleyin, size bir şey söylemem gerekiyor. Açıklama istemeyin, nedenini biliyorsunuz. Söylemek istediğim şu ki, siz rezil kaltağın tekisiniz. Anlıyor musunuz?” Kadın adama bakmak için döndü, yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı, dikkat kesilmişti; Díaz Grey bu gülünçlüğü kapının girişinden üzerine boca edildiğini hissetti. “Hayatımda tanıdığım en rezil kaltak. Aklımın hayalimin alacağı en rezili sizsiniz.”

Kadın bluzunu tekrar ilikledi, yatağa uzandı, bir bacağı yandan sarkmış, topuğu yere değiyordu.

“Hem de daha başından beri biliyordum,” dedi doktor. Israr etmek zorunda kalmıştı. “Sizi gördüğüm ilk andan itibaren. Kendimi kandırmam imkânsız, zaten istemiyorum da, anlayın.”

“Delirdiniz mi yoksa?” diye mırıldandı kadın açıklıkla, yorumluşturmuştu. “Benimle devam etmek istemiyor musunuz? Bu yüzden mi?”

“Sizi o gün muayenehanede gördüğüm anda kavradım bunu, o ilk fars günü. Tüm o yalanlar, öylesine gereksiz, rezil bir kaltak için öylesine kaçınılmaz. Sonuçta işte buradayım, iyi giyimli o umutsuzu bulmak için sana yardım ediyorum, bedenine sahip olmak için, hatta bunun için bile değil, bir hiç uğruna, gerçekten de istemediğim, işime yaramayacak bir şeye duyduğum bir ihtiyaç uğruna her şeyi yapmaya hazırım.”

“Gel bu mevzuyu konuşalım dedim, sen istemedin,” dedi kadın. Bacaklarını yatağın üzerine koyup bir sigara yaktı.

Adam konuşmaya devam etti, yavaş ve tutkusuz; durmakta olduğu kapı girişinden ve bedeninin etrafında katılaştıran, ağzının hareketini engelleyen, neredeyse elle tutulur hale gelen gülünç durumdan çıkamıyordu. ‘Nöbetçi kulübesindeki bir asker gibi,’ diye geçirdi aklından ‘nişindeki bir aziz, sarnıcın gölgesindeki bir Aziz Yuhanna gibi.’

Tren Constitución'dan çıkarken fırtına başladı: bir gök gürültüsü, hemen kesilen ani bir yağmur, dalları koparan, kararsızca bir gelip, bir giden rüzgârın tutarsız patırtısı. Gerçek fırtınanın gelip yağmuruyla beni sıırıslıklam edip rüzgârıyla itekleyerek başlardaki sarhoşluğumdan çabucak çıkarttığını hissettiğimde vakit geç olmuştu; Temperley'deki evin terasında, üzerinde eteklerindeki dantellerin yerleri süpürdüğü geceliğiyle kahve hazırlayan Gertrudis'e sırtımı dönmüş, duruyordum. Islak topraktan gelen ilk kokuyu içime çektim, içeriden Gertrudis'in gülüşünü duydum.

Bitap düşmüş, yanağıma yapışmış küçük, ölü bir yaprakla, ellerimi mendilime kurularak içeri girdiğimde, sanki çözülmemiş bir krizden dönüyor gibiydim.

"Dağdan getirebildiğim her şey." Güldüm, kendimi bir koltuğa attım, çamurlanmış ayaklarımı kül dolu soğuk şömineye dayadım. "Montevideo'ya dönseydin ne olurdu bilmiyorum. Bunu bilemiyor olmak ne acı. Hiçbir şey olmayabilir miydi? Ya da bundan da beter mi olurdu durum? İnsanın artık orada olmadığını, caddelerinde, arkadaşlarında kendisinden hiçbir şey kalmadığını kabullenmesi. Gazeteleri okuyup da kendini onlarda bulamaması... ne yazı tipinde ne dizgi hatalarında..."

"Bağırma," dedi Gertrudis. "Kahve çok sıcak değil. Bunlar başına geldi, çünkü sen arandın. Ben asla böyle yapmazdım. Demek Raquel hiç değişmemiş ha."

"Zamanla bir Gertrudis olmuş. Ona bakarak, balo kıyafetine

benzeyen geceliğiyle kahve sunduğunu, her zamanki gibi cilve yaptığını görerek bir beş yıl geçirebilirdim. Ama değişmeden kalan şeyler işime yaramaz, değişen şeyler de işime yaramaz. Artık onlarla işim olmaz, benden uzak olsunlar.”

Gertrudis, ellerini kahve makinasının üzerinde hareketsiz tutuyordu, bana bakmak üzere döndü, inceliyor, tanıyamıyordu beni; ama gülümsemesi, ayakkabılarını şömineye dayamış, yanağına yapışık küçük gül yaprağına onu düşürmekten korkarak dokunan, sırılsıklam, tuhaf görünümlü bu yabancı adam tarafından takdirle ve sevinçle kabul edilmişti.

“Bilmiyorum,” dedi. “Sana bir şeyler olmuş; farklı görünüyorsun, Montevideo’da bir şeyler olmuş.”

“Hiçbir şey olmadı,” diye mırıldandım. “Gerçekten bir şey olmuş olsaydı şu an burada olmazdım. Herkes aynıydı, buna rağmen... Değişmiş olduklarından değil, sadece biraz çürümüşler, bir beş yıl kadar. Ben de onlardan bağımsız çürümüşüm, farklı bir tarzda.”

“Galiba herkes çürümek zorunda.”

“Galiba,” dedim; ılık kahveyi bir yudumda içtim. Heyecanımın coşkuyla, sebepsiz yere kabardığını hissettim, patlak borudan fışkıran su gibi.

“Keşke gitmeseydin,” dedi Gertrudis. “Annem daha iyi.” Oturduğu yerde iki büklüm olmuş uzun vücuduna baktım, ağır ve atik, dirseklerini bacaklarına dayamıştı. Biraz hüzünlü, bir parça çocuksu, sakın bakışları fincanın üzerine düşüyor, yolda yanaklarına dokunup geçerken orada duran kolay alaycılığı sürüklüyor, siliyordu. Ona bakarken kendime, neler olmuş diye sordum, ona ya da bana değil, o odanın içine, bizi ayıran o mesafeye. “Doktor durumumdan memnun. Annem bizim lafımızı etmek istemiyor; meseleyi ilk başlarda konuşup tükettik, bu saatte beni ziyaret ettiğini bilse ne düşünürdü bilmiyorum. Her şey öylesine saçma ki! Bütün gün çalışıyorum, beni rahatsız et-

memeye çalışıyor. Pazarlarımı ona ayırıyorum. Mutlu olduğumu biliyor, senden nefret etmiyor. Fakat olan biteni anlamayı da kabul edemiyor, çünkü yaşlı; içindeki, bu tür şeylerin normalde yapılmadığını, yapılmaması gerektiğini, haysiyetli olmadığını söyleyen ısrarcı sese teslim olmamaya çalışıyor.”

Bana bakmıyordu; fincanı elinden bırakmıştı ama gözleri hâlâ aşağıdaydı; bakışlarını sürükleyen alay, aklına gelen bir anıyla gülümsemeye dönüşmekteydi. Konuşsak da konuşmasak da, zayıf figürler gibi orada asılı kalmıştık, yağmurun, ağaçlardaki rüzgârın baskın gürültüsünün derin manzarasında kâğıttan şekillere benziyorduk. ‘Nasıl onu bulmak için Raquel’e gittiysem, onun sayesinde kendimi Raquel’den kurtarabilirim.’

“Yani özet olarak her şey yolunda,” diye girdim söze.

“Her şey yolunda, bugün yolunda. Sen beni sevmedin.”

“Hayır,” dedim; vücudumu suyun mırıltısına yaklaştırdım, Gertrudis’le yaşanmış beş yılı, Brausen’in ölümünü, Pocitos’taki evde kapıyı üzerimize kapayıp sabahlığını çıkardığı zaman başlayan bu hikâyeyi anlayacağıma inandım. Kendimi geçmişten özgürleşmiş, Brausen’in yaşantıladığı her şeyden uzak bulunca, Gertrudis’le olan hayatım da tüm gizeminden, kaderinden sıyrılmıştı. Daha o ilk geceden, fırtınanın patırtısı eşliğinde ikna olmadan konuştuğumuz ya da sustuğumuz bu geceye dek beni o seçmiş, o almıştı. Yıllar boyunca, günleri şekillendiren şeylerin her birinde, birlikte yaşadığımız iki bin günün her birinde, iri vücudunu soyduğu ya da beni onu soymaya zorladığı, kelimelere ihtiyaç duymadan, bana bakmaksızın, belki sadece düzüşmeyi düşündüğü, yatak odasına girmeden önce banyodaki aynada kendine şöyle bir baktığı gecelerin her birinde beni seçmeye ve almaya devam etmişti. Kafasındaki şey bu olmasa da, bunu arzulamasa da, başka bir erkeğin enerjisini, başka bir kodla sürdürülecek iletişimleri tercih etmiş olsa da. Belki seçip almış olan o değildi de kıpkırmızı ayak bileklerinden dik, geniş

boynuna kadar uzanan beyaz iri vücudu, kemikleri, kaslarıydı; kalçasındaki geniş kemikler, kollarındaki boğumlar, gergin derisinin altından açıkça görünen hareketler, bacaklarının oradan oraya taşıdığı ağırlığın duygusu.

“Biraz daha kahve yapabilirim,” dedi esneyerek. “Ne düşünüyorsun? Orada bir şişe içki olacaktı. Yağmur devam ederse kalıp kanepede uyuyabilirsin. Her şey yolunda, hiçbir şey umurumda değil.” Gülümseyerek baktı bana; bir parça uyku gözlelerinden dudaklarına doğru akıyordu, oturduğu yerde dimdik, huzur içindeydi.

‘Raquel’i nasıl hiç dokunmadan baştan çıkarttığımı, bunun garanti olduğunu bilmenin bana nasıl da yettiğini ona anlatabilir, beni kaçmaya iten dürtünün ne kadarının korkudan, ne kadarının güçten geldiğini ona açıklayabilirdim. Kardeşinin kafenin tezgâhına dayanmış zayıf bedenini, kusmadan önce bana dişlerini gösterdiği mutsuz yüz ifadesini ona tasvir edebilirdim; belki Gertrudis anlar, hak verirdi. Geceliğin altındaki büyük bedeni, hareketlerinin kolaylığının, dinçliğinin, dengesinin bilincinde. Bunu yapmayacak, benden onu öpmemi, geceliğini çıkarmamı istemeyecek, eğer isterse, sağ elimin yaşayacağı olası hayal kırıklığı hiç de umurumda olmaz. Başkasının, ya da kim bilir, başkalarının umurlarında olmaması gerektiği gibi: işte böyle de alçakgönüllüyüm. Fakat yapmayacak; çünkü başka bir gece, o kadar da uzak olmayan, bana yabancı ama hiçbir ayrıntısı unutulmamış olan bir gece yapmıştı zaten, çünkü o zaman yapmıştı ve hep yapmaya devam etti, onu asla sevmemiş olduğum kesinlikle doğru.’

“Her şeyin yolunda olması ve bunu senden duymak beni mutlu ediyor,” diye devam ettim. “Benim açımdan her şey kötüydü; ama ben bunu ancak şimdi görüyorum, seninle, hiç kimseyle, hatta benimle bile alakası yok tüm bunların. Juanicho denen adam seni sevdi, seninle mutlu oldu, acı çekti. Ama o artık

ölü. Brausen denen adamla ilgili olarak da şunu söyleyebiliriz: Onunkisi kayıp bir hayat; bunu sanki polise adımı söyler gibi ya da gümrükte bagaj beyanında bulunur gibi söylüyorum.”

“Bu yaşta mı?” diye sordu; anlamayacak diye düşündüm, artık beni sevmediğini hatırladım.

“Mesele o değil; bir başarısızlık söz konusu ama çöküşten söz edemeyiz. Şimdi evet, o şişedekini içmek istiyorum.”

“Belki de mesele odur, Juanicho. Belki benden aldıkları memleyle, senin sevgisizliğiyle veya bütün her şeyin kaçınılmaz sonucuyla da ilgili değildir.”

“Bitmiş bir adamla ilgili değil,” dedim. “Çöküşle de ilgili değil. Başka bir şey var burada; olan şu ki, insanlar ölene dek tek bir hayata mahkûm olduklarına inanıyorlar. Sadece bir ruha, bir varoluşa. Halbuki birçok kez, uzun denebilecek birçok hayat yaşanabilir. Artık sen bunu iyi biliyor olmalısın. Şu şeyden bir yudum içeyim. Ama seni rahatsız ediyorsam giderim.”

Şimdi rüzgâr –Gertrudis, uzun beyaz vücudunu, bizi yemek odasından ayıran perdenin ardına saklamış, gölgenin içinde uzaklaşarak, çıplaklığını kafamda canlandırabilmek için ihtiyacım olan referans noktalarını belirsizleştirirken– büyük bir öfkenin titrek taklidiyle kabarıyor, yağmur bahçelere ya da sokaklara değil, pencerelere, ağaçların yapraklarına, kabuklarına, görülmelerini sağlayan zayıf ışıklarıyla sokak lambalarına çarpmak için durup yön değiştirmeye zorlanıyordu sanki. Şimdi rüzgâr –Gertrudis karanlık odada geceliğini çıkarmış, bilinmedik bir şarkı mırıldanarak, göğsünün üzerinde içki şişesi, kendisiyle alay etmek için takındığı uyuşuk gülümsemesiyle salına salına yaklaşarak biraz sonra sahneleyeceği komediyi anons ediyordu: yumuşak başlılık, sabır, anlamayı hedeflemeyen bir hoşgörü komedisi–, şimdi rüzgâr silkelenen, şarkı söyleyen çam dalları gibi bütün yönlerde doğru, yere paralel esiyordu.

“Öyleyse al sana bir yudum,” diyerek şişeyi uzattı Gertrudis.

Neredeyse kişisel olmayan bir sempatinin, bir koruyuculuğun dalgalandığı gülümseyen yüzüne bakmak için gözlerimi kaldırdım. Çıplak ayaklarına, bileklerine tırmanan damarlarla, ojeleri dökülmüş tırnaklarına baktım tekrar. Başından beri, beni girişteki yer karolarının üzerinde karşılamak üzere yağmurla dökülmüş yaprakların üzerine basarak geldiği andan beri ayaklarının çıplak olduğunu düşündüm. Yere bir yastık koydu, şöminenin önüne oturdu, kollarını bacaklarına doladı; gülümsemesinin zarafetini dizlerine dayamıştı.

Fısıldayarak: “Öyleyse hayatlarından birinde öldün. Öyle mi? Şimdi diğeriyle, yeni başlayanla ne yapacaksın?”

“Hiç,” dedim; onunla konuşmak ilgimi çekmiyordu, onu öpmek üzere ayağa kalkma konusunda tereddüt ettim. “Basitçe, yaşayacağım. Başka bir başarısızlık; çünkü hayatta yapacak belli bir şey olduğuna, herkesin belli bir hedef içinde kendini gerçekleştirebileceğine inanabilir insan. O zaman ölümün bir önemi kalmaz, en azından mutlak bir mahvoluş kadar, çünkü inançlı insan hayatın anlamını keşfedip ona itaat ettiğini sanabilir. Öte yandan, başlayan bu küçük hayat için ya da önceden sıfırdan başladıklarım olduysa onlar için bana faydası dokunacak hiçbir şey bilmiyorum, olası bir inanç var mı, göremiyorum. Elbette birçok oyuna katılabilir, az çok kendimi ikna ederek diğerleri için inançlı Brausen farsını oynayabilirim. Dikkatimizi dağıtabildiği, bizi bilinçsizliğe taşıyabildiği ölçüde herhangi bir tutku ya da inanç mutlu olmaya yarar.”

“Ama hayattayız hâlâ,” diye fısıldadı Gertrudis. “Mutluluğun adını andın.”

“Gerçekten o kadar önemli mi?”

O anda kollarını iyice sıktı, kalçasının üzerinde sallanmaya başladı, sessizce, yumuşacık, cüretkâr gülümsüyordu:

“Bir adresi ya da bir sokağın nerede olduğunu bilmek zorunda olan birine soran ses tonu bu. Sokağın nerede olduğunu bil-

miyorum, umurumda değil, bilsem de sana söylemek istemem.”

Nemli rüzgâr ilerliyor, Gertrudis’in saçlarının uçlarını hareket ettiriyordu; yağmur çatlakların, yosunun, yorgun tarlaların karanlık manzarasının üzerinde katlanıyor, çoğalıyordu. Caffealı geceliğinin içinde, Pocitos’taki ilk geceyi takip eden, artık eskide kalmış haftalardan birinin üzerine oturmuştu sanki; Raquel’den daha gençti, hevesinin, mutluluğunun o zamanlar olduğu kadar sahibiydi; bacaklarıyla tutsak alabileceği ciddi, ahlakçı bir Brausen’in uysallığından emin olduğu kadar geleceğın uysallığından da emindi. Başladığımız yere dönemeyiz, bütün merakımız iki gecede tatmin edilebilir. Ama ben başlangıcı değiştirebilirim. Büyük beyaz vücudu ağırlığını her zaman bir başlangıcın üzerine veriyor; o kalıcılığın kadınlara has becerisi, o bireyselliğın yokluğu, o toprakla akrabalık, dökülen terimizin, gelip geçişimiz, kısa süreli varlığımızın altında ebediyen sırtüstü uzanmış, ebediyen yeni. ‘Başlangıç ânını, bu defa farklı şekilde gelişsin diye zorla değiştirebilirim; ilk başlangıç hatırasının yerine bu gecenin hatırasını koymaktan, bu yeni başlangıcın, geçen beş yılın anısını tamamen değiştirmesine güvenmekten başka bir şey yapmaksızın. Yalnızca, intikamın günaha davetinden uzakta, bizim en iyi niteliklerimize denk, ölümden daha yakın, derin bir mahremiyeti davet etmenin mümkün olması için.’

“Işığı kapatıp seni öpeceğim,” dedim ona; yüzü değişmedi; uyuşuk uyuşuk gülümsüyordu, gelen uykusunu gizlemeye çalışmıyordu. Rüzgârın gürültüsüyle ve kendisiyle çevrelenmiş, ayağa kalktım; ensemde yağmurun serinliğini hissettim. Işığı kapattım, büzülmüş, sallanan Gertrudis’i karanlıkta ayırt edene dek bekledim.

“Kımıldama,” dedi, sesinden hiçbir şey anlaşılmıyordu. “Her şey iyi, hoş. Ama canım çekmiyor seni.” Onu öpmek için diz çöktüm; gergin dudaklarının arasından dilinin ucunu uzattı. “Canım çekmiyor seni,” diye kendini uzaklaştırarak tekrarladı.

Nemli havanın hareketli örtüleriyle sarılarak uyarılmış, ayık, yapayalnız, onun gösterip de vermediği hareketsiz, büyük vücudunun üzerinden esen rüzgârın uzak fısıltısına ayak uydurmaya çalıştım. Başarısızlığımı kabul etmek zorunda kaldığımda, unutulduğumu bilerek onun yanı başında sırtım dönük dururken, yine onun ölümünü düşündüm. Gözlerimde, yanaklarımda fırtınanın yenilenen öfkesini, suyun kindar gü-rültüsünü, rüzgârın gökyüzünü doldurup toprağa çarpan uğul-tusunu duydum, hissettim; şafak vaktini geçip sabahı işgal et-meye muktedir kötü havanın kuvveti beni hiçe sayıyor, silip süpürüyordu, sanki ölen heyecanım, yanağımda yapışık tutup arada bir okşadığım minik yapraktan daha ağır değildi; yastı-ğın üzerinde sessiz, sakin, kıvrılarak uzanmış kadın gibi bana karşı kayıtsız ve yabancıydı.

“Şimdi korkunun, o küçük ‘Tanrı’m, neden beni terk ettin?’ sorusunun zamanıdır,” demişti Stein, yemeğimizi yerken.

“Aynen öyle,” diye onayladı Mami. Yanlış yorumlamıştı. Giriş kapısına doğru hafif uykulu gülümserken dikkati dağınıktı.

“Eğer bir an durup düşünürsek,” diye devam etti Stein, “eğer senin şu kurtuluşun biraz bekleyebilirse, diyebilirim ki, büyük olasılıkla karşındaki, ellerini ovuşturarak sakallarının arasından şöyle mırıldanır: ‘Evladım, benim hikmetimden sual olunmaz.’” Bir kahkaha patlattı, bir yandan da Mami’nin omzunu avuçluyordu. “Harika değil mi? Bugün kendimi Yahudi hissediyorum. Bu cümleyi benden araklayıp kullanacaksan başındaki evladım lafını unutma. Bu laf olmazsa olmaz, neye niyetlendiysen ona yoğunlaş ve ikram et, benim kuşkonmazın ucunu ikram etmem gibi. Önceki kadar iyi değil ama bence dikkate değer. Keşke başkası olsaydım ve kendimi şaşırtabilseydim... Ne olursa olsun, yapacak bir şey var, elle tutulur bir şey. Senin derdin ne bilmiyorum, aramızdaki güveni zorlamak istemem, biliyorum ki seni ikna edecek bir Sonya olmadan da iyi kalpli Porfiryo’ya gelirsin...” kulağı kendi söylediğinde, ahenkle konuşuyordu. “Belki bir hece fazla gelmiştir, önemli değil. Gençtin, öfkeliydin; verecek müthiş haberlerin vardı diye düşündüm ya da Macleod’un verdiği para yüz katına çıkmıştı. Sonra yine gördüm seni, değişim halindeydin; sende pişmanlık kaynaklı kellik başlangıcı görülüyordu. İşin yüzünden endişelenecek kadar aptal olduğunu düşündüm, sana Steinsen Limited’i kurmayı önerdim,

hayır dedin. Gertrudis yüzünden mi diye sordum, hayır dedin. Ama ne olursa olsun, yıllardır kendime sakladığım bir şey var. Kurtuluşun gerçek yolu ve mükemmel suç. Ama Mami ve onun büyüleri, ümitsizliğe kapılmamı engelliyor, zaman geçiyor ve formülüm bir türlü hayata geçemiyor. Şöyle ki: tövbekâr, otelin birinde oda kiralar, birini üst baş alması için gönderir. Ayakkabısı, şapkası, mendilleriyle eksiksiz bir takım. Talihsizlik böyle insanın kulaklarından taşınca, ondan uçan kaçan kurtulamaz. Eski kıyafetleri kocaman bir ateşe atıp yakmak gerekir; eski dostta duyulan sevgiden ötürü değil, eski kıyafet yeni sahibini sürükler, bizi sürekli takip eder de ondan. Tartışmasız, etkileyici örnekler biliyorum, zehrini zerk etmek için kıtaları aşan takipçi kıyafetler tanıyorum. Bir temas yeter. Bir kez eski kıyafet yok edildiğinde, yenisi de aksesuarlarıyla birlikte emrimize amade olduğunda, fırsat bu fırsat deyip, affınıza sığınarak söyleyeyim, çok sıcak bir banyo yapmak, üstüne de bir bardak Epsom içmek gerekir. Öte yandan farklı kişisel özelliklere uygun olarak uygulamada çeşitlilik kabul edilebilir. Tövbekâr uyur, ardından yüzünde bir gülümsemeyle uyanır, giyinir kuşanır, hayata sıfırdan başlar, henüz doğmuş gibi yeni, ardında bıraktığı kül yığını kadar geçmişine uzak. Söylediklerimin garantisi var.”

Ama ben ne kendimi ovalamak, ne üzerimdeki lekeleri çıkarmak, ne de beyaz badanayla kirleri örtmek istiyordum. Kendimi örtbas etmek istemiyordum, kendimi uyanık, dikkatli tutmanın yollarını arıyor, bir bankanın bodrum katındaki çelik kasanın içinde revolver, vida, yay ve cam parçalarıyla birlikte bir yığın banknot halindeki param ve irademle Arce’yi beslemeye çalışıyordum. Adım adım, Arce’yi desteklemeye yazgılı olduğumu anlıyordum, ölünce cesedimin bir bitkiyi beslemeye yazgılı olduğu gibi; onu yüzlük yeşil banknotlarla, La Queca’ya sık sık yaptığım ziyaretlerle, kulağımı odanın duvarına dayayıp onun kadınlarla, erkeklerle sarmaş dolaş oluşunu, aynı zamanda onla-

ra yalan söyleyişini, hızlı hızlı sohbet edişini, “onlar” yalnızlığını işgal ettiğinde sarhoş, ağlamaklı, kendini hırpalayışını dinlediğim şafaklarla, gecelerle ayakta tutacaktım; kendi kurduğum ve insanlarla doldurduğum yurdu keşfeden Díaz Grey ve kadın aracılığıyla destekleyecektim Arce’yi. Para, La Queca, Santa María ve sakinleri. Ama ben, gelecekte ne yiyip ne içeceğimden, nerede yaşayacağımdan endişe duymaksızın biliyordum ki Arce’nin hayatının vazgeçilmez kaynağı bankada saklanan o paraydı, ne ertelenebilecek ne aceleye getirilebilecek kaçınılmaz gün gelip de Arce’nin geriye çekilip La Queca’nın cansız bedenine bakacağı âna dek korumam, akıllıca harcamam gereken o banknotlardı.

Paraya ihtiyaç duyduğumda ya da sadece onu görmeye, parmaklarımın ucuyla ona dokunmaya ihtiyaç duyduğumda, sıcak sabah saatlerinde benimle birlikte bankanın merdivenlerini inen, kendimi aşağılama ve inkâr hislerimdi. Adım adım yeraltındaki koridorun serinliğine giriyorduk; belinde tabanca kılıfıyla bir adam benimle ilgilenmek için yaklaşıyor, parmaklıklarla kalın duvarlar arasında, uyuşuk bir havayla uysal bir beklentinin arasında bana yol gösteriyor; şapkası yana devrik başka bir adam ise bir bankta sıkılarak oturuyor oluyordu. Odaya giriyor, kasayla birlikte kendimi odaya kilitliyor, küçük anahtarı çeviriyordum. Açgözlülük duymaksızın, sanki beklenmedik bir anda yüzümü yansıtacak bir aynaymış gibi paraların üzerine eğiliyordum. Ama sadece gözlerime güvenmiyordum; kapağı indirmeden önce gözlerimi kapıyor, parmaklarımı kâğıtlarla topladığım nesnelerin arasında hareket ettiriyor, Ernesto’nun bıraktığı kâğıdı tanımaya çalışıyordum: “Sana telefon edeceğim ya da dokuzda geleceğim.” Kâğıdın kenarlarının bana Arce’nin zamanının gelişini önceden haber vermekle yükümlü olduğuna inanıyordum; onu yakalıyor, parmaklarımın ucunda tutarak aklımdan şu sözleri geçiriyordum: “Çılgın dünya, çılgın dünya...” Gülümseyen, konuşan, zevk alan, yalan söyleyen La Queca’nın yüzünü hatırlıyordum.

Parmaklarım uyarıyı almıyordu. La Queca'nın yüzünü öylesine şaşırtıcı bir gerçeklikle, öylesine yoğun, öylesine kişisel, hiçbir zaman ifşa olmamış ifadeler içinde görmeyi başarıyordum ki, onu daha önce bana göstermediği bakışlarla beni şaşırtırken, el kol hareketleri yaparken görmek, bir dakika olsun onu tanımayı başardığıma, ona tutku duymaksızın bir yiyecekmiş gibi sahip olduğuma inanmak için bankaya tekrar dönüp, kendimi kasayla birlikte odaya kapatıyordum.

Sonra bir gün, bir şey, her şeyi mahvetmekle tehdit etmeye başladı. Kapısını çalıyor, ona sahip oluyor, odanın havasını içime çekiyordum, nesnelere bakmak, onlara teker teker dokunmak, onların canlı, güçlü olduklarını, kendimi Arce'ye dönüştürebildiğim sorumsuz havayı yaratabilmeye uygun olduklarını hissetmek bana mümkün gibi geliyordu. Fakat bir şekilde eski düzen değişmişti; bir şey eksikti ya da araya giriyordu, bir şey ölmüştü. Hepsi burada, embesil, hepsi, diye düşünürken yüzümde alaycı bir gülümsemeyle La Queca'ya yaklaşıyor, geçmişini hatırlatmaya, öfkesini tahrik etmeye çalışıyordum.

La Queca değişik ruh halleri içindeydi, bazen beni görmekten mutlu, bazen suratsız, çok öfkeli oluyordu. Bense ortalıkta geziyor, bir teknisyenin makinadaki arızalı parçayı araması gibi kimi zaman tümdengelimle, kimi zaman nedenselliğe güvenerek eşyaları, kitapları, kap kacağı inceliyordum; onun odanın herhangi bir yerinde hareketsiz durduğunu, ben ona bakana dek, gizemli olmaya çabalayan, beni yargılamaya çalışan kısık gözlerini, o gözlerdeki yorgun, alaycı ifadeyi bana yönelttiğini biliyordum; sadece, içten, kabalıkla içeri girerek, anahtarları sallayıp inançsızca "çılgın dünya, çılgın dünya" diye dişlerimin arasından fısıldayan bana değil, aynı zamanda kaderime, insanlığa, kendisiyle diğerleri arasındaki farklılığa yönelttiği. Gözlerimle karşılaşana dek bekliyordu; o zaman bana sırtını dönüyor, kendini yatağa atıyor ya da eşyaların, hiç okumayacağı kitapların tozunu alıyordu.

Kayıp ahengi arayarak ilerliyordum, eski düzeni, kendini koyvermenin, eski yasaları unutmanın, yaşlanmamanın mümkün olduğu sonsuz şimdiki zamanın atmosferini anımsıyordum; amansız içtenlik yalanımla La Queca'nın yüz ifadesindeki sahte zekâyı telafi ederek ilerliyordum; duvarların dibinden ilerliyor, harekete geçmeyi reddeden o tanımadığım unsura rüşvet teklif ediyordum. İşgal edilmiş topraklardaki bir galip gibi, sakinlerinin konumlandıramadığım, kararlı, sessiz direnişinden mustariptim, kendimi kandıramayacak durumdaydım. 'Bankadaki kasanın içindeki parmaklarım zamanın geldiğini anladığında, oda eski haline bürünecek, isyankâr mekanizma sakinleşip eski sükûnetine kavuşacak, ama bu sadece bir defalığına olacak, bir gün veya bir gece, yirmi dört saatten fazla sürmeyecek.'

Onu selamlıyor, dalgın bir şehvetle öpmeye koyuluyordum; bazen La Queca'nın yüzüyle sesi ilk haftaların o alelacele, nesheli teslimiyetini aynen canlandırıyor. Odanın içinde ölmüş olan şeyin onun içinde olduğundan, tekrar hayat bulabileceğinden şüpheleniyordum; ya da sadece iradesine boyun eğiyordu. Bu yüzden, küçük insanların, küçük olayların, La Queca'nın okşamaları arasında sinirli sesiyle üzerime boşalttığı gündelik alayların, önceden belli güdük kahkahaların sel gibi akan bolluğunu ilgilenen gözlerle dinlemek için yatakta ona doğru eğildiğimde, söylediklerim büsbütün yalan olmuyordu; yalan söylemiyordum, çünkü gözlerim beklenti içinde büyüyordu, çünkü ben hasretini çektiğimiz kayıp dünyaya dönüşün yakın olduğuna inanmak için çaba sarf ediyordum.

Odadaki mucizevi havayı ilk kez, La Queca'nın evde olmadığı bir gece keşfettiğimi, ona neredeyse dokunduğumu hatırladım; bir kısa hayatın kendine has havası, kadehlerin, meyvelerin, elbisele- rin dağınıklığından bana ulaşmıştı. 'Hayır La Queca değil, bunu yapan o değil,' diye kendimi telkin ediyordum. 'Nesneler sorumlu. Bense onları, bana karşı gelemeyecekleri kadar yoğun bir sevgiyle

teker teker okşayacağım, öylesine emin, öylesine inançlıyım ki, beni sevmek zorunda kalacaklar.' Sessizlik içinde eşyaların isimlerini sayarak baştan çıkarma girişimlerimi başlatıyordum; iki gruba ayrıldıklarına karar verdim: belirleyici olanlar ve ne Arce'nin varlığına karşı ne onun tarafında olanlar. En zoru, nesnelerle onlara ait adların ele alınmasında hangi ruh halinin benimseneceğine karar vermektir; tevazudan ve aşırı otoriteden uzak durmak gerekiyordu. 'Resim, masa, bu mekân, raf, kitap ciltleri, örtü, kol-tuk, yatak, kullanılmış bardak, çiçekli bardak, bardak, heykelcik, paspas, lamba, solmuş ucuz çiçek, ters dönmüş terlik.' Her eşyada bir saniye duruyor, ona adını verdiğimin bilincine varıyor, ona sevgimi ve fedakârlık irademi akıtıyordum. Nesnelere bunu yaptıktan sonra yataktan dokunmak üzere çıkıyor, onları daha rahat, önemli yerlere yerleştiriyor, onlara fetiş kaderlerini fısıldıyordum.

Ama sonunda hiçbir şeyin hallolmadığını, hafızamın veya ellerimin anahtar eşyayı bulamadığını anlıyordum. Hepsi oradaydı, odanın içini unutuşla, dinginlikle, ilk ziyaretlerimin kıyaslanamaz neşesiyle doldurmaya hazırdılar. Ama bir şey, gizemli bir haksızlığa boyun eğip inkâr ediyordu.

Orada korkuyla, büyük bir üzüntü içinde, yavaşça hareket eden dikkatli gözlerle odayı dört dönüyordum, sanki açıklanamaz şekilde beni arzulamaktan vazgeçmiş bir sevgiliyi inceliyordum, sanki bu durumun açıklaması onda aranıp bulunmalıydı. İşte o zaman ilk teorime dönüyor, sorunun La Queca'da olduğunu, bunun kasıtlı bir şey olduğunu kabul ediyordum; onu sarhoş olup bana sataşmaya zorluyor, beklemediği bir anda, genellikle arkadaşça bir cümleden ya da okşamadan sonra, her defasında daha fazla zevk alarak ona vuruyor, bir çırak sabrıyla darbelerin açılarını, hızlarını tekrar ediyor, büyük bir çabayla şaheserin baştan çıkarıcılığını bastırıyor, onu öldürme, onun ölü bedenini görme düşüncesini sezmeme neden olan kesin, değişmez mutluluk vaadine karşı direniyordum.

Kemancıyla Karşılaşma

Alev alev sallanan küpeçiçeklerinin altındaki kapıyı bir kız çocuğu açtı; korkuya alışkın bir yüzü, sımsıkı saç örgüleri, mavi bir kravatu vardı. Ufak tefekti, bu kız Díaz Grey'e diğerinin cüce haliymiş gibi geldi; iki gözünden ayrı ayrı akıttığı güvensizlikle kaygıyı içine çekerek onları içeriye buyur eden bütün zamanların cücesi, büyük salon piyanosunun yanı başında kemanını çalan genç kızın küçük boyuttaki kopyasıydı adeta.

Cüce, Bay Glaeson'un uyuduğunu söyledi zorlama bir gülümsemeyle. "Yo hayır," dedi doğal ölçülerdeki öteki genç kız; kolları iki yana düşmüş, bir elinde kemanı, diğerinde yayı, konser öncesi nazik alkışlara karşılık utangaç bir selam verir gibi öne doğru eğilmişti. Ola ki, genç solistin kabiliyeti, yine onun hakkındaki beklentilerin ve sanat geçmişinin düşündürdüğü seviyeye erişmezse, iki tarafın unutmakta zorluk çekmeyeceği, iyi bir terbiyenin gerektirdiği hafif bir selamlamaydı bu.

"Yo hayır," dedi uygun anda tekrar edilen nakarat gibi. "Öğle uykusunda ama uyanma zamanı da geldi. Eğer biraz beklerseniz... Her gün öğleüstü bu saatte çalışıyorum, oysa uyanmıyor, duymuyor beni. Şimdi değilse bile saati yaklaşıyor. Babam buna alışkın. Uyanmış mı diye bakıp ziyaretçileri olduğunu bildirmek gerek... Oturmaz mısınız?.. Artık nerede rahat ederseniz." Kemanıyla yayını vücudundan hafifçe uzaklaştırarak gülümsedi.

Mutlak cüce, genç kızın gülümsemesini taklit etti; onlara, o üç kişiye, piyanonun heybetiyle işgal edilegelmiş salona doğ-

ru değil de, terk etmesi gereken dramatik olasılıklarla dolu duruma doğru hırslı bir bakış atıp sessiz sedasız kenara çekildi.

Yalnız ama güçlü genç kız topuklarını birleştirerek tekrar öne eğildi.

“Hanımefendi, beyefendi...” dedi. “Beni dinlemenin mahzuru var mıdır?”

Elena’yla Díaz Grey hayır diye yanıtladılar, o lafı birbirlerinin ağzından almışlardı sanki; şüpheleri dağıtmak için kafalarını salladılar. Genç kız notaların açık durduğu sehpanın kaşısına geçip bacaklarının, ince bileklerinin üzerinde dikildi, çenesinin altına yerleştirdiği kemanıyla, hareketinin ortasında donup kalmış yayıyla pozisyonunu aldı, sahte bir biçimde ilgisiz görünmeye çalışan Díaz Grey’in, piyano partisinin karmaşık giriş kısmını hayal edebilmesi için sabırla bekledi. (Biri ormanda dökülmüş yaprakların üzerine basıyor, bir yabancı. Bizse yağmurlu geçen bu yazın son gülünü törensiz gömüyoruz.) Keman sesi zamanından önce ateşli bir nefesle yükseldi, hemen ardından pişmanlık içinde durup öylece kaldı, kendini bekleyişe teslim etti.

Genç kız, şimdi neredeyse sırtı dönük, vücudunun tek hazinesi olan tombul kalçalarıyla sabırsızca beklerken, Díaz Grey piyanonun kırık dökük kelimelerini düşünüyordu. Kız, piyanonun imalı söylevine, ifade edilemeyeni söyleyerek ya da söylemeyi deneyerek cevap verdi; o an hatasını anladı, erişilebilir yaklaşık bir doğruluğu sağlamaktan başka bir istek duymadan numara yapmaya koyuldu. Becerebildięi ölçüde kurdu müzik cümlesini, piyanonun şüpheli homurdanmalarına, Díaz Grey’in, gözleri kızın kalçalarına dikili hayal ettiği o müziğe bıkkınlık göstermeden katlandı, o kalçalara Elena Sala’ya duyduğu arzuyla bakıyordu; kolyesinin en kalın boncuğunu ısırarak dinliyormuş gibi yapan Elena Sala ise, yanı başında alaycı, öğle uykusunun verdiği uyuşuklukla, belli belirsiz bir merak-

la, umutsuz kaçağın veya Mister Glaeson'un inkârının ortaya çıkmasını bekliyordu.

Genç kız kemanıyla, zorlamadan bir hatıranın saygınlığını kabul ettirmeye çalıştığı bitimsiz bir nostaljik müzikal cümle çaldı; hemen ardından, bir tepki ya da bir cevap beklemesizin, iki mutluluk notasını acı bir feryat gibi saldı, piyanoyu bekledi, tekrar haykırdı, piyanonun sessizliğinin sona ermesine izin verdi, birdenbire, fazla dikkat etmeden sesini tuşlarıyla harmanladı, duyulma isteğinin kararlılığıyla adım adım –küçük tereddütlerle, kurnazlıklarla, nazik sorularla, havadan sudan konuşur, bir hastaya şifa diler gibi– çoktan karar verilip söylenmeye mahkûm edilmiş olan cümleyi söyledi. Ardından, eski ateş başı sohbetlerinin temposuyla bir anlayışa ulaşmanın mümkün olduğuna inandı ya da kendini inanışa bıraktı. Díaz Grey kalçalarına bakıyordu, öylesine geniştiler ki, bir vuruşla içinden çocuklar çıkabilirdi; cinsiyetsiz profilini, düz burnunu, sarışın, kıvrılmış saçlarından oluşan miğferin altındaki körleşmiş gözlerini seyretmek için aralardan faydalanıyordu; ağzının kenarından trajik, kıt bir duygusallık sızıyordu.

Genç kız, sevimsiz kadının hemen yanında oturan, bu büyük gözlüklü, seyrek saçlı, ufak tefek yabancı adamın hayal gücüne teslim olan notaları taklit ederek kendini ifade edebileceği, uyuşabileceği beklentisiyle piyanonun konuşmasına izin veriyordu. Ama piyano da –başkasınınkileri ikame eden kalçalarına dikilmiş gözleriyle– yabancı adam da bunu asla anlayamazdı. Bu yüzden genç kız kemanın karnından destek alarak ileriye atıldı; bu uçuş hareketi, Díaz Grey'in takıntısıyla soğumaya yüz tutmuş acısının itiraflarla, imalarla donattığı çıkık kalçalarıyla eşleşiyordu; sonra kemana dayadığı çenesiyle hızla öne atıldı, kararlı, utanmadan, tutkusunu dillendirmek için çaba sarf etmeden yükseldi. Bir yandan büyük müzik salonunda yavaşça uçarken, kendi kendini duymayı, anlamayı önemsiz kılmaya

vardırdı işi; o, ilan ettiği tutkuyu zaten ezbere bilen, şimdiyse bunu inkâr eden, gidip gelen, dile getirip seslendirendi.

Díaz Grey, kekeme notaların, piyanonun içinde bulunduğu güç duruma, uğradığı yenilgiye karşılık geldiğini düşündü; “en azından, bilmediğim şeyin yüzünü rüyalarda görebilirim,” diye tekrar ediyordu genç kız; onun ise, duymakta olduğu şeyin verdiği güvenlik ve sevinç hissinden, güven duygusundan, ölümle ilgili niteliğin cümle içinde gizlenmiş enerjisinden, müzikal cümlede ima edilen, mezarının üzerindeki çiçeklerin, cenazesine gelen üzüntülü siluetlerin ve gölgelerin imgesini hayal edip gözleri yaşarmıştı.

Genç kız iki kısa çılgılla uçuşunu bitirip tekrar ziyaretçilerin önünde hazırola geçti, bacaklarını birleştirmiş, öne doğru eğilmiş, kalçalarını hokkabazca gözden kaybetmişti.

“Teşekkürler,” dedi doğallıkla. “Diğer kısım daha yumuşak,” dedi (aslında “teslim olmuş” demek istiyordu). “Belki çok daha güzel,” dedi (aslında “melankolik” demek istiyordu). “Eh artık babam da gelir. Sizi bu şekilde karşıladığım için umarım beni affedersiniz.”

Mister Glaeson geldi, fanilasının üzerine giydiği ince kumaştan ceketiyse, siestasının düşlerini, uyku mahmurluğuyla karışık aksiliğini akıtıp göndermek için yıkadığı anlaşılan yüzündeki tek ışıltı kaynağı olan gök mavisini gözlerini kısarak onları süzmekteydi. Umutsuz kaçağın bir gün önce La Sierra’ya gitmiş olduğunu bildirdi. Bir piskopos bulmaya gidiyordu, elinde ona iletilecek bir mektup vardı ya da piskopos akrabam olur falan gibi bir şeyler demiş, kesin olarak bilemiyordu.

Kızları piyanonun etrafını çevreleyen gölgede İngilizce fısıldaşırken, o kederle, dikkatle odayı inceliyordu, kemandan çıkan müziğin havada neden olduğu zararları, hatalı notaların izlerini değerlendiriyor gibi bir hali vardı; kapalı storlara bakıyor, arkalarında uzanan kuru, yakıcı manzaranın engebelerini ve onların anlamını hayal ediyordu.

“Soğuk bir şeyler içseydiniz keşke,” dedi dönüp onlara bakmadan. Fanilasının üst kısmından taşan ağarmış kıllarını, ziyaretçilere soğuk içecek fırsatını sonsuza dek kaçırdıklarını hatırlatmak istercesine kaşıyordu. “La Sierra’da bir piskopos, hanımefendi. Hangisi, bilmiyorum.”

Beklemenin, kısırlığın, düzensizliğin zamanıydı; her şey birbirine karışmıştı, her şey aynı değere, benzer oranlara, eşdeğer bir anlama sahipti, çünkü her şey önemden yoksun kalmış, zamanın ve hayatın dışında gerçekleşiyordu, ne artık değer biçen bir Brausen ne de düzeni, anlamı kabul ettirecek bir Arce vardı.

Oda bana hayır diyordu, bense her defasında daha ilgisiz, kaybolmaya daha yakın bir pişmanlıkla, daha az bir nefret hissiyle, daha az küçümseyerek, onun sarhoşluğuna daha az gereksinim duyarak La Queca'yı dövüyordum.

Şehir, yaz mevsiminin tam ortasına varmıştı, hepimize öyle geliyordu ki, kızıl gündoğumundan kapkara ve bitap geceye –fark edilişi ve başlaması ağaçlardaki metalik yapraklarla, koca cadde ve meydan genişlikleriyle, derinin üzerinden sinsice gıdıklayarak kayan ter damlasıyla vaat edilen o belirsiz olaya hazırlanmak üzere her birimizin son nefesini esirgemeye çalıştığı zamana– kadar uzanan ve soluk soluğa kalan hareketsiz sıcaklığın ortasında sonsuza dek kalacaktı.

Brausen'le Arce arasındaki köprü olan ben yalnızlığa ihtiyaç duyuyordum, anlıyordum ki yalıtılmış olmam yeniden doğabilmem için vazgeçilmezdi, ancak ve ancak yalnız başıma, istenç ya da sabırsızlık göstermeden, biri olmaya, kendimi tanımaya varabilirdim. Kendimi yatağıma atmış, aramızda duvar, hemen yanı başımda La Queca'nın yaşadığını duyarak kendi kendine başlattığı, odada volta atarak yaptığı monologların altında yatay pozisyonda, umarsız bekleyişimi sürdürüyordum –bilme-

den bütün hayatım boyunca beklemiş olduğumu, bu bekleyişi fark etmiş olsaydım onu kısaltmış olacağımı düşündüm, belki pek çok yılı kesip atabilirdim-, koyvermişliğimi, birinin benim gereksinimlerimi karşılıyor olmasının bir parça kadınsı, utan- gaç hissiyatını da koruyordum. Nesnelerle ilgilenmeyi bırak- tım, bana zarar vermek için evin havasını sakatlayanın “onlar” olduğundan şüphelenmeye başladım.

“Eee nasıllar?” diye soruyordum arkadaşça anlarımızda ısı- rarla. “Onları çizmen gerekseydi ya da mesela bir filmde gör- müş olsaydın...”

“Öyleler işte; onları hiç görmedim,” diyordu; birlikte olduğ-umuz bütün aylar boyunca, sadece onlar hakkında konuşurken zekâsını göstermişti. “Öyleler, var olduklarını hissediyorum; sa- na onları gördüm, duydum desem yalan olur. Seni ya da başka birini gördüğüm gibi değil. Bir defasında bana onların çok mu hızlı konuştuklarını sormuştun ya, işte bu aklıma takılmıştı, sanki tahmin etmiştin ya da sen de tanıyordun onları, çünkü onlar en çok böyle hızlı konuşunca kafayı yiyorum. Konuşu- yorlar da konuşuyorlar, bazen imkânsız bir hızla, buna rağmen söylediklerinin tamamını anlıyorum; bazen de öyle tane tane konuşuyorlar ki sanki neredeyse hiç sesleri çıkmıyor, sanki böy- le yavaş yavaş hiçbir şey söylenemezmiş gibi. Ama her zaman onları duyuyorum, biliyorum, sırf beni rahatsız etmek için bir şeyler icat ediyorlar. Biri bir köşeden başlıyor, hemen ardından hepsi başlıyor, adımı söylüyor, etrafımda dolaşıyorlar, sanki ben orada değilmişim gibi. Başlangıçta öylesine yavaş hareket edi- yorlar ki tüm dikkatimle onları dinlemeye, onlara bakmaya ko- yuluyorum; ne döndüğünü anladığımı fark eder etmez, bir şey kaçırmamak için oradan oraya koşturup deliye döneyim diye bütün hızlarıyla hareket etmeye başlıyorlar.”

“Tanıdığın insanlar, hatıralar, bildik yüzler falan mı?”

“Değiller; beni biraz olsun anlayamaz mısın? Kimsenin beni

anlayacağı yok, biliyorum.” Onlar hakkında konuştuğunda yalan söylemeyi beceremiyordu, sadece o zamanlar gerçeğin, bana anlattığı her şeyi maskelemek için kullandığı o sefil fantezilerden daha önemli olduğuna inanıyordu. “Bilmiyorum, geçen gece mesela, burası tavana kadar tıka basa doldu, niye? Çünkü küçükken anneme yaptığım bir saçmalığı hatırladım, bir de üstüne uyurken ölüvermekten korktum, buna ne diyorsun? Ama ne olduklarını neredeyse hiç bilemedim; sanki iki hayat yaşamışım da sadece böyle hatırlayabilirmişim gibi, anlıyor musun?”

Belki beni Arce’den ayıran, sorumsuz havanın, kısa bir hayatın atmosferinin bütünlüğünü benden esirgeyen “onlar”dı. Bir yataktan diğerine uzanıp beni yazın, sokağın, dünyanın dışında tutan ataletimle bekliyordum, bazen isimleri, yüzleri, hatıraları didikleyerek, Gertrudis’i, Raquel’i, Stein’i, kardeşimi, Montevideo sokaklarını, saatlerini düşünerek dikkatimi dağıtıyordum, sanki uzak bir geçmiş, birbirlerini takip etmeye mahkûm olmuş hayaletleri anıyor gibiydim. Arce ve hakikat kırıntıları tembelliğimin üzerine düşüyordu: bunların bir şeylerin artığı değil aksine tamamı olduğunu anladım; çabalarımın elde etmeyi becerdiğim şeyin leş kokusuyla ölü doğacağını, Tanrı’nın öyle veya böyle herhangi bir formunun iyi niyetli insanlar için elzem olduğunu, birinin kendine karşı acımasızca dürüst olmasının hayatın elverişli anlarda elverişli olayları içine alarak devam etmesi için yeterli olacağını anladım.

Kaygılarımdan kurtulmuş, bütün arayışlardan vazgeçmiş, kendimi oluruna, rastlantıya bırakarak, gündelik Brausen’i belirsiz bir değersizleşmeden korumaya devam ediyor, onu kurtarmak için sonlanmasına izin veriyor, Arce’nin doğumuna yol vermek için kendimi yok ediyordum. Her iki yatakta ter içinde, ona diğerlerinin, ondan önce gelmiş geçmişlerin, artık orada olmayanların, hatta kendisinin koyduğu sınırlamalarla bir surat biçmeye çabalayarak o sağduyulu, sorumlu adama

veda ediyordum. Montevideo'da, Pocitos'ta yapayalnız bir evde, Gertrudis'in çıplak vücudunun görüntüsü ve lütfu eşliğinde talihini sırtlanmak gibi saçma bir emri kabul eden Brausen'e veda ediyordum.

La Queca'yı da düşünmeliydim, çünkü hakaretlerin, serzenişlerin şaşmadan sıralandığı sınırsız monologları artık sıradanlaşmaya başlamış, hemen hemen birlikte olduğumuz bütün zamanı kaplamaya başlamış, onu sessiz hayal etmek –bankanın bodrumunda bile– neredeyse imkânsız hale gelmişti. Bana dayattığı alakasız, kaba saba cümlelerinin, gelip gülüşüne yerleşen saldırgan ses tonunun ortasında yüzümü ona dönüyordum; ona bakıyor, var olduğundan emin olmaya çalışıyor, onu öldürebileceğimden, sonsuza dek içine battığımız bu iki kişilik oyunda onu öldüreceğimi sezdiğinden, bu anı kışkırtmak için iğrenç gürültüler çıkardığından kuşku duymuyordum. Bunu daha önce düşünmüş olduğumdan da emindim; bu eve ilk taşındığında, eşyalarını taşıyan saray erkânı gibi onu izlemek zorunda olan erkek ve kadınları besleyip belirlediği bu odanın havasını bu eve kendisiyle birlikte bir eşya, bir kedi, bir köpek, bir papağan gibi taşıdığı zaman önünde kaçınılmaz bir geleceğin açıldığından da emindim. (Onu soluyup dışarı veren aynı erkek ve kadınlar, solukları, kelimeleri, hareketleriyle, içtikleri, söndürdükleri sigaralarla, hevesleri, korkularıyla, kaçınmadıkları düşüncelerinin temelleriyle bu havayı hem koruyor hem yeniden yaratıyorlardı.)

Derken –ayrıca içimde Arce'den bir şeyler vardı artık– Brausen Reklamcılığı uydurdum, Victoria Sokağında bir yazıhanenin yarısını kiraladım, kartvizitle antetli kâğıtlar bastırdım, La Queca'nın Córdoba'da yaşayan üç yeğeninin neşe içinde gülümsemeye çalıştıkları bir fotoğrafını yürüttüm. Fotoğrafı çerçeveyip eski kiracılardan bana kalan masanın üzerine yerleştirdim, ona gururla, zaman içindeki üçlü uzantım tarafından

alt edilmiş ölümün verdiği güvenle bakmayı bir gün bile unutmadım. Stein, Mami ve Gertrudis'in bana her gün telefon etmelerini sağladım, yorulmak nedir bilmeksizin mücadele edip güneşte bir yer kazanmaya hazır, enerjiyle, sağlıklı bir istekle, her sabah onda masamın başına geçtim. Stein aksatmadan öğle vaktine yakın beni arıyordu, müstehcen kampanya ihtimalleri üzerine tartışıyor, birbirimizi çizimleri, metinleri, sloganları nasıl mükemmelleştirip insanlara yuttururuz konusunda teşvik ediyorduk. Randevular, iş yemekleri uyduruyor, Mayo Caddesindeki kafeleri turlamaya çıkıyor ya da meydanda bir bankta oturup güvercinlere yem atıyordum; gökyüzü asla bundan daha mavi olmamıştı; meydandan geçen insanlar, onlara bakmaksızın esneyerek, gülümseyerek, bir yandan kaşınarak, gözlerim ağaçların, bina cephelerinin, gazete ve çiçek büfelerinin o havada gösterdikleri yeniliklerde kaybolmuş, ilgisizce sunduğum arkadaşlığın cazibesini yavaş yavaş hissetmeye başlamışlardı. Meydandaki yeşilliğin, nehir kıyısındaki binaların çatıları üzerinden Santa María'ya yaklaşarak Díaz Grey'in maceralarını, onun her defasında aynı olayın içine yuvarlanmasına, kelimeleri, durumları ortadan kaldırma, her şeyi Díaz Grey'e, bana, dolayısıyla tüm dünyaya ifade edecek tek bir ânı yakalama ihtiyacına –ki bunu bana da bulaştırıyordu– karşı büyüyen eğilimine duyduğum özlemle bazen yazıyor, bazen de sadece hayal kuruyordum. Bazen de öğle yemeğinden sonra limana iniyor, vida, somun, parlak şişe kırıkları topluyor, bunları bankanın metal kasasında duran, yanımda götürmekten başka çaremin kalmadığı paranın yerine koyuyordum.

Fotoğraf, çalışma masamın üzerinde, mürekkep şişesiyle takvimin arasında duruyordu; La Queca'nın iğrenç üç yeğeninin kafaları, bana yazıhanenin yarısını kiralayan adamın –adı Onetti'ydi, gülümseme âdeti yoktu, gözlüklüydü, bende sadece hayalperest kadınlara ve yakın arkadaşlara karşı sempati duya-

bileceği izlenimi bırakmıştı– bir öğlen ya da akşamüzeri karnı kazınırken, bir kez olsun kendini aptallığa bırakıp onlarla ilgilenme zorunluluğunu kabul edeceğini hayal ettiğim ânın beklentisiyle zoraki gülümsüyorlardı. Ama bu sıkıcı suratlı adam, bir türlü fotoğraftaki çocukların geğmişini, geleceğini sormuyordu. “Ne güzeller, değil mi?” diyebilirdim, “dişi olan fıstık gibi.” Saçında büyük kurdelaıyla masumiyetten uzak gözleriyle, üstdudağını yukarıdaki sonsuz boşluğa doğru kaldırmış genç kıza gözümü kırpmadan bakarak. Ama adamda ne bir soru ne yakınlaşma isteğine dair en ufak bir belirti vardı; Onetti beni, belirsiz bir şefkat titreşimi, kişisel olmayan bir alay akıttığı tek hecelik seslerle selamlıyordu. Saat onda beni selamlıyor, on birde bir kahve ısmarlıyor, misafirlerini kabul ediyor, telefonlara cevap veriyor, kâğıtları gözden geçiriyor, telaş etmeksizin sigarasını içiyor, ciddi, tekdüze, uyuşuk bir sesle konuşuyordu.

Sıcak günler günleri kovalıyor, param azalıyordu, bazen Stein’le yemeğe çıkıyor, onun önünde eski çekingen arkadaşı Brausen’i oynuyordum. Asla bir şeyden şüphelenmedi, Mami’yle ya da onsuz, buluşmalarımız güzel geçiyordu. Paralar suyunu çekiyordu, kasada biriken kırık dökük demirler ve camlar beni sakinleştirmeye yetmez olmuştu; Gertrudis’i nadiren görüyor, gülümsemesinden, güzelliğinin vardığı noktadan aşktaki iyi ya da kötü şansını tahmin etmeye çalışıyor, onunla birlikte olmanın diğer kadını aldatmak anlamına gelmesi için geçmesi gereken zamanı hesaplıyordum.

Hep aynı, bir günün diğerinden farkı yok, tekrar eden bir jest ve bekleyiş, bir Brausen taklidi ve bekleyiş, havada, nesnelerde benim dışımda titreşen aylak ellerimdeki küçük titremede aniden ortaya çıkan dalgın bekleyiş.

Üç günlük titreten soğğun korkudan delirmiş atlar gibi sokaklardan geçerek yaz mevsimini –hayalimde sadece bölük pörçük canlandırabildiğim bir nisan ya da mayıs ayında– takip edeceği fikri peşimden gelmeye başladığında, belki artık finale varmıştım. Benim görmeyeceğim bir üç gün, bana dokunmadan geçecek sahte, buz gibi bir esinti, şehrin diğer sakinlerinin genç bir kızı, terleyen memelerinin çıkardığı ıslak sesi önceden tahmin etmeden, arzusuz yakınlaşmalara ihtiyaç duyurtan üşümüş ayaklarla dizlere güvenerek yatağa atabileceği nahoş gündoğumları ve akşamüzerleri. Kentli sonbaharın ben fark etmeden gelen üç soğuk gününün başlangıcında doğacak o ilk görüşte aşkın başıboş rüyasına kendimi bırakmış, sokaklarda yürüyor, evimden ya da yazıhanemin penceresinden binalara bakıyordum; çiseleyen yağmuru, tatlı bir üzüntüyü, buluşmayı, karşılıklı aciliyeti hayal ediyordum; otele, pencere dibinde sigara içen adamı, çenesini dizlerine dayayıp yatakta büzülmüş bekleyen genç kızı görüyordum; adamın gergin, tek bir dairesel bakışla dışarının nemli manzarasına, dükkânlarla kafelerin tabelalarına, Fransız üslubu yapılara, arabalarla bisikletlere, yağmurluklarla şemsiyelere, bekçi kulübesine, kaldırım kenarlarındaki ağaç yapraklarıyla ayak izlerinin karmaşasına bakışını

görüyordum. Perdelerin yanında dikiliyor, bir an, sonbaharın bu ilk yağmurunun yeni aşka sunabileceği bereketi, kötü havayı yerinden oynatan hatıra yığınlarının pay ettiği zenginliği duymaya çalışıyordum.

Yüzü dışında adamı, yataktaki genç kızın vücudunun biçimini görüyordum; sonra yavaş yavaş otel odasının duvar kâğıtlarındaki şekilleri, renkleri ayırt etmeye başlıyordum. Üç günlük nem, soğuk, rüzgâr üzerimden durmaksızın geçiyor, beni tökezletiyor, söylemeye çalıştığım her şeyi hızlandırıp karmaşık hale getiriyordu. Bir pazar akşamı, Díaz Grey beni bu takıntıdan kurtarmaya gelip de benim yapamadığımı benim için, kendisi için yapana dek bu böyle sürdü. Kendi zamanında bir yıllık bir sıçrama yapmış, sanki bir kolunu kesermiş, sanki taşra şehrinden ve onun nehrinden uzaklaşmak mümkünmüş gibi Santa María'yı terk etmiş, Elena Sala'yı asla gerçekleşmeyecek bir geçmişe gömmüştü:

'Taksi Alvear Caddesinden Retiro'ya, Bajo'ya doğru yaklaşıyor, gecenin ilk serinliği, kelebek camında titreşerek kırılan hava yüzüme çarpıyor, vücudumun sevincini artırıyor, bunu öyle, hem de çok tehlikeli bir şekilde yapıyor ki bu sevincin sonlanmasından korkuyorum, genç kıza bakmak için isteksizce dönüyorum. Beni bekliyormuş belli ki, gülümsüyor bana; sokak ışıkları gözlerine giriyor, yanıyor, sönüyor; şişkin, karanlık ağzına ikinci kez bakmak istemiyorum. Kendimi koltuğa, genç kızın omzuna bırakıyorum, randevuevlerinden oluşan küçük bir şehirden uzaklaşıyor olduğumu hayal ediyorum; çıplak çiftlerin küçük bahçelerde, yosunlu patikalarda dolandıkları, ışıkları yaktıklarında, kulampara uşaklarla yolları kesiştiğinde veya duvarları neredeyse görünmez tablolarla, uyuyan heykellerle, dizi dizi açık yataklarla, tükürük hokkalarıyla, başucu sehpalarıyla, havlularla, aynalarla dolu salonların içinden geçmek üzere müzenin büyük merdivenlerini tırmandıklarında yüzlerini açık el-

leriyle gizleyip korudukları sessiz köyden uzaklaşıyorum. “İşte buradayız, bir kez daha buradayım,” diyorum kendime. Genç kız, nemlenmiş avucuma hemen unutulacak bir resim çizmek için bir parmağını uzatıp sürtüyor.’

“Tatlım,” diyor.

“Evet,” diye cevap veriyorum.

“Degé,” diye fısıldıyor (Degé, adımın baş harflerinden yaptığı bir isim).

“Evet...”

Dişlerime dokunan havaya doğru gülümsüyorum; düşünmek istemiyorum, ne mutluluğuma neden olan şeyi, ne onu yok edebilecek şeyi bilmek istiyorum. Kadehlerin dibinde kalan alkolü hatırlıyorum, tamı tamına ne kadar kaldı kesin bir şekilde söyleyebilirim.

“Tatlım,” diyor kız. ‘Kendimi biraz daha sarhoş etmeliydim,’ diye geçiriyorum aklımdan.

“Evet,” diye yanıtlıyorum onu. Kafasını öpmek için eğiliyorum, kokluyorum onu.

“Sana söylemek istediğim bir şey var...” diye başlayıp hemen duruyor.

“Biliyorum,” diyorum. Kafasına yanağımı sürtüyorum, iç çekip yaklaşıyor; anlıyorum ki birazdan onu öpmeye kalkışacağım.

“Başıma bir şey gelir mi?”

“Hayır, sanmam,” diyorum ona.

“Benim için hiçbir şeyin önemi olamaz. Bir şey olmayacağını biliyorum, Degé.” Öpmem için yüzünü kaldırıyor. “Hiçbir şey olmayacak, ama her şeyin bir önemi var. Her şeyin,” diye ısrar ediyor. Fark ediyorum ki, geçtiğimiz bloklar boyunca, ikimiz de hafiflemiş bir hayal kırıklığı içinde kelimelerin yararsızlığını, onları kullanırken yaşadığımız, üstesinden gelinemez beceriksizliği düşünüyoruz. Yukarıdan, kızın kıvrık saçlarının açık

biraktığı tek gözümle yüzüne bakıyorum, kaşlarının arasından yayvan, kısa burnunu seçiyorum, dudaklarının hisli, kederli şeklini, şakaklarının yuvarlaklığını görüyorum.

“Burası mı, yoksa dönüyor muyuz?” diye soruyor şoför.

İnmesine yardım ediyorum, gözlerimiz kamaşmış, kararsız, bir süre köşede öylece kalıyoruz, ardından aşağıya, nehir-
den gelen havaya doğru yürüyoruz. Ona bakıyorum, yanımda ama benden ayrı yürüyor, gözkapakları inik; her zamanki gibi, eskiden olduğu gibi yürüdüğünü görmek beni şaşırtıyor: yana eğilmiş bir vücut, adımlara yardımcı olsun diye abartılı sallanan bir kol, öne çıkık bir kasık ile zerafetten uzak bir yürüyüş. Adımlarını, gülüşünü, tam da geçmişini sonsuza dek değiştirdiğimden emin olduğum bir saat öncesini hatırlıyorum: Onda kendime bir yol açmak için kullandığım kollarımın kuvvetine esin olan gururu, bu işi nasıl kesin ve sevinç dolu yaptığımı anımsarken kendimden utanıyorum. ‘Belki çocukluk fotoğraflarındaki ifadesini bile değiştirdiğimi de sanmışımdır,’ diye aklımdan geçirerek kendimle alay ediyorum.

Gereği olmadığı halde kafenin masalarının arasında ona yol gösteriyorum, pencerenin önünde bir masaya oturuyoruz. Garsona ne getirirsen getir diyorum, yeter ki şu alkol susuzluğumu gider; kız oturuyor, omuzlarını kaldırıyor, gizemli gülüşünü so-
kağa, dışarıdaki dünyaya çevirmeye karar vermiş. Karım Elena Sala’yı düşünüyorum; beni kaç saattir beklediğini hesaplıyor, ona söyleyeceğim yalanın sağlamlığını tartmaya çalışıyorum.

Kız elimi tutuyor, gülümsemesini bana çeviriyor, sessizce hayatın sevinçlerini sıralıyor, hayata döndüğümüzde zorluklarla karşılaşmamızın normal olduğunu anlatarak sakinleştiriyor beni, döndüğümüzde bacaklarımızı keyifle uzatıp, o yaban el-
lerde kendimize inşa ettiğimiz felsefeyle uzlaşacakmışız. Her şeyin yolunda gideceğini, gülümsemesiyle, parmaklarıyla uyguladığı basınçla doğruluyor; sadece yerlilerin dilini değil, aynı

zamanda bizi genç kılmış, yine genç kılacak deyimleri, tuhaf telaffuzları, yuvarlamaları, kısaltmaları da hatırlayacakmışız.

“Degé...” diyor, bir yudum içiyor, öksürmek için duruyor.

Fırtınalı sonbahar gecesine bakan bu masada hareketsiz, her türlü haksızlığı yapmaya muktedir olmanın verdiği güvenle, kibirli genç kızın gülüşüne, onun pembeleşmiş ağız boşluğuna bakan doktor Díaz Grey'i düşünüyorum. Kız bana bakıyor, hedefsiz bir öfke ifadesini yüzüme yaklaştırıyor, o her birinin bir diğerinde kendini yenileyip ölüme dek silinmeyecek, biten aşktan yıllar sonra bile görülebilecek bir iz gibi kaydetmek istediği kısa kıvrık çizgilerle birlikte ağzının iki kenarını hoşnutsuz kırıştırıyor. Her şeyin mümkün olduğunu düşünebiliriz; ya da keder dahi duymadan, mümkün olan hiçbir şeye erişemeyeceğimizi, bu ölümcüllüğün bizi endişelendirmediğini düşünebiliriz. ‘Şimdi bana tekrar gülümsüyor, boş kadehle oynuyor, gecenin hatırlalarını sıraya koyuyorsun. Bir kadın gibi, aşkın bizden daha önemli olduğunu tekrarlayarak kendime güç veriyorum; çarşafı değiştirmek için gelen temizlikçinin küfürlerini hayal ederek güç veriyorum kendime. Seni seviyorum ve bir şey söylemiyorum sana, elimi okşayan parmaklarının hareketlerini tekrarlıyorum, gözlerinde iki saat öncesinde gördüğüm o sağlıklı müstehcen bakışın izini bulmaya çalışıyorum; o da bana güç veriyor, sana inanmamı sağlıyor. Ama o izi bulamıyorum, önemsemiyorum da, çünkü masanın bu tarafında sessiz duran doktor Díaz Grey'i düşünüyorum; bir erkek, herhangi bir erkek, kırklarının başında diye tarif edilebilecek, koruma ve korunma ihtiyacıyla alçalmış biri. Masanın diğer tarafındaysa garsona hesabı ödemek için cüzdanını açan, hafif bir baş dönmesiyle, hoş bir belirsizlikle hayata döndüğünü hisseden kırk yaşında bir adam. O an orada olmakla suç anında başka yerde olduğunu mükemmelen kanıtlamış olacak.’

Díaz Grey'in hikâyesinin, kadının eşliğinde ya da onun adımlarını izleyerek La Sierra'ya vardığı, piskoposun sarayına kabul edildiği, belki bugüne dek anlayamadığı şeyleri görüp duyduğu kısmı asla yazılmadı. Ziyaretin birçok versiyonu vardı; ama her durumda, sahte bir kararlılıkla, pek askere benzemeseler de askeri bir düzende çift sıra dizilmiş, üniformalarının pejmürdeliğinin, kumaşının solmuş renginin farkında olan, ucu baltalı mızraklarıyla kısa boylu askerlerin arasından yürümek zorunda kaldılar. Her defasında, onları girişte beyaz çoraplı, güler yüzlü, az ve öz konuşan dev gibi biri karşılıyor, saçıyla kesilene kadar kurnazlık püsküren kanca burunlu yüzüyle piskoposun kara cübbeli yardımcısına teslim etmek üzere eşlik ediyordu onlara. Hiçbir versiyonda herhangi bir gecikme olmuyordu. Piskoposun öğle yemeğini yediği yemek salonuna varıyorlardı, piskopos neşeyle çabucak ayağa kalkıyor, kısa öpücüklerle yüzüğünü öptürüyor, onları yemeğe davet ediyordu. Kadın bu teklifi, Díaz Grey'in kışkırtmayı ancak düşlerinde görebileceği, onda hiç görmediği kesin bir gülümsemeyle geri çeviriyordu; doktor, bu önlenemez gülünçlüğü takdir ediyor, pişmanlık duyuyor, haşlanmış tavukla kırmızı şaraba bakarak suskunluğunu koruyordu. Piskoposun arkasında sadece bir hizmetkâr vardı; öğle güneşiyle çan sesleri büyük koridorun derinliklerinde ölmek için acele ediyorlardı.

Piskopos tek bir defa ısrar ediyor, elleriyle yemek tepsilerini gösteriyordu; ardından, şehrin havasının eşsiz kalitesini, şehir sakinlerinin kesintisiz dindarlığının şehre verdiği o özel eskilik

hissini, o yumuşaklığı fark edip etmediklerini soruyordu. Onlarsa bunu, belki başlangıçta bir parça dalgınlıkla, kaşlarının arasında soran bir kırışıklıkla, ardından da, burunlarını şehrin merkezine doğru yönlendirirlerken, içtenlikle koklayarak fark etmişlerdi. Piskopos yerken onları dinliyor, duyduklarını başıyla bir bir onaylıyordu; yüzündeki kızarmış bölgelerle gözündeki indirgenemez ışıltı büyüyordu.

“Zaman, inanç, ibret alınacak birçok ölüm...” diyordu açıklama amaçlı.

Neredeyse aniden, kaçığın bir zamanlar masasında oturduğunu hatırlıyor, kaderinin, çok da uzak olmayan o öğle yemeğinde içtikleri son fincan kahveden sonraki kısmı hakkında bir şey bilmediğini belirtmek ister gibi ellerini havaya kaldırıyordu.

“Akrabanız mı?” diye soruyordu Elena Sala’ya.

“Annesi benimkinin çok sevdiği, güven duyduğu bir arkadaşydı. Ona ne olduğunu asla bilemedim; ah o kaçma ihtiyacı... Endişeleniyorum, çünkü umutsuz bir haldeydi.”

“Bir gün Tanrı’nın lüftuna erecek elbet. O delikanlı...” diyordu Piskopos Efendi Cenapları, sandalyesini masadan uzaklaştırırken. “Evet, umudunu yitirmişti. O zamanlar çokça konuşmuştuk. Ben onun yerinde olsaydım korkmazdım.”

“Ama kötü durumdaydı,” diye atılıyordu Elena Sala. “Neden her şeyden kaçmak istiyordu? Sakin bir deliliğe, öfkeli bir melankoliye kapılmış gibiydi, sanki onu herhangi bir şey için çağırmadıkları halde gitmesi gerekiyormuş gibi.”

Kolalanmış yas kıyafeti içindeki Díaz Grey, Elena Sala’ya alayla bakmak, kendini küçümseyip anlamlandırmaya çalışmak ve kadının piskoposa çevirdiği ıstırap içindeki masum yüzünü kalçalarıyla karşılaştırmak için seçtiği sandalyenin ikinci plandaki pozisyonunun tadını çıkarıyordu. Piskopos Efendi Cenapları dalgın, iyiliksever, yumuşak bir hoşnutluk havasında parmak uçlarını temizliyordu; bir sigara yakıyor, bir nefes

çekip sürahiye atıyordu; közün suda çıkardığı ses iki sessizliği kararlılıkla birbirinden ayırıyordu.

“Umutsuz insan,” diyordu piskopos tane tane. “Saf bir umutsuzluk içindeki insanların var olduğunu biliyorum. Ama öyle biriyle hiç karşılaşmadım. Çünkü saf umutsuzla yolumun kesişmesi için bir neden yok. Olsaydı bile, büyük ihtimalle birbirimizi tanımadan omuzlarımızı sürter geçerdik. Açıkçası...” Tam bu noktada güvenle, kötü niyet gütmeden gülüyor, bu onu olduğundan genç gösteriyordu. “. . . bir sonuç çıkmayacağı belli olan bu görüşmemizin nedenini bilmeye layık olduğuma da inanmıyorum.” Alçakgönüllü, güçlü bakışlarıyla Elena Sala’nın daha en baştan öne süreceği itirazları geçersiz kılıyor, kadının aklından geçen, söylemek üzere olduğu şeyden yine onu korumak için bu bakışlarla sarıp sarmalıyordu onu. “Layık olmadığımız şeye aslında zamanın ta en başından beri layık değildik, iyiliğimiz için böyle yazılmıştı alnımıza bu. Eğer kibir günahını yok edersek birçok günahı işlemek imkânsız hale gelir. Sorun diye bir şey yoktur, yeter ki görülmemiş hesaplar peşinde olmayalım, böylece sorun da olmayacaktır. Biraz sonra kütüphaneye geçeriz,” diyerek imalı bir şekilde vaat ettiği şeyi, yalnızca gözleriyle, ikisine eşit pay ederek bildiriyordu; hizmetkâr başını eğiyor, perdeli büyük pencerelerin kıyısından uzaklaşıyor, gölgelerin yumuşaklığında aniden kayboluyordu. “Tanrı, bana saf umutsuzu ortadan kaldırma görevini verdi. Geçmişte birçok defa onunla karşılaşma lütfunu istedim; onu telkin etmek, onu kurtarmak için gerekli tüm gücün içimde olduğuna inanma kibrini gösterdim. Onu tanımıyorum, buna rağmen şimdi bile beni cezbetmeye devam ediyor; onu sahip olduğu her şeyi kaybetmiş, talihsizlik dediği şeyden bunalmış, sınındığı mahkemede gururla dik durmaktan âciz hayal ediyorum. Kabuk tutmuş yaralarını kanırtan taş öpmeyi akıl edecek zekâdan mahrum. Bazen de, insanların armağan dediği şeylerle ve gerçek armağanlarla dolup taşmış

hayal ediyorum onu; bundan da zevk almaktan, şükretmekten âciz. Fazla uzatmaya gerek yok. Bu saf umutsuzların biri ötekine benzer. Ancak bazen, onu çağırmak, onu kabul etmek, onun için uygun kapı olduğuma beni inandıracak kibre şekil vermek için kollarımı açıyorum. Belki bunu yapmamalıyım; ya da kim bilir belki şu dünyaya sadece bu karşılaşma için gelmişimdir. Fakat duyduklarınıza, okuduklarınıza inanmayın, kendi tecrübenizden şüphe duyun. Çünkü bu anlattığım insan tipinin ötesinde zayıf umutsuzla güçlü umutsuzdan başkası yok: kendi hayal kırıklığının altında kalanla, farkında olmadan onun üstüne çıkan. Yanılıp bunları birbirine karıştırmak kolaydır, çünkü bu insan tiplerinden ikincisi, yani saf olmayan umutsuz, umutsuzluk yaşar ama ondan daha güçlü, daha üstündür; bu ikisi arasında daha fazla acı çeken odur. Zayıf umutsuz ise, umudunun olmayışını her hareketinde, her kelimesinde gösterir. Zayıf umutsuz, belli bir açıdan bakıldığında, güçlü olana kıyasla umuttan daha fazla yoksundur. Peşinden, gelsin kafa karışıklıkları, gitsin kolay aldanişlar, duygulanışlar. Çünkü güçlü umutsuz, sonu gelmez acıları fazla fazla çekse de bunu göstermeyecektir. Onu kimsenin teskin edemeyeceğini bilir, buna büsbütün ikna olmuştur. İnanabilmeye inanmaz, ama o, umutsuz, hiç beklemediği bir anda kendi hayal kırıklığıyla karşılaşp, etrafındakilerden ayırarak onun yüzünü görebileceği umudunu taşır. Bu, uygun bir anda gerçekleşir: Bu karşılaşmada ya yıkıma uğrar ya da talih yüzüne güler. Ancak ilahi bir âna ermez, çünkü bu an saf umutsuza ayrılmıştır. Buna mukabil saf olmayan zayıf umutsuz, sabırla, sistematik bir şekilde umutsuzluğunu ilan edecek; kaygılı, sahte bir alçakgönüllülükle sürüklenecek, bu durum, temsil ettiği sakatlığın, kendi alçaklığının, olmaya zorlandığı o tümüyle ölümsüz ruha karşı gösterdiği olumsuzluğun hakiki bir insani varoluşa engel oluşturmadığına ikna olmasına yarayacak, onu destekleyecek herhangi bir şey bulana dek böyle devam edecek-

tir. Sonunda kendi fırsatını bulacak; her zaman, ihtiyaç duyduğu küçük dünyayı yaratmayı, ona boyun eğip öylece uyuşup kalmayı becerecektir. Eninde sonunda, o dünyayı hep bulacaktır, çünkü kaybolması ölümcül olur onun için. Bence zayıf umutsuz için kurtuluş yoktur. Diğer, güçlü olan (şimdiden söyleyeyim, annenizin arkadaşının oğlu bu tip bir umutsuzdur) gülmeyi becerebilir, kendi umutsuzluğunu başkalarına bulaştırmadan şu dünyada yaşayıp gidebilir, çünkü insanlardan da gündelik hayatından da yardım beklememesi gerektiğini bilir. O, bilmeden de olsa, umutsuzluktan sıyrılmıştır; bilmeden, onun gözlerinin ta içine bakabileceği, onu öldürebileceği ya da ölebileceği ârı bekler. Arkadaşınızın ne armağana boğulmuş gibi bir hali vardı, ne de sabrı görünüşte katlanılmaz olan ve tekrar tekrar gelen sınamalarla denenmişti. Maalesef tepeden tırnağa tüm vücudunu saran, onu hayattan bezdiren uyuz gibi bir hastalığı yok; küllerin üstünde falan da oturmuyor, ona yaralarını kaşıdığı taşı öpme fırsatı da verilmemiş... Yanı başında ona “Tanrıya şükret ve öl” diyecek bir kadın yok. Yazgısı belli Temanlı Elifaz’ın karşısındaki saf umutsuzun etkileyici hitabetine asla erişemeyecek. Akla hayale gelmez herhangi bir durum, herhangi bir kişi onda umutsuzluğu yeniden doğurabilir. O zaman bir kriz patlak verecek, ya öldürerek kendini kurtarabilecek ya da kendini öldürerek büsbütün kaybedecektir. Belki sizler ya da ben, saf umutsuzla karşı karşıya gelmek, onunla birlikte ve ona karşı mücadele edip onu kurtarmak için donanımlıyız. Ama saf olmayan zayıfın kurtuluşu yok çünkü küçük ve duygusal; güçlü olansa ya kendini kurtaracak ya da tek başına yok olacak.”

Bir şarap lekesi gibi mor, şekilsiz, yerinden kalkıyor, gülümseyerek, davetkâr, bekliyor; aldırışsız sabırla bezenmiş bir obeze dönüşüyordu piskopos.

“Ancak ara tonlar, alt kırılımlar, belirsizliğe neden olan şeyler de var,” diye konuşmasına devam ediyordu yürümeye koyul-

duklarında; kütüphaneye doğru giderlerken Elena Sala'nın omzuna yol gösterir gibi dokunuyor, af dileyerek gülümsüyordu. "Saf olmayan, güçlü umutsuz, zayıf bir umutsuza dönüşebilir mi? Ya da eğer dönüşürse, zaten derinlerde bir yerlerde hep zayıf bir umutsuz olmuş olması gerekmez mi?.. Bunu düşünürken hep uykularım kaçır."

Bunu kendine itiraf ederken kafasını cevap beklemeden, enerjik bir hareketle tek bir defa sallıyor, onları tırnak uçlarıyla dokunarak kütüphaneye yönlendiriyordu, bu arada hizmetkâr kütüphanede ciltlenmiş gazete koleksiyonunun durduğu okuma sehpasını bir kenara çekmiş, kahvenin, kadehlerin, konyak şişesinin servis edildiği sehpayı yerleştiriyor olurdu.

Bu sahne böyle, neredeyse fark edilmeyecek kadar küçük çeşitlemelerle tekrar edip duruyordu; yazıhanenin benim payıma düşen yarısında çalışıyormuş gibi yaptığım saatlerde, Onetti'nin sırtına gözlerimi dikmiş, tekrar tekrar Elena Sala'yla doktoru bir dağ öğlesinin beyaz ışığına yerleştiriyor, onları bir hizmetkârdan diğerine, yardımcıdan piskoposa, umutsuzlar hakkındaki söylevden kütüphanedeki sindirim amaçlı dinlenme saatlerine sürüklüyordum; burada Piskopos Efendi Cenapları lafı daha basit konulara getiriyordu, Elena Sala'ysa kaçak hakkında sormaya cesaret edemediği soruları zihninde evirip çevirip kendine işkence ediyordu. Üçünü kütüphanenin uyuşuk boşluğunda bekletmenin, bu görüşmenin zaten gerçekleşmiş olan şeye indirgeneceğine inanmalarını sağlamanın bana tuhaf bir mutluluk verdiğini keşfetmiştim. 'Kadınla doktorun orada durup esnemeye bol bol vakitleri var, ömrüm yettiğince bu işi yaptırabilirim onlara; ölümünden bir dakika önce tekrar o âna dönecek olsam, onları şimdi oldukları kadar genç, aynı derecede sıkılmış bulurum, piskoposun sesinde aynı dingin kötülük titreşir, gözlerinde aynı kıvılcımlar dolaşır ve onlar farkına bile varmaz.' Ama sonunda kendime acıyor, onlara borçlu

olduğumu kabul ediyor, onları bu bekleyiştten çıkararak kendi bekleyişimi kısaltacağımı hayal ediyordum; o zaman kadınla doktoru bir düşünceli meleğin varlığıyla, piskoposa yeni bir görünüm veren başka bir söylevle, korku uyandıran bir profille, leylak ve gök rengi bir ışıltıyla ödüllendiriyordum.

İşte burada, asla kaleme alınmamış bu bölüm iradem dışında kendi içinde farklı yollara çatallanmalıydı. Çünkü eğer piskoposun, meleğin gölgesiz duruşunun önünde verdiği söylev hayranlık uyandıran bir soytarılıktan başka bir şey olmasaydı, Díaz Grey'le kadının kütüphanenin sonuna gitmeleri, orada sırtlarını seyahat kitapları, sözlükler ve Jonás Weingorther'in toplu eserleriyle kaşıyarak oturmaları gerekirdi. O zaman, Piskopos Efendi Cenaplarının işgal ettiği yerden daha alçak bir seviyede, gölgenin içinde kalırlardı, melekse bir tebeşir lekesiyle yer değiştirirdi. Ama eğer Piskopos Efendi Cenaplarının –meleğin eşsiz profilindeki rızayı ya da hoşnutsuzluğu gözetleyerek– söyledikleri, hakikatin ifşasından ibaret olsaydı (sadece onlar için olsa bile), doktorla Elena Sala'nın bu tesadüfi sahne karşısında şaşkınlığa uğramaları kaçınılmaz olurdu. Bu versiyonda, ikisi sarayın kış aylarında müziğe ayrılan odasında görünürdü. Odada, kenarlara yaklaştıkça daha belirgin duyulan, ikisinin araladığı ağır perdenin üzerindeki lekelerle benzer birçok nota asılı kalmış olurdu; sonra, sahnenin ikinci bir versiyonunda, nefeslerini tutmuş ellerini ovuşturarak meleğin güzelliğine bakarlardı dehşetle; böyle bir güzelliğin mümkün olduğuna inanırlar, izledikleri sahnenin üzerine düşen ışık gibi yayarlardı o güzelliği. Düşlerimizde kırılma anlarında içimizde doğan korkudan daha kuvvetli olduğunu hissettiren, bizi hep ikircikli sonlarla uyanmaya sürükleyen o merak tarafından ele geçirilmiş, dinlemeye karar verirlerdi onu.

Piskoposun söylevi hatasız yükselirken melek, profilindeki kıvrık gülümsemeyi korurdu; Piskopos Efendi Cenapları kelimeleri şaşırdığındaysa, görünen tek gözkapığı düşer, bezginlik

göstermeksizin çarpıp kapanır, bu da salondaki ışığı zayıflatır-
dı. Meleğin heybetli ağzı, söylevin yazılı olduğu parşömenin
üzerine doğru, sert, yatay, suçlayan bir parmak gibi uzanırdı.

“Ne önce var oldular ne de sonra var olacaklar,” diyordu pis-
kopos, vakitsiz bir vurguyla. “Geçmiş ya da henüz gelmemiş
olan, sanki asla var olmamış gibi, sanki asla var olmayı başa-
ramayacak olanlar. Buna rağmen, her birimiz Tanrı karşısında
sorumluyuz, çünkü hepimiz doğum kanından azap terine dek
karşılıklı yardımlaşarak, sonsuzluk hissiyatını yeşertir, canlı tu-
tarız. Halbuki sadece Tanrı sonsuzdur. Her insan gelip geçen bir
anda var olur; insanların geçmiş diye adlandırdıkları kaprisli,
bölük pörçük, hoş hissiyatın üzerinde ayakta kalmalarına izin
veren, zaman ve gelecek diye adlandırdıkları şeyin üzerinde bir
şeyleri düzeltme adına umutla çizgiler çekmelerine imkân ta-
nıyan bu alçalmış bilinç, her ne kadar bunu kabul ediyor olsa-
lar bile, sadece kişisel bir bilinçtir. Kişisel bir bilinç,” diye tekrar
ediyordu Piskopos Efendi Cenapları, bir kolunu tavana doğru
kaldırmış, meleğin gülümseyen profiline bir bakış atıp kendini
rahatlatarak. “Yani, tam da daha en baştan bu yana arzuluyor-
larmış gibi yaptıkları amaçtan uzaklaşan o yol. Sonsuzluk der-
ken kutsal sonsuzluğu kastediyorum; Cennet Krallığı’ndan söz
ederken kendimi onun varlığını doğrulamakla sınırlı tutuyo-
rum. Onu insanlara teklif etmiyorum. Küfürdür, saçmalıktır;
hafızası, hayal gücü olan bir Tanrı, ele geçirilebilir, anlaşılabilir
bir Tanrı. Böyle bir Tanrı, kutsallığın bu felaket karikatürü, insa-
nın ona doğru attığı her adıma karşılık iki adım gerilerdi. Tanrı
vardır ve insan kökenli bir ihtimal değildir; sadece bunu anlaya-
rak tamamıyla insan olabilir, Tanrı’nın büyüklüğünü içimizde
koruyabiliriz. Bunun dışında, nereye gidiyoruz, amacımız ne?”
Alevlenmiş, nemli yüzündeki gözleri, meleğin açılıp kapanan
gözkapağını işaret ediyordu; hatasını düzeltiyordu: “Nereye gi-
diyoruz? Birisi akla yatkın görünen bir yön bulduğunda, neden

onu izlemek durumunda kalalım? Sonsuzluğun şimdi olduğunu, tek amacın bizzat kendisi olmak olduğunu anlayan, şiddetle sürüklenmiş, hatırayla, fanteziyle kandırılmış olduğu halde, her an, ona muhalif her şeye karşı durarak, bir neden aramaksızın kendisi olmayı kabul eden, bunun için çabalayan kişinin ayağını öperim. Kurallarını kendisinin yazmadığı, oynamak isteyip istemediğinin ona sorulmadığı bir oyunun kurallarını tek tek kabul eden kişinin cesaretini alkışlar, ayağını öperim.”

Elena Sala perdeyi bırakıyor, çantasını açıyor, kendini pudralamaya başlıyordu; girişte sigara içen kalabalığın arasından zar zor kendine yol açarak çıkışa kadar ilerliyordu. Sert bir rüzgâr meydandaki havayı ılıklaştırıyor, istasyondan mahallenin içlerine doğru iniyordu.

“Sana da çok ilginç gelmedi mi? Bana öyle geldi,” diyordu kadın, doktorun koluna girerken. “Tabii, hepsini anladığımı sanmıyorum. Hayır, pastaneye falan girmek istemiyorum. O öyle biri, piskoposun dediği gibi, kendisi olmak isteyen ve oyunun kurallarını kabul eden biri.”

Meydanın bir yanında, ağaçlardan gelen gece kokularını koklayarak, onları belli belirsiz birbirine bağlayan kızıl kumlarda çıkardıkları ayak seslerinin eşliğinde yürüyorlardı; görmeden sinema afişlerine bakıyorlar, kendilerini, otele götüren sokağın tatlı eğimine bırakmış yürüyorlardı.

“Bilmiyorum neden,” dedi kadın. “Aptalca ama onun burada olduğuna eminim; eğer şansım varsa, onu bir kafede otururken bulacağımdan ya da herhangi bir anda onunla yolda karşılaşacağıma eminim.”

“Neden La Sierra’da kalmıyorsunuz?” diye önerdi doktor.

“Yapamam, Horacio ile Santa María’da buluşacağım, nehrin kıyısındaki otelde. Ayrıca, kalmak bir işime yaramaz; hiçbir şey işe yaramaz. Sadece, eğer tesadüfen... Kendimi onun peşinden koşar pozisyona koymamalıydım. Ona ulaşamayacağıma

eminim. Horacio'yla telefonda konuştum; size bir iş teklifinde bulunmak istiyor.”

Onları otel tabelasının halka halka ışıklarından ayıran yarım blok içinde, Díaz Grey sabah ilk trenle kaçmaya, muayenehaneye, hastaneye dönmeye, o salak dost atmosferinde bir süre dinlenmeye, kadını ve gerçekleşmesi imkânsız vaatlerini unutmaya, nehir boyunca ahşap otelin iskelesine kadar bir şekilde kürek çekmeye, basamakları çıkmaya, uyuklayan otel sahibini şaşırtmaya, Mister Glaeson'un müzik salonuna dönmeye, kemancının kışına bakıp cüce efsanesini elden geçirmeye karar verdi.

“Hadi bakalım siz yukarıya, uyumaya,” dedi Elena, otelin girişinde. “Bu iş benim gözümde bitmiştir.” Utangaç bir kahkaha attığı duyuldu, kollarını göğsünde kavuşturmuş etrafa bakıyordu, doktoru görmüyordu bile. “Her şey bitti. Aslında çoktan bitmişti ama ben anca anladım. Fakat belki siz başka bir şeyler yapmak istersiniz. Sürekli kötü davrandım size. Ne isterdiniz?”

“Size sımsıkı sarılmak isterdim,” diye mırıldandı Díaz Grey. “Birazcık.”

“Pekâlâ, hadi o zaman,” dedi kadın, koluna girerek.

Resepsiyonistin bölmesinin önünden geçerlerken kadın, dingin bir gülümsemeyi, ağzıyla gözlerinde uzun zamandır biriken yoğunluğun uyuşuk kalıntılarını, kırılğan bir nesne gibi yüksekte, özenle taşıyordu. Díaz Grey kadınla konuşmaya cüret edemedi, asansörle çıkarlarken tek kelime etmedi, koridorlarda gezdirdiği o hayret ifadesi nasıl kadına aitse, aynı şekilde kendisinin de –Elena Sala'nın acı verecek kadar kolunu sıktığı bu adamın da– aynı anlamda kadına ait olduğunu hissediyordu; böylece dünyanın, dünyayla kurduğu ilişkinin kırılğan bir simgesinden ibaret, içinde bulundukları koşullar içinde en iyisi, verilen armağan içinse vazgeçilmez olan yatağa usulca uzandı.

Ama üç gün süren kötü hava, ben henüz Buenos Aires'teyken başlamıştı; reklam ajansı komedisini unutup mümkün olduğunca evde kaldım, gri havayı, kapısı iyi kapanmayan balkonun dibinde genişlemekte olan su birikintisini izliyor, insanlardan uzak, çıplak, zihnim dağılmadan başımın çaresine bakmaya zorlandığım, harekete geçmek, kendimi eylem yoluyla bir başkasına, belki önceden bilmemin mümkün olmadığı belirli bir Arce'ye dönüştürmemin artık farz olduğu o âna doğru yalnızlığın nasıl da tatlı tatlı büyüdüğünü hissediyordum.

Yatağa uzanmış, ya da odanın dağınıklığında gezinerek var olmaktan vazgeçmek, sönüp bitmek için kendime yardım ediyor, Brausen'i nemli havada iteliyor ya da yalnız bırakıyor, onu sudaki bir sabun parçası gibi çözülsün diye çalkalıyordum.

Öğleüzeri, duvarın öte yanından La Queca'nın ağladığını duydum. Eve girdiğini duymamıştım, ama yatakta, açık ağzıyla yastığa kapanmış yapayalnız ağladığına emindim. Belki yağmurlu günün çağrıştırdığı düş kırıklıkları yüzünden kendini bunalıma teslim etmiş ya da havadaki nem "onları" çoğaltmış veya Arce'nin ortaya çıkışını ve kendi yıkımını sezinlemişti. Hatıraların aniden ortaya çıkan baskın mevcudiyetlerindeki niyeti tahmin ediyor olabilir, onların tek tek nasıl geldiklerini, yavaş yavaş katlanılmaz olana, sertleşip ağırlaşana dek nasıl büyüdüklerini, her bir yüzün, her bir sahnenin, eskiden yaşanmış duyguların her birinin bu kez artık sonsuza kadar çözülüp nasıl ortadan kaybolduklarını hissediyor olabilirdi; bu yüzden o -tıpkı

benim gibi- önceki günlerin örgüsüyle kendini tekrar örtemeyecek, bundan geleceği çıkarsayamayacak, en sonunda, hayatında ilk kez, gözlerini bir çizgiden diğerine gezdirmek, etin, kemiklerin gerçek, her zaman şaşırtıcı, her zaman acı veren anlamını parmaklarında hissetmek zorunda kalarak kendini tanıyacaktı. Ama bütün bunların ötesinde -ağlayışını dinliyordum- duvarın öte tarafında "onlar" oradaydı, yağmurlu öğleüzerinin, ilk randevusuna neşe içinde giden basit çocukları gibiydiler.

Belki La Queca, ağlayıp kaçmaya çalıştığı yatağından uzak-taki kırmızı gece lambasını, onları pervaneler gibi kendine çeksin, ondan uzak tutsun diye yakmıştı; onlarsa ordan oraya uçuşuyorlar ya da sayılamayacak kadar çok olmalarıyla dalga geçer gibi cömert annelerini, nedenle sonucu, tatlı bütünlüğü, bütün yüzleri ya da onun bu yüzlerin yer aldığını hayal ettiği dalgali bölgeyi bir bütün haline getiren tek bir yüz ifadesini onun için dalgalandırarak oldukları yerde sakin kalıyorlardı, ağır, şişkin, yumuşak. Onları tanıyamadan öleceğim. Sanki fırtınalı bir gecede, bir barınakta şömine karşısında bir araya gelmiş, farklı boylarıyla piramit şeklinde dizilmiş, onlara bağışlanan bu sığınak ve yaşama fırsatı için müteşekkir, suratlarındaki yumuşak yağ tabakasını gerip büzerek, domuzsu burunlarındaki küçük yuvarlak delikleri genişleterek biricik, sabit yüz ifadeleriyle memnuniyetlerini gösteriyorlardı.

Sadece yataktan fırlayıp el kol hareketleriyle onları kovalamaya çalıştığında, onu odanın ortasında bitkin, zayıf, öylece kalakalmış -yumruklarını kalçalarına bastırmış, kaskatı, kendini gülümsemeye zorlarken- gördüklerinde, sadece o zaman, ne anlaşılmaya ne cevap vermeye fırsat tanıyan, yalnızca var olmanın karşılıksız sevinciyle duyulan seslerinin tekdüze, yorulmak bilmez direnciyle onunla konuşmaya başlıyorlardı.

Oradaydılar, kulağının dibinde ıslık gibi ısss'larla onu çağırıyorlar ya da uzak yerlerden, sönmüş yıldızlardan, ilk kemi-

ğın gömüldüğü, şimdi deniz altında kalmış mezar çukurundan onun adını haykırıyorlardı; ilgisizlikle, şefkatle, telaşla, yakarışla, alayla, ihtiyaçla onu çağırıyorlar, ismini kuş dilinde söylüyorlarmış gibi heceliyorlar, hırıltı gibi duyulana dek tekrar ediyorlar, böylece bizzat isme dönüştürüyorlardı kendilerini. ‘Onlar benim adım, onlar La Queca, ben onların,’ diye düşünmesini sağlıyorlar, o sakince gülümseyerek kendine avuçlarıyla yumuşakça vururken –‘onlar benim, başka kimse yok, onlar yok’– yavaşça ortadan kayboluyorlar, yatağa koşarak onun gelmesini bekliyorlar, işaretparmaklarının uçlarıyla hızlı hızlı yağmurun temposunu taklit ederek, onu uyanık, dehşet içinde tutmaktan başka bir niyetleri olmaksızın usulca vücuduna dokunuyorlardı.

Artık gece olmuştu, o ise duvarın diğer yanında ağlamaya devam ediyordu –gözyaşlarıyla, ağzına yapışmış saçlarının perdesiyle, ısırılmış parmak boğumlarıyla örtülen bir ses. Havanın kötü gittiği o üç günden birinde, kalkıp mutfakta bir parça ekmekle peynir çiğnemeye karar verdim, parmaklarımla çürük bir muz ezdim, buzdolabının leş kokusunu içime çekerek biraz su içtim. ‘O iş herhalde yarın sabah olacak, bana uyarı işareti gönderen o hurafeye güvenmeyi bıraksam iyi olur. Ama onu öldüren ben olmayacağım; bir başkası olacak: Arce olabilir veya hiç kimse. Ben, artık var olmayan bütün o şeylerim, kişisel bir melankoli biçimi, ara sıra gelen kaygının ta kendisiyim, canımı acıtıp hayatta olduğumu hatırlatacak huzurlu ve kullanışlı acımasızlıklarım.’ Raquel’in gardrobun kokuları arasında sakladığım mektup destesini bulmaya gittim; katlı mektupları açmadan, teker teker bulaşık teknesinde yaktım; gözlerimin önünden geçen cümleleri yüksek sesle okuyor, gördüklerimi, yaptığım şeyi anlamadan arada bir kederi çağırarak için boş yere durduruyordum kendimi: “Annem günlerdir benimle neredeyse hiç konuşmuyor. Onunla birlikte olmanın verdiği zevk-

le, yalnız kalma isteğim tamamen aynı. Bir ara Brezilya'daymış, bana birlikte hapis yattığı bir arkadaşından bahsediyordu. 'Değişimden' sonra sürekli o şeyleri anneme vermeye çalıştığımı anımsıyorum. Benden daha üstün ve çok daha zeki ama Gert-rudis bunu asla anlayamayacak. Sonra hava bütünüyle değişiyor, ortama bir tür neşe hâkim oluyordu. Toplantıda köşeye sıkışmak ve bana faydası olmayacak bir şeyin bedelini ödemek..."

Musluğu açıp yanık kâğıtların, dokunulmamış, kenarları matemle süslenmiş, güçlü, uğursuz, anlaşılmaz kelimelerin yok olmalarına yardım ettim. Balkona kadar yürüyüp çıplak ayaklarımın yağmur suyuna bastım, kendimi Montevideo yolculuğunu düşünmeye, Raquel'i kusmasına yardım etmek için alınından tutarken ya da La Queca'nın otel odasına girip benim görevlerimden biri saydığı kıskançlık oyununu sergilerken görmeye zorladım.

La Queca, uykusunun horultuları arasında, Raquel'in mektuplarındaki saçma cümlelerin arasında, kesik kesik ağlıyordu. 'Yakmadan önce yavaş yavaş okumuş olsaydım, kendimi onunla yaşanmış beş yılın sonunda şimdi bulmuş olsaydım da bir şey fark etmezdi. Sertleşmiş, dokunsan dağılacak kâğıt kalıntılarının üzerine akan su, suyun vakur, neşeli darbeleri, ufalanıp lavabo giderindeki köpüklerin üzerinde dönüp duran kararmış parçalar. Artık ağlamıyor; bir bacağı, açık bıraktığını ancak öğle vakti fark edeceği lambanın altında, uyuyor olmalı.'

Yatağa döndüm, uykum yoktu, taşra şehrini sular altında bırakmak, hikâyesinin sakin, ümit dolu başlangıcında yaslanıp nehir kıyısındaki koyaklarla meydana ayıran alanı ilgisizce seyrettiği pencerenin camını yumrukla kırmak gerekse bile, Díaz Grey'i ortadan kaldırmaya karar vermiştim. Díaz Grey ölmüştü, bense bulutların tatlı tatlı terlediği suyun mırıldanışını dinlerken çarşafın üzerinde yaşlılıktan can çekişiyordum; Montevideo'da, Stein'in çöpçatanlığıyla, ahşabına adabımua-

şeretin ya da adabımuaşeret formlarının işlediği, evcilik ritüelleriyle, aile içi kutlamalarla geçen yirmi yıl boyunca saygınlığın, bitmek nedir bilmez “evim dünyadır” idealinin nüfuz ettiği iki katlı bir evde Gertrudis’i ilk kez kucaklamayı kabul ettiğim gecedен bu yana kırışmaya başlamıştım; Gertrudis’le kalmayı, dönüp dolaşıp aynı şeyi yapmayı, yıldönümlerini, güven duygusunu buyur etmeyi, gelen günlerin çatışmayı, seçim yapmayı, yeni vaatleri barındırmıyor olmasından keyif almayı kabul ettiğim anda yaşlılığın kapısını aralamıştım. Çürümüşlüğüм içinde Díaz Grey’i, Elena Sala’yı, aynı anda her yerde bitiveren umutsuz kocasını, nehrin dostluğuna sakınmadan meyleden kendi yaptığım şehri peşimden sürüklüyordum.

İsviçre kolonisinin ahlak kurallarına ciddiyetle bağlı, enerjik, sıkıcı sakinleri ile şehrin ahalisi arasındaki; bir yanda Santa María’nın zengin aylak takımı ile diğer yanda bu şehri besleyen, alışverişlerini ondan yapan, önemli bayram günlerinde (babalarının, dedelerinin Avrupa’dan kararlılıkla, umutla, parçalanmış ciltli dua kitaplarıyla, arkalarına tarih atılmış soluk fotoğraflarla birlikte beraberlerinde getirdikleri bayramlar değil de yarım yamalak saygı gösterdikleri, paylaşmaya katlandıkları, onlara yabancı olan büyük bayramlarda) hep birlikte onu ziyaret edenler arasındaki; o özel günlerde kasıntıyla, bastırılmış bir heyecanla meydanından giderken, nehir kıyısındaki gezi yolunu adımlarken, sinemasını geçerken, bayramlık elbiseler içinde yıkılmazlık vasfını ilan ettikleri aileleriyle gruplar halinde salına salına yürürlerken hafif, romantik bir gıptayla onlara bakan, alaycı, kara kuru adamların sırtlarını duvarlarına yasladıkları dükkânlara tahsis edilmiş çarşı dedikleri caddelerde dolaşanlar arasındaki o belli belirsiz hissedilen çatışma benimle birlikte adım adım ölüyordu. Karşılıklı ve esmer adamların gülümsemeleriyle alaycı tonlamalarında, dükkânlarda para bozdururken, araba ya da harman makinası satın alırken şüpheye

kapılacak kadar kaygılı sarışın adamların –kafelerde masaların üzerine nezaketsiz ve inançsızca abartılı bahşişler, ötekilerin hakir görmesini güçlendirmekten başka bir işe yaramayan bahşişler bırakan bu sarışın adamların– dalkavukluk ederken çıkarmayı başardıkları seslerde varla yok arası açığa çıkabilen iyi gizlenmiş bir aşağılamadan doğan çatışma.

Acıya da nostaljiye de meydan vermeden hepsi kaybolup gitmişti: ‘İşte buradayız, şimdilik sadece nabzını, terlemiş göğsünün kokusunu tanıdığım yeni doğan bu adam, işte burada. La Queca horlayarak uyuyor; rüyasını hatırlayıp bana ondan bahsetmek isteseydi şöyle derdi: “Derken *onlar*, ben konuşmaya kalmadan ağzımı tıkamak için denizdeki dalga gibi kabardılar, çünkü eğer onlara bir ad verirsem, her birinin teker teker adlarını söylersem onları öldüreceğimi anladık hepimiz bir anda.” Yağmur durdu, rüzgâr balkondan içeri girip burnuma, enseme, Gertrudis’in duvarda asılı olan fotoğrafına çarpıyor. Sabah olacak – bunu böylesine kesinlikle bilmek şaşırtıcı. Gökyüzü dupduru olacak ve bu adam kendini sokağa atacak. Uyuyacağım ve uyanacağım; banyodaki aynaya çaktırmadan bakarak, ellerimi hareket ettirip durdurup hayretle seyrederek kendimi keşfetmeye çalışacağım; sanki gerekliymiş gibi, kurnazlıkla, sahte bir ilgisizlikle, şimdi neye güvenerek hayatıma yön vereceğimi soracağım kendime: Tanrı’ya mı, aşka mı, sonsuzluğa mı, ana babama mı, üç bin yılının insanlarına mı? Sadece, yaşıyor olmaktan ve bunun ne anlama geldiğini bilmemekten duyduğum küçük utancı ifade eden buruk bir gülümsemeyle kahvaltıya oturacağım, sarhoşluk onu yanında bir kadın yokken yakalamışken unutulmuş Julio Stein’in aktardığı papazın sözlerini meçhul birinin kaleme almasından bu yana olup biten hiçbir şeyin önemi olmadığına emin olacağım, sokaktaki yeni güneşe baktığımda bu sözleri, taziyeleri, çocukların kafalarını, sevdiklerinin şehvet düşkünlüklerini çağrıştıran cümlelerle değiştirmeyi deneyeceğim.

‘Güneye doğru yürüyeceğim, bu gece başlayıp belki yarın kesin bir biçimde tamamına erecek dünyanın sonundan Díaz Grey’i dışlama fikrinin beni baştan çıkarmasına izin vereceğim. (Sepetleriyle, çantalarıyla kadınlar, aksi, telaşlı erkekler, ölümümle birlikte öldüklerinin, adımladıkları sokakların lavlar altında, denizler altında kaldığının farkında bile olmadan sabah ışığının içinden geçiyor olacaklar.) Yine Constitución’da meydana yakın bir kafeye oturacağım, tek dalı ağzımın kenarında asılı kalıp kendi kendine yansın, dumanı gözlerimle, ağaçlar, hamallar, etrafta dolaşanlar, taksiler, pazarcılar arasında genişip seyrettiğim tüm o hareketliliği anlaşılmaz hale getirsin diye bir paket sigara satın alacağım. O zaman –parmağımı bile oynatmama gerek kalmayacak– Díaz Grey, La Sierra’daki otel odasında uyanacak, yanındaki kadının ölmüş olduğunu fark edecek, yerdeki boş ampullerle şırıngaya basarak topuğunu yaralayacak; hayranlık duyulacak bir adalet anlayışıyla ve gururu kırılarak, Elena Sala’nın önceki gece neden ona evet dediğini anlayacak; acıklı bir duygunun egemenliğine boyun eğecek, gelecekte itiraflarını dinlemeye aday bir arkadaş hayal edecek: “Ona sarıldığımda çoktan ölmüştü, anlıyor musun? Ve o bunu biliyordu.” Gri gölgeler arasında bir iki adım geri çekilip ölü kadından uzaklaşacak, yatağın üzerindeki şeklini seyredecek. Ortalık aydınlandığında kadının yüzüne bakabilecek, onu, solların arka planından ve gündelik hayata dair ifşalardan ibaret bir yere yaptığı geziden yeni dönmüş, sakın, tatlı bir ifade içinde görecektir. Ölüp ölümden geri dönmüş, deneyimlerini, yenilgilerini, ele geçirdiği ganimeti kıvançla dile getirmekten kendini alıkoyarken, vakitsiz bir hakikat gibi katı ve soğuk olacak.’

Biraz kan geldi, burnunun anbean, görünür biçimde, ağır ağır şiştiğine inanmak mümkündü; La Queca kendini, neredeyse ke-sintisiz bir şekilde canlı tuttuğu gülüşünden başka bir başkaldırı ya da savunma eğilimi göstermeksizin metodik, hevessiz darbelerle bırakmıştı; gülüşünün kökeni olan nefreti özenle ve azimle, ses be ses, gülüşün doğduğu sızlanmadan ayrıştırıyor, ifşa ediyor, gülüş özen ve dikkatle, zarafetle gözyaşlarından arınıyordu.

Ara sıra gülüşünü bastırmaya, diliyle dudaklarına dokunarak gıdıklayan kanla teri durdurmaya çalışıyor, bir yandan ısıllı ısıllı coşku dolu gözlerle yastığa koyduğu başıyla beni izliyordu.

“Evet,” dedi sonra. “Ben sarhoş kaltağın tekiyim. Çılgın dünya... Ben sarhoş kaltağın tekiyim.”

Gülüyordu, yüzünü yıkamak için banyoya girerken sözlerini tekrar etti, yavaş yavaş giyindi, burnunun deliklerine kolonyayla ıslattığı pamuklar soktu; burnu, üzerindeki pudraya rağmen kırmızı ve parlak görünüyordu.

“Sarhoş kaltağın teki,” dedi kapıdan, gülümsedi. “Gitsen de kalsan da umurumda değil. Onları bulup getireceğim. Hem de her renkten.”

Kapıyı çarpıp beni tek başıma bırakır bırakmaz, çarpan kapı odadaki havayı çalkaladı, atmosferi karıştırdı, hava köşelerden bana doğru esip yüzümün, göğsümün onca zamandır ortalar-dan kaybolmuş, inkâr edilmiş o mucizevi iklimi yeniden hisset-mesini sağladı; giyindim, ona bir şey hediye etme, beni ona vah-şice bağlamaya başlayan o batıl aşkı temsil edecek herhangi bir

şey bırakma ihtiyacıyla ürpermiş, ceplerimi karıştırarak odanın içinde gezinip duruyordum. Sonunda arka cebimde, mendilimin altında paslı altıgen bir kuruyemiş kutusu buldum; elimle havaya attım, düşüp yatağın altına yuvarlanmasına izin verdim.

Kendi evimden, kulağımı duvara yapıştırıp boş yere dinledim; o gece La Queca dönmedi, şafak vakti, aniden kabaran aşkımla cesaretlenip, yatağının altına fırlattığım demir parçasına başka armağanlar ekleme ihtiyacıyla bir jilet bulup banyodaki aynanın karşısında, kapıyı çarpıp çıkmadan önce bana gülümseyerek ettiği vedayı zihnimde canlandırarak göğsüme verevine bir kesik attım; ancak o zaman, kopuk kopuk kan damlalarının ince sızısı sayesinde teselli bulmuş halde uykuya dalabildim.

Ama izleyen günler, geceler boyunca La Queca sokaktan erkekler eşliğinde dönmeyi sürdürdü; bense her tanımadık adımda, kilitteki anahtar sesinin her tekrar edişinde, beni ona bağlayan aşkın o minnettar, acıklı, amansız halinin büyüdüğünü hissediyordum. Ürkek ve hantal hazırlık dakikalarına karşı mücadele edişini, yatakta çiftleşmeyi aceleye getirişini, ziyaretçisini neredeyse hemen boşalttığını, derken onu yalanlarla, vaatlerle kapı dışarı ederken dinliyordum. Eski sesleri, eski gülüşleri, havalı fren gibi aniden kesilen gürültüleri tekrar edişini duyuyordum. Adamın koridordaki adımlarını doğrulayışını dinliyordum; binadan ayrılıp arabasına binmesi ya da sert bir içki içmek üzere bir kafeye girmesi arasında geçmesi gereken bir süre olmalıydı, sonuçlarından korku duymak, okşanmış gururuna teslim olmak, geçici gençleşmeyle kadim güvensizlik arasına sıkışmış halde gündelik hayatta olan bitene uymaya çabalamak için gerekli zaman. Çünkü o her defasında, pis, soluk, yeşil, sembolik bir pezoluk tek bir banknot kabul ediyordu; ve ben onu görmek için içeri girdiğimde gülümsüyor, mavi masa örtüsünün üzerindeki buruşuk para yığınınına iliştikten sonra gösterdiği gelişmeyi öven gözlerime bakıyordu.

“Ben sarhoş kaltağın tekiyim,” diyordu sadece, neredeyse şefkatle, birazcık dişlerini göstererek.

Onu bir erkekten diğerine makyajını tazelerken, ince dudaklarını dalgın dalgın efkârla gererken, derken bir omuz hareketiyle ruh halinden sıyrılırken hayal ediyordum; kapıyı açıp çarparak kapatırken duyuyordum onu, sanki benim duyabileceğimden şüpheleniyormuş gibi, sanki bu gürültü hesabı almak, öncekileri hesaba katmak, genel tutarın altını çizmek için vazgeçilmezmiş gibi.

Öğle vaktinden biraz önce bankaya varıp açılış saatini bekleyen gruba katıldım, omuzlarla enselerin arasına süzüldüm, çaprazdaki güneşin beyazlığına, küçük meydandaki heykele, belki de yaz mevsiminin son maviliğini sunan berrak gökyüzüne doğru uzanan binaların keskin çizgilerine bakmak için kafamı çevirdim. Ardından gözlerim, beni çevreleyen hırçın, kibirli ifadelere, yüzlerin hareketsizliğine kaydı; günün programını yazdığım kâğıt parçasını sanki bir tabancayı avuçlar gibi cebimde evirip çeviriyordum, harflerle rakamlar art arda yapacağım her hamleyi ve bunları gerçekleştireceğim saati temsil ediyordu, sonuna kadar, saat 21:30’da La Queca’nın bedeninden kalkıp sesli solumaya başlayana kadar, ileri geri adımlarken, bir boşluğa, bir sabırsız meraka dönüşmüş halde yapmış olduğum şeyin bilincine varmayı beklerken bana yön verecek ve rotamı belirleyecekti.

Banknotları sıraladım, saymadan yavaşça cebime soktum, kasayı kilitleyip görevliyi çağırdım. ‘Üç aylık süre dolduğunda kasayı açıp da içindeki vida ve cam parçalarını gördüklerinde ne düşünecekler acaba?’

Güneşe aldırmadan, bir elim cebimde, Diagonal Norte’den Dikilitaş’a doğru ilerlerken ne bende ne şehirde bir değişiklik olmuştu; Esmeralda Caddesine kadar katettiğim iki blok boyunca öğle telaşesi içinde koşuşturan insanlardan beni farklı

kılan hiçbir şey yoktu; parlak vitrinlerin önünden geçerken terli suratıma bakıyordum, bir güven ve meydan okuma havası içinde, yüzümle –aldırıışsız zalim bir yüzle– birlikte hareket eden yeni genç ifadenin belirsiz, uçarı bir hatırasını bir camdan diğerine taşıyordum. Temkinli, camların ardından bana eşlik ederek süzülen yeni doğmuş hayali varlığı ürkütmekten çekinerek arada bir vitrinlere hızla göz gezdiriyor, önlerinde duruyor, çenemin, sessizce bir ıslık hareketini taklit etmek için ileri uzanmış tuhaf dudaklarımın hizasını geçmemesine özen göstererek, kendimi tanımak ve incelemek için başımı kaldırıyordum.

Bir kafenin köşesine sığındım, birkaç sandviç yedim. Fonda Elena Sala'nın ölümü varken neşe içindeki bir Díaz Grey hayal ediyordum, Miss Glaeson'dan kemanıyla dans müziği çalmasını isteme ve vücudunun en yakın çıkıntısını avuçlama ayrıcalığı elde etmiş uçarı, azimli bir Horacio Lagos, ölmüş kadının kocasıyla birlikte kendini yok etme ihtiyacını keşfetmiş umutsuz eski kaçkın. Morfin ampulleriyle, eğlence içindeki bir şehrin sokakları üzerinde izini bırakmış dans ayakkabılarıyla –bir ayak sonra öbürü, hızlı bir dönüş– yüklü keman kutusu, önceden sezinlenen ani bir sona doğru seyahat ediyordu.

Cebimde taşıdığım günlük program saat 13:30'da öğle yemeği yenecek diyordu; bense yirmi dakikalık bir gecikmeyle yiyordum. Bir sonraki hareket –tıraş olmak, duş almak, dolaptan en iyi beyaz gömleği seçmek– 14:00'da gerçekleşmeliydi; kafenin masası üzerine birkaç bozuk para bırakıp bir taksi çevirmek için sokağa çıktım, bir süre için kaldırımda toplananların ırksal nefretine katlandım. 'Belki,' diye geçiriyordum aklımdan arabada, 'programa uymaktan vazgeçmek iyi olacak; belki banyo yapmak, yatağa uzanıp beklemek, dolabın dibinden Gertrudis'in eski metronomunu bulup çıkarmak, onu *larghetto* temposunda çalıştırmayı denemek, akşamüzeri saat altı olana dek aletin ufak parçalara bölerek ilerlediği o sonsuzluk sabit fikrinden başka

bir şey düşünmeksizin, eylemsiz, kendimi koyvermek daha iyi olabilir. O zaman tekrar programa uyup bir fahişe bulmak için kendimi sokağa atar, 20:00'da ondan ayrılıp Chile Sokağına döner, pencerelerden Petit Electra'nın bağırıp çağıran gevşek delikanlılarını izler, kapıcıyla konuşmak için biraz durur, sonra La Queca'nın dairesine çıkarım. O saatte dönmüş, evde yalnız oturuyor olur; ben kimim, öteki kim, bilirim.'

Asansörden çıktığımda, sırtı bana dönük, bir eli benim dairenin ziline uzanmış kadının vücudunu gördüm; dönene dek onu tanımadım ve o an onda beni heyecandan, şaşkınlıktan uzaklaştıran bir şey olduğunu anladım.

"Selam," dedi. "Ne var? Sevinmiş görünmüyorsun..."

Gülümseyerek sessizce elini sıktım, benimkiyle La Queca'nın kapısının neredeyse dik açıyla birleştiği o karanlık köşede mahsur bıraktığı, benimle ve onun bende ki hatırasıyla ilgisi olmayan grotesk şeyi Raquel'in getirdiği yüzde, onun yabancı, itici bedeninde bulmaya çalışıyordum. Belki, artık dönüşmüş olduğum bu yeni adam onu tanımamıştı, belki bu solgun, kemikli surat daha önce görüp anımsadığımla, Raquel'e ait olanla, alnını yarım ay gibi kesen küçük şapkasının altında olması gerekenle aynı değildi.

"Seninle burada karşılaşmak şaşırttı beni," diye geveledim. "Gertrudis benimle yaşamıyor."

"Biliyorum," dedi, kafasıyla onaylayarak; gülümsediğinden şüphe duymam imkânsız hale gelene dek, hoşgörü uyandırmak üzere şekillenmiş, kişisel olmayan, iyiliksever bir gülümsemeyi yüzümün dibinde görene dek dudaklarını yavaş yavaş araladı. "Üçtür geliyorum; sabahleyin, gemi varır varmaz geldim. Yazıhaneden aradım, ama artık orada olmadığını söylediler."

"Evet," dedim; kapıyı açıp geçmesini bekledim. La Queca'nın yokluğundan emindim. 'Yapacağım şeyi sana söylemek hoşuma giderdi,' diye aklımdan geçirdim, ağır adımlarının, Gertrudis'in

fotoğrafının altında duruveren topuk seslerinin ardından yürürken. “Bu bitmiş bir hikâye, ayrıca benim ilgimi çekmeyen bir mevzu. Ama bana kalırsa sen bunun için gelmedin; son görüşmemiz hakkında fikrini söylemeye de gelmedin.”

“Yok,” dedi, arkasını dönmeden; burnunu ablasının fotoğrafına sürtüyordu. “Beni neden o şekilde bıraktığını biliyorum, o sıralar çektiğin acıları anlıyorum. Sana teşekkür etmek istiyorum.”

Birden döndü, ondaki o dramatik, tanımlanamayan iticilik yayılıyor, yüzünde yoğunluk kazanıyordu. Gidip oturdum, cebimdeki para tomarını düzelttim; ondaki, onun komik şapkasının Gertrudis’in fotoğrafıyla olan temasındaki bir şey beni tehdit ediyordu; gittiğinde bana nahoş bir şey bırakacaktı, deride kalan bir leke gibi, bir tür pişmanlık gibi.

“Hayır,” dedim “anladığını sanmıyorum. Kafenin helasında kusuyor olduğunu biliyordum, çıktığında bana ihtiyacın olacaktı. Ama sana acımadım; belki de ödleklikti benimkisi; sonuçta kendimi kurtarmak, hiçbir şeye bulaşmamak istedim. Bundan başka bir şey değil.”

Tekrar gülümsedi, adımlarını hafifçe sürükleyerek, ayaklarının yere sürtünmesini dikkatle dinleyerek kısa adımlarla bana yaklaştı; bir sandalye bulup, kollarının da yardımıyla, çok yavaş bir hareketle oturdu.

“Buenos Aires’te olduğumu kimse bilmiyor,” dedi. Sarf ettiği laflar esrik gülümsemesinin içinden, herhangi bir etkide bulunmadan geçiyordu sanki, gözleri hani niye şaşırmıyorsun der gibiydi. “Ne Gertrudis ne annem. Telefon bile etmedim onlara. Hepsinden önce seni görmek istedim.”

Sessizce gülümsedim ona, o eski anlayış ifadesini, her zaman onun için sakladığım o şaşkın bakışımı tamı tamına tekrar ettiğimden emindim.

“Seni görmek, seninle konuşmak istiyordum. Neden öyle

yaptığını anladığım andan beri bunu istedim. Sonunda bir ihtiyaca dönüştü, ve işte buradayım.”

Getirmiş olduğu tiksinti verici şey odayı dolduruyordu, artık bizim kendimizden daha cüsseli, daha gerçektir.

“Evet,” dedim. “Anlıyorum.”

Şapkasını çıkarsın diye içimden bir dua uydurup sürekli tekrar ettim; çıplak alnını, saçlarını görmeye ihtiyacım vardı. Onu tekrar sevmek için cebimdeki bütün parayı verirdim.

“Büyük ihtimalle artık acı çekmiyorsun,” diye ısrar etti. “Ama o zamanlar çektiğin acı dahil hepsini silmek istiyorum.”

Duamı bırakıp *çektığın* kelimesiyle oynamaya koyuldum, sıkıp içindeki tüm saçmalığı çıkardım, akıp gitmesine izin verdim. Aniden yüzümü gizlemem gerekti, çünkü onu değiştiren şeyin ne olduğunu anladım, ağır adımlarının, yürürken salınan bedeninin, otururken gösterdiği dikkatin anlamını fark edebildim; birbirinden ayrıık zayıf baldırlarının üzerinde öne çıkan göbeğini gördüm. O itici, düşmanca duygu, birinin ona verdiği o göbekten, büyürken onu hiçleştiren, onu zaferle herhangi bir gebe kadına dönüştüren, ona yabancı bir kaderde yok olup gitmeye mahkûm eden fetüsten geliyordu. Vücudunu arkaya yaslamış dimdik oturuyordu, yüzündeki sevgi dolu gülümseme fark gözetmeksizin yükseliyor, sanki tüm evrene yöneliyordu. Kelimesi kelimesine şöyle düşünüyordur: ‘Yüzüm içten gelen bir ışııkla beni aydınlatıyor.’ Kafasına yapışmış küçük şapkasından uçları kavuşmak üzere olan ayakkabılarına kadar, başarısızlık ve muazzam bir mutluluk kötü bir koku gibi yayılıyordu içine.

“Ve zorunluluk,” diyordu “bir süre önce, on, on beş gün oluyor, Gertrudis’ten aldığım bir mektupla zirve yaptım. Bana sizden bahsediyordu, bu arada ben zaten biliyordum. Ama ayrıca senle benden söz ediyordu, doğrudan değil de şaka yollu ima ederek.”

“Ne önemi var?” diye atıldım isteksizce.

“Mesele o değil, beni dinlemeni istiyorum. Gertrudis bizim hakkımızda ne biliyor? Benimle ilgili ne söyledin ona?”

“Hiçbir şey. Montevideo’ dan döndüğümde ona tek kelime etmedim. Daha önce, seni sevdiğimi söylemiş olmalıyım ona.” Ona içten gülümsedim, karnına diktiğim gözlerimi görmeye zorladım onu. “Harika biri olduğunu, mantık kalıplarına sığmayan, yaşama coşkusuna ve gizemine, kimsenin bağlı olmadığı kadar bağlı biri olduğunu.” ‘Gertrudis kadar yaşlı görünüyor; büyüyen göbeği ablasının kesilen memesine denk geliyor.’ “Öyle değil miydin yoksa? Gertrudis’in senin öyle olmana, benim bütün bunlara, bu olduğun şeye hayranlık duymama mani olması mümkün olabilir miydi?”

“Mesele o değil,” dedi, uyuşmazlığı, öfkeyi kovalayan gülümsemesini bir yandan diğer yana sabırla çevirirken. “Mesele biziz, mesele buna bir son verme gerekliliği.”

“Buna mı?” diye bağırdım, o şaşkın, saf, ihtiyar yüze yaklaşıarak. O anda herhangi bir amacım yoktu.

“Mektubu aldığım da bunun gerekli olduğunu anladım; bir kriz geçirdim, sonunda gücümü toparlayıp seni görmem gerektiğini anladım. Pişman olacak bir şeyimiz yok, bunu zaten biliyorum. Ama öyle bir şeyin ortasındayız ki...”

‘Delirmiş galiba, benimle başından beri dalga geçiyor olması da mümkün –o zaman Tanrı’ya şükürler olsun– belki şimdi de kendisiyle dalga geçiyor.’

“Çocuğun mu olacak?” diye kestim lafını; tat aldığı bir neşeyle dişlerinin arasından bir “evet” çıkarması tepemin tasını attırmaya yetti. “Lanet olsun, bitmesi gerekenin ne olduğunu bir anlasam.”

“Sinirlenme,” diye fısıldadı.

‘Hiçbir neden olmaksızın La Queca’yı öldüreceğimi ona söylesem, açıklayabileceğimi zannetmiyorum desem, yumuşakça nasihat verirdi bana, “Yapma,” der, ardından gözkapakları

nı kısar, rahmini şişiren iyilik ve hoşgörü kaynağıyla iletişime geçerdi.'

"Sinirlenme, tatlım. Suçun büyüğü bende, biliyorum. Asla yapmamalıydım... Alcides her şeyi biliyor, anlama becerisini gösterdi. Seni çok seviyorum, galiba senin kadar iyi birini tanımadım."

Kalkıp içecek bir şey bulmak için mutfığa gittim. Sonra vazgeçip uslu, sabit, salak gülümsemesine doğru yavaşça döndüm.

"Sana kızdığım falan yok," dedim. "Ama olan şu ki seni tanımıyorum, kim olduğunu, burada ne halt ettiğini bilmiyorum. Söylediklerinin tek kelimesini bile anlamıyorum."

"Evet, tabii," dedi sevinçle onaylayarak. "Kör olmuştum ya da aklımı yitirmiştim, hangisini tercih edersen. Seni hep sevdim, Gertrudis'i görmeye Pocitos'a gittiğin zamandan beri. Ben on beşlik bir yaratıktım, bunu senin için söylemiyorum, o yaş-takiler önüne gelene, en yakınınına ya da en olmayacak kişiye âşık olur. Belki seni iyiliğin yüzünden, o çok özel, çok insani anlayışınla zekân yüzünden sevmiştim. Sana sitem edemem. Bu defasında, Montevideo'ya döndüğünde, hatayı büyütmede ikimizin de katkısı oldu. Farkında değildik, bundan eminim. Sen Gertrudis ile mutlu değildin, benimse kafam karıştı, bir sınama döneminden geçiyordum. Ruhsal olarak birbirimize ihtiyacımız vardı."

"Ama ben Montevideo'ya bir kadınla beraber gittim; benim yolculuğumu, tanımadığım başka bir adamla yatarak aldığı parayla ödeyen bir kadınla. Anladın mı?"

"Önemli değil, hepimiz hata yaparız."

"Ama öpüştük," dedim gülerek. "Seni kucakladım, diline dokundum senin."

Gözlerini kırptırdı, yüzünde kesintili bir gülümseme belir-di, çocuğuna çevirmeyi planladığı bakışı üzerimde prova etti.

"Doğru, öpüştük. Ama daha ciddi bir şey var, sen hâlâ o ge-

ceki ruh halindesin; benim de aynı halde olduğumu sanıyor-
sun. Kör olmuştum, ama şimdi gözlerim açıldı. Önemli olan ne
olup bittiği değil, ne hissettiğimiziz. Aşağılık, adaletsiz her his-
siyat, bizi kusurlu kılan her bencillik. Üstelik sadece bize karşı
değil, aynı zamanda bizimle bağlantılı olanlara da karşı. Böy-
lece onlara geçirdiğimiz kötülüğü onlar da başkalarına geçiri-
yor. Anlıyor musun?”

‘Delirmiş, kendini grotesk bir harabeye çevirmeye, kendimi
hüzünlü hissettiğimde hayal ettiğim o Raquel’i deforme etmeye
hakkı yok. Şapkasını almalıyım, yuvarlak kafasını, dağınık saç-
nı görmeliyim, imkânsız hale gelmeden önce Raquel’in yüzünü
görmeliyim. Çünkü bol, düz bir elbisenin, dünyanın eli kula-
ğındaki her annesinin üniforması olması gibi, kaska benzeyen
sıkı, sade küçük şapkası, saf olma ve hayatın duygusal olasılık-
larına karşı küçümseme kararıyla zorunluluğa ve kibirli aptal-
lığa olan bağlılığını ilan ediyor.’

“Belki anlamıyorsun,” diye devam etti. “Dert etme, benim
anlamam da uzun zaman aldı. Kendimi inkâr ettiğimi hatırlı-
yorum; apaçık görmeye başladığımda, bende rahatsız eden,
nedensiz yere uzak durulan bir şey olduğunu fark ettiğimi ha-
tırlıyorum.”

“İyisi mi daha fazla konuşma,” dedim, yatağa oturdum; san-
dalyede yumuşak, ağırlaşmış haline baktım, beklenmedik, se-
bebinden hemen ayrı düşen herhangi bir sevincin daha önce
yaydığı gibi yanaklarını yayan gülümsemesinin niteliği karşı-
sında sarsıldım. “Konuşma.”

“Konuşmamı istemiyor musun?”

“Hayır, hem de hiç. Seni tanımıyorum. Bütün bunlar kederli
ve aptalca, kederli ve aptal görünüyorsun bana.”

“Kederli mi?” diye iç çekti, benimle yaralamadan alay edi-
yordu. “Belki başından beri gelip konuşmaya başlamakla hata
ettim. Sana yazmayı düşündüm ama sonra... seni görmem ge-

rektiğini anladım.”

Yatağa uzandım, gözlerimi kapayıp naneli pastilleri çiğnedim, duvarın diğer yanındaki sessizliği, Raquel’in yapış yapış sesini dinledim.

“Yanılmıştık, tatlım. Evet, şimdi sana tatlım diyebilirim. Kimseye zarar vermek istemediğimizi biliyorum, ne Gertrudis’e ne Alcides’e ne kendimize. Ama kötülük, en saf olduğuna inandığımız duygularda saklı olabilir.”

“Raquel, susmanı ve şapkanı çıkarmanı istiyorum.”

“Ah, tabii! Burada olmamın sana başka şeyler çağrıştırtmasını istemedim... Şapkayı unutmuşum. Şimdi iyi mi?”

“Evet, teşekkürler,” dedim, ona bakmak istemiyordum.

“Mutlu olamazdık,” diye mırıldanıp sustu. ‘Şapkasını çıkardı, saçlarının dağılmış olması, benimse onu bir bakışta tanıyabilmem mümkün; şimdi soyunuyor olması, birazdan karnında önden giden çıkıntıyla, Montevideo’da, Uruguay Stadyumunda taraftar toplantılarında koro halinde “Kulübe” ya da “Dünyada Başka Yurt Yok” diye bağırırken şekil değiştiren unutulmaz yüzün aynısıyla bana yaklaşacak olması mümkün; aklına boğazımı keserek beni kurtarma fikrinin esmesi, benimse onun bunu yapmasına izin vererek, sadece ağzımın kenarında vurguladığım bir alayla intikamımı almam mümkün.’

“Zehirlenecektik, kim bilir ne kadar zaman boyunca.” Bir kez daha, kontrolsüz, kimseye hitap etmeyen, yavaş, yapışkan mırıltı, sanki ölümün çenesini kapatacağı âna, onu bacaklarının üzerinde kollarını karnına bastırmış, sandalyede iki büküm bırakacağı âna kadar durup dinlenmeden konuşmaya, konuşmaya mahkûm olmuş da cezasını çekiyormuş gibi. “Mutluluğu ele geçireceksin ama duygusal bir mutluluk olmayacak bu, yine sorumluluktan, sevgiden doğan bir mutluluk, tatlım.”

Tatlım lafı kafamın üzerinde iki kez vızıldadı, bitkin, hantal bir böcek gibi gülümsememe dokundu.

“Susmanı istiyorum,” dedim “gitmeni istiyorum, seni ne görmek ne dinlemek istiyorum daha fazla.”

Ona bakmaya yeltenmedim; kapıya, mutfağın kokularına, dünyanın geri kalanına, Petit Electra’nın briyantınli delikanlılarına, La Queca’ya, Gorda’ya, geçmişe, erkeklerin tekrar etmek zorunda olacakları kaçınılmaz hatalara doğru yönelttiği af ifadesi yüzünde sönümlenirken, kaşlarına kadar indirdiği şapkasıyla kaskatı hayal ettim onu. Ona tekrar bağırıp sessizliği güçlendirdim; onu hoşnutsuzlukla güven arasında gidip gelen bir ruh halinde, kararsız, ayağa kalkarken hayal ettim; isteksizce Raquel’in bir parçası olmak için geri dönen afların, iyi dileklerin zayıf ıslığını duyabildim. Salına salına kapıya doğru ilerleyen vücudunun sert adımlarını dinledim; dilimin ucuna burukluktan sıyrılmış, inanç yayan bir cümlemin gelmesinden korktum, tokata çevrilen öbür yanak gibi bir cümlemin.

Yalnız başıma, yarı uykulu, Raquel’in ziyaretinin, göbeğinin, can sıkıcı deliliğinin yalnızca bir rüyanın bileşenleri olduklarını düşünmeye başladım; akşamüstü sona ererken La Queca’nın gelişiyile bir erkeğin sesini duyana dek Raquel’i unutmuşum, yataktan kalktım, gözlerim masanın üstündeki küçük karta ilişti, üzerinde matbaa harfleriyle şöyle yazıyordu:

THE NEW INVOCATION*

From the point of Light within the Mind of God
Let light stream forth into the minds of men.
Let light descend on Earth.

- * YENİ YAKARIŞ DUASI: Tanrı Zihninin Nur kaynağından/ Nurlar aksın insan zihnine./ Nur insin Yeryüzüne./ Tanrı İradesinin bulunduğu merkezden/ Gaye yön versin insanın küçük iradesine./ O gaye ki, Efendi bilir, hizmet eder./ Nur ve Sevgi ve Kudret, Planı Yeryüzünde yeniden tesis etsin.

From the centre where the Will of God is known
Let purpose guide the little wills of men
The purpose which the Master knows and serves.
Let light and Love and Power restore the Plan on Earth.

Altında kurşunkalemle “Annemde olacağım; bu gece gelmezlik etme” yazılıydı.

Büyük harflerle başlayan kelimelerin hemen hepsini anlıyordum, son dizeyi telafuz etmeye çalıştım, anlamı bana ters gelmedi. Raquel’i sevmiş olmamın anlaşılmaz olduğunu, belki onu asla sevmemiş olduğumu, ona dokunmayarak gösterdiğim iradenin basit bir şekilde ona karşı olan sevgisizliği keşfetme korkusundan doğduğunu düşündüm.

Soyundum, gece bastırana dek sıcak odanın içinde dönüp durdum, o ayı, o haftayı, o günü seçmiş olduğumu çünkü bu yazın ölmeyi reddederek kendisiyle birlikte insanları ve eşyaları zaman taşının belli belirsiz ama şaşmaz bir şekilde işaret ettiği seviyeye yükselttiğine kendimi ikna ettim; sıcaklığın bakış yoluyla hissedilebileceğine, duvarların üzerinde, hareket halindeki vücudumun etrafında renklere ayrışabileceğine, sarıların, hardal renginin, koyu ama taze yeşillerin, akşamüzeri gölgesindeki çimen yeşilinin birbirine karışmadan şeritlere bölünebileceğine ikna ettim.

Duvarın diğer tarafındaysa sessizlik vardı; adam çekip gitmişti.

Kaygı ve umut gibi hislerden yoksun olmam ve yapacak olduğum şeyin gerektirdiği araçların elimde olmayışı yüzünden harekete geçemediğimi fark ettim. Gırtlaklarını sıkıp onu öpmek, üzerine çöküp kollarımla kollarını cendereye almak, bacaklarını bacaklarımın arasında sıkıştırmak artık benim için sıradan bir iş, öğrenilmiş bir meslek, ekmeğimi kaygısızca kazanmanın bir yolu olmuştu.

Giyinmeye başladım, görev ve sorumlulukların bilincine ani bir dönüş sağlayan çalar saatin ziliyle uykudan koparılan fukara bir adama dönüşmüştüm. Ses çıkarmadan hareket ediyor, arada durup yan taraftaki sessizliğe kulak kesiliyor, uykudaki La Queca'nın üzerinde uçuşan, belki o uyandığında hazırlıksız yakalanmamak için kendilerini ayık tutma amaçlı öylesine gevzelek eden "onları" hayal ediyordum. Üzüm salkımı gibi bir araya gelmiş, yapışkan ağızlarını, bir çocuksu bir olgun ifadelere büründürüp hareket ettiriyorlar, odanın boğucu, ölü havasını yutup yutup kusuyorlardı.

En iyi gömleğimi giydim, revolverin tamburuyla oyalandım bir süre; saat 20:30'u bildiren radyoyu duydum. Fahişenin yanından ayrılmanın, yanağından makas alıp hayal kırıklığını, saygıyı, aşkın imkânsızlığına ödün vermeden boyun eğmeyi damıtarak gülümsemenin zamanıydı.

Gürültü çıkarmadan kapıyı kapadım, asansörü çağırdım, parmaklığını açıp gürültü çıkarsın diye özellikle sertçe ittim. Anahtarı La Queca'nın kapısının kilidine sokmadan önce her

şeyin kolay olacağını, bana yaklaştığı anda onu tek bir darbeyle afallatıp yatağa sereceğimi, sonra beni duysun duymasın, ona bir insanın bir insana söyleyebileceği her şeyi söylemeye çalışacağımı, zaman kaygısı olmadan, anlayıp anlamadığına bakmadan, ergenlikten bu yana yutmak zorunda kaldığım her şeyi, tembellikten, inanç eksikliğinden, konuşmanın faydasızlığının verdiği hissiyattan boğulmuş tüm lafları kusup içimi boşaltmak için birkaç dakikanın yeteceğinden emin, ağır sesimi onun kulağına akıtacağımı biliyordum.

Kapıyı açıp dağınık odaya girdim, yerinden oynatılmış mobilyalara, karman çorman elbiselere baktım, her şey havanın tekrar ele geçirilişini kutlamak için etrafa yayılmış görünüyordu. Onu yeniden içime çektim, gülümseyerek şükranlarımı sundum. La Queca, yatağın başucuna bitişik gece lambasının, odadaki tek ışığın altında çıplaktı –kıvrılmış bir nevresim karından geçiyordu boylu boyunca– ellerini göğsünde birleştirmiş, bir bacağı uzatmış, diğeri dizinden bükülü duruyordu.

Mutfağın lavabosundan, sokaktan tırmanan gürültüyü ikiye bölen, kalın, kısa bir su şırıltısı geldi; o anda ne olduğunu anlamadım: gözlerimi dikkatle La Queca'dan ayırdım, bir elimi revolverin sertliğinde kaydırdım, dünyanın benim dünyam olduğundan emin oldum. Bacaklarım aralık, anahtarla oynayan parmağımın döngüsel hareketini kesmeden mutfaktaki gürültüye doğru baktım; bir sessizlik oldu, uzaktaki bir radyodan tiz bir keman sesi geliyordu, dokuyan bir mekik gibi. Mutfağın kapısını iten Gorda olmasa da –o olduğuna emindim, gece elbisesiyle, baldırları gibi tombul kollarıyla, dekoltesinden yayılan vahşi parfüm kokusuyla, kulaklarında salınan uzun küpeleleriyle lavabonun üzerine eğilmiş görüyordum onu– hareketsiz kaldım, içim aynı güvenle dolmuş, ikameye hemen uyum sağladım. Adam –daha genç olduğunu, neredeyse bir delikanlı olduğunu anladım, kamburlaşmış bedenini, kemikleri öne çıkmış

yüzünü gördüm, az önce ıslatılmış kapkara saçları kaşlarının az üzerinden çıkıyordu- omuzuyla kapıyı itti, olduğu yerde durakladı, kapının sağır eden bir gıcırtyla ileri geri salınışı üzerine başını sağa sola salladı, gözlerini yuvarladı. Gömleğinin kolları sıvanmıştı, ıslak ellerini yere doğru silkeliyordu, önümüzdeki saatler boyunca inatçı bir donukluk taşımaya mahkûm kalmış gibi hareketsiz duran beyaz yüzündeki her bir çukurda gölgeler toplanmaktaydı. Sonra ilerledi, vücudundan yayılan yasemin kokusunun hep bir adım gerisindeydi, gözleri bana dönüktü ama bakmıyordu; bana çarpmak üzereyken durdu, parfümüyle birlikte sonsuz anlayış kıtlığının ve havanın unutmaya kapasitesini hızla emen gürültülü nefesinin süzülüp akmasına izin verdi.

La Queca hareket etmedi, hiçbir şey söylemedi. Memesinin üzerinde yüzüklü parmakları, diz derisi, yarım ay şeklindeki dişleri, yataktaki zayıf ışığa eş bir yoğunlukta beliriyordu; aniden karşılıklı yararsız açıklamalara başladılar.

“Evet?” diye sordu Ernesto, ama bakmıyordu, karanlık, kör gözlerini başımın bulunduğu yere doğru belli belirsiz aralıyordu. Ona ne gülümsemek ne de şefkat göstermek istiyordum; ağzını yatağın olduğu yere doğru büzdü, bir elini yavaşça kaldırıp omzuma dayadı. “O mu ...” dedi, bir şey bekliyor gibiydi; sessizlikten hayal kırıklığına uğramamış gibi görünüyordu. “O ...”

Parmaklarını midesinin üzerinde birleştirdi, dönüşümlü şekilde hızla ovuşturmaya koyuldu; benden uzaklaşıp yere doğru bakarak bir daire etrafında yürümeye başladı odanın içinde, gözleriyle ayakkabılarının hızını belirliyordu. Yatağa kadar gidip La Queca’nın havaya diktiği dizine dokundum; elimi çıplak derisinin üzerinde omuzlarına kadar kaydurdım.

“Evet,” dedim doğrulurken.

Ernesto, uzakta, kendi halinde, mükemmel çemberin üzerinde yürüyor, hızlı hızlı parmaklarını ovuşturuyordu. La Queca’nın boynundaki lekelere baktım, tekrar eğilip ağzını

kokladım. ‘Kapıyı açtığımda anlamıştım,’ diye kendime yalan söyledim. Yatağa oturmuş, ağırlığının onu rahatsız etmemesini diliyor, delikanlının kirli halının üzerinde attığı turları kontrol ediyordum. Soğuk, yassı karnına dokundum, nevresimi onu daha iyi örtsün diye çektim.

“Gidelim,” dedim; adam azar azar yavaşladı, sırtı bana dönük durdu. “Sonra konuşuruz, dışarıda.”

Döndü, sesimin geldiği yere dikkatle, görmeyen gözlerle baktı; omuzlarıyla bir hareket yapıp birleştirdiği ellerini çıtlatarak yine, bu defa daha hızlı yürüdü. Ben de şapkasıyla ceke-tini alıp yürüdüm, turladığı çembere gelip durdum.

“Gidelim,” dedim. “Aptallık etmeyin.” Kafasını kaldırdı ama bana doğru bakmıyordu, dudakları sessizce kıpırdıyordu; dairesel gezintisi yüzünü daha zayıf, daha solgun hale getirmişti. Gözlerini şapkama dikti, ağır ağır ceketini giymeye koyuldu, yasemin kokusu bir hatıra gibi zayıflamıştı:

“O...” diye tekrarladı, neredeyse sormaya cesaret edecekti.

Yerden bir elbise alıp La Queca’nın yüzünü örttüm.

“Çıkmalıyız,” dedim; şapkasını başına koyup ittim onu. “Hemen çıkmamız lazım, ışığı öylece bırakın.”

Koridorda sessizlik içindeki evi dinledim, çarpan bir kapıyla basamaklarda yankılanan ayak seslerinin sönüp gitmesine izin verdim. Adamı hâlâ tutuyordum, bir kolumu uzatıp evimin kapısını açtım.

“Girin içeri, burası benim ev.”

Onu içeri aldığımda, yatağın ayaklarına sürtünerek yürüyüp geçtiğini, balkonun camına çarpıp orada durduğunu, hayretler içinde bir suratla döndüğünü, kendini sadece gururla beslemenin heyecan verici istencini bilmeden açığa çıkarttığını gördüğümde; zarafetten yoksun bir hareketle eğilip oturduğunu, köşeli küt ellerini masanın üzerine bıraktığını, sessiz, gözkapakları kalkık ama yine bakmayan gözlerle, hatırlamaktan yoksun-

muş, sertmiş, bitkinmiş, çaktırmadığı bir beklenti içindeymiş gibi yaptığını gördüğümde uyanmakta olduğumu hissettim – bu rüyadan değil de, kıyaslanamayacak denli uzun olan diğerinden, bunu ve bu rüyayı gördüğümü gördüğüm diğer rüyadan.

Geri geri yürüdüm, ta ki duvara değene dek, oradan, kaos ve hiçlikten karmaşa içinde sessizce belirip aniden dinginleşen dünyanın formlarına ve renklerine bakarak, ne mutluluk ne hoşnutsuzluk duyarak uyandım rüyamdan. Şimdi dünya beş duyumun önünde hazır duruyordu, henüz tanınmadan önceki hali şaşırtıcı, hafıza tekrar işlemeye başladığında inanılmazdı. Önünde durduğum duvardan, gölgenin içinden gülümseyerek öteki adamın hareketsizliğini gözledim, ellerini masanın üzerine uzatmış, yaz gecesinin en yakıcı noktasında duran lambanın altında terlemeye başlamış, oturduğu yerde katılaşmış, kafasını göğsüne doğru salıverme isteğine direnebilmek için onu hafifçe sallayan bu adama bakarken, kendimde şafak vakitleriyle günleri katetmek için gereken enerjiyi buldum. Kendini savunan bir dirençle sallanan bu adamın aynı zamanda benim ötekim, bir parçam, bir eylemim olduğunu anlayarak, gençliğin kötücül, şımarık bir nitelikten başka bir şey olmadığı beyaz, nemli, kemikli yüzüne, bir hatıraya, kabahatli bir eylemin pişmanlığına bakar gibi, sonsuza dek bakabileceğim hayaline bıraktım kendimi. Zamanın sonuna dek bu delikanlıyı buraya hapsetmek, bir çocuk ya da bir hayvan gibi onunla ilgilenmek, onun hayatta olduğuna ve hatırladığına kendimi ikna ederek mümkün olan tüm talihsizliklere karşın kendimi teselli etmek isterdim.

Ama gözleri, sanki onları sadece boyun kasları hareket ettirebilirmiş gibi yüzünde sabitlenmiş, duvarın önündeki vücuduma dikildiklerinde, gülümseyerek yaklaştım ona, elimle omzuna dokundum. Omzunu, dinlenen kaslarını örten kumaşa dokunmanın verdiği mutlulukla bir süre oyalandım; düşün-

düm ki bundan önce hissettiğim hiçbir duygu bu neşeyle, bu küçümsemeyle karşılaştırılamazdı.

“Kahve ister misiniz?” dedim. “Ya da bir kadeh bir şeyler?”

Omuz silkti, elimle o hareketi tuttum; cin şişesiyle iki bardak getirdim. Döndüğümde avcunu masadan ayırmadan bütün parmaklarını aynı anda kaldırmış, dikkatle bakıyordu onlara. İçkiden kocaman bir yudum aldı, nefes alabilmek için bir süre ağzını açık bıraktı, sonra bana baktı, vücudu oturduğu yerde ağır ağır çözülüyordu, konuşmama kararı içine işlemişti artık. Bardağını tekrar doldurdum; cebimde ambalajından kurtulmuş bir nane pastilini temizliyordum. ‘Etrafımızda devam eden hayatı düşünmesini, yalanlar atabileceğimiz, gazez duyabileceğimiz, açık saçık hikâyelerimizi dinletebileceğimiz kankaları ve kadınları düşünmesini sağlayabilseydim şimdi. Onun hayat diye adlandırdığı eylemlerle duyguların kesintiye uğramadığını, Novelty’de hâlâ buzlu bira servis ettiklerini, delikanlıların bilardo masasına yaslanarak istekalarına tebeşir sürdüklerini, María’nın aynanın karşısında üst baş denediğini, kırıtışlar prova ettiğini, yüzlerce alık insanın, onun gerçek kardeşlerinin, kenar mahallelerden Corrientes’e geldiklerini, sinemalara, kafelere, milongalara doğru, kahramanlığın tadına, sabahın köründeki kemikli yahninin hayal kırıklığına doğru yürüdüklerini ona bir hissettirebilseydim. Benim burada olduğumu, sempatik olmaya ihtiyaç duymadan ona baktığımı, ona bağlı olduğumu, talihsizliğinin niteliğini keşfetmeye çabaladığımı anlayabilseydi.’

Bardağını boşaltıp hırıltılı bir ses çıkardı; parmaklarıyla kravatını gevşetti, ardından yüzünü yavaşça çevirerek ilk kez gülümsedi bana, beni gülümseyebildiğine ikna etmişti. Dişleri beyazdı, köpek dişleri uzundu, dudaklarında iki beyaz tükürük çizgisi görünüyordu, gözleri soğuk, ödlele bir ifadeyle bakıyordu.

“Endiŕe etmeyin,” dedim “halledeceğiz.” Ağzını kapadı, gözlerini yüzüme dikti, cevap vermek istemiyordu. ‘Duvarın diğer yanında ölü.’ “Orada bir ŕey bırakmadığınızdan emin misiniz?”

“Bir ŕey bırakmadım. Bırakacak bir ŕey getirmezdim.” Ŗi-ŕeye uzanırken tekrar gülümsedi. “Bıraktığım ŕey yetmez mi?”

“DüŖünün. Her halü kârda gidip kontrol edeceğim. Gitmeliyiz buradan. Belki yarın kimse fark etmez. Ama iki gün geçtikten sonra...” Geriye bir tek akıllı olduğuna inanıp yaptığı ŕey üzerine harekete geçmesi kaldı, diye düŖündüm. “Hatta bu gece; anahtarı olan herhangi biri gelip içeri girebilir.”

AnlamıyormuŖ gibi bakıyordu, yine terlemeye baŖladı, yüzünün gözümün önünde eriyiŖini, onun sadece ıstırapla dolu gri gölgelerden ibaret beyaz bir hamura dönüşmesini engellemiyordu.

“Kimin anahtarı varmıŖ? Bir ŕey unutmadım ben.” Elleri-ni açıp gösterdi. “Hiçbir ŕey getirmedi, yalnızca ceketimi çıkardım.”

“Emin olamazsınız. Gidip bakmak lazım... Bir kadeh daha için ama daha fazla değil. Bir ŕeyler düŖündünüz mü?”

“Neyi düŖündüm mü?” Kara kaŖları korku ve ter oyuklarına doğru sarkıyordu.

“Bundan nasıl yırtacağınızı.”

Onun ve korkusunun karŖısına geçtim, kafasını okŖamamak için zor tutuyordum kendimi. Balkonun yanında bir dakika boyunca çarpan kapıların gürültüleri, adım sesleri, telefonda gelen boğuk ses ve yükselerek hemen kaybolan gülüŖ eŖlięinde bekledim. Tatlı inkârın geri döndüğü kafasının arkasına geçtim yeniden.

“Aslında hiçbir ŕey olmadı, değil mi? İstemedenden yaptınız. Böylesi daha iyi. Buenos Aires’te kalabileceğinizi mi sanıyorsunuz?” Gülerек soruyu tekrar ettim, olumsuz bir ifadeyle sallanan kafasını durdurdum, omuzlarıyla ellerini kaldırdığını

gördüm. “Bilmiyorsunuz; ama burada saklanmanın mümkün olduğuna inandığınızdan eminim. Bir arkadaşınız olmalı, sizi odasında saklaması muhtemel bir kadın. Biri sizi yakalayana dek kendinizi oraya kapatacaksınız. Çünkü sizi yakalayacaklar. Gazeteleri okuyacağız, sarhoş olacağız, korkudan gebereceğiz ve nihayet, bir iki haftaya kalmadan aynasızlar kapiya dayanacak. Halinizi görür gibiyim. Bir arkadaş, bir avukatın masasını temizleyen biri falan yok mu, size tavsiye verebilecek biri?”

“Ah!” dedi Ernesto; kalkmaya yeltendi, bana dönmeden iki yumruğunu masaya indirdi.

“Hatta belki bir arkadaşın emniyette çalışan eniştesi...”

“Lanet olsun, size ne?” diye patladı, sırtı hâlâ dönük, masaya sağlam bir yumruk indirdi. Ensesine baktım, revolveri elimde tutuyormuş gibi kendimden emindim. “Ne yaptığımdan ya da yapmadığımdan size ne?” Şimdi daha yavaş vuruyordu masaya, inandırıcı değildi.

“Unutmayın,” diye fısıldadım. “Yerin kulağı vardır.”

Tekrar oturdu yerine, vücudu önceden olduğu gibi kasılmıştı, elleri masada, sakın duruyorlardı; yasemin kokusu şimdi çıkık kulaklarından geliyor gibiydi. Masaya dönüp bardakları doldurdum.

“Bazı şeyleri düşünmek gerek,” diye atıldım. “Önce değil tabii ki, yoksa yapılmaz. Ama sonra neyin işe yarayacağını düşünmek gerek. Beni ilgilendirmez, hakkınız var. Gidip polisi arayabilirim. Ama şu korkunuz geçince siz ve ben anlaşılmaya varacağız.”

“Ah o kaltak yok mu?” dedi sonunda.

“Evet. Onun yüzünden hapiste çürümek mi istiyorsunuz? Çünkü verebilecek bir mazeretiniz yok. Buenos Aires’te on güne kalmadan yakalarlar sizi.”

“Beni ne diye getirdiniz buraya?” Gülümseyişi, yine korkaklığını sergilercesine yayıldı yüzüne. “Kaçmayayım diye mi ge-

tirdiniz buraya, oyalamak için?”

“Korkunuz yakında dinecek. Saklanacağınız bir yer var mı?”

“Bu beni ilgilendirir. İstedğim zaman giderim, sizden izin alacak değilim.”

“Elbette,” dedim. “Ne zaman isterseniz.” Cebimdeki kâğıt parçasına dokundum: ‘Sana telefon edeceğim ya da dokuzda geleceğim.’ “İstediginizi yapın. Hemen dönerim. Korkmayın, bir şey unuttunuz mu diye bakmaya gidiyorum. Eğer Buenos Aires’ten ayrılmaya karar vererseniz, sizi buradan çıkarıp sınırı geçmenizi sağlayabilirim. Çok basit; düşünün bunu.”

“Girmeyin oraya!” diye bağırdı, ben kapıyı açarken; durdum, masanın üzerine eğildiğini gördüm, yüzünde kalan şeye, beyazlığa, şekilsiz yuvarlağa, bana yönelttiği korkunun başka şeyle karıştırılamaz nemine, korkunun basit alışkanlığına baktım. “Girmeyin oraya!” diye bağırdı ama bu sefer önceki bağırışını fısıltıyla tekrar ederek.

Kendiminkini yavaşça kapayıp La Queca’nın kapısını açtım, adamın korkudan kirlenmiş kafasının imgesini, baldırlarım masaya çarpana dek kapalı gözkapaklarımın altında taşıdım. Anahtarı masa örtüsünün üzerine bırakıp tavandaki lambayı yakmak için yönümü değiştirdim. Yerde top olmuş sarı havluyu gördüm, cebimdeki kâğıdı çıkarıp tekrar okudum, La Queca’nın yabancılar tarafından sıkça ziyaret edildiği bir akşamüstünden sonra yaşanan tartışmayla ardından gelen barışma sonunda onu elinden bırakmış olması muhtemel uygun yeri bulmaya çalışıyordum. Onu anahtarın yanında katli vaziyette bırakmaya karar verdim; ayaklarındaki boyalı tırnaklarını, büzülmüş parmaklarını, yatağın yanından sarkan ayağını, nevreşimin kıvrımlarında uzanan diğerini ayırt edene dek boynumu yavaşça çevirdim. Ayaklarından sonra bacaklarıyla ince tüyleri geliyordu; bir bacağı yatay, kaskatı uzanıyordu; diğeri, bir çocuğun kafatasına benzeyen dizkapağı havada bükülmüş, karnına,

ezik baldırlarının çifte çizgisine, gölgeye, çukura, tüylere dönüşen yere doğru alçalıyordu. Şehveti kendi adıma anlaşılmaz kılmak için, detaylı, anlamsız bir karmaşıklığı incelemek üzere öne eğildim. “Çılgın dünya...” diye mırıldandım, ona uzun, yabancı bir kelimeymiş gibi bakıyordum.

Geri çekildim, uzaklaştım; duvarın diğer tarafında biri olduğunu hatırladım, bakmış olduğum şeyi görsün diye onu çağırmam gerektiğini kabullendim. “Onlar” artık burada değildi; o belirleyici anda La Queca’nın tüm vücudunu işgal etmişler, ölümden sonra da ter gibi damlamışlardı, şimdiyse köşelerdeki toz ve saç öbekleriyle birbirlerine karışıp çözülüyorlardı. Ama odadaki hava, özgürlük ve masumiyet, şafak buharı gibi havalanıyor, neşeyle, sessizce suratımın şeklini tanıyordu.

Kafasını örten bornozu kaldırdım, sonsuz bir zamana sahip olduğuna emin yüzü, ufak ufak önce ölümü, ardından havayı ısırarak öne çıkan iki geniş dişi gösterdi. Gözkapakları ıslak iki kıvrımı neredeyse örtüyordu. Yalnızdık, sonsuzluğun keşfini paylaşmaya başladım. Bir adım geri atıp yatağı kaplayan gururlu yabancıyı, hiç görülmemiş, dünyayla henüz tanıştırılmış o kadın vücudunu izledim. Bükük kolları, küçülmüş açık elleri göğüslerini ayırmaya, nefes almak için bir yol açmaya adanmıştı. Yüzü yine ölümü işaret etmeye başlamıştı, ölüm, açık saçından ayağına doğru süzüldü sıvı gibi.

Ama ben ne La Queca’ya, ne kollarıyla bacaklarının odanın vicdansız havası içinde katılaşıp büründüğü absürd duruşa bakıyordum; erkeklerle kadınların, kesinliklerle yalanların, ihtiyaçların, anlamamanın şekil verdiği spontan tarzların istismar ettiği kadının soğuk bedenine bakmıyordum; onun mühürlenmiş suratına bakmıyordum, aksine, köşeli iki ön dişle bir saçmalığa işaret eden, telafuz edilemez bir tek hecelinin arayışındaki düşük çenesiyle bu saçmalığı çağrıştıran uykusuz, hareketli ölümün yüzüne bakıyordum. Vücut ölümün vü-

cuduydu, gözüpek, inanç ateşiyle yanmış tutuşmuş, vahiylerin apaçık izdüşümlerini taşıyan bir vücut. Ölmüş, ölüme dönüşmüş La Queca yatağı tümüyle işgal etmek, dizini bükmek, göğüslerini tutup ayırmak üzere geri dönmüştü. Gülümsemedi çünkü gülümsemesi elinden alınarak oradan kovulmuştu; vücudunun her parçası artık eski bir alışkanlığın rehberliğinde mahirce kendilerinden beklenen pozisyonu alabilir, La Queca önceden belirlenmiş o duruşla huzura kavuşabilirdi. Soruların ikincil anlamlarından, günlük hayatın hiç kimsenin anlamadığı ifşalarından inşa edilmiş yere yaptığı geziden yeni dönmüş gibi huzurluydu, sakindi. Ölüp de ölümden geri dönmüş, deneyimlerini, başarısızlıklarını, ele geçirdiği hazineleri övünçle anlatmaktan kendini alıkoyarken, zamansız bir hakikat gibi katı ve soğuktu.

Otelde –kahkaha ve müzik sesleri, bitişikteki revü salonundan okyanus gürültüsü gibi, sarımtırak, fosforlu, dalgalı bir ışık gibi, sürekli uygun olan andan önce ya da sonra doğan bir beklenti gibi ulaşıyordu odaya– Ernesto’nun soyunmasını bekledim, insanoğlunun yeryüzündeki macerasının birçok yüzünü anlatacağı bir konferans konuşması taslağından sözler kekeleyişini duyuyordum; klozetin yanı başında diz çökmüş, annesini hatırlıyordu, onu öyle seyrediyor, dinliyordum. Oda meyhane kokuyordu, cin kokuyordu; kıllı beyaz vücudunu esneterek neredeyse kışkırtıcı, isyankâr bir davranışı, kadere karşı kayda değer bir cüreti oynadı; sızlanarak yatağa uzanmasını bekledim, bacaklarını örttüm, yanağını serinletmek için ihtiyaç duyduğu elimi ondan esirgemek istemedim. Belki uyuyup horlamaya başlamadan önce mırıldandığı anlaşılmaz cümlelerin belirleyici bir önemi vardı.

Yüzü artık terlemiyordu; alacakaranlıkta, yastığın üzerinde solgun, yine şekilsiz, uzanıyordu, başını, suyun yüzüne çıkmanın yolunu arıyormuş gibi, boyun kaslarını zorlayarak sağa sola çeviriyordu. ‘Nefretimi, kibrimi bastırmalıyım,’ diye düşündüm, uyusun diye ses çıkarmıyordum; ‘onun benim hastalanmış, ölümüne neden olabilecek bir parçamdan ibaret olduğunu, onunla ilgilenmemin sağgörülü bir hareket olacağını şüpheye yer bırakmayacak şekilde anlamam gerek. Ben yeryüzündeki tek insanım, tedbirim ben; ne acıma ne küçümseme ne de yumuşaklıkla, sadece onun yaşıyor olduğu hissiyatıyla ona şefkat

gösterebilirim. Onu pışpışlayabilir, ona ninni fısıldayabilir, uy-
kuya daldığından, onun benden daha yakışıklı, daha genç, daha
budala, daha masum olduğunu düşünmenin artık bana acı ver-
mediğinden emin olabilirim. Onu okşayan elim La Queca'nın
korkaklığı kaşısında beni patakladığı gecenin anısını, yataktaki
hayalî öfkesinin anısını, yaşamaya devam ediyor olsa bile onu
benim gözümde hayatta olduğu inkâr edilen yabancı bir kadı-
na dönüştürme gücünün anısını yavaş yavaş tüketiyordu. Bana
ait bir parçadan başka bir şey değil; o ve bütün diğerleri birey-
selliklerini kaybettiler, hepsi benim birer parçam. İnsanlar, bu
ışık, ahşaptaki bu damar, alçalıp yükselen müzik, müziğin ya-
yıldığı yerle beni ayıran aynı mesafe duygusu.'

Ben kıyafetlerini toparlayıp valize yerleştirirken, o ağzı açık
uyuyordu, ceplerindeki kâğıtlara, madalyaya, kaleme, çakmağa,
paraya bakmadan çıkardım. Işığı kapayıp çıktım, valiz dizime
çarpa çarpa giderken kıyafetleri nerede saklayabileceğimi ya
da yakabileceğimi, sessizliğimle yalan söyleyip, neşesi, zekâsı,
hayata karşı duyduğu ve onu tedirgin eden pis hırsı karşısında
bütün bu olanları düşünürken kızgınlık göstermeden kendimle
alay etmek için Stein'i nerede bulabileceğimi hesaplıyordum. Sa-
dece onu bulmanın değil, aynı zamanda onu ilk girişimde bul-
manın gerekli olduğuna ikna ettim kendimi; otelin köşesinde-
ki tütün dükkânından Mami'ye telefon edip onu sorduğumda
başarısızlığa uğradım.

"Onu dün den beri görmedim, Julio'nun nasıl olduğunu bilir-
siniz. Endişeleniyorum, çünkü hasta, içmemesi gerekiyor. Her
zamanki gibi kendisine dikkat etmiyor. Brausen, beni dinle-
yin: Direnişten kalma yirmi kadar *chanson* buldum. Julio'nun
Empire'da olduğundan neredeyse eminim; ama bunu benden
duyduğunuzu ona söylemeyin. Anlarsınız ya, Brausen. Ona be-
nim hayatta olduğumu hatırlatın, benimle konuştuğunuzu söy-
lemeden beni araması için onu ikna edin. Umarım henüz sar-

hoş olmamıştır. O kadın onu yolmasın, Brausen. Onun parayla arasının nasıl olduğunu bilirsiniz... Eğer Empire’da değilse, Maipú’da, San Martín Meydanı yakınlarındaki o küçük yerde arayın onu. Ben iyiyim, bu gece yalnızım; Paris planıyla kafayı yemiş durumdayım, Julio’dan biliyor olmalısınız. Ona zavallı ihtiyarı görmeyeli çok oldu mu diye sorun, o zaman beni arayacaktır... Onu kollayın, fazla iyi bir insan ve herkes onu istismar ediyor.”

Corrientes’e kadar yürüyüp ardından Empire’a kadar inmeye karar verdim, valizin ağırlığından keyif duyuyor, her köşede, bir kafenin helasında, bir kanalizasyon ızgarasının dibinde sadece biraz eğilip parmaklarımı gevşeterek bırakabileceğim şeyin anlamını tartıyordum. Ilık gecede acele etmeden yürüyor, benim için yapılmış, ezelden beri vaat edilmiş olan bu gecenin şekillenmekte olan ayrıntılarını iyi niyetle gözden geçiriyordum. Tiyatroların afişlerine bakıp gülümseyerek önlerinden geçiyor, araçların dalgalandırdığı tembel havayı soluyor, gözlerimle kafelerin pencerelerinin ardındaki yüzleri, açık gazeteleri, sinema girişlerinde belli belirsiz hareket eden grupları, gazete bayilerini, çiçekçi büfelerini, tombul, ciddi çiftleri, yalnızları, ılımlı bir esrimeye, gelip geçici, gizemli bir sürtünmeye, esrimenin fısıltısına, olur da cumartesi gecesinin damarlarından kazılıp çıkarılabilecek kısa raf ömürlü avantalara doğru aceleyle yürüyen kadınları selamlıyordum.

Valizi taşımanın verdiği yorgunluğu dönüşümlü olarak bir elimden diğerine geçirerek Corrientes’ten aşağıya doğru adım adım indim, her şeyi yerli yerinde, faydalara, ihtiyaçlara, insanların hayal edebilecekleri şeylere uygun buluyordum. Yalnızlık içinde ya da sağır bir duyarsızlık karşısında, eğer kendimizi bırakarak kaderin işaretlerini yorumlayıp onlara uymayı bilirsek, eğer mucize eseri gökten avucumuza düşmeyip de elde etmek için çaba sarf edilmesi gereken şeyleri küçümsemeyi bilirsek,

mükemmel süren bir hayatın, mutluluğun bir insanın içinde büyüyüp taşıdığı o hızlı yılların (evin her köşesinde, sokaklardaki her duvarda, kaldırdığımız bardağın altında, açtığımız mendi-
lin içinde, kitapların sayfalarında, sabahları giydiğimiz ayakkabılarda, bize bir an bakan isimsiz gözlerde doğan önü alınamaz bir yabani otun bizi şaşırttığı mutluluk gibi), öz varlığımız aracılığıyla gerçekleşen o günlerin elde edilebilir olduklarını –ve başka türlü olmasının imkânsız olduğunu– savunduğum o er-
genlik zamanlarımın tek bir gecesini yeniden yaşamaya karar vererek dikilitaşın etrafındaki çemberden geçtim.

‘Bütün bu yaşama bilgisi’ –Empire’in vestiyerindeydim, valizden ayrılmamaya karar vermiştim– ‘kendi irademizle kıskırtmadığımız olayların boşluklarına yerleşmenin, hiçbir şeyi zorlamamanın, geçen her dakikada basitçe var olmanın sade yumuşaklığında.’

‘Bir akıntıya, bir rüyaya kendini bırakır gibi,’ diyerek valizle dans salonunun alacakaranlığına girerken düşünüyor, bilmediğim bir tangoyu, uzaktaki piyanodan gelen *bandoneón* solosunu dinliyordum. Ne masalarda ne dans pistinde Stein’i gördüm, valizi bacaklarımın yanına yere bırakıp içecek bir şey ısmarladım; sarhoş olmamın imkânsız olduğunu biliyordum, sandalyeye yaslandığımda vücudumun yorgunluğunu fark ettim, baktığım her yüzün öldüğünde alacağı ifadeyi hayal etmeye başladım: İlk bakışta onları törensel olanlarla basit olanlar, ölümün insani yorumuna uygun, sert, kuru şekilde yüzlerini serecek ırka ait olanlarla, ifadesiz, uysalca boyun eğecek ırka ait olanlar diye ayırdım.

Bütün ışıkları söndürdüler, bir spot ışığı boş pistin üzerine düştü, boğa güreşçisi kılığında bir kadın parmaklarını öperek müşterileri selamlayıp dans etmeye başladı. İnsanların arasında Stein’i göremedim. Mami telefonun yanı başında, kör bir inek gibi gevşek büyük memelerini masaya daya-

miş, sarı boyalı kafasını Paris şehir planına, *itinéraire pratique de l'étranger*'e doğru eğiyor; uzun eteklerini botlarının, korselenmiş zayıf gövdesinin kararsızlıklarına eşlik ederek sallıyor olmalıydı; emin olamıyordu –Rue Championnet yoluyla Sacré-Coeur'den gelmiş (dünyayla birlikte o gün onun-du), Avenue de St. Quen'in köşesinde duraklamıştı– Boulevard Berthier'den mavi harflerle Porte Maillot'ya kadar, diyelim Arc de Triomphe'a bir adım kala inmek için Boulevard Bessières ile Avenue Clichy arasında kararsız kalmıştı. Tatlı, leylak rengi bir akşamüstü, Jardin des Plantes ile Gare d'Orléans (yoksa d'Austerlitz mi?) arasındaki, aylardır pek müşterisi olmayan o karanlık, havasız, küçük bistro –bir benzeri dünyanın öteki ucunda, Buenos Aires'te de olabilirdi, yani haritanın dışında– ve Rive Gauche üzerinde tüm gökyüzüne yayılmıştı. Akşamüstünün huzuru, yakın geçmişle, verilen sözlerle birlikte, dinginlikle çözülüp gidiyordu; Mami gencecik gözlerini, Porte de Clichy'nin önünde, Seine nehrinin Asnières karşısında yaptığı kıvrımın üzerinde yükselen benzersiz pusa dikerdi; bir dükkânda inceleyip Julio'nun zorla verdiği parayla satın aldıktan sonra bir daha hiç açmadığı, sık dokunmuş sarı ipekli zemin üzerine, canlı pembe şeritli taptaze altın rengi kanatlarıyla keleklerin kondurulduğu şemsiyenin sivri ucuyla yere, botlarının ucuna vururdu sürekli. Gecenin ilk saatlerini Quai de la Conférence'da gezintiye adayabilirdi; bir yandan omuzlarıyla, belki kalçalarıyla “dansöz Katie”nin temposunu takip ederek, şemsiyesini sallayıp voltasını atardı (müziği duydukları sırada Julio aşktan daha fazla bir şeyle, insanların adını bile koymayı bilmedikleri aşktan öte bir şeyle kesin biçimde bağlanmış olduklarını söylememiş miydi ona?), olduğu yerden, plana göre, Eiffel Kulesini ve St. Pierre'i seyretmesi mümkün olurdu, ayrıca belki, eğer şansı varsa, gölge doğrudan üzerine düşmezse, Invalidos'u bile görebilirdi.

Öte yandan Mami, Julio'yla buluşmadan önceki saatleri Rue Montmartre'a duygusal bir hac ziyaretinde bulunarak da değerlendirebilirdi; ulaşması zor bir sokaktı bu, Boulevard Ney'in, surları gösteren yemyeşil arka planda bekçi gibi dikilmiş mermer savaşı heykelinin ilerisindeki Pont de Montmartre'la karıştırılmamalıydı. Rue Montmartre'da Julio'yla gece boyu dans etmişlerdi, "La Demoiselle des Collines" vals eşliğinde dans ederlerken adam arzusunu dile getirmek için yeni kelimeler bulmuştu; Mami cevap vermemiş, masanın karanlığına varıp çıplak kolunu Julio'ya uzatıp sigarasıyla yakmasını fısıldayana kadar yüzündeki ifadeyi değiştirmemişti. Ama Rue Montmartre, plan üzerinde açıklanamaz bir nedenle sadece tesadüfen bulunabilirdi, belki hemen, belki de telefonun zilinden hemen önce uykusu geldiğinde. Bu yüzden –karar vermenin bahsettiği görelili bir huzurla– Rue Championnet ile Avenue de St. Quen'in kesiştiği köşeyi terk etti ve elindeki dikiş iğnesini dikkatle takip ederek, Paris şehrinin her zaman grimsi, her zaman aydınlık gökyüzünde havalandı (*Gravé par L. Paulmaire, Impr. Dufrénoy, 49 Rue de Montparnasse*), sonra ortalama bir hızla soldan sağa, güney yönüne verdiği belli bir eğimle doğudan batıya, Puteaux'dan –yeşil alan üzerinde siyah harflerle, iki yerleşim yerinin arasında yazılıydı bu ad– Seine nehrinin Pont d'Ivry'nin yanı başında üç kola ayrılıp gözden kaybolduğu, onu *Stations des bateaux T.C.R.P.* yazan sekiz biçiminde bir çizgi halinde kırtıdığı Alfortville'e doğru süzüldü. Leylak ya da gri gökyüzünde, ölçeğe göre 700 ila 1200 metre yükseklikte uçarken, tanıyabildiği bina ve sokakları, ona bandaj gibi yapışan anıları seyrediyordu Mami. Petit-Palais ve Jardin des Tuileries'yi, Quai-Malaquais ile Rue de Tournon'u, Musée de Cluny ve Boulevard St. Marcel'i görüyordu; artık hızlanmıştı, Orléans ile Ceinture demiryolu kavşağının üzerinden geçerken birden, şansın da yardımıyla –Ivry kilisesinin kulesinin üzerinde dudakları üzün-

tüyle büzülmeye başladığında– sol gözü, üzerinde Cimeti re du Montparnasse yazan, Observatoire, Notre-Dame des Champs ve Notre-Dame de Plaisance arasında kalan yeşil lekeye ili ti.

Hayatın ifade etmesi imkânsız anlamının aslına sadık, canlı olduğunu teyit edercesine –Julio onu tüm gece aramasa, mesanesindeki delirten acı onu sabahın k r nde uyandırorsa da– son trenin d d   n n duyulduğu Avenue du Maine’e yarım blok mesafedeki Rue Vercing torix’in etrafını dikiş i nesiyle de ip durdu; ortasında ikisinin de yakmayı beceremedi i sobasıyla, Julio’nun, kad n m diyen her kadının ölmeden önce duyması gereken müstehcenlik, övgü, hakaret dolu c mlerler eşliğinde onu yumu ak a tokatlad i, sonsuza dek kalbinde kazılı kalabilecek, kötü zamanlarda taze varlığıyla onu teselli edebilecek tek şey olan “Böyle bir orospular orospusunu hiç tanımadım” cümlesini duyduğu odada.

Alk  lar söndü,   kları yanmaya zorladıktan sonra, dans lar piste geri döndü. Masalarda, yanımdan dönerek geçen yüzlerde yine Stein’i aradım; bir kadın dans etmeyi bırakmadan yeşil ellerini ba ının hizasına kaldırdı, düz, yapılı saçları yüzünü kaplıyordu. Elimdeki kadehi dikip hayal kırıklığı içinde bıraktım, bir baca ımı valize doğru sallıyordum. Kesinlikle  atı manın, Santa Mar a’nın dışında D az Grey, geç kızın yaptıklarını sineye çekiyordu –kızın onu fark eden ilk kişiye neredeyse her zaman sırtı dönük, sol g  s n  göstermek ya da ihanetten kendini korumak için erkeksi, kararsız adımlarla, biri diğerinden daha kalkık omzuyla bahar mevsiminde bir  ehrin kuytularına aniden sokulmaya olan eğilimi şimdi göze daha fazla batıyordu–, kızı sineye çekiyor, bedenine kötü davranıyor, onu eziyor, kendini onun içinde kaybediyordu, sırf hiçbir şeyin sonsuza dek sürüp gidemeyece ine ikna olmak adına bazen zamanı durdurmayı beceriyordu. Geç kızın daha hızlı olan bacaklarıyla sokak ba larında ona yetişsin diye yaptığı i e yaramaz hileyi

heves içinde prova ederken görüyordum onu, utangaç elinin onun kolunda uyandırdığı şaşkınlığın, gülümsemenin, sessizliklerin, her buluşmayı, her hafta randevuevinde yaşadıkları o sahneye, o terk edilişe, o unutuşa, yatakta eriştiği, var olmayı bırakmanın o şüpheli zaferine bir başlangıçmış gibi hissetmesine mahkûm ettiklerini görüyordum onu. Ve hep o, ardından gelen bekleyiş, hep o pişmanlığın kışkırtması. Doktor, kızın ışıklardan, hizmetçilerden, diğer çiftlerden saklanmak için yaptığı hareketlere; yastıklardan başına bulaşan dezenfektan kokusuna; neşeli tanıdık kokuyla dezenfektanın karışımından çıkan belirsiz, yılgın yeni kokuya; kapıdaki görevlinin hesabı kesip taksinin geldiğini haber vermesini beklerlerken onu öpmenin ya da onunla konuşmanın imkânsızlığına cebinde taşıdığı nesnelere dokunur gibi dokunabiliyordu. Bu sert ve sivri nesnelerin her birinin taşıdığı hatıralar nasıl gizliliğe işaret ediyor, onu buna zorluyorsa, Díaz Grey de genç kıızı, ona karşı duyduğu sevgiyi, işte bu gizlilikten, bu gizliliği kullanmaya başladıkları andan itibaren her ikisini de sefil olana, kirli olana teslim eden bu suskun kabullenışten ayırmak için, onu sevmekten vazgeçmek zorundaydı. O zaman onu sevmeyi bırakıyordu, ayrılana dek; gizli olanın işaretleri onları farklılaştırıyordu, canlılıktan ürpermiş yaşıyorlardı, saldırganlaşmışlar, dünyada bir başlarına kalmışlardı –geceleyin onları iki yabancıyı taşır gibi taşıyan arabanın içinde bir başlarınaydılar– ama artık genç kızla ilgili duygularını zedelemeye, var olmayan bir aşkı yaralamaya muktedir değillerdi. Sabahın köründe, uyuyan Elena Sala'nın hemen yanı başında, gizli dünyadan elde ettiği nesneleri –kol saati, sigara, kibrit çöpleri gibi– yatağın kenarına ağır ağır yığıyordu doktor; yalıtılmıştı, artık genç kızla bir bağı kalmamıştı, sadece sefilliğin sembolleri için, beraberinde getirdiği, ona duygusuzca eşlik eden hatıralar için yaşıyordu. Sabahın köründe ya da ertesi gün, kaçan ışıkların, utançların, hizmetçilerin bakışlarının, tekrar

tere bulanmış yatak örtülerinin kokusunun toplandığı buz gibi küçük cehennemde yaşamının imkânsız olduğunu doğrulayana dek böyle devam ediyordu. Kendini kurtarmalıydı, gerçekten de tam zamanında aşkının canlanan yoğunluğuyla kurtuldu; her pişmanlıktan, her geri adımdan pişmanlık duyuyordu; nesneler yumuşuyor, elinin baskısına dostça teslim oluyorlardı ve Díaz Grey, aşkının temsillerine dönüşmüş bu nesneleri, tam olmaları gereken yerlere tekrar yerleştiriyordu; taksinin farlarıyla duvarları ve bu duvarlardan yansıyan ışıkla genç kızın yüzünü aydınlatıyordu, hizmetçilerin gözlerindeki sönüp giden merakı onlara geri veriyor, genç kızı dezenfektan ve parfümün heyecan verici kokusuyla taçlandırıyordu.

“Bu, elleri klorofille boyanmış Macbeth...” dedi birden Stein. Onu başka üç kabarede aradıktan sonra Empire’a dönmüştüm. Ellerinde yeşil eldivenler olan bir kadınla beraber, oturduğum masanın yanı başında ayakta dikiliyordu. Kadını tuhaf bir isimle tanıttı, onu oturtup gülümseyerek bana bakakaldı, önemli, iyi haberler dinliyormuş gibi bir hali vardı, bense ona yaklaşıp haklı olduğunu söylemek için bulunduğum inzivayı terk etmiştim sanki.

“Elleri klorofile bulanmış Lady Macbeth...” diye tekrar etti otururken; gülümseyerek elimi sıktı, biraz sarhoştı, ışıldıyordu. “İyi veya kötü, her zaman fırsata uygun yerde bekleyerek bulunacak kişiyim ben. Belki de bunu önceden hissetmiştim: ona senden bahsediyordum.” Ağızlığına sigarasını yerleştiren kadına döndü. “Bu, arkadaşım Brausen, tatlım. Ama, beni yalancı çıkartmak için bu gece burada ve sarhoş.”

Kadın ağzını kaldırdı, koyu renk kalın dudaklarının hava- da işgal ettiği yeri değiştirmekle yetindi, dudaklarıyla bakıyor, onlarla, halinden memnun, bizi izliyor gibiydi.

“Sen de sarhoşsun.” Sesi ağır, hırıltılı, dalgındı.

“Evet ben de,” diye onayladı Stein. “Ve her kadehte, arkadaşımın ziyaretini kutlamak için sarhoşluğumu katlayacağım. Karşılama ritüellerine uygun bir biçimde, törenselliğin sözlü kurallarına saygı göstererek sarhoş edeceğim kendimi. Çekirge ve yabanarısı balıyla beslenmiş çileci Brausen çölü terk ediyor. Sarhoş; ve buna rağmen bunun beni neşelendireceğine ikna olmuyorum.”

“Eğer biri buraya geliyorsa, o da sarhoş olmak içindir,” dedi kadın; Stein sigarasını yaksın diye yeşil eliyle ağızlığını uzattı. “En azından siz ikiniz sarhoşsunuz. Ben de bir parça öyleyim, ama daha fazla almayacağım. Eldivenlerimle sorunuz ne?”

“Hiç,” diye yanıtladım. “Hoşuma gitti. Parmaklarınız fazla sıcaklamıştır diye düşündüm. Ama bu sizin bileceğiniz şey.”

“Cesur düşünceler,” diye bağırdı Stein, “ölü düşünceler. Bütün bu hayvanlar aynı şeyi düşünmüş olmalılar: eldivenler, kadife eldivenler, hem de bu sıcakta. Ama biz ayrıca Macbeth hakkında, hasat, orman talanı, zevk için ağaçlara vurma hakkında da düşünebiliriz. Ben ayrıca ellerini perdeli ellere dönüştüren nemi ve gecenin sonunda onu öpmem gerekeceğini düşündüm. Senin yaşayan insanların dünyasına dönmeni kutlayacağım şimdi. Ama söyle bana, neşelenmeli miyim? Nerede aldatmaca, tuzak nerede?”

“Tuzak yok,” dedim; kadının yüzüne baktım, onu ikiye böldüm, burnunun hemen altından saçlarının çıktığı yere kadar olan bölgede Gertrudis’le Raquel’i buldum; yumuşak, melez renkli, aşkın sınırlanmış cesaretlerinin her birine uyum sağlamak için tasarlanmış, hüznü içinde tutmayı beceremeyen dudak kenarlarıyla yuvarlak, sabit çenesinden öne doğru çıkıp sadece yaşamanın bilinçsiz iradesini ifşa eden ağzında Díaz Grey’in yanındaki genç kızın ağzını gördüm. “Ne tuzak, ne aldatmaca var, neşelenmek hakkındır.”

“Ben de neşeliyim,” dedi kadın, salınan saçlarını savurarak. “Neşemi fark etmiyorsunuz, değil mi?”

“O mısraları hatırlayacağım,” dedi Stein, kadının eldivenli elini şakaklarına sürterken; masaya bir şişe getirtmişti, kadınca masa örtüsüne doğru kalın heceler savurarak bunu protesto ediyordu: Görünen o ki seni yolmaları hoşuna gidiyor. Sanki kapanışı bekleyemezdin, der gibiydi. “Harika birisi. Bir gece onu aramaya gittim, salonun diğer ucunda kadehini kavrayan

yeşil eldivenlerini fark ettiğimde ona âşık oldum. Ama senin tarzın olmayan bir şey var onda; saldırgan bir şey, kendinden emin bir şey, kesinlikle anti-Brausen bir şey. O mısraları hatırlamam gerek, hâlâ burada, kan kokusu.”

“Neden dans etmiyoruz?” diye sordu kadın.

“Yorgun olduğunu söylüyordun,” dedi Stein. “Yoksa yorgunluk benim için miydi? Davet arkadaşşıma mı?”

“Dans etmeye hevesli değilim,” diye yanıtladı kadın; derin bir iç çekti, sigarasını örtünün üzerine düşürdü, kaldırıp küllüğe koydu onu. “Ama siz ikiniz dans etmeye geldiniz.”

“Kavga etmeyeceğiz,” diye sözünü kesti Stein. “Biz her zaman böyle konuşuruz.”

“Arkadaşsınız,” dedi kadın; sigara tabakasını sertçe kapattı, ağızlığı yeni bir sigara yerleştirdi. “Ciddi olmadığını biliyorum. Ama biri kadehleri devirmişse ne yaptığını bilmez.”

“Hayır,” diye ısrar etti Stein. “Sadece konuşuyoruz; ama her şeyden değil çünkü o saklanıyor. Onu anlamayacaklarını sanıyor, onu anlamaları umurunda değil.”

“Eğer bütün şeyi ödeyeceksen içmeye devam ederim,” dedi kadın. “Siz konuşun, sıkılmıyorum ben.” Üç kadehi doldurup dans pistine doğru baktı.

“Seni hiç aldatmadım,” dedim Stein’e bakarak.

“Nasıl oldu da valizle girmene izin verdiler?” diye sordu kadın.

“İçinde çok para olduğunu söyledim. Seni asla aldatmadım; başkalarının benimle ilgili ne düşündüklerini tartışmak, onları düzeltmek beni yoruyor.”

“Ama sana bir şeyler oluyor,” diye ısrar etti Stein. “Çünkü bu gece, açıklamalar seni yormuyor, bundan eminim.”

“Sıkılmıyorum, içiyorum,” dedi kadın. “Sizi dinliyorum, bir şeyler anlıyorum ve kendi meselelerimi düşünüyorum.”

“Bu gece neden olmasın?” diye sordu Stein. “Birer birer par-

maklarını öpeceğim. Gerçeklerin ortaya çıktığı geceler vardır. Hırıltılı sesi duydun mu, onu tanıyabildin mi? Yaşlı Macleod'un ölümsüz ruhuna kadeh kaldırıyorum. Bugün iki hafta oluyor. Beni burada aramak nereden geldi aklına?"

"İki defa geldim buraya, bunun gibi başka üç yere daha gittim. Seni bulmak istiyordum, Mami'yi hatırladım. Hayır, onunla konuşmadım; aylar oldu konuşmayalı..." Bütün bir gece boyunca yalan söylemeyi bırakmanın benim için imkânsız olduğunu, bu şekilde, sadece oynamanın verdiği keyifle dünyayı şekillendirdiğimi fark ettim, kayıtsızca.

"*The passing away of mister...*" Leşten kurtulmak için yeterli bir formül. Evinizde kötü bir koku mu var? Geniş ürün çeşitlerinden kişisel formülünüzü seçerek leşten kurtulun..."

"Laf," diyerek onayladım; "laf her şeyi yapabilir. Laf kokmaz. Sevdiğiniz kadavrayı eşsiz, şiirsel bir lafa dönüştürün. En iyi leşbilimciler..."

"Görüyor musun?" diye kadına doğru haykırdı Stein. "Bu cümle, bu alay, bu konuşma tarzı... Bu Brausen değil. Kiminle içmek şerefine nail oluyorum?"

Kadın parmaklarını birbirine kenetlemiş, parmak uçlarını kıpırdatarak dişliyordu.

"Surat asmayın," dedi bana. "Bütün gece boyunca sıkılmaya niyetim yok."

"Gördüğün gibi, harika bu kadın," diyerek güldü Stein. "Özgürüm, der bu kadın çetin bir zindanın nemli derinliklerinden. Gençliğin canlılığı ve ısrarcılığı, olgunluğun ustalığı... bu hak ettiği şeyleri ona vermeyi vaat etmiyorum."

Kadın kafasını çevirip Stein'e gülümsedi, başka bir sigara daha yaktırdı; bir süre bana yönelttiği, kınayan, yüzünün üst kısmındaki zekânın ağzının üzerine çöktüğü, dudaklarının ka-

* (İng.) Bay ...'ın ölümü.

linliğini, çenesinin yuvarlaklığını hayvansı bir melankoliye dönüştüren bir ifadeyi suratında korudu.

“Cizvitlerin öğrettiği gibi dile gelmiş bir kuğunun yardımına ihtiyaç duymaksızın bütün parmaklarının uçlarını öpeceğim,” diye böbürlendi Stein; ne demek istediğini asla bilemedim. “Juan María Brausen, diyeceğim Gertrudis üslubuyla, tutkuya inanır mısınız? Ve ona saygım beni felç etmeyecekse, kadehimi Gertrudis için kaldırıyorum.”

“Arkadaşsınız ve kavga etmeyeceksiniz. Bu gece üçümüz de arkadaşız. Ama kandırmak yok; eğer onu kandırıyorsanız, hemen şimdi burada açıklamalısınız.”

“Ben, sen, o,” dedi Stein; şişeyi kaldırıp bir tane daha istedi. “Hiçbirimiz hiç kimse değiliz, öyle değil mi? Ya da senin için bir istisna mı yapılmalı?”

“Ben, sen, o,” diye doğruladım. “Kimdir bu Brausen? Gertrudis ile evlenen adam; ve hakkımda bildikleri her şey o adama uydurulmalıydı, o ilk temel fikre, en başta yapılan tanıma uyana kadar uğraşılmalıydı. Şu an sırf konuşuyor olmak için konuşuyorum, ufak ufak gitsem iyi olacak galiba.”

“Hayır,” diye düzeltti Stein. “Diyeceğim şu: dostum beni şaşırtıyor, dostumu sürekli saçma bir intikam arzusuyla bir şeylere saldırırken görüyorum. Dostum içinde kara kaplı inciller taşıdığı bir valizi bacaklarının arasında tutuyor. Dostum temkinli içiyor, yanımda oturan kadına bakmak istemiyor, bana çocukmuşum gibi gülümsüyor.”

“Gitmeyin,” dedi kadın. “Kapatmalarına az kaldı. Sonra eve gider, içmeye devam ederiz. Olur mu?”

“Tamam,” diye yanıtladım, ilk kez gözlerine baktım; ağzı maksimum yumuşaklığa erişmiş, ortasındaki küçük oyugu, dudaklarının kapatamadığı açıklığı (yine bir bakış gibi) öne doğru çıkarıyordu. “Çok kolay. Evlenmiş bedel ödemesi gereken diye tercüme etmek mümkün. Ama o sıra dışı biriydi, benimle

evlenmek onun için bir araç değil, amaçtı; onu böyle sıra dışı yapan her şeyi gerçekten, tek tek anlamak için beş yıla ihtiyacım vardı. Başka birine bir gece yetebilirdi, ikiyüzlü, alaycı bir tavır ve bundan gelen bilme, tanıma yanılsaması; başka biriyle evlense başka bir sorun çıkarırdı ya da hiç sorun çıkarmazdı.”

“Aynen,” dedi Stein, “benim de başıma geldi. Meselenin zorluklarını bulup çıkaranın, terimleri doğru seçemeyip birbirine karıştıran kişi olma ihtimalini hesaba katmamak. Ama bu tutkuya inanç hikâyesi neden Gertrudis’le başlamak zorunda?”

“Gertrudis eşiniz mi?” diye sordu kadın.

“Kimse değil,” diye haykırdı Stein, hızlı, nazik, sıkılgan.

“Ona sordum. Eşiniz mi?”

“Öyleydi,” diye cevap verdim. “Epey oluyor.”

“Sarhoş ve kızgınsınız,” diye mırıldandı yumuşak bir sesle. “Onu çok seviyor olmalısınız.”

“Çünkü Gertrudis’le başlıyor,” dedim. “Bir bedeli ödüyor olduğuma inandıklarında başlıyor. Ama onun büyük beyaz vücudunu gerçekten tanıma katına erdiğimde, onu ezbere bildiğimde, ne ışığa, ne çizme kabiliyetine gereksinim duymadan onu resmedebileceğimi hissettiğimde, sorunların, meseleyi araştırmanın daha yeni başladığını düşündüm sadece. Gizemin anah-tarı başka bir taraftaydı, gizemi yataktaki büyük beyaz hayvan temsil etmiyordu.”

“Bir yarım şişe daha isteyeyim,” dedi Stein; kadını dudaklarından hafifçe öpmek için öne doğru eğildi; kadın bana bakmayı bırakıp Stein’e doğru yeni uyanmış gibi kabaca gülümse-di. “Seni tanıyamıyorum; aslında söylediğin şeylerde kendimi görüyorum. Belli anlamda, bu gece, bir kez daha sen Stein’sin. Sırf bu ânın tadını çıkarıp tartışalım diye, sessizliğimle barışık olmasam bile sana karşı koyabileyim diye kendimi o unutulmaz Brausen’e dönüştürmem gerek. Ama kendimi senin ağzından konuşuyor bulmak rezil bir şey değil.”

“Bir insanı tanımak için uygulanabilecek bir sistem yok; herkes için ayrı bir teknik bulmak gerek. Mesele Gertrudis’in kim olduğunu bilmek olduğunda bu tekniği beş yıl boyunca yavaş yavaş, sürekli değiştirerek yarattım. Onun bana ait olduğundan emin olabilmek için bunu bilmeliydim.”

“Emin olabilmek...” diye tekrar etti Stein gülümseyerek.

“Beş yıl ve ardından yatağa dönmek zorunda kaldım. Ama bir çelişki yok, sadece o zaman sarılıyor olduğum şeyin ne olduğunu anladım. Ben aynı sabrı, aynı saygıyı gerekli olan her durumda tekrar edebilirim.”

“Sol eli başımın altında, sağ eli sarsın beni. * Ama artık söylediğin şeyde kendimi duymuyorum. O ben değilim. Peki, kabul: Sen bedel ödeyen adam değildin.”

“O anlamda yok hayır, o ben değildim. Ne yol ne bir şey arayandım, çölün sakiniydim, hayatın kenarındaydım. Şahittim; ayrıca zaman ile aramızda, birbirimizi aceleye getirmeye söz verdiğimiz bir antlaşma yapmış olan kişiydim. Ne o beni ne ben onu. Her işime yarayan şeyin, tarihinin beni ilgilendirmedeği bir yılın herhangi bir haftasının bir gününün ertesinde beni beklediğini her zaman bildim. Ve tanıklık eden ben, ötekilerini mutlu gördüğümde, suni doğum sancısının sefaletine ihtiyaç duyarlarken gördüğümde acıyla doluyordum. Çünkü her biri diğerlerinin bakışlarında kendisiyle ilgili ne keşfediyorsa onu kabul ediyor, birlikte yaşama eyleminde şekilleniyor, ötekilerinin kendisi hakkındaki varsayımlarıyla kafası karışıyor, ve var olmayan o kişiden ne bekleniyorsa ona uygun davranıyor.”

“Anlamıyorum,” dedi Stein. “Demek istiyorum ki inanmıyorum.”

“Bu gece daha geç kapatacaklar,” diye kehanette bulundu

* Kutsal Kitap, Ezgiler Ezgisi (2:6).

kadın. “Diyorlar ki çok hareket olduğunda ceza ödemekten çekinmiyorlarmış.”

“Bu hırıltılı ses,” diye yorumda bulundum, “bana Macleod’u hatırlatıyor. Çocuklar için meseller: Macleod uzun yıllardan bu yana artık kendisi değildi; işgal ettiği merciydi o. Onu ne olduğuna inandırdıkları şey tarafından belirlenmişti; düşünmeden önce, böyle bir işi, şu kadar yaşı, şu kadar maaşı olan, nakil yoluyla bulunduğu yere gelmiş bir Kuzey Amerikalıya münasip düşünmenin ne olacağını düşünüyordu. Arzu etmeden önce düşünüyordu... Şimdi daha iyi anlaşılıyor mu?”

“Şimdi anlıyorum,” dedi Stein. “Ama işlemez. Neden Macleod olduğu kişi oldu da, orkestra şefi ya da altın arayıcısı olmadı? Neden diğerleri bizim vasatlığımızı yüklenmek zorunda?”

“Bu, temel olarak vasatlık meselesi değil, mesele korkaklık. Aynı zamanda körlük, hafıza kaybı meselesi; kemiklerimizin her hücresinde ölümümüzün bilincine uyanmış olamamak. Gecenin geri kalanında konuşmaya devam edebilirim; artık her şey huzur dolu, benden uzak.”

Kadın piste doğru baktı, ardından Stein’in bileğinde saati aradı.

“Daha var, tatlım. Biliyorsun, erken kaçamam.”

“Bütün bu yıllar boyunca bana sadece göstere göstere yalan söylemekle kalmadın,” diye açıklık getirdi Stein, “her ifadenle, her tavrınla, her cümlele, üstelik anladığımı fark etmeden yaptın bunu. Ve işte birdenbire, aynı sesle, aynı eğik kafayla, bacaklarının arasındaki kasap valiziyle karşımda başka bir Brausen. Bununla öteki Brausen birbirlerini yalanlamaya başlıyor, uzun bir geçmişti tekrar düşünmeye, gerçek yüzünü keşfedene dek bin kat duyguyu kazıyıp atmaya zorluyorlar beni. Uğraşmaya değer mi bilmiyorum.”

“Her zaman bedel ödemeye hazır oldum ben,” dedim. “Ama bir şeyleri satın almak için değil, Tanrı ya da şeytan hediye et-

tikten sonra onları hak etmek için bedel ödeyen oldum. Senin yaptığın gibi, diğer herkesin yaptığı gibi önceden değil yani. Şimdi bir kadın var; onunla Montevideo'ya gideceğim, Raquel'i, kardeşimi, diğer herkesi yeniden göreceğim. Seni bunu söylemek için arıyordum. Ne kadar sürer bilmiyorum.”

‘Sabah uçağıyla gidiyorum,’ diye yalan söylemeye devam ettim. ‘Montevideo’ya dönmenin, bütün bu yıllardan sonra onları görmenin önemli olduğunu sanıyordum. Ama şimdi anlıyorum ki, mesele artık yola koyulmakta, Buenos Aires’ten uzakta, “Macleodlardan”, Gertrudis’ten, senden, bu zamandan. Çünkü bu zaman artık sona erdi, tümüyle olmasa da; cesetlerin de doğruladığı gibi, sakal ve tırnaklar uzamaya devam ediyor. Şimdiyse evet, başka birisinin gördüğü rüyadaki bir rüya misali kesinlikle sona erdi artık. Kendimi kandırmak istiyordum; şehir, meydanın köşesindeki kafe, diğer iki sokağın arasından inen o sokaktaki geceler, hatırlarsın, Ramírez ya da Punta Carretas boyunca çiçeklikler vardı; bununla yüzlerce şey daha, Raquel, kardeşim, Lidia, Guillermo, Marta, Suárez’i düşünüyordum; hepsini ve gençliğimi koruyan ve oraya gitmekle canlanıverecek her şeyi.’

“Bize doğru gelirken karşıdan bakmayı unutma,” dedi Stein. “Bacakları, yürürken bacaklarının arasına giren elbisesi. Beni deli ediyor bu kadın. Ama o dediğin gerçekleşmeyecek; öyle olsaydı, bu dediklerin Brausen’in beş yıl önceki halini bir yerlerde koruyor olsalardı bile sen onunla ne yapacağını bilemezdin.”

“Yalandı,” diye yanıtladım. “Önemli olan sonlandırmak, bu geçmiş, öncesini. Belki bir ayı orada geçirir sonra da Brezilya’ya falan devam ederim. Söz veriyorum, sana yazacağım.”

Kadın, ben ona bakmaya kalmadan masaya döndü; yeşil parmaklarını masa örtüsünün üzerinde açtı, gülüşünün yönünü değiştirdi. Şimdi, daha önce hiç yaşamadığı ama tam olarak her detayıyla, her bir detayın önemiyle, sonuçlarıyla hayal edebildiği bir şeyi beklemek için dünyada öylesine asılı kalmıştı.

‘Üçte kapatmaları gerek. Ernesto oteldeki odada uyumaya devam ediyordur, eminim. Kaçabilir, kesinlikle, ama anahtarla birlikte bulacakları kâğıt parçası yüzünden sürekli bana bağlı kalacak; asıl beni ilgilendiren şey kaçabileceği halde buna cesaret edemiyor olması, benden ayrılmasının imkânsız olduğunu hissetmesi. Ya siz? Ben, ne isterseniz artık; ona acıdım, düşündüm ki bu macera riske değer. Kâğıt işte orada, her şeyle birlikte o zavallı delikanlıyı anlatma isteği işte orada. Sarhoş değilim, sadece arka fonda sonu gelmez bir huzur ve kayıtsızlık ile bu belli belirsiz heyecanı duyuyorum. Artık Stein’le konuşacak şeyim kalmadı.’

“Bir süre daha, tatlım,” dedi Stein. “O Santa Juanalar için ben de kocadım artık; beni rezil geçmişlerinin sembolüne indirgeyip terk ediyorlardı, her zaman âdemelması çıkık ve gür saçlı bir adamla, üstü başı kir içinde bir suçluyla, ordudan atılıp Buenos Aires, Capital Federal topraklarına sapır sapır düşen yirmi yaşlarında bir deliyle çekip gidiyorlardı, sanki ben lanetliymişim gibi. Aldığım her darbeden sonra kendime gelir gelmez fark ediyordum ki, Tanrı o adamı parmağıyla işaret ediyordu, dünya devrimini yapsın diye üçgen içinde çevrili gözüyle takip ediyordu onu. Herkesin bildiği gibi, bu öyle bir görevdir ki, hayatını kazanma yeteneği olan, arzu edilebilir bir genç kızın desteği, esin kaynağı, yakınlığı olmaksızın yerine getirilemez. Bu yüzden ben, aslında pek de Orléans Bakiresi* olmayan o kadınların benim küçük burjuva eylemlerimin hesabını tutmalarına, önyargılarıyla yargılamalarına (doğrusu pek “ön” değildi bu yargılar çünkü bir hafta öncesinden, benim dillere destan erkeksi sezgilerim, sırası gelen o lanet gür saçlının başlattığı politikleşme sürecinden şüphe duymadan önce,

* Friedrich Schiller’in tiyatro eseri. Çaykovski’nin bu eser üzerine bestelediği bir operası vardır.

bu yargılar çoktan edinilmiş oluyordu), davranışlarımın, fikirlerimin her birini yargılamalarına, can çekişmekte olan, nefes aldırmayan, engel olan bir toplumun eseri olmamdan dolayı bana cömert, umutsuz bir acıma göstermelerine katlanmalıydım. Paraşütçüler, şüphe çekecek denli bereketli sayıda lekesiz yeniyetmeler bir an olsun ima etmekte tereddüt etmiyorlardı, iddialı söylemlerine, şiddet, fedakârlık etiklerini destekledikleri iyi temellendirilmiş yargılarla ABC dergisinden alıntılar altında, Zerdüş ve İsa melezi geniş anlamlı, monoton vaazların altında, boynuzlarımın çıkmasının aynı zamanda benim otuzuma değil de kırkıma daha yakın oluşumun saklanamaz koşullarına itaat ettiklerini ima ediyorlardı.”

“Hadi,” dedi kadın. “Ben artık gidebilirim. Arkadaşımdan daha fazla sarhoşsun sen.”

“Esniyorum ama sıkılmıyorum,” dedim gülümseyerek, son kadehi kaldırdım. ‘Bütünöyle yalnız olmam, ölmüş La Queca’yı hatırlayacağım zorlu bir yalnızlık içinde onun katılaşmış, insan olmaktan çıkmış vücudunu anlamak için başka bir girişimde bulunmam, suskunlaşan şeyleri, birkaç saatten beri sanki hiç olmamış, adeta geçmişten silinen, benimse tekrar hayata döndürmeye çaba harcayabileceğim her şeyi tek tek saymam gerekecek.’

“Devrimci bir tarzda bir arada yaşamak, oruçlarla kürtaajlar arasında gururla ilerlemek için ölümcül etki alanımdan uzaklaşıyorlardı. Bencil sükûnetim için, onları buldukları avuntu türünü göğüslerine yanaştırırken anımsamakta ısrar ediyorum.”

İki garson masa örtülerini toplaya toplaya bize yaklaşıyordu; orkestranın üyeleri büyüyen sessizliğin merkezinde manevralar yaparak enstrümanlarını çantalarına yerleştiriyorlardı. Kadın yavaşça bana doğru dönerek, yüzünü şekillendirdiğini keşfettiğim benzerliklerin kalıcı olduğunu gösterdi; umutsuz bir şekilde derisindeki çilleri, pürüzleri, lekeleri yakınlığımızı artıracabilecek itiraflar gibi gösteriyordu bana.

“Paranı aldın mı?” diye sordu Stein, kendi parasını cebine yerleştirirken.

“Şimdi gidiyorum almaya,” dedi kadın. “En iyisi beni dışarda, karşıdaki kafede bekleyin. Ceketimi almak için yukarı çıkacağım.”

“Bir sigara içelim,” diye teklif etti Stein. “Şişede hâlâ biraz var. Bırak beklesinler. Birlikte gideceğin kadına âşık mısın?”

“Hayır,” deyip sandalyeye sırtımı yasladım, huzursuzdum, birdenbire ayılmıştım. Sanki La Queca’nın ölümünün ayırdına yeni varmıştım. Otel odasındaki Ernesto’nun şeffaf ifadelelerinin ardından kadının yalnızca sert, kuru, buruşmaya başlayan kafasını, altdudağının üzerine doğru uzayan bir çift geniş dişini görebiliyordum. Onu unutmuş olduğumu ürpertiyle anladım, soğuyan vücudunu kesintisiz şekilde hatırlamanın tehlikelerden uzak durmak için yeterli olduğunu geçirdim aklımdan. Onu düşündüğüm sürece –belli bir yumuşaklık, belli türden zayıf bir korku, ılımlı bir aşk duygusuyla– yaşayanlardan daha güçlü olacaktı La Queca, beni o koruyacaktı: bir bacağı bükük, diğeri dümdüz, ağzı kararmış, kirpiklerinde iki nemli kavis; canlılardan esirgenen, kendime destek bulabileceğim bir katılıkla kesinlikle ölü.

“Ama üzgünsün,” dedi Stein. “Onu götürmek ister misin?”

Kadın yanımda ayakta duruyordu, omuzlarına asılmış parlak, gri bir manto vardı, yeşil eldivenlerini dirseklerine doğru çektiştiriyordu, saçlarını kulaklarının arkasına almıştı, bense onun sevgi dolu, düşünceli gülümsemesini, sevdiklerinin kafa karıştıran davranışlarını kabullendiği uysallığı görebiliyordum.

Otelin girişinde saat 3:30'du ve ben halının üzerinde ses çıkarmadan yürüyordum, ayaklarım gelen güne, artık imkânsız olduğunu düşünmeye alıştığım bir zamana basıyordu. Resepsiyondaki görevliye gülümsedim, ama o yüzüme bakmadan anahtarları verdi; yüzümdeki gülümsemeyi yarım yamalak tutup abartılı ifadeyle asansördeki çocuğa çevirdim, bundan kaçamadı, ne yapacağını da bilemedi. Keşke kendimi anlamak, her şeyi bir araya getirip anlamak, bunu vurgusuz kısa bir cümleyle şu çocuğa vermek mümkün olsaydı, diye düşündüm.

Oda karanlıktı; valizi dolaba sakladım, ışığı yakıp uyuyan Ernesto'ya bakmaya gittim, şimdi dertop olmuştu, bir eli yanığının altındaydı, nefes alıp verirken dudağı bir kabarıyor, bir büzülüyordu. Ardından köşedeki masayı, lambayı, ipekten abajuru, mektup kâğıdını, mürekkep şişesiyle dolmakalemi fark ettim. Stein'e söz verdiğim mektubu hatırladım, Buenos Aires'i ve geçmişimi ona miras bırakıp, olanların ardından gelen itiraf- lar güldürüsünü oynamak için içimde bir istek vardı. Gözlerime çöken bütün uykuyu bir defada esnedim, masanın önünde kambur pozisyonumu alırken yorgunluğumla arkadaş oldum. Lambayı yakıp abajurun etrafına bir mendil koydum; ölümün karanlık kokusuyla kaskatı, soğumuş kadın ile Ernesto birlikte arkamda kalmış, gölgenin içinde çözülüp kaybolmuşlardı. Díaz Grey'in adını matbaa harfleriyle yazdım ve ardına sokak, cadde, park, gezi yolu kelimelerini ekleyerek çizmeye başladım; doktorun etrafında kurduğum, muayenehanesinin penceresinin ya-

nı başındaki hareketsiz bedeniyle ufak ufak beslediğim şehrin planını çizdim; gerçekleştirildiklerinde güçlerinden kaybedecek fikirler, arzular gibi, bloklar, onları çevreleyen ağaçlıkları, yokuş aşağı inip eski iskelede ölen ya da Díaz Grey'in arkasında, şehirle İsviçre kolonisi arasında kalan, şimdiye dek ihmal ettiğim köy manzarasında kaybolan sokaklar çizdim. Ana meydanın merkezinde yükselen, savaşta gösterdiği gayretlerde ya da barış zamanının sayısız çarpışmalarında kimseden aşağı kalmamış General Díaz Grey'in hemşehrilerinin istekli katılımıyla, minnet duydukları hatıralarıyla dikilen atlı heykelin -daha eski, pazarın yakınında terk edilmiş, sadece çocukların ziyaret ettiği başka bir heykel daha vardı- kuş bakışı görünümünü çizerken epey bir uğraştım. Nehri göstermek için dalgalar ve martıları temsil eden parantezler çizdim, duyduğum neşeden, duyarsızca sahibi olduğum zenginliğin gözümü kamaştırmasından, başkalarının kaderlerine duyduğum, beni duygulandıran acıdan dolayı kendimi ürpermiş hissettim; kılıcını San Martín kırlarına doğrultan Díaz Grey'in heykelini, yeşillenmiş, lekeli kaidesini, sürekli yenilenen çelenklerin perdelediği gösterişsiz, makul yazıtı görüyordum; pazar günü güneş batarken meydandaki çiftleri, genç kızların büyük çoğunluğunun Díaz Grey parkının heybetli ağaçlarının altında annelerinin ayak izlerinin üzerinden geçerek, yine annelerinin yirmi beş yıl önce sabit bir fikrin kışkırttığı huzursuzluklarını soluyarak çıktıkları gezintiden sonra Díaz Grey Caddesinden delikanlılarla birlikte geldiklerini görüyordum; uyduruktan bir uyuşuklukla, şapkaları eğik, ellerinde yeni yanmış birer sigarayla Díaz Grey pastanesinden çıkan erkekler görüyordum; durgun gecenin başlangıcında, Díaz Grey otoyolu boyunca bir toz bulutunu beraberlerinde getiren koloni arabalarının Santa María'ya doğru tırmandıklarını görüyordum.

Díaz Grey'in şehrini, nehri, koloniyi düşünerek, şehrin, içerdiği sayısız insanın, ölünün, günbatımlarının, sonların, hafta-

ların iskeletim kadar bana ait, benden ayrılamaz olduklarını, tersliklerden, koşullardan uzak kaldıklarını düşünerek çizdiğim planı imzalayıp parmaklarım kâğıt parçacıklarını ayırt edemez hale gelene dek yavaş yavaş yırttım. Otelin panjurlarının çok ötesinde şekilleniyordu gelen gün, bense, insanların düşmanlığı, kayıtsızlığı karşısında, aşkın varsayılan yüzünün, Santa María'nın ve onun ağırlığının karşısında, benim için kurutmanın kolay olduğu nehirle birlikte, sırf adaletsizlik olsun da eğleneyim diye İsviçreli kolonicilerin karmaşaya dönüştürebileceğim, belirli, vurdumduymaz varoluşlarını beraberimde taşıyarak kendimden emin, ayrıcalıkla günün içine sokulacaktım.

Otel kâğıdının antetli kısmını kestim, arkama dönüp Ernesto'nun sükûnetinden, nefes alışından emin oldum, Montevideo'da bir hafta sonrasının tarihini atarak Stein'e göndereceğim mektuba başladım; aylar öncesinde La Queca'yla Montevideo'da geçirdiğim günlerin hikâyesini kendime anlatmaya başladım; limanın pis sokaklarının ilk görüntüsünden Raquel'in, onu nicelerinden ayırmış olduğum, kendisine rağmen, yapabileceklerine rağmen, hayatlardan bir tanesini seçip yaşamak zorunda kalacağı olası bütün Raquellere rağmen gelecek yıllar boyunca saklayıp korumaya karar verdiğim kesin imgesine kadar.

Mektubun son cümlesinden önce yazmayı bıraktığımda artık sabah olmuştu –gökyüzünün saldırgan, nemli ışığını görebiliyor, koridorla merdivenlerdeki temizlik seslerini, zillerin büyüyen hevesini duyabiliyordum–, yazılı kâğıtları cebime koydum, dumanla kaplı odayı boylu boyunca geçip Ernesto'yu uyandırmak, yorgun, sinirli yüzümde ona La Queca'nın ölü yüzünü göstermek, onu tekrar hafızanın, korkunun içine yerleştirmek için yatağına oturdum. Hızla doğruldu –ağzı açılmış, kolları savunmaya geçmişti, ardından tekrar uzandı; dudaklarına, gözlerine, tıraşsız derisine, kaşlarının arasındaki perçeme geri

dönen kaygılı, kederli bakış, evveli gece olduğu kadar belirgin değildi, bir kâbus içindeki varlığıyla artık tanıdık hale gelmişti.

“Saat kaç?” diye sordu tavana doğru.

“Bilmiyorum, altı buçuk yedi falan. Birazdan çıkmamız gerek.”

“Uyuyakalmışım. Sigaranız var mı?”

Birer sigara tüttürdük, kiremit çatıların üzerindeki güneş bakan pencereyi açıp sigaramı attım; hava artık ılınmıştı, daha önce hiç hissetmediğim yeni bir şey kokuyordu.

“Eğer her şeyin yolunda gitmesini istiyorsak birkaç şey yapmamız lazım,” dedim dönerek; Ernesto’nun hayata geri dönmeye çabaladığı, yüzünün üzerinde, açık bacaklarıyla, bir eli ensesinin altında, diğeri sigarayla yavaşça gidip gelirken hareket eden bedeninin üzerine ince ince yayılan nefreti gözledim. Konuşmanın riskiyle gerekliliği hakkında, kelimelerime bağlı olan kısa, ortak kaderimiz hakkında düşündüm biraz. “Trenle gideceğiz. Sizin bineceğinizi düşündükleri trenle değil ama. Şimdi dışarı çıkacağım, bu arada banyo yapabilir, kahvaltı sipariş edebilirsiniz. Kimseye veda etmeyin, telefonu kullanmayın. Her şeyi unutun, işleri yoluna koymayı bana bırakın.”

“Giysilerim nerede?” dedi hareket etmeksizin.

“Onları değiştirmeyi düşünmüştüm, ama...”

“Giysilerim nerede?” Yatakta oturup sigarasını yere attı; ayağıyla ezerek söndürdü. “Söyleyin nereye sakladınız. Bu odada değiller.”

Yorgunluğun bacaklarımdan yukarıya doğru çıktığını hissettim, onu kısmen beni ilgilendiren bir geleceğe iteklemek üzere cümleler kurma mecburiyeti karşısında tereddüt ediyordum. Uykusuzluk gözlerimi yakıyor, gülümsemek için yapacağım ağız hareketlerini zahmetli bir iş çeviriyordu.

“Sizi tanımasınlar diye değiştirmeyi düşündüm onları.” Delikanlının yatağın kenarında büzülen kaslı, beyaz vücuduna,

bana doğru kaldırdığı temkinli, kırıştırdığı yüzüne baktım; anladım ki korku içine işlemişti, kafa tutma düzeyinin çok derinine inmeden sonsuza dek yerleşmişti. “Giysiler dolapta, valizin içinde. Gidip başka bir şeyler satın almayı düşünüyordum.”

“Sokağa atılacak para.” Omuz silkti, ciddi gözlerle, alaylı bir gülümsemeyle bana bakmaya başladı, yumruğuyla göğsünü ovuşturuyordu. “Lüzumsuz kargaşa, vakit kaybetmek istemem. Ben zaten her şeyi düşündüm.”

“Ardından trene bineceğiz,” diye devam ettim. “Sonra da başka araçlara. Otomobiller, belki gemi. Hepsi organize edildi, endişe etmeyin.” Gidip dolaptan valizi çıkardım. Santa María planının kalıntılarını çöp sepetine sürükledim.

“Dinleyin,” dedi Ernesto, sakın bir sesle. “Gelin, verin şu giysileri bana. Birlikte çıkalım, kaçmayacağım.” Yine yataktaydı, çarşafların dışında kalan ayağına bakıyordu. “Beni girerken kimse görmedi; hangi elbise olursa olsun fark etmez.”

“Emin misiniz?” diye sordum kapıdan; Stein’in reçetesine göre insanın yeniden yaşamaya başlayabileceğine dair kararlılığımı tutmaya çalıştım: bilinmeyen otel, rüya, banyo, müshil, yeni giysiler. “Sizi görüp görmediklerini bilemezsiniz. Ayrıca birçok insan siz ortadan kaybolduğunuzda üzerinizde ne olduğunu biliyor.” Gülmeye başladım, gerinmek için valizi yere bıraktım. “Her şeyi düşünmek gerek, başka çare yok.”

“Ben düşündüm,” dedi Ernesto. “En iyisi teslim olmak, sorumluluğu alıp yüzleşmek. O başlatmıştı...” Yüzünde düşünceli bir ifadeyle ayağına daha rahat bakabilmek için kafasını kaldırdı. Umursamadım: Sadece karşı koymanın veya avunmanın ya da beni rahatsız etmenin yollarını arıyordu. “Ya belgelerim? Cebimdeydiler.”

“Hepsini yeni elbiseye koyacağım. Soğuk bir banyo size iyi gelecektir.”

“Ya bir dinleyin beni. Gitmeyin. Kim öldürdü onu?” Başını

yastığa koyup tekrar bana baktı. “Bunu söylemek umurumda değil. Konuşun veya konuşmayın... Dün gece benim kaçmamı engellemenin yolunu aradığınızı sandım. Uyandım, giysilerimi bulamadım. Ama umursamadım, uyumaya devam ettim. Beni polis uyandıracak, diye düşündüm.” Tavana bakarak gülmeye başladı; güneş ışığından bir şerit pencerede büyüyor, yavaşça yere doğru kayıyordu. “Neden getirmedi polisi? Kadını ben öldürmüşsem, üstelik seninle kavga etmişsek, anlamadığım şey başını belaya sokup bana yardım etmek istemen. Anlamıyorum bunu. Ne olursa olsun, teslim olacağım. Yoksa olamaz mıyım?” Gerginlik duymadan, hemen hemen alaysız, gülümsüyordu; bir an bana bakıp gözlerini kaçırdı. “Ne istiyorsan onu yap, canın ne çekiyorsa. Bana iki takım, bir de smokin satın al; yağmurluk al.”

“Dönmeyeceğim,” dedim, valizi ayağımla ittim. “Retiro istasyonunda, Central pastanesinde bekleyeceğim seni. İndiğimde hesabı öderim, Retiro’da bir saat beklerim seni. Saat sekizde pastanede.”

“Yani böyle olsun diyorsun, öyle mi?” Yatakta oturmak için çaba sarf etti, düşmüş kafasını salladı bir süre. “Ama böyle olması hoşuma gitmedi. Yoksa Retiro’ya kadar çıplak mı gitmeliyim?”

“Elbiselerle valiz işte burada.”

“Eminim kırıkmışlardır. Ama beni girerken görmemişler miydi? Benim nasıl giyindiğimi bilen yüz tane adam yok muydu?”

Valizi el değmemiş yatağıma bırakmaya giderken güldüğünü duyuyordum –gülüşü göğsünde sekiyordu–, döner dönmez yüzüme kitlenmeye çabalayan saldırgan, küçük parlak gözle riyle karşılaştım.

“Neyin var senin?” diye mırıldandım; elimin arzusu kalçamdaki revolverin sertliğine sürtündü. Nefretim onun yuvarlak,

kaslı omuzlarıyla, gülüşüyle, bakışlarıyla, alnına düşen perçemiyle sınırlanmıştı.

“Yok beni gördüler mi, yok elbisemi hatırlarlar mı, yeter! Emir vermeler, burnunu sokmalar, yeter!”

“Derdin ne senin, orospu çocuğu?” Bacağımı hareket ettirdim, revolverin sapını tutan elimi görmesin diye çabalıyordum. “Neden kalkmıyorsun ayağa? Ne diye gülüp duruyorsun?”

Gözlerini kırptırdı, dişleri meydandaydı, yavaşça gülümsemeyi bıraktı; bir anda yorgunluk, açık ağzının içinden bir dil gibi uzattı kendini.

“Kim delirmiş, sen mi ben mi?..” diye homurdandı.

Nefretim geçene dek bekledim; sol yanağımda sabahı duyumsuyor, ortak, akıldışı bir kaderi kelimelerle zorlamanın gerekliliğini yeniden hissediyordum.

“Dinle beni,” diye başladım. “Sakin olmalıyız. Bir trene binip ardımıza bakmadan gideceğiz. Nasıl yapılacağını, nerede saklanılacağını, bizi yakalamasınlar diye nereden gitmek gerektiğini biliyorum... Onu sen öldürdün. Sana neden yardım ettiğimi, burnumu neden soktuğumu şimdi sana açıklamayacağım. Seni Retiro’da bekleyeceğim; ister gelirsin ister gelmezsin, teslim olabilir ya da tek başına kaçmayı deneyebilirsin. Sekizde, pastanede. Rastgele bir trene bineriz; sınırı geçmek için acelemiz yok. Ama Buenos Aires’ten çıkmak için, evet acelemiz var. Boliviya’ya varacağız ama ne zaman bilmiyorum; önce epeyce bir dolaşmalıyız, doğuya doğru, batıya doğru; ilerleyip geri dönmeliyiz, gidip gidip gelmeliyiz. Kimse delirmez, içindeki korku geçer, sana söyleyeceğim yoldan gitmeyi öğrenirsen, ancak o zaman her şey yolunda gider.”

Retiro’ya doğru giderken yolda durup Stein’e göndereceğim mektubun sonunu, aylardır düşündüğüm bir cümleyi yazmak için bir kafeye girdim. ‘Düşünüyorum da, bence bir şeyden şüphelenmişti, çünkü barın köşesinde durup bana dönmüş, korku

dolu gözlerle bakmıştı, dişlerini gösteren ifadesinde gülümsemeden eser yoktu; bense garsonu çağırıp, hesabı ödeyip dışarı çıkarken, çiseleyen yağmurun altında herhangi bir yere doğru kaçabilmek için bir otobüs yakalamaya koşarken onu görmeye devam ediyordum, zayıf vücudu barın metal kıvrımında öylece kalakalmış, başı kararsızca eğilmiş bana bakıyor, kararlılıkla kenetlenmiş dişlerini bana göstermek için dudağını kaldırıyordu.'

Mektubu Retiro'da, üzerine Stein'in adresini yazdığım bir zarfa koydum, ardından kardeşime birkaç satır yazarak ondan bu mektubu okumadan postalamasını rica ettim, sonra da tren saatlerini incelemeye koyuldum. İki aktarmayla gece yarısı Rosario'ya ulaşan bir tanesine karar verdim. Pastaneye girdiğimde sekize yirmi vardı, bir kadeh cinde boş yere La Queca'nın tadını bulmaya çalıştım, ellerinde raketlerle, hokey sopalarıyla, kolej üniformaları içinde kahvaltı etmeye gelen sarışın, erkeksi genç kızlara bakarken dikkatim dağıldı.

‘İşte söz verdiğim gibi yolculuğun hikâyesi, geçmişini kurtarmak için dönen adamın, yine bizzat kendisinin unutulmaktan korumak niyetiyle yazdığı efsanesi, başlıyor. Ne zaman istersen beni okumayı bırakabileceğin, ama hiç kimsenin yazmama engel olamayacağı fikri bana güç veriyor. Bu yazdıklarımı yeniden okuyorum ve mükemmel buluyorum: Sana ciddiyetle yazdığım inanmayacağından emin olabilirim.

‘Limanda bir bar var, *Dick*’s’in hemen yanında; ikinci salon-
da yuvarlak devasa bir masayla koyu renk ağırlıklı bir tablo var. O bara has bir şişe *tostado* şarap sipariş edersiniz; tabloya yakın bir masaya yerleştiğinizde şunları görürsünüz: muazzam mavilikte bir gökyüzü, meyve yüklü yelkenli gemiler, palmiyeler, ve dağlar, hiçbir çağa ait olmayan giysiler içinde insanlar. Akşam saat dokuz ile on arasında sizi kimse rahatsız etmeyecektir. İkinci şişenin ilk kadehiyle beraber anlamaya başlarsınız; sarp kıyının yaptığı kavis, eğik ağaçların sıralanışını, bir mavnanın demirlediği, bacasında dumanı tüten, iskele tarafında büyük bir çarkı olan geminin yanaştığı yuvarlak körfezi ayırt etmeye başlarsınız. Kıyıdaki, dar pantolonlar, kısa ceketler giymiş adamlar; başlarında mendilleriyle sepetleri boşaltma telaşındaki diğerleri. Birinci gruptakiler konuşmuyorlar, sohbet etmiyorlar, muhabbet etmiyorlar, tartışmıyorlar: laflıyorlar. Bol etekli kadınlar var, hizmetçiler ve hanımlar, bunlar ağaçların gölgesinde korunuyorlar. Beyaz atlarıyla arabaların merkezi bir konumu var: Burası, geceleri yüklerin boşaltıldığı, teknecilerle siyahiler

arasında paranın pay edildiği, tablonun sol üst köşesine doğru geçilen yer. Birkaç metre uzakta doru bir kısrak dağın eğimine doğru dörtlü köşmeye başlıyor; ahşap evleriyle köyün içinden gece vakti herkes uykudayken geçmek gerekiyor.

‘Bazen hayvanın hızı, korkmuş bir koyun sürüsüyle ona hâkim olmaya çabalayan bir adamın içinde kaldığı karmaşayı yarıp geçiyor. Ahşap bir köprü geçilip vadiye ulaşıyor; orada kısrakların toynakları kayıyor, karıncaların yükselttiği tepelikleri dağlara dağlara gidiyor; şimdi, bambudan kazıkları, palmiye yapraklarından çatılarıyla toprak tuğlalı kulübeleri bulana kadar sürekli kuzeye doğru. Daha ötelerde, dağlardan sonra, bataklık kıyılarından, yeni bir yerleşim yerinden sonra, yapraklı dallar altında gizlenmiş bir tekne keşfedilir, kayaların arasından dikkatle kürek çekilir, diğer kıyıya ayak basılır. Ağaçların arasından, suskun bir siyahinin rehberliğinde bir aydınlığa ulaşılır, şafağın ışığında topraktan yapılmış, konik biçimli diğer dört evle etrafı çevrelenmiş ahşap kütüklerden bir ev fark edilir. Köpekleri ve kapı önünde yatan dilencileri uyandırmadan ilerlemek gerekir ve nihayet kapının eşiğine basar basmaz odanın arkalarında ayağa kalkıp, sakın, gururlu, metallere kabukların şıkırdadığı kollarını misafirperverlikle açan birini seçmek mümkündür. Bar *Dick’s*’in hemen yanında; başka hiçbirinin ikinci salonunda yuvarlak büyük bir masa yok. Belki bu –ve sonunda yazmamaya karar verdiğim yalanlar– ilerleyen sayfalarda ne gelirse gelsin, bu mektubun en önemli kısmıdır. Bunu yazan Brausen, bunca cümle boyunca yazısını taklit edemezdim.

‘Gece, o diğer gecelere benziyordu; kardeşim, Lidia, Raquel, Guillermo, Marta; bazen sohbet ederlerken Stein’le Suárez. Horacio, şişelerle kokteyl karıştırıcısını idare ederken bana gülümüyor. ‘İskoç Manhattan,’ diye dalga geçiyor. ‘İçilebilir,’ diye ısrar ediyor Guillermo. ‘Ama teklif edilemez,’ diyor kardeşim, kısa, hızlı bir reveransla. Sormadan anlıyorum ki Raquel’in ko-

cası Alcides Montevideo’da değil. Üst katta, kütüphane dedikleri odada, dergilerin üzerine eğilmiş karıştıran Raquel’in olduğu masaya yanaşıyorum; onu bir daha selamlıyorum, bana gülüyor, kemikli, uzun, tütün lekeli ellerini inceliyorum, parmak uçları biraz kirli. Şişeyle kadehleri elinin yanına istifliyorum. Yanaklarını şişiriyor, tükürüğünü bir yandan diğer yana ses çıkartarak çalkalayıp yutuyor. Gertrudis’e benzemiyor, yüzünde Gertrudis’ten hiçbir şey bulamıyorum. “Böyle daha iyi,” diyorum; “Ahlaksız mıyım?” diye soruyor. “Ahlaksız olduğumu söyler miydin? Tekrar seninle olmak hoşuma gidiyor. Beni anlamazdın, bunca yıldan sonra, biliyorum. Gözlerim temiz değil mi yoksa?” Yeşil, ifadesiz gözlerini tanıyorum; başımı oynatıyorum biraz, gözkapaklarında, ağzında o eski içtenlik, utanmazlık duygularını arıyorum. “Onların hiçbirisi umurumda değil,” diye iddia ediyor. “Sadece Alcides; onunla tanışana kadar kalmanı istiyorum. Bir yudumcuk ver bana.” Ayaktayken kızıl saçlı göğsünün hizasına geliyor. “Bütün gece burada üst katta kalmazsın diye umuyorum,” diyor Guillermo, inmeden önce. “Arkadaşların olarak bizim de hakkımız var.” Raquel tekrar içiyor, ağzının önünde damlayan kadeh, sessizce gülüyor. “Hastalandın mı bilmek istiyorum,” diyor. “Sen yalnız kaldıktan sonra; ciddi bir hastalığın vardı, bazen seni korkutuyordu, bazen de umursamıyordun. Sadece bu yudumcuk. Evet demeni, yalan da olsa, hasta olduğunu, kimsenin sana bakmaya gelmediğini söylemeni istiyorum. Yalnızca yaz mıydı, kış mıydı onu bilmek istiyorum. Ama kış olamazdı.” “Evet, yazdı,” diye cevaplıyorum; o zaman tekrar gülümseyip kolumu bırakıyor. Neden sadece, değiştirilemez olanın, bizi temsil etmeyenin, başka herhangi biri tarafından yaşanabilecek olandaki kaderimizi yaşadığımızı açıkladığım zaman, onu zeki, hırslı yapan o harika gülümseme beliriyor yüzünde? İkna olmuş değil; saçını okşuyor, onu artık hüznlenmiş bir gülümseyişle dişliyor.

“Ama ben kendimi yansıtan şeyler yaptım,” diyor altını çize çize. “Bunları yaptığımı söyleyebilirim. Evet, söyleyebilirim.” Saçına dokunup çekiyorum elimi, içimin aşkla, özlemle değil, aksine sabırla, kurnazlıkla dolu olduğunu ona itiraf etmek isteğinden kurtarıyorum kendimi. Onu mendil gibi, havlu gibi kullanmak istiyorum; kudurmuş halde onu pamuk gibi, sargı bezi gibi, fırça gibi, kulak çubuğu gibi kullanmaya ihtiyaç duyuyorum. Bakışını sonsuza dek değiştirmek istiyorum. “Bu asla bitemez,” diyorum ona “çünkü, ne olursa olsun, senin gizine asla ulaşamayacağım. Sarışın insanların yüzyıllarını, karlı kışları, arkanda kalan alışkanlıkları katetmek için vaktim kalmadı.”

“Gertrudis benim kardeşim,” diye mırıldanıyor. “Aynı şey, ve buna rağmen, artık bitti.” “Aynı şey değil. Gertrudis babana benzemiyor. Gringo senin babandı.” “Olabilir,” gülümsüyor. “Eğer saçımı toplarsam, fotoğraftaki babamın aynısıyım. Küçük bir yudum daha ver. Dünyada katiyen söylemeyeceğin bir şeyi söylemeni istiyorum bana.” Söylemiyorum, uyuyormuş gibi yaparak ona bakmak için eğiliyorum, düşünüyorum ki yıllar boyunca her gece onunla yaşasaydım, sürekli yolumdan saptığımı, buz gibi bir havayı, bir mesafeyi, tercüme edilemeyecek bir kelimeyi hissederdim. Sert hava koşulları yüzünden bozulmuş, kuru, boyasız, kırmızıya çalan bir teni var. “Hayır, lütfen,” diyor geri çekilirken. Aşağıda bir ses girdabı, merkezde bir kahkaha tufanı var. “Görevler hayal edebiliriz,” diyor kardeşim, “bir karınca yuvasından diğerine hızla dolaşan genel bir talimat. Gezegeni ele geçirmek rastlantıya bırakılacak iş değil.” Raquel’in elini gözlerinin hizasına kaldırıp parmaklarının arasından bana bakmaya devam ettiğini hatırlıyorum şimdi. Duvara yaslanmış, ağlamaya başlıyor: “Yarın bütün günü güneşte geçireceğimize söz vermeni istiyorum.” Nemli yüzünden öpüyorum onu, kafasının olumsuzlayan hareketini engellemiyorum; geri çekilmenin imkânsız olduğunu, isteğini yerine getirmemiş olmanın

hatırasının katlanılmaz olacağını anlıyorum, neşem kaçmış. Aşağıya indiğimizde bize bakıyorlar ya da bakışlarını bizden kaçırıyorlar, hiçbiri bizimle konuşmuyor. Raquel, gururlu, kas-katı vücuduyla ilerliyor, her birine mutsuz gülümseyişini, başının cesur duruşunu göstere göstere; yürüyüşünü, koltukların arasından geçişini, gururla, teslimiyetle bana dönüşünü seyre-diyorum. Benim onaylamamı, talimat vermemi beklemek için gözlerini kaldırdığında, hepsi bana bakıyor. Guillermo koltu-ğunda gülüyor, bize hoşçakal demek için elini sallıyor.

‘Taksiye önce şehir merkezine gitmesini söylüyorum; ağla-mıyor, sessizce omzuma yaslanıyor. Pişman olmak istemediğim için bütün acıma duygumu, utancımı üstlenmeyi deniyorum, onu okşuyorum, tekrar arzuluyorum, ta ki benden uzaklaşınca-ya dek. “Sana baktığımda ne hissettiğimi bir bilseydin,” diyor, “şimdi, böyle ağzım açık sana bakarken hissettiğim şeyi.” Yas-lanıp gözlerini kapatıyor; ağır ağır soluklaşıyor, tamamen be-yazlaşıp şeffaflaşarak yok olabilecekmiş gibi geliyor bana. Kal-kıp yürüyor, bir eli ağzında, diğerini yaklaştırmama engel olmak için açmış bana uzatıyor. Kusması için başını tutuyorum, ağ-zından çıkan her şeyi görüp koklamaya çabalıyorum, onu se-viyor olduğum, her şeyin gerçek olabileceği geliyor aklıma. Ya-tağa girmesi için yardım ediyorum ona, öpsün, çarşafıla yanağı arasında sımsıkı tutsun diye ona bir elimi veriyorum. Uyuyor, uyanıyor, mırıldanıp tekrar uykuya dalıyor. Şehre, onların her birine veda etmeye başladığımda kepenklerin üzerine güneş doğmakta. Burada, yatakta, irkilip avcuma ince bir damla tü-kürük bırakan Raquel’in yanı başında olmaktan başka güve-neceğim bir şey yok.

‘Sabah onda çıkıyoruz otelden; araba nemli sokağın üzerin-de temkinli ilerliyor, sisin içinde ara ara korna sesi duyuluyor. “Bir gün Montevideo’ya geleceğim,” diye düşünüyorum inan-madan. Çiseleyen yağmura rağmen bir kadın kafenin yakınında

çiçek satıyor; onu görmek için camı siliyorum; şişman, durgun, koyu renk bir önlük var üzerinde. Yavaşça yüzlerimizi çeviriyor ve tekrar birbirimizi görüyoruz; gerginiz, içimiz boşalmış, Raquel'in eli benimkinin altında. Ona verebileceğim bir şeyler arıyorum, karman çorman kılcal damarlarıyla yorulmuş gözlerinde bulabileceğim şeye ihtiyaç duyduğuma inanıyorum. "Bana bakma," diyor. "Konuşmamız gerekmiyor, asla. Dün gece bu yüzük parmağымda değildi." Yeşil taşı bana göstermek için parmak yukarı kalkıyor, geri düşüp hafifçe çarpıyor. "Kötü hiçbir şey yapmadık," diye mırıldanıyor. "Hiçbir şey," diyorum. O, ben, bakışlarımız, mutlak, zamansız bir yalnızlığa kapatılmış, sonunda içimizden gelen, nemli, kan kokulu gerekli kelimeleri bulurduk. Raquel geri çekildi ve dişlerini gıcırdattı; başına bir hastalık yayılıyordu, bakışlarını beslemek için küçülüp yaşıyor gibi görünüyordu. Bir ölünün yüzünün gözlenebileceği detaycı bir fetih ruhuyla inceledim onu. Zamanın saldırdığı, geçen her dakikanın kemirdiği gergin, pürüzlü cildin her parçasını, her anlamını; bana sabitlenen gözlerin sinir ve kaslarına dönüşmüş, sadece bakmayı becerebilen yüzün birbirine girmiş her bir çizgisini. "Söz verecek misin?" diye sordu. "Evet," dedim. İnanmayarak yavaşça doğruldu. "İşe yaramaz," dedi. Ayağa kalkıp sandalyeye yaslandı; garson bir kolondan ona bakıyordu, bir adam ona bakmak için beyaz içkisini ve gazetesini barın tezgâhına bıraktı. "Yapabileceğin veya söyleyebileceğin hiçbir şey işe yaramaz," dedi; acıyla, hayretle beni seyretti. "Kötü hissediyorum, hemen dönerim. Hem biraz ağlamak istiyorum." Utanmıştım, herkesin ona karşı beni desteklediğini hissettim; garson, kekeleyip sallanırken onu görmek için dönen kafalar, kardeşim, arkadaşlarım, Gertrudis, kıskançlık, skandal, beni Raquel'den ayıran yıllar, gökyüzündeki, sokaklardaki sonbaharın habercisi, elbisesinden yayılan, yüzümün dibinde yanarak biten koku.

‘Düşünüyorum da, bence bir şeyden şüphelenmişti, çünkü barın köşesinde durup bana dönmüş, korku dolu gözlerle bakmıştı, dişlerini gösteren ifadesinde gülümsemeden eser yoktu; bense garsonu çağırıp, hesabı ödeyip dışarı çıkarken, çiseleyen yağmurun altında herhangi bir yere doğru kaçabilmek için bir otobüs yakalamaya koşarken onu görmeye devam ediyordum, zayıf vücudu barın metal kıvrımında öylece kalakalmış, başı kararsızca eğilmiş bana bakıyor, kararlılıkla kenetlenmiş dişlerini bana göstermek için dudağını kaldırıyordu.’

Díaz Grey, pencereyi açtığında tanıdı onu; bahçede Lagos'la arasında demir bir masa, oturmuşlardı, görür görmez kim olduğundan emin olmuştu; gömleğinin kollarını sıvamış, elinde tutmeyen küçük bir pipo, kasıtlı sabit bir hoşnutluk ifadesini yansıtan palavracı zayıf yüzüyle oradaydı. Sabırla, iradeyle inşa edilmiş kemikleri fırlak bir yüzdü ve her ne kadar kendini beğenmişliği en derinlerine kadar işlemiş olsa da ne gerçek bir anlamı ne kendini göstermekten başka bir işlevi vardı, sonuçlar doğuracak durumda değilmiş gibi görünüyordu.

Lagos, kolları havada, doktoru karşılamak için ayağa kalktı:

“Gününüz apaydın olsun, doktor. Bütün bu havada, bu koşullarda... Hastalarla bu şekilde mi ilgileniyorsunuz? Ona kadar uyuyarak mı? Hem de gerçekten hayranlık duyulacak bir günde, arkadaşşıma da dediğim gibi, kesinlikle hatırlanmayı hak eden bir gün. Bu Bay Owen, size ondan bahsetmiştim; onun hakkını da iyi şeyler duymuşsunuzdur.”

Adam ayağa kalktı, olgunlukla ergenlik arasında, azimle bitkinlik arasında kalan kararsız uzun bir vücudu vardı; gülümseyerek eğildi, ardından, yine kibirli, mesafeli, kendi eliyle doktorun elini bir araya getirdi.

“Owen,” dedi Lagos, “Oscar Owen, O.O.; ya da İngiliz, şu anda hepsinden öte, piposunu dişlemekten vazgeçmeyen adam. Artık hitap şeklini aranızda kararlaştırırsınız. Ona, nasıl ki yılın en soğuk ve en sıcak günü kaydediliyor, yılın en güzel gününü de kayıt altına almalıyız diyordum. Her mevsim kendi

mükemmel gününe sahip; bir komite bunu belirlemeli, sizce de öyle değil mi? Bana Oscar'ın dediği gibi daha iyilerinin olup olmayacağını bilemeyiz demeyin. Her zaman bilinir.”

Lagos aniden bir adım geri attı, yüzündeki hevesli ifade ciddileşti, tehditkârlaştı; gözleri şimdi Díaz Grey'in dizlerine yönelmişti; birleştirdiği topuklarıyla vücudunun katı, bükülmüş tavrındaki bir şey üzerindeki siyah kravatla kolundaki yas tuttuğunu gösteren pazubendi görmeye zorluyordu insanı.

“Size henüz taziyelerimi iletmedim,” diye mırıldandı doktor; Lagos, onu hareketsiz bırakan bir hoşnutsuzluk içinde bir kabul gülümsemesi sergiledi, ardından harekete geçip Díaz Grey'in elini tuttu, göğsüne bastırdı.

“Siz de acı çekmiş olmalısınız, onu düşünüyorsunuz, emim. Bu inanç, belli ölçüde... Biliyorum, mümkün olan her şeyi yapmışsınızdır. Şimdi artık biz, onu hatırlayan üç arkadaşız.” Çocuksu, kadınsı, gülünç kafasını öne eğerek yeniden gülümsemi. “Affedersiniz. Bazen detayları bilmek istiyorum, bazen de tümüyle engel oluyorum kendime; bilmek korkunç olurdu. Zamanı gelince konuşuruz.” Doktoru bıraktı, tekinsiz bakışını Owen'a çevirdi, sandalyesine kadar gitti. “Oturun doktor. Her şeyi konuşacağız, üçümüzün iyi arkadaş olabilmesi gerekiyor. Ortak bir kült bizi birbirimize bağlıyor.”

İngiliz piposunu tütürüyordu; kibir ve cüret manzaraya, gökyüzüne çevrilmişti; ağzının bir kenarı, yenilenen üç aperitif servisi arasında, geçmişe dair konuşmayla, Lagos'un demir masanın üzerinde yüceltmek için seçtiği, her zaman bir parça saçma anılarla alay ediyordu.

“Otel sahibiyle uzun uzun konuştum,” dedi Lagos, öğle yemeği sırasında. “Çok sempatik bir şahsiyet. Ondan öğrendiğim kadarıyla, kendisine eşlik etmiş, gerekli olan ilgiyi, sabrı cömertçe sunma nezaketini göstermişsiniz. Özür dilemenize gerek yok. Elena sıra dışı biriydi, sadece bizim gibi insanlar onu

anlayabilirdi. La Sierra'dan gönderdiğiniz telgrafı aldığımda..."

"Ben değildim," diye kesti Díaz Grey. "On gün boyunca bırakmadılar beni. Size onu polis göndermiş olmalı."

"Önemli değil, aynı şey. Eğer biraz düşünürseniz, her şeyin bir bütün oluşturduğunu keşfedeceksiniz; o ölmedi, benim açımdan sağ olmaması dışında; telgraf sizin tarafınızdan gönderildi. Bunu zaman içinde konuşacağız. Telgrafı aldığımda parmağımı kımıldatmanın yararsız olduğunu, yaşamaya devam etmenin faydasız olduğunu düşündüm. Neden mi tepki verdim? Harekete geçme alışkanlığıyla, her koşul için uygun hareketi öğrendiğim yıllar süren eğitim nedeniyle. La Sierra'ya gidip ona bir kez olsun bakmadan gömülmesini sağladım; sizi bulmak bile istemedim. Sizin polise ifade verdiğinizizi tahmin ettim ve bunu doğrulattım; tedavi etmek için ona eşlik etmekle görevlendirildiğinizi söyledim onlara. Biliyorum ki ifadem belirleyici oldu. Ben ölü haldeydim, sadece refleks hareketleri gerçekleştirebiliyordum, öyle değil mi? Ama sonra, birdenbire her şey değişti, anlamıştım. İnanın bana, treni zorla durdurdum (Buenos Aires gidecek olduğumu düşününce tüylerim diken diken oluyor, o an orada, tam da onu bulmamın imkânsız olacağı o yerde olabilirdim), Santa María'ya varıp sizinle konuşmak için otomobille onca yolu yol katettim. Basitçe sizin yanınızda olmam, size sorular sormamam gerekiyordu. Aslında biliyorum ki yalnızca bir hata, zamansız bir zayıflık bunun sebebi olabilirdi. Sizse şehirde değildiniz; sorular sordum, iki günümü ve bir miktar parayı harcayıp sonunda bu otele vardım. Bir beyefendi olan Bay Glaeson ve iki kızıyla tanıştım; o evde çok anlayış, çok yakınlık buldum. Siz ikiniz Oscar'ın ardından La Sierra'ya devam etmişsiniz; benim oraya dönmem için bir sebep yoktu. Elena'nın geçtiği yerleri ziyaret etmem gerekiyordu; oraları görmek, tıpkı onun yaşadığı gibi oraları yaşamak ... beni anlarsınız siz. Sonunda durup kendimi ölüme teslim

edebilirdim. Ama bazı gelişmeler oldu, bunları daha sonra size açıklayacağım; birinin onun intikamını almasına ihtiyacı olduğunu anladım. Her şey denk geldi, her şey bana rehberlik edenin Elena olduğunu, bizim adımlarımıza onun yön verdiğini ispatladı; Oscar'ın adımları, sizinkiler, benimkiler. Neden Oscar, Elena'nın sadece kurtarmak amacıyla peşinden gittiği o büyük arkadaş, tam da benim, bu çeşit bir intikamın onu saygıyla anmak olduğunu kavradığım gece otelde ortaya çıkıveriyor? Ya siz doktor, nasıl oluyor da kendi ayağınızla geliyorsunuz buraya? Hayır, tek kelime etmeyin; sonra konuşacağız bunları, acelemiz yok, Elena sabırla bekleyecek, hep bekledi."

İngiliz piposunu doldurup ayağa kalktı; zayıftı, kaslıydı, doktora doğru eğilip selamlayarak Lagos'a döndü:

"Biraz uyumaya gidiyorum," dedi sorarmış gibi. "Kemancı kızla randevunuz var; saati gelmiş olmalı."

Díaz Grey ilk kez Lagos'un yüzünde dingin, hâkim bir bakış gördü; aynı zamanda bütün yüzünün sakinleştiğini, sahtelikle, güvensizlikle hareket eden maskenin kaybolmuş olduğunu fark etti. Adam –bir eli kolundaki bandın üzerinde açılmış, deliliği düşündürecek denli sabit bir ilgiyle sandalyesinden Owen'a bakıyordu– şimdi daha ihtiyardı, bereketli, çeşit çeşit deneyimle dolu, bütün ömrü bir çağrının hizmetine adanmış gibi kendinden emin, yenilmez, sabırlı görünüyordu.

"Hayır," dedi Lagos. "Uyumadan önce..." doktora doğru eğildi, yine yumuşak, tedirgin, nazikti. "Benim mükemmel ilan ettiğim bugünde herkes uyumak istiyor... Doktorla konuşman gerekiyor; intikamımızı ona açıklamak, bütün sorularına cevap vermek gerek." Ayağa kalktı, kravatının düğümünü yerine yerleştirdi. "Sizinle kendim konuşmayı düşünmüştüm; ama o size meseleyi, size teklif etmenin bizi onurlandıracağı daveti genel çizgileriyle sunacak. Sonra arzu ettiğiniz her şeyi tartışabiliriz doktor. Affınızı rica ediyorum."

Dimdik, yumuşak ve emin adımlarla otele kadar yürüdü; yeniden yerine oturan İngiliz, küçük, gri, ifadesiz gözleriyle onu izledi; yüzünü sarmalayan dumanı elde edene dek piponun duman yolunda biriken nemi höpürdetti.

“Bana sizden söz ediyordu,” dedi İngiliz. “Siz gelmeden önce; dolayısıyla aynı fikirdesiniz sanırım, bence bunların hepsi maskaralık. Ama benim açımdan önemi yok. Her durumda siz, onun size söylememi istediği şeyi söyleyeceğim. Gerçek şu ki bir vurgun planlıyor; cebini parayla doldurmak için sizi kullanmak istiyor. Bilmiyorum bana ne için ihtiyaç duyabilir; belki her zaman sahip olunan insanları kullanma alışkanlığındandır. Ayrıca bence her ikisi de her zaman biraz deliydi.”

Lagos, şapkası ve bastonuyla, abartılı bir hızla masaya yaklaşıp Díaz Grey’e gülümsedi.

“Doktor...” Sevecen, kıvrık ağzıyla, bir eli bacağına bitişik, diğeri bastonun sapıyla hasır şapkayı göğsünün üzerinde tutup öne eğildi. “Sadece kısa bir süreliğine ayrılmam lazım, yarım saate sizinleyim. Bay Glaeson’u ziyaret etmem gerekiyor; projelerimiz için elzem bir ziyaret.”

Topuklarını birleştirerek bir kez daha eğilip selamladı, ağaçların arasında belli belirsiz görünen patıkaya yöneldi; vücudu kaskatı yürüyor, bastonunu adımlarının ritmine uyduruyor; acısını ima edercesine başı eğik, omuzları çökük. Yas pazubendi beyaz takımının kolunu ikiye bölüyor, şapkasındaki siyah kuşak dalların, çalıların arasından göze çarpıyordu. O uzaklaşırken Díaz Grey ardından bakıyordu; siesta vaktini kesintiye uğratan bu küçük silüet, onun Santa María’da esinlendiği alay ve küçümseme hislerini tümüyle geçersizleştiriyordu. ‘Muayenehane ziyaretlerinde, meydanın köşesindeki otelde bir araya geldiğimiz, Elena’ya bir merhaba demek için odasına çıktığımız gece nasıl mükemmel bir koca idiyse aynen öyle, unutmanın baştan çıkarıcılığına teslim olmaksızın, onu kocalık koşuluna bağla-

yan gülünç, anormal olan şeyi asla unutmuş gibi davranmak-sızın, aynı şaşırtıcı mükemmellikle, ağaçların arasında, aceleci, teselli kabul etmez, adım adım dul kişiliğini yaratıyor.' İngiliz de Lagos'un ardından, ağaçlar onu gizleyene, vücuduyla bastonunun itelediği çalılarının hareketi dinene kadar baktı.

"Böyle işte," dedi Owen gülümseyerek. "Deli, üstelik bu onun sahip olduğu tek erdem. Ama ne o ne kadın ne de sizinle ilgili hiçbir şey umurumda değil. Aslında ihtiyarı değil, kemanı tırmalayan kızı ziyarete gitti. Başını kızın eteğine koymuş ağlar-ken gördüm onu. Ama şimdi yatağıma gitmek istiyorum; size planı iki kelimede anlatayım, intikam ve onurlandırma. Buenos Aires'e gitmemizi, sizin orada var olan eczane sayısı kadar morfin reçetesi yazmanızı istiyor. Ben arabayı kullanacağım; bir gün içinde bütün dükkânlardan geçip ortadan kaybolacağız. Her eczaneden, sonrasında elli ya da yüz pezoya satmak için on pezoluk morfin. Siz ne kadar alıyordunuz? Yıllardır bundan geçiniyor, kadınla o hep bundan geçindiler. Belki alıcısı hazır; ya da zulalayıp azar azar satmaya karar vermiştir. Bu durumda aklına ne eserse onu kazanacak. Eğer kabul ederseniz fiyatınızı söyleyin. Onurlandırmadan, intikamdan kastettiği şey işte bu."

Gece bastırırken, Lagos Díaz Grey'in odasının kapısını tıklattı, doktor yatağında doğrulup ışığı yakarken kapıyı hafifçe aralamıştı. Dulun kafası gülümseyerek uzanıyor, bahaneler sıralıyor, lafı dolandırmanın farklı versiyonlarına başlayıp bitirmeden yarıda bırakıyordu. Doktor bir sigara yakıp çarşafı boğazına kadar çektiğinde Lagos kemancıyı yanından içeri buyur etti; kız yatağın demirlerine dokunana dek ayaklarını sürüye sürüye yürüdü, tanıma ve selamlamayı içeren bir gülümsemeyi uzatırken ağır ağır çekingenliğini kaybediyordu, sonunda kafasını kask misali kaplayan sarı kıvrıcık saçının arasına parmaklarını gömdü.

"Yine siz," dedi. "Hanımefendiyle eve gelmiştiniz. Hiç o akşamki kadar kötü çalmamıştım."

Lagos, sanki doktor onun orada olduğundan habersizmiş gibi yüzünde bir gülücükle reveranslar yaparak aniden ilerledi, bir elinde keman kutusu, diğerinde bastonuyla şapkası vardı; hepsini yere bırakıp doğruldu.

“Doktor...” dedi; gözleriyle ince, çıkık ağzını havaya kaldırdı, kendinden geçmiş, tavana baktı; sesi yavaş, hüzünlü geldi. “İtiraf edeyim, dinleniyor olduğunuzu biliyordum, gelir gelmez bilmek istediğim ilk şey bu oldu; ardından da, şüphesiz sizin de görmüş olduğunuz gibi, sizi rahatsız etmeye cüret ettim. Çünkü an, ben onu harekete geçirmeksizin, kendiliğinden geliverdi. İntikam bana bildirildiğinde, Oscar’la size ihtiyacım vardı; ikiniz de geldiniz. Bu kızın saflığına, inancına ihtiyacım vardı, şimdi bizimle geliyor. Artık bunun hemen olması gerektiğini biliyorum. Oscar bizi arabayla bekliyor. Doktor...” dedi gülümseyerek, gözleri kısılmış, elleri karnının üzerindeydi, doktorun gözlerini genç kıza doğru taşıyordu, sarf ettiği kelimeyle yüz ifadesinin, söylemenin faydalı olacağı her şeyi özetlediğinden emindi.

Kız boyasız, neredeyse siyah, iri ağzıyla sessizliğini koruyor, Díaz Grey’in yüzünü izliyordu, elleri yatağın kalın demirini kavramış, Lagos’un sesine, bilindik, şüphe götürmez şeylerin hak edeceği yarım yamalak bir ilgi gösteriyordu.

“Siz,” dedi Díaz Grey, kız başıyla istekli, gülümseyerek onayladı; ama doktor sadece adını koymak istiyordu.

“Adı Annie,” diyerek araya girdi Lagos. “Şimdi dördümüz, böyle bir arada, annelerimizin bizi çağırdığı isimlerle, sen diye çağırmalıyız birbirimizi.”

Díaz Grey dula acıyarak gülümseyip tekrar genç kıza baktı. ‘Birlikte yaşadığımız, onun inkâr ettiği her şey yüzünden birbirimizden ayrıyız; “siz” diye hitap etmek bu hassas ayrılığı ayakta tutuyor, onun bunu kavrayıp unutmamasına engel oluyor. Üç soğuk rüzgârlı gündür, yatakta kıvrılmış beni beklerken, otelin penceresine yaklaşp sokaktaki kötü havaya baktığım o

andan bu yana birbirimizden ayırırız; Palermo'daki randevu-
evinden taksi içinde dönüşümüzle, Degé diyen sesle, omzuma
yaslandığı sırada seçebildiğim yüzünün yukarıdan görünümüy-
le, hayata dönüldüğünde zorluklarla karşılaşmanın doğal oldu-
ğunu bildirdiği nezaketiyle birbirimizden ayırırız; çıplak vücu-
dunun uyandırdığı hissi tarif etmek için doğru bir cümlelerin
varlığından emin oluşumla birbirimizden ayırırız. Çünkü bü-
tün bu birlikte yaşamamız, onun bilmezden geldiği bütün bu
yakınlık, sadece eğer ona "siz" demeye devam edersem, eğer
ona adıyla seslenmezsem, eğer öncekini ortadan kaldıracak ye-
ni bir yakınlığın doğuşuna izin vermezsem benim için değerli
olmaya devam edecek.'

"Siz," diye tekrarladı Díaz Grey.

"Doktor..." diye mırıldandı Lagos.

Doktor genç kızın yüzüne, beklentili, tutkulu, komik şekilde
öne çıkan gözlerine, dudaklarının dramatik kıvrılışına baktı;
doğrulup sigarasını pencereden fırlattı.

"Doktor," diye ısrar etti Lagos. "An bu andır; bu çocuk her
şeyini benim için, bizim misyonumuz için terk ediyor; evini
terk ediyor, dosdoğru işaret edilen yol uğruna sanat kariyerini
yarıda bırakıyor. Karar vermesi için benim acı çektiğimi, ona
ihtiyaç duyduğumu bilmesi yetti; masumiyeti, bizim onurlan-
dırmamızın, intikamımızın azizliğini anlamasına izin verdi.
Oscar arabada bizi bekliyor."

"Tamam," dedi Díaz Grey. "Aşağıda bekleyin, hemen geli-
yorum. Ama açıklama istemiyorum, yapacak olduğumuz şeyin
azizliğine ikna etmeye çalışmayın beni. Benim bunu neden ya-
pıyor olduğumu bilmemem şart."

"Ah!" diye mırıldandı dul, sevimli bir yılgınlıkla. "Aynı Os-
car. Mükemmel anlaşıyorsunuz."

O anda kızın yüz kasları, demiri kavrayan elleri gevşedi;
gözyaşlarının gözlerine dolup dökülmelerine izin verdi, Díaz

Grey'in başına doğru yaklaşp, onu öpüp ıslatırken yine gülüm-
süyordu. Ağzı açlık ve ıstırap kokuyordu.

"Siz," dedi doktor, doğallıkla, ondan ayrılırken.

Belki Ernesto, Pergamino'daki o geceden bu yana yüzünde hep benim göremediğim o şefkatli, alaycı gülümsemeyi taşımıştı; belki benim yemeklerden sonra boca ettiğim, geri çekilişimin her aşamasıyla ilgili açıklamalarımı, psikolojiyle, stratejiyle ilgili küçük konferanslarımı, yüzünden geçen o hoşgörülü gülümsemeyle dinlemişti; belki hareketlerimi, suskun krizlerimi; otel sakinleriyle, tesadüf ettiğimiz tanıdıklarla, yolda denk geldiğimiz sürücülerle ettiğimiz sohbetleri özetlemek için gece yarılarında ayaklanarak dışa vurduğum o gururlu heyecanımı izlerken bu gülümsemeyi saklayamamıştı. Tedirgin rüyalarımın üzerine, zayıflayışımı, kızgınlıktan dinginliğe geçişlerimi, saatler boyunca sessizce adımın şeklini alan dudaklarımı hareket ettirerek uzatmayı becerdiğim gerçekleşmiş mutluluklarda kendimi küçük düşürüşümü seyrederken böyle gülümsemiş olması mümkün. Belki Pergamino'dan beri –benzin istasyonundaki beton sütunun yanında, gömleğinin kollarını sıvamış, uykusu göğsündeki tüylerden fışkıran pompacının önünde, talihsizlik karşısında teslimiyetle birlikte yasa tanımayan ihtiyaç komedisini dallandırıp budaklandırmıştım– bütün bu yolculuğun, geri çekiliş diye adlandırsam da kaçış olarak düşündüğüm bu şeyin açıklanabilir bir amaçtan yoksun olduğunu, kendisi de dahil olmak üzere, otobanların, tali yolların, köylerin, gündoğumlarının, molaların yalnızca benim oyunum için uygun, vazgeçilmez bileşenler olduğunu sezmişti. Belki bugün bile beni hatırlarken böyle gülümsüyordur.

Kasabaya vardığımızda kitapçıdan Automóvil Club karayolları haritası, defter, kalem satın aldım: Geçtiğimiz hafta boyunca Díaz Grey için onu düşünmekten daha fazlasını yapmam gerektiğini hissetmiştim. Onu La Sierra Otelinde olayları önceden sezme inancıyla karanlıkta ilerlerken, koluna dokunup geri çekilmek üzere Elena Sala'ya yaklaşıırken, boş ampullere basıp ayağını keserken gördüm birçok defa – kadının ölüme yaptığı apansız baskını seyre dalmak üzere ya da önce suskunluğuna ve ketumluğuna teslim olmak, bunlara özel bir anlam atfetmek üzere değil, ölümü ilk kez görüyor ve ona dokunuyor olma fikrinden, buna inanmayı sürdürmek için hafızaya karşı hararetle mücadeleden geri çekilmek üzere.

Doktorun alacakaranlıkta otel odasındaki, hastane koridorlarındaki, kahve içtiği acil servisteki hallerini yazmak istiyordum; gelişi önceden belli her cümlesine yanıt verecektim –bu cümleler bazen güvenmeyişin, bazen de adanmış inanışın yumuşaklığıyla bir haftadan fazla, farklı ağızlarda tekrar edilmiş olurdu–, mesleğini takdir edecek, o durumu açıklarken karşısındaki utangaç insanların sinizmi ile vakitsiz kederi arasında gidip gelecektim. Ama beni defter, kalem almaya iten ne Díaz Grey'di, ne de onun ölü kadın karşısında gösterdiği tepki ve yaşadığı zorluklardı; son günlerde hastane odasını düşünmek bana ilginç geliyordu, küçük acil servis odasını, beyaz duvarlarını, telefonla kâğıt yığınlarının durduğu yazı masasını, duvarda asılı şişman bir sağlık bakanının fotoğrafını, dokuma yünden örtüsüyle üzerinde radyo duran masayı, tüplerle beherlerin arasında duran ısıtıcının üzerindeki dumanı tüten demliğin ağızını, orada bulunmuşum gibi en küçük ayrıntısına kadar tasvir etmek istiyordum. Orada olmak, fısıltılı, saygılı sessizlikleri duymak, yazı masasının yanı başında büzülmüş, dili dolanan Díaz Grey'in kendisi olmak, sakinleştiren uzun elleri, cesaret vermeye çalışan soğuk, mesafeli gülümsemesiyle acil servisin

genç doktorunun ta kendisi olmak istiyordum; hem o odanın kendisi olmak, hem onun dışında olmak, yalnızlık içinde, sedye tekerleklerinin gıcırtısının hep uzaklardan duyulduğu koridorlardaki sarı iyodoform kokusunda öylece kalakalmak istiyordum; acil servis kapısının bulanık camını seyretmek, içerideki neredeyse hareketsiz gölgeleri ayırt etmek, sözleri, bakışları tahmin etmek, her birinin aklından ne geçirdiğini, neden korktuğunu tahmin etmek istiyordum.

Ernesto kafenin perdesine konan sinekleri avlamaya çabıyordu, ben masanın üzerine haritayı açtığımda sessizce gü-lümsedi; parmağım ile köylere, yollara, demiryollarına, anlamları meçhul şekilsiz mavi lekelere dokunuyor ya da üzerlerinden atlıyordum; böylece, onun pencereye dönmüş neşeli yüzünde ıslıkla tekrarlayıp durduğu aptalca melodiyi umursamadan sessizce, büyük bir dikkatle, elimize bir Buenos Aires gazetesinin geçmesinin imkânsız olacağı yalıtılmış yerler, küçük yerleşimler, toprak yollar üzerinden Santa María'ya giden dolambaçlı bir rota ve zamanlama belirledim.

Haritada Santa María'yı gösteren dairenin üzerine bir çarpı çizdim; şehre varmanın en uygun yolunu düşünüp duruyordum, çeşitli olasılıkları, batı yönünden ilerleyip bir tur attıktan sonra Santa María'ya kuzeyden girmenin, İsviçre kolonisinin içinden geçip birdenbire meydanda, bir pazar akşamüstünde, hareketli, müzik yüklü bir kalabalığın içinde, cesaretimi ağır ağır, kışkırtıcı biçimde erkeklerle kadınların arasında sürükleyerek ortaya çıkmanın avantajlarını değerlendirdim.

Ama Enduro'da duraklamaya, Ernesto'yu ise Santa María'ya girsin, şehri tanısin diye önden göndermeye karar verdim; artık gazeteleri okuma düşüncesi beni endişelendirmiyordu. Enduro Santa María'ya öylesine yakın küçük bir köydü ki, şehirdeki insanların hareketlerinin gözetlemek için bir terasa çıkmak yeterliydi -bakkalla lokantanın terasları vardı-; çamuru kuru-

muş dik, dar bir geçidi tırmanıp inmek, koloninin ilk yapılarına varmak, sakinlerinin arasına karışmak, çocuksu, utangaç görünümünün altında yatan, basit gündelik görevlerdeki iyiyle kötüyü görebilen bükülmez iradeyi, yeleklerin, korselerin altında hakikati özenle taşımaya olan inancı, çatılmış bir kaş veya bir işaretparmağı kadar basit, aynı zamanda bir el sanatının sırrı kadar karmaşık, babaların, büyükbabaların, büyük büyükbabaların başlarının tepesinde taşıdıkları meşale gibi nesilden nesile aktarılan kesinliği keşfetmek için yeterliydi.

Enduro'da, şehrin güney girişine bakan, kilisenin duvarı ve bağına yarım, belediye kulesine bir kilometre mesafede bir yerde Ernesto'nun dönüşünü bekliyordum. Öyle ya da böyle hâlâ şehrin dışındaydım, tellerle birleştirilmiş kütükler ve çatılarında yamalı ağlarıyla, kir pas içinde çirkin çocuklarıyla, suskun erkekleriyle, alacakaranlıkta -laf olsun diye- elbiselelerini değiştiren ve avuçlarındaki terin nüfuz ettiği kâğıt pezoları sıkı sıkıya tutmuş, şarap ve soda şişeleri taşıyan, sabun parfümünün altında havasız mutfak kokularının sindiği perçemleri hâlâ nemli, uyuşuk gözlerinde parlamaya hazır bir intikam ihtiyacıyla dükkânda arzı endam eyleyen kadınlarıyla, fena boyalı, sefil ahşap ve çinko kulübeler arasında balıkçılarla konserve fabrikası işçilerinin yaşadığı bir mahallenin civarındaydım.

Şehrin kıyısında ve dışında, benim için lokanta masasının altından bacaklarımı esnetmek, Santa María'nın yerel *El Liberal* gazetesinin eski sayılarını karıştırmak, merakımı tatmin edecek cevapları, ağızdan çıktığı anda bayatlayacak haberleri getirmek üzere Ernesto'yu bir mektup gibi oraya göndermek mümkündü. Elimde kalan son yüz pezoluk banknotu incelemek, onu buruşturup tekrar düzeltmek, ölü Elena Sala'yla ölü La Queca arasında karşılaştırmalar yapmak, gazetelerdeki ölüm ilanları için hayat hikâyeleri hayal etmek, sevginin hızlı biçimde ölümde son bulması gereğini keşfetmek benim açımdan mümkündü.

Lokantanın penceresini kaplayan eski sararmış dergiler beni güneşten koruyordu; bense onları yırtabilir, Santa María'ya doğru bakabilir, orada yaşayan bütün insanların benden doğduğunu, onların sevgiyi mutlak bir şey gibi kavramalarını, kendilerini sevgi eylemi içinde tanımlarını, bu imgeyi sonsuza dek kabul etmelerini, onu gerçeğin kesin bir aydınlanmayla ortaya çıktığı andan ölüm anına dek zamanın ve taşıdığı yükün içinden akacağı bir nehir yatağına dönüştürmelerini sağlayabileceğimi, son olarak her birine, yaşamış oldukları şeyin anlamını kavrayabilsinler diye aydınlık, acısız bir ölümü pay edebileceğimi bir kez daha düşünebilirdim. Nefesleri kesilmiş ama huzurlu halde hayal ediyordum onları; cömertlikle ve alçakgönüllülükle dolu akrabaların nemli yüzlerinden yansıyan görüntüyü hem itip defetme hem de korumanın çelişkili dürtüsüyle sarılmış, ama yine de hayatın bir insanın kendisi olduğunu, insanın kendisininse geriye kalan diğer insanlar olduğunu bilir halde. Eğer benim yarattığım bu insanlardan herhangi biri kendini sevgide tanımayı –beklenmedik herhangi bir sapkınlık yüzünden– beceremeseydi, ölümden becerirdi, yaşanmış her anın kendisi olduğunu, bunun kendi vücudu gibi devredilemez biçimde ona ait olduğunu bilirdi, bahane aramaktan, etkili avuntulardan, inançtan, kuşkudan vazgeçerdi.

Pencereye yapıştırılmış gazeteyi ortasından yırttım, kurumuş hardal rengi toprağı, Santa María'nın evlerini, kilisenin çan kulesini seyre daldım, kare meydanın üzerinde, orayı pazar akşamüzerleri saçları kısacık kesilmiş gürbüz çocuklarını ellerinden tutmuş, vurdumduymaz, kararlı kadınlarıyla kol kola adımlayan, kendilerini saçma istirahat gününe adanmış ve isteksizce kaptırmış, mecburi tembellikte pusuya yatan şeytanlara korkusuzca meydan okur halde, vaat edilmiş bir pazartesinin, koloninin üzerinde vaktinde yükselerek ışıyacak ve alış-veriş, taşıma, depolama işlemlerine bir sonsuzluk bahşedecek

bakır renkli büyük güneşin hayaliyle avunan ağır adamların üzerinde çınlamış olsa gerek.

Santa María'ya vardığımızda meydanın ışıklarını yakıyorlardı; ağaçların arasından, çiçekliklerin etrafındaki parmaklıklarla heykel kaidesinin arasından köşedeki otelin cephesine, kiliseye, sürücülere koloniye giden yolun başlangıcını gösteren levhaya baktım; dönüp nehrin dingin yüzeyine baktım, ardından iskeleyle götüren ağaçlı yoldan aşağıya doğru yürümeye başladık. Eğimi yumuşaktı, suların ortasında kızılımsı bir ışık titreyordu, benim şehirde hatırladığım ya da hayal ettiğim şey oradaydı, her bakışta hazır, kimi zaman tam olarak, kimi zaman belirsiz ve kaçıcı görünüyordu. Dimdik, utangaç yüzlerindeki güvensizlik ve içtenlik teklifiyle orada boy gösteriyorlardı koloni sakinleri; genç kızlar kol kola ya da birbirlerine bellerinden sarılmış, tıpkı bir gelgit dalgasının kabarışı gibi yükselen iskelenin kıyısından yürüyorlardı, -âdet olduğu üzere herkes iskelede kuzeyden güneye kürek kulübünün marinasına kadar yürüyor, parkurun tırabzanları boyunca rüzgâra karşı geri dönüyordu-, iskele öyle yükseliyordu ki tırabzan önce baldırların seviyesine, ardından kalçaların, derken göğüslerin seviyesine, sonunda da kafalarının üzerine erişmiş görünüyordu.

Bense Ernesto'yu unutmuş, adım adım yürüyor, sarışın yüzlerde kendini dine adama ve hayata uyum sağlama alışkanlıklarını keşfetmeye çalışıyordum; onlar kadındılar, anlaşılabilirlerdi. Suskun ya da kafalarını hareket ettirmeden yorumlar yapan erkeklerse düz bir çizgi halinde yürüyorlardı, ilk önce koyu renkli şapkaları görünüyordu rıhtımdan -bükülme olasılığından sakınılmış gibi herhangi bir yöne eğilmeden kaşlarına kadar indirilmiş, kafataslarına yapışmış, sarı, kırmızı ya da saklamaya başladıkları beyaz saçlarının sonsuza dek yerini almışlardı- sonra sahipleri yürüdükçe alçalıp kayboluyorlardı. Küçük limanın dönemecinde duraklıyorlar, duygusuz gözlerini

bir an için kulübün küçük teknelerine çeviriyorlardı; kadınlar da bu duraklamayı taklit ediyorlar, kafalarını aynı hantallıkla eğerek bu hareketi tekrarlıyorlardı, yaşlı olanların saç örgüleri enselerinde toplanmış, genç olanlarınkiyse göğüslerine doğru düz bırakılmıştı. Pruvaların, yelkenlerin, teknelerin yanardöner isimlerinin üzerinde gezinen açık renk gözlerden ne ölçüye kadar sorumlu olduğumu soruyordum kendime. Ardından gözler döndü ve kendilerini yürüyüş yolunun koyu yeşil çimlerine yöneltmeye çalıştı. Onlarla birlikte, kolları sallanan erkeklerin, dolgun kadınların, parlak renkli uzun elbiseleriyle genç kızların akıntısına uyarak meydana doğru çıktı; geceyi acele ettiren fırtına bulutlarına baktım, ağaçların değişen gölgesinde, heykelden sızan yeşilimsi lekelerin etrafında önsezilerin, beklentilerin, birbirini takip eden yıllar boyunca biriken korkuların izlerini aradım.

“Bir otel bulalım,” diye önerdim. “Ama orada yemek istemiyorum. Bir oda tutup çıkarız.”

İlk gördüğüm boş banka oturdum; bandonun müzisyenlerinin olduğu yerdeki çakıllar yerinden oynamış, sehpa ile ayak izlerinin etrafı fıstık kabuklarıyla, kâğıt bardaklarla çevrilmişti; banka yığılıp nehrin üzerindeki zayıf, uzak şimşekleri saydım.

“Söyle bana, seni konuşturmak için ne yapmak gerek,” dedi Ernesto. “Ne demek istediğimi biliyorsun. Bir aydan fazla oldu. O haltı ben yedim, yalnızca ben; bu işe ne diye bulaştığını, neden kaçmama yardım ettiğini, bir aydan fazladır cebindeki parayı harcayıp neden benimle yola devam ettiğini anlamıyorum.”

“Bir nedeni yok,” diye mırıldandım, “önemli değil. O yediğin halt yüzünden, benim yapmış olabileceğim şeyi yaptın diye seni hapse atmaları bana haksızlık gibi geliyor.”

Yorgundum, nehrin üzerindeki kararsız fırtınayı, bir buçuk aylık bir kaçışa anlam yakıştırma sorumluluğundan beni kurtaracak herhangi bir finali arzuluyordum; kalan son yüz-

lük banknotu düşünüyordum, bu geri çekilme oyununun sona erdiğini söylediğimde Ernesto'nun göstereceği tepkiyi tahmin etmeye çalışıyordum.

“Anlayamıyorum,” diyordu Ernesto homurdanarak. “Sana karşı bir şeyim yok, bir kez daha o gece için beni affetmeni istiyorum. Onun nasıl olduğunu zaten sana açıkladım, uzun zamandır deli gibi olduğumu söyledim sana. Ama seni onun gırtlığına abanmış vaziyette canlandıramıyorum, birini öldürebileceğine inanmıyorum. Korktuğundan değil, sen böyle olduğun için. Nereden esti aklına bu şehre girmek? Şimdiyse burada, bu bankta, böyle ağzın açık, sanki hiçbir tehlike yokmuş gibi oturuyorsun. Bütün köyler sana fazlasıyla kalabalık geliyor, kuş gibi ürkek bir halin var. Anlamıyorum seni; sanki bütün hayatımız boyunca arkadaşmışız gibi; ama düşünmeye başladığımda, seni asla tanıyamayacağımı, derinlere inemeyeceğimi biliyorum. Bazen beni sevdiğini, bazen benden nefret ettiğini düşünüyorum.”

İçini dökmesine izin veriyor, ara sıra ona gülümsüyor, omzuna dokunuyor, başımla onaylıyordum; Juan María Brausen'i düşünüyor, onu yeniden inşa etmek için kaygan imgeleri bir araya getiriyor, onu yakın, sevecen, anlaşılmaz buluyordum, babamda da aynı şeyi hissettiğimi hatırladım. Ernesto'nun omuzlarını silktiğini, bir sigara çıkarıp yaktığını gördüm.

“Hiç konuşmak istemiyorsun,” diye tekrarladı; tehdit ve kin, sessizlikte çabucak çözülürdü. Banka dayadığım ensemde, dip dibe, eğri büğrü ağaçlardan, ezilen çakılların hışırtıları üzerinde, sokak lambalarının ışıkları altında, bir saniyeliğine vücut bulan son yayaların gölgelerinden başka bir şey kalmamıştı. “Bana gerçeği, bunu neden yaptığını söylemiş olsaydın, bütün hayatımız boyunca arkadaş olabilirdik, ben de bu kaçma halinden zevk alırdım.”

Şimdi sessizlik, bir fırtına uvertürü gibi karanlık gökyüzüne doğru uzanıyordu. Sadece yüz pezo kalmıştı cebimde, kay-

bedecek bir şeyim yoktu, ama konuşmaya bir türlü karar veremiyordum.

“Sana bunu yüz defa söyledim,” diye karşılık verdim. “Sana yardım etmek istedim çünkü benim de yapabileceğim, hatta yapmanın iyi olduğunu düşündüğüm bir şey yüzünden senin hapiste çürüyecek olman haksızlıkmiş gibi geliyordu bana.”

“Olabilir,” dedi Ernesto. “Şuradaki bankta bir tip var, benzin pompasının yanında. Onu bu sabah fark ettim; bence beni izliyordu.”

Benzin pompasının olduğu köşeye bakmadım; önümde meydanın, Díaz Grey’in bizi çevreleyen pencerelerden birinden seyretmiş olduğu kısmı uzanıyordu; baharın ağaçları sarsan ilk fırtınasını, nemli yapraklarının altından yeni açmış çiçeklerin kokularının yükselişini, yaz sıcaklarını, ellerinde buğday numunelerini koydukları paketler, iş tulumları içindeki erkekleri, kışın donduruculuğunda, hayal etmiş oldukları şeyle karşılaşmanın korkusu ve arzusu içindeki kadınları hatırladım. Hepsi benimdi, benden doğmuşlardı, onlara acıdım, sevgi besledim; aynı zamanda meydandaki çiçek tarhlarının hiç bilmediğim toprak parçalarını da sevdim; bu, dünyanın zamanla, uzaklıkla, kaçırılmış fırsatlarla, ölümleriyle, hâlâ çocuk olmalarıyla benden ayrılmış bütün kadınlarını, elimdeki tek bir kadında sevmek gibiydi. Ernesto’yla ettiğim sohbette, geçmişten, geleceğin sorumluluğundan özgürleşmiş, tek bir olaya indirgenmiş, vazgeçebilme becerisi ölçüsünde güçlenmiş olduğumu keşfettim.

Otel meydanın köşesindeydi, içinde bulunduğu adanın yapısı benim anılarımla, doktorun hikâyesini hayal ederken öngördüğüm değişikliklerle örtüşüyordu. Bloğun ortasında kalan “Yolcu Pansiyonu” denen yerde bir oda kiraladık; birbirinden uzak iki yatağıyla meydana bakan iki penceresi olan büyük bir oda verdiler bize. Banyomuzu yaptıktan sonra Ernesto fırtınalı geceye doğru sigara içmeye koyuldu; gömleğinin kollarını sı-

vamış, dimdik ayakta duruyordu, bense yataktan onun hareketsiz eğik yüzünü, dışarının zayıf ışığında belli belirsiz ortaya çıkan alnıyla burnunu görüyordum. Kendi haline bıraktığında yüzünün hızlı bozuluşunu, kendine gizlice itiraf ettiğine inandığı gerçeği görüyordum. Buenos Aires'e, Chile Sokağına dönüş yolculuğundaymış gibi, yavaşça kendini toparladı –adım adım, köy köy, gün gün– onu azar azar soylulaştıran ifadeleri, meydana bankta bana bir an için göstermiş olduğu uysal, temiz surata geçişin aşamalarını bir kenara bıraktı; sanki o ilgisiz gülüş, arkadaşça ses, gülünçlüğü anlamını yitirmesi, kinden vazgeçiş, azamet, yalnızlık onun erişebileceği en yüksek seviyeyi işaret ediyormuş gibiydi ve şimdi Ernesto, ilk karşılaşmamızda La Queca'nın gururlu ödlekliliği eşliğinde adım adım bana yaklaştırdığı beyaz, uykulu, sefih yüzüyle örtüşene kadar hızla alçalmaya zorlanıyordu.

“Bir tip var demiştin sana,” dedi, bunu neredeyse bağırarak tekrar etti. “Şu gri takım elbiseli. Bu sabah karşılaştım onunla; bekçinin tekiyle konuşuyordu, şimdiyse ya geziniyor ya banka oturup kapıya bakıyor. Hayır, asla korkmadığımı biliyorsun. Hayal falan görmüyorum. Yemeğe çıkalım da onu sana göstereyim.”

Pencereye yaklaştım, ayakkabısının ucuyla bir taşı tekmeleyerek dolanan adamı gördüm; belki Ernesto haklıydı, belki ağaçların altında dolaşan gri figür geri çekilişin sonunu ilan ediyordu. Nehirde son bir açıklık, herhangi bir kiliseye benzeyen bir kilise, çöl kadar boş bir taşra meydanı gördüm. Bir korna sesi yavaşça yaklaşıp sağımda, yakın bir yerde aniden kesildi. Grili adam otelin köşesine doğru bakmak için durdu, açık bir mendili alnına değdirdi, cebine koymadan önce dörde katladı.

“Kaldıramayacağım tek bir şey vardır,” dedi Ernesto. “Yiyecek miyiz?”

Odanın, bir paravan, bir elbise askısı ve bir aynanın durduğu köşesinde giyinirken, pencerede hareketsiz durup adamın

volta atışına dikkat kesilen Ernesto'yu izledim; öteki havanın, ölümün, ifade edilemez nitelikteki bütün mahrumiyetlerin doldurduğu alanı ölçmek için onun vücudunu kullandım.

“Meydana, iskeleye giden sokağa kâğıt fenerler asıyorlar,” dedi Ernesto. “Cumartesi karnaval başlıyor. Burada dans eğlenceli olmalı.”

Uykulu gözleriyle, o eski bikkın, hoşnutsuz yüzüyle ciddiydi. Bilemediği bir yerde sıkışıp kaldığını hissediyor olmalıydı; maceranın son bölümünün bizi orada, meydana, kiliseye, kulübe, kooperatife, eczaneye, pastaneye yukarıdan bakan, konservatuvardan yükselen piyano sesinin çözüldüğü fırtınalı gecenin üzerinde kalan, bir zamanlar Díaz Grey'in işgal ettiği, benimse fazlasıyla geç vardığımı hayal ettiğim iki pencereyi büyük salonda beklemiş olduğunu da anlayamıyordu.

Ağaca yaslanmış tırnaklarını temizleyen grili adamın ilgisizliğinin yanından geçtik; yuvarlak, melez yüzünü, çakısına üflediği kalın, neşeli dudaklarını gördüm. Meydanı geçtikten sonra iskelede başlayan geniş caddeye vardık.

“Buralarda bir restoran olmalı,” dedi Ernesto. “Birkaç blok ötede, sol tarafta, sanırım bir tane gördüm. Gringolar... Bizi takip etmiyor artık o tip; belki haklısındır, hayal görüyorum.”

Ama eğer pansiyondaki odanın havası fenaysa, amansızca hasmaneyse, nehirden gelip sırtımızda kıvrılan bu fırtınalı esinti de, Díaz Grey epizotlarını kuşatan, doktorun yalnızlığı ile ötekilerin yalnızlığı arasındaki bütün iletişimi engelleyen aynı vahşi havaydı, ve –kahramanlık niyetini anlatan yüzlerce anekdotun az çok dönüşüme uğrattığı– tarihten de mahrumdu.

“Bunlar çoktan karnaval havasına girmişler,” dedi Ernesto, restoranda salonun ortasına doğru, seslere, duman altına, akordeon çalan irikiyım adama doğru yürürken. Bütün masalar doluydu, oturmuş yemek yiyenler şarkı söyleyip sallanırlarken bize düşmanca bakıyorlardı.

“Yukarıda da masalar var,” diye geveledi bir garson, yanımızdan geçerken.

Kâğıt çiçeklerden bir şerit tavanı boydan boya geçiyordu, duvara çapraz asılmış bayraklarla fotoğrafların etrafı kırmızı beyaz çiçek demetleriyle süslenmişti. Müzik sona erdiğinde – yaşlı, şişman adam enstrumanını yere bırakıp ayağa kalktı, iri sarhoş gözkapaklarının altındaki parlak, iyice açılmış, hüzünlü gözleriyle, elleri göğsünün üzerinde, gülümsemeden, kel kafasını yukarı aşağı sallayarak alkışlara teşekkür ediyordu–, Ernesto müzisyenin olduğu platforma çıkıp etrafa bakındı, masalardaki suratlardan ona yönelen küçük antipatileri izliyordu; elleri ceplerinde, arkaya itilmiş kirli şapkası, ağzında asılı, yanmayan sigarası, kalkık çenesinde meydan okumayla orada dikiliyordu. Ona doğru ilerleyen, bir araya gelip güçlenerek etrafını çevreleyen tek tek sessizlikleri dinledi; bu kışkırtmayı, merdivenin dibindeki paslı ışık lekesinden, bara dirseğini dayamış patronun vurdumduymazlığına kadar uzanan bir yarım çember çizen şaşkınlık ve merak ifadesiyle kışkıştırmak için gözlerini yine yüzlere çevirdi, bu sefer usulcacık. Akordeonlu adamdan kibrit istemek için döndüğünü gördüm, salonun kenarlarında sesler yükselmeye başladı, duvarda asılı kuru, sert çiçeklerin çizdiği kavise doğru tırmandılar.

Müzisyen, akordeonu bacaklarının arasında, oturuyordu; Ernesto, duman bulutunun ardından bana gülümseyip göz kırptı. Uzun, genç bir garson yanında dikilmiş, yüzünü çevirip baksın diye beklemeye başladığında, masalardan kimse ona bakmıyordu artık; başka bir garson yüzümün karşısında elindeki peçeteyi sallayıp tavsiye eder gibisinden, “Yukarıda başka bir yemek salonu daha var,” dedi.

Birbirimizden ayrı, her birimiz yolun yarısına kadar bir garsonun peşi sıra merdivene ağır ağır yöneldik, akordeon yeniden çalmaya, müşteriler koro halinde anlaşılmaz mısraları tekrar-

lamaya başladığında, biz de merdivenleri çıkmaya başlamıştık. Üst kattaki, aksak masalarla oturakları kırık sandalyeleri istifledikleri, bizden başka kimsenin olmadığı, dar, hafif loş yemek salonundan sağımda, restoran girişini ve barın ucunu görebiliyorduk; restoranın sahibi dirseklerini yaslamış, köpüğü taştan bira bardağının önünde hareketsizdi, yalnızca bir garson yaklaşıp onu rahatsız ettiğinde ya da çıkan grupları selamlamak için kafasını sallayıp gülümsemek zorunda kaldığında –o anda topuklarını birleştirdiği, istemsizce eğilip karnını içine çektiği tahmin edilebilirdi– sessizliği bölünüyordu. Solumda, aşağıda, saçaklı bir perdeyle salondan ayrılmış, biz geldikten sonra dolmaya başlayan özel bir yemek bölümü vardı.

Ernesto ilk yemeği çabucak yedi, ikinciye ise neredeyse tadına bile bakmadan öylece bıraktı; bir bakışla bana danışıp *mosela* dedikleri şaraptan iki şişe ısmarladı: Garson merdivenleri çıkıp inip yorulmasın dercesine.

“Katlanamadığım şey korkunun kendisi,” dedi bana bakmadan. “Korku duyacağım düşüncesi bile değil. Ne düşünme, ne hatırlamama imkân veriyor, sanki hiç kimse değilmişim gibi.”

“Evet,” diyerek yardım ettim ona; ama o sigarasını içmeye, yumruk yaptığı eline dayadığı yeni tıraşlı yüzüyle içkisini yudumlamaya koyuldu, ne söylediklerini açıkladı bana, ne de ben anlamaya çalıştım.

Sanki La Queca’nın evinde ilk kez karşılaştıktan hemen sonra bir masaya oturmuştuk, sanki onun beyaz, belirsiz suratında, korkuyla, hırsla, oburlukla, unutmayla kurulmuş bir dünyanın, onun, La Queca’nın, Gorda’nın, arkadaşlarının, duvarın ardından duymuş olduğum seslerin, adımların sahiplerinin yaşadıkları iletişim kurulamaz dünyanın ortaya çıkışını keşfederek şaşkınlığa uğramıştım. Bana korkuyla vurmuştu, korku yüzünden bana bağlanmıştı.

“Her Şeye katlanırım ama korkuya değil,” dedi Ernesto, saçıma doğru. Őarkıcılar susmuŐtu. Başındaki taçta Berna Bira-hanesi yazan bir kral resminin altında kalan patron bardağını kaldırmış, öne doğru, birasının köpüğüne en yakın sarkık ger-dana bakıyordu, ifadesizdi. “Artık korkmuyorum ama korku ge-ri dönecek. Beni hiç sarhoş gördün mü? Bazen böyle oluyorum. Her zaman korkusu olan, saklanmak, ardına bakmadan kaç-mak isteyen sendin. Şimdi benim de korkum var artık. Olan bi-tenden konuşabilirim, konuşunca iyi hissediyorum, onu öldür-düğümü düşünmek, bunu söylemek, onun Şimdi ölü olduğunu düşünmek hoşuma gidiyor... Hayır, bağırmayacağım. Onu ölü gördüğümden bu yana bunu neden yaptığımı anlamış değilim.”

Solumda, özel yemek bölmesinden usul usul sigara duma-nı yükseliyor, fısıltılı monologlar, aralıklı, kısa gülüŐmeler du-yuluyordu. Ernesto’nun kadehini doldurup Şişeyi yanına koy-dum; aşağıda, akordeonun müziğini bastırarak Şarkı söylüyor-lardı yine.

“Savaş zamanı,” dedi Ernesto, yüzünde bir gülümsemeyle doğrularak “hiç duymadın mı? Loeffler’de çalıyordı bunu.”

Özel bölmeyi rahatça görebilmek için sandalyemi parmak-lıklara yaklaştırdım. Gri bir tayyör giymiş, iriyarı ama Şişman olmayan, otuz beş yaşlarında esmer bir kadın vardı; parmak-larını bir üzüm tabağına daldırıp çıkarıyor, üzerindeki suyun damlaması kesilene dek gözlerinin önünde tutuyor, ardından buzlu suya tekrar daldırıyordu; diğer eli masanın üzerindeydi, ciddi, tetikte, arkasına dimdik yaslanmış, ara vermeden diğerle-rinin yüzüne bakan sarışın bir delikanlı tarafından tutulmuŐtu.

“Ama bunlar İsviçreli, üstelik savaş sona erdi,” dedi Ernesto.

AŞağıda, kırılğan eli kadının parmaklarının üzerinde açıl-mış delikanlı sigarasını tüttürüyordu, kafasını komik, duygusal bir tavırla kaldırmıŐtı; altın sarısı, taranmamıŐ saçı ensesinin, Şakaklarının üzerinde kıvrılıyor, alnının üzerineyse dümdüz

dökülüyordu. Solunda küçük, şişman bir adam vardı, ağzı aralık kalmış, altdudağı nefes alırken geriliyordu; sarı ışık, neredeyse kel, yuvarlak kafatasının üzerine düşüyor, kaşına doğru inen, alnına yapışık koyu renk yalnız perçemin parlamasına neden oluyordu. Bana daha yakın, tam da sandalyemin altında kalan ince bir çift el ve koyu mavi bir kumaşla kaplı zayıf bazı omuzlar hareket ediyordu; bu adamın kafası küçük, saçı hafif ıslak, derli topluydu. Görünmeyen diğeri, salonun geri kalanından onları ayıran perdenin hemen dibinde ayakta, mavi giysili adamın ardında duruyor olmalıydı; gülüşünü duydum, diğerlerinin ona dönen bakışlarını gördüm.

“Yalnızca soruyorum,” dedi küçük, şişman adam (ince, eğri bir burnu vardı, sanki gençliği o burunda, onun atılganlığında, burnunun yüzüne kattığı hâkim ifadede korunuyormuş gibiydi); başparmağını yeleğine geçirmiş, kötü bir yolda sürüklenen bir arabanın ivmelerine bırakılmış gibi bir masaya, bir sandalyenin sırtına doğru tempoyla sallıyordu vücudunu, “yasal mıydı, değil miydi, sadece bunu sormak istiyorum. Belediyenin yönetmeliğiyle mi, yoksa onsuz mu çalışıyorduk. İki bin yüz on iki. Bunu yürürlükten kaldırmak için konsey toplandı mı?”

“Belki de onu siz kendiniz yazdınız,” dedi görünmeyen adam, alay ederek. “Emir valinin emri.”

Girişteki perdenin yanı başında başka bir adam vardı, başında şapkası, topallayarak yürüyen yaşlı biriydi.

“Bir bakalım, ama her şey yerli yerinde olmalı.” İspanyol aksanı vardı, kelimeleri ironik biçimde gırtlığında geciktiriyordu; sallanmayı sürdüren boynunu bükmüş şişmanın arkasından geçti. “İzninizle,” dedi yaşlı adam, çocuksu eli kadının kinin üzerinde açık duran delikanlının üzerinden kendine bir kadeh şarap doldurup bir dikişte içti, kırçillı bıyığına dokunurken homurdandı, kadehini yine, uzun uzun, ince ince, şırıl şırıl döktüğü şarapla doldurdu. “Bir bakalım,” dedi kör. “Siz, Junta,

bütün bunları, kusturana kadar söyleyip durdunuz zaten; hanımefendiyle doktoru yoruyorsunuz, üstelik hiçbir şeye faydası dokunmuyor. Ha konsey ha yönetmelik.” Kadınla mavili adama doğru kadehini kaldırdı, perdeye doğru baktı. “Defalarca şirketin başarılarını şereflendiren ve bundan şeref duyan bu dostumuz artık görevini tamamlıyor. Onu, onun yanıt veremeyeceği sözde yasal nedenlerle bunaltmayınız, Junta.” Perdenin yanında ayakta duran adam tekrar gülüp elini uzattı. “Hanımefendiye işkence etmeyin, Junta. Bırakın bu sızlanmaları falan...”

“Bana hanımefendi demenize gerek yok,” diyerek kesti kadın, sigarasını yakmak için elini kurtardı; delikanlı uykudan uyanmış gibi oldu, huzursuzca etrafına bakındı. “Dostlar arasında adım María Bonita.”

“Teşekkürler,” dedi yaşlı adam, şapkasına dokunarak; gözlüğünün bir üstünden, bir ardından kadına baktı.

“Çocuğa da dediğim gibi,” diye devam etti kadın, delikanlının yanağına yumuşakça vurarak, “bütün mesele rahibin delirmiş olmasında. Sanki herhangi birisi bana Tanrı’ya saygı duymayı öğretebilirmiş gibi.”

“Olabilir tabii,” dedi yaşlı adam. “Belki, doktorun da sezinlemiş olacağı gibi, bütün bunlar, karanlık güçlerle dostumuz Junta’nın temsil ettiği aydınlanmacılar arasındaki laik mücadelelerin bir aşamasından başka bir şey değildir.”

Küçük, şişman adam omuzlarıyla masaya dayadığı elini kaldırdı; büyük, çıkık gözleri kadınla mavi giysili adama yöneldi.

“Konsey yürürlükten kaldırmayı neden ertelemiyor?” dedi titrek bir sesle, nefesi kesiliyordu. “Konseyin prestiji söz konusu.”

“Ne yaparsınız! Valinin emri,” dedi görünmeyen adam.

“Görüyor musunuz, doktor?” diye sordu yaşlı adam. “Sadece doğuştan gelen haklar, medeniyet ve haysiyetli ticaret için mücadele etmedi Junta. Her birini hatırlamanın takdir edersiniz ki

mümkün olmayacağı diğer şeylerin arasından öne çıkanlar bunlar. Anayasal öngörülere saygı konusunda da sürekli endişelendi. Her birinin de kanıtı olmalı. Ama hanımefendi, suçun hepsi sadece rahipte değil. Öfkeli din adamı, günahlarımız yüzünden bulunduğumuz bu Santa María şehrinin ruhuna itaat ediyor. Ne mutlu sizlere ki, bu şehri terk ediyorsunuz, ayrıca yanınızda dostunuzla.” Bir adım geriledi, kadehini havaya kaldırıp ilahi okumaya başladı, bu haliyle su katılmamış soytarı sayılmazdı: “*Ave María, Gracia plena, Dominus tecum, Benedicta tu...*”

Sadece mavili adam, hafifçe, öksürükle karışık gülerek ilahisini kesti. Yaşlı adam şişman olanın sırtına dokundu, kendi düşüncelerine dalmış, kederli bir hali vardı, ardından perdenin yanı başında tekrar kayboldu.

“Şimdiyse,” dedi “dört nala yazı işlerine gitmek gerek. Hak ettiğiniz vedayı yayınlayamamaktan dolayı üzgünüm. Dördüncü kuvvet, ağzına gem vurulmuş, dirençle mücadele ediyor.”

“Gidin uyuyun *gallego*,” dedi şişman, başını kaldırmadan. Sallanmaya devam ediyordu.

“Çalışmak gerek, kilolarca kurşunu, aptallığı hareket ettirmek gerek. Bizi sarsan bu yüz günün hikâyesini yazmak isterdim. Rosario’dan, o pislik içindeki tüccar şehrinden geri dönüşten, Santa Elena’ya yapılan bu yüklemeye kadar; aynı zamanda, kaçmanın mümkün olduğu yerden Junta, mümkün olan yerden. Saygılarımla, hanımefendi.”

Perdenin püskülleri hareket etti, görünmeyen adam birkaç veda sözü geveleyip tekrar güldü.

“Bir şey için,” dedi María Bonita perdeye doğru.

“Sağ olun,” diye geri çevirdi adam. “Buraya her gelişimde patron bana bir şeyler içiriyor. Yine de teşekkür ederim. Saat birde sizi almaya gelirim, ardından istasyona doğru yola çıkarız.”

Şişman adam sallanmasını keserek perdeye doğru baktı; çıkık, açık renk gözleri cam bilyeler gibi ifadesizce yerinden oy-

nadı; yüzündeki ihtiyarlığın getirdiği düşkünlüğe ve yağa karşı kazandığı zaferle, eğri burnu bir geminin pruvası gibi ileri hareket etti.

“Gidiyor musun?” diye sordu mavili adam.

Delikanlı, vücudunu sandalyenin sırtına dayayıp dikleştirdi, dudaklarındaki sigaraya kenara iten ince bir gülümsemeyle gözlerini kırpıştırarak öylece kaldı.

“İlk trenle,” dedi.

Kadın, bir üzümü çiğneyerek döndü:

“Ne düşünüyorsunuz doktor? Gece boyu ağzınızı açmadan bu çocuğa baktınız. Sizce onu Buenos Aires’e gelmesi için ben mi ikna ettim? Beni tanıımıyorsunuz, sonuçta kadını, tek düşündüğüm annesi. Junta’yla benim sorumluluğum da cabası.”

“Başka bir vagonda gidebilirim,” dedi çocukcağız, öfkeliydi, kıpkırmızı kesilmişti. “Binmeme izin vermezlerse yarın giderim; kaçabileceğim ilk trene atlarım.”

“Dinleyin onu,” dedi kadın. “Bana bunu, açık seçik söyledi. Gitmesinin nedeni María Bonita değil. Eee ne diyorsunuz bu işe?” Bir elini çocuğun dağınık saçlarının arasına soktu. “On altı...”

Ernesto, şimdi karnaval danslarını duyuran afişlerle süslenmiş, artık çöl gibi sessiz salona merdivenlerden sallana sallana iniyordu. Nemli, karanlık, rüzgârsız sokakta Ernesto’nun kolunda yürürken, Díaz Grey’in o gecenin çok öncesinde öldüğünü, muayenehananın penceresinde tek başına daldığı düşüncelerin, Elena Sala’yla buluşmalarının, birlikte oradan oraya dolanıp durmalarının, bu yüzyılın başlarında başka bir yerde gerçekleştiklerini düşündü. Pansiyonun önünde kimse gezinmiyordu: Bir kornayla karışık motor gürültüsü otelin köşesinde geceyi bozdu, meydanın yamacından geçip önce nehre, ardından da Enduro’ya doğru uzaklaştı, balıkçı iskelesini çevreleyen çinko evli, toprak sokaklı mahallede yok oldu.

Ernesto ayakkabılarını çıkarıp sigara içmek için yatağına oturdu; çok uzaktan, yağmurun çekingen pırtırtısı başladı; şimşeklerin parlaklığı, büzülmüş, hareketsiz vücudunu aydınlatıyor, sigaranın közünü silikleştiriyordu.

“Uyuyor musun?” diye sordu; uyandım, gökyüzüne bakmak için yastığımı düzelttim. “Affet beni. Bu gece yatmayacağım. Bir şişe getirmemiş olmak ne acı. Artık korkmuyorum.” Zoraki güldü, öksürdü; özel yemek odasında doktor dedikleri adamın ellerini, sorusunu ve elbisesinin mavi rengini hatırladım. “Kötü düşünmek için her türlü gerekçen var. Ama öyle olduğuna inanmasan bile ben senin dostunum. Seni uyandırdığım için affet beni.”

“Sorun yok,” dedim.

Sabahleyin yağmur, çatının üzerinde ama sanki çok uzaktaymış gibi bir his bırakarak, neredeyse sessiz yağmaya devam ediyordu; Ernesto giyinmiş, pencerenin yanında ayakta durmuş, sigara içiyordu; yatağı bozulmamıştı. ‘İşte orada, kaybolmuş, sadece korkunun içinde var olarak; ilk başta benim için öldürmek zorunda kaldı, şimdiyse benim uydurduğum bir taşra doktorunun ortadan kaybolduktan sonra bıraktığı oyuğa hapsolmuş durumda; Díaz Grey’e atfettiğim hikâyeyi keşfediyor şimdi, benim onun düşünmesini sağladığım umutsuz düşünceleri düşünüyor.’

Uyuduğumu sanıyordu, yatağımın yanına kadar geldi, parmaklarını omzuma koydu, fısıldamaya alışkın olmayan birinin çıkardığı hırıltılı, sevimsiz gürültüyle fısıldadı. Nasıl ki La Queca’ya bir kâğıt parçası bırakmıştı –“Sana telefon edeceğim ya da dokuzda geleceğim”– nasıl ki ben La Queca’nın öldüğü odaya aynı kâğıt parçasını bırakmıştım, aynen öyle, gitmeden önce bir gazetenin kenarına bir cümle yazıp onu yastığımın üzerine bıraktı Ernesto: “Sakin ol, seni bunun dışında bıraka-

çağım.” O uzaklaşırken bakmak için pencereye yaklaştım; pencereden meydana çiseleyen yağmura, üzerlerinde yağmurlukları, hareketsiz, biri ağaca dokunarak ayakta durmuş, diğer ikisi bacak bacak üstüne atmış, omuzları yanaşık, bankta oturmuş sohbet eden adamlara bakarken giyindim. Ernesto’nun, onu dönüştüren beklenmedik bir asaletle sokağın karşısına yavaşça geçip ağaçla adamın karşısında durduğunu gördüm; kolları kırılmış da sanki onları bir daha asla kaldıramayacakmış gibi sallanıyordu. Diğer gülümsemeye başladı, koltuğunun altına kısırdığı yağmurla lekelenmiş gazeteyle, pansiyonun kapısını ve beni bakmadan işaret etti. Ernesto yerinden kımıldamadan gülümseyecek gibi oldu, gözlerini çiseleyen yağmurdan korumak ister gibiydi; adam kafasını ona doğru yaklaştırıp yavaşça bankın olduğu yöne doğru çevirdi, bir adım geri atıp yeniden gülümsedi. Yağmur ve uzaklık yüzünden ayrı kalmış halde neshenin eksikliğini, güvensizliği keşfettiğimi düşündüm. Adam banka doğru yürüdü, Ernesto peşi sıra gidiyordu; diğer ikisi ayağa kalktı, Ernesto’nun kollarını avuçlayıp bıraktılar; pencereden ayrılmadan önce dört çift kolu, içi boş ceket kolları gibi düşmüş sallanırlarken gördüm.

Adam bir kez daha meydanın kenarındaydı, gazetesi yine koltuğunun altında dürülmüştü. Ben sokak boyunca yavaşça ona doğru yürürken, hareket etmeden, gülümseyerek beni selamladı, bu gülümseme durduğumda yüzünde asılı kaldı. ‘En başından, Gertrudis’le beş yıl yaşayan adamın ölümünden beri aradığım şey buydu işte; insanların karşısında özgür, sorumsuz olmak, gerçek bir yalnızlık içinde, çaba sarf etmeden kendimi ele geçirmek.’

“Siz diğerisiniz,” dedi adam. “O halde siz Brausen oluyorsunuz.”

Ernesto uyuşuk, sıkılmış bir edayla, sanki yağmur üzerine düşmüyormuş gibi, sanki korunaklı bir yerden yağan yağmura

bakıp dinmesini bekliyormuş gibi, banktaki diğer iki adamın arasına oturmuş, ayağını sallıyordu. Benimle konuşan sesi, beni gözetleyen gözleri tanıdım: Önceki gece özel yemek odasındaki perdenin yanından üzüm yiyen makyajlı kadına, hayata yeni bir başlangıç yapan sarışın delikanlıya, yenik, geri çekilmiş şişman adamın kartal profiline doğru yükselmişti bu ses. Ernesto şimdi gülümseyen adamın yanı başındaydı, gözlerini, benimkileri bulmak için açmıştı; ona bakmak istemedim; banktaki adamlar ayağa kalmışlardı ama yürümüyorlardı.

“Brausen?” diye sordu ses.

Sessizce adama baktım, reddederek ya da kabul ederek bir şey ima edemeyeceğimi anladım. Ernesto adamın suratına vurdu, adamı ağaca çarptı; düşerken ona tekrar vurdu, vücudu çamurun üzerinde hareketsiz kaldı, yüzü çiseleyen yağmura doğru çevrilmişti, ağzı açık kalmıştı, dürülmüş gazete gırtlığının üzerindeydi.

Telefon etmek için tekrar kalktığımda –Pepe bir kez daha “Bay Albano henüz gelmedi” diye cevap veriyor– arkaya doğru itilmiş hasır şapkasıyla barın yanında içen adamın yüzünü inceleyebiliyorum. Belki tüm sabah boyunca dikkatini çekmemiştim, ihtimal ki, bir büyük fincan kahve daha içen İngilizle yüzünü eline yaslamış Lagos arasında örtünün üzerindeki kül tablasını dönmeye zorlayan parmağınıza baktığınız masa da ilgisini çekmemişti.

Masama dönüp bir sigara yakıyorum; hareket etmeden, neredeyse bakışını bile çevirmeden yeni bir haber olmadığını anlıyor Lagos. İngiliz Oscar, yüzünü ilgisizce kapıya çeviriyor, bizi talihsizlikten ayıran zamanı kısaltıp aceleye getirmek gibi bir derdi yok. Siz küllüğü bırakıp bakışlarınızı pencereden yayılmaya başlayan mart sabahına inançsızca çeviriyorsunuz. Bozukluklarımı masaya, son bir bakışı barın yanı başındaki hasır şapkalı adama bırakıyorum; yazar kasanın üzerinde 7:50’yi gösteren saate bakıyorum, ardından sokağa çıkıyorum. Dükkânların açılmasını beklerken, kafenin penceresinin arkasında, iki adamın ağır sessizliğiyle ezilmiş gibi suskun, düşünceli görünen size doğru bakarak ağaçların altında, bir köşeden diğer köşeye gezinip duruyorum. Yukarıda, açık bir balkonun ardında, karnavalın son gününe hazırlanıyorlar artık, hafif piyano sesi suya benzer bir mırıltıyla uzaklaşıyor, adımlarımın yönünü tahmin edip onları izliyor sanki.

Dükkân artık açık, vitrindeki burunları, bıyıkları, ipeksi ku-

maşları aydınlatıyor güneş. Üçünüzün, siz ortada, kafeden çıktığınızı görüyorum, Lagos'un kolunda bastonu, İngilizin elleri pantolonunun cebinde, piposunu dişliyor.

"Günaydın," diyorum, gözlerini kırptırdığı yaşlı suratını bana yaklaştıran ufak tefek adama. "Kostümlere ihtiyacımız var. Çok iyi, çok özel şeylere."

"Bir balo için," diye ekliyor İngiliz, bu iki kelime boyunca gülüyor.

"Evet," diyor adam, hevessiz; birden dişlerinizi fark edip size bakmak için dönüyor.

Benim yanımdasınız, bana gülümsüyorsunuz; Lagos yumruğuna bir peruk asıp kolunu tavandaki gölgeye doğru kaldırıyor.

İngiliz kederli biçimde ısrar ediyor: "Balo kostümleri."

"Evet," diyor adam kıpırdamadan. "Bu akşam için mi?"

"Hemen şimdi," diyorsunuz hızla.

"Onları şimdi götürmemiz gerekiyor," diye açıklıyor Lagos; yumruğunu eğiyor, peruk sallanıp cam tezgâhın üzerine düştüğünde yüzündeki hoşnutsuzluk görünüyor. "Yarın iade etmek üzere; kötü bir niyeti olmayan bir aldatmaca misyonunu tamamlar tamamlamaz, kostümler sabahın ilk saatlerinde ellerinize teslim edilmiş olacak, yine naftaline yatırılmak üzere."

"Sabahın ilk saatlerinde olması şartıyla," diye tekrarlıyor dükkân sahibi. "Ayrıca kaparo bırakmanız gerek." Lagos revans yapıp bir avuç dolusu para gösteriyor; yaşlı adam kollarını kaldırıyor. "Hayır, demek istediğim... usuldendir."

Oscar, dişlerinin arasında piposu, alay edercesine gülüyor, ihtiyarın yüzünü her şeye katlanmanın harika kabiliyetini sergilemeye zorluyor. Dükkân sahibi bir perdeyi kaldırıyor, sayım yaparmış gibi yumuşakça sırtımıza dokunarak bizi teker teker, içinde karşılıklı uzanan iki standın durduğu loş koridora bu yur ediyor, standların üzerlerini örten kretonları ışık görsünler diye kaldırmaya başlıyor.

“Erkeklerin ve hanımefendilerin,” diyor, küçük elleriyle sağlı sollu standları işaret ederek.

Renkli omuzlara, eteklere, sarkık çoraplara, tokalı ayakkabılara, bizi cezbedip yanına çeken ince kılıca bir anlam vermeden bakıyoruz. Yavaş yavaş kostümleri askılarıyla indirip, tavandaki bir pencerenin aydınlattığı yandaki dar avluya taşıyoruz. Siz kostümleri inceliyor, havada şöyle bir dalgalandırıyor, standı geri koyup başkalarını indiriyorsunuz, bunu öyle hızlı yapıyorsunuz ki gözlerim renkleri birbirine karıştırıyor. Birdenbire her şeyin –kaçışımızın, kurtuluşumuzun, sadece benim hatırlayabildiğim, bizi birleştiren geleceğin– kostümleri seçerken yanılmamamıza bağlı olduğunu hayal ediyorum, İngilizin askısıyla evirip çevirdiği, Lagos’un neredeyse hiç oynatmadan bastonuyla dürttüğü elbiselere korkuyla bakıyorum. Güldüğünüzü duyuyorum, elinizle Lagos’un ensesine dokunduğunuzu görüyorum, ihtiyarın neşenizle hemhal olmaya çabalayışını dinliyorum; ama buna dikkatimi veremiyorum çünkü yanılma tehlikesi karşısında titriyorum; çömeliyorum, böylece gerçeğe daha yakın olurmuşum gibi geliyor.

“Sizi dükkânda bekleyeceğim.” Bu sizin sesiniz, sizin adımlarınız, sizin sessizliğiniz.

Lagos’un bastonu başımın üzerinden geçiyor, bir kostüme dokunuyor, derken bir diğerine atlıyor. Sürekli kolumu uzatıp kostümleri ayırıp ayırıp inceliyorum. Lagos’un kolu bastonuyla birlikte düşüyor, bir adım geri çekiliyor.

“Şunu benim için çıkarın lütfen,” diyor hevesizce.

Siz dükkânda bir başınıza, sokağa doğru gülümsüyorsunuz; henüz seçmiş olduğum işe yaramaz kostümle yanınıza geliyorum; kostümümle hafifçe size sürtünerek, üzerindeki pulların yansımasıyla sizi neredeyse kör ederek önünüzden geçiyorum; ama gözlerinizi baktıkları şeyden ayırmayı beceremiyorum.

“Evet,” diyor Lagos yaklaşarak. “Bütün kızlar benimle dans

etmeye can atacak. Buna şüphe yok; sözünüz mutlu ve kehanet içeriyor.”

Dükkân sahibi tezgâhın ardındaki perdenin yanı başında gülüyor, koluyla hırıltılı sesinin arkasından İngiliz ortaya çıkıyor, eğilerek yanımıza geliyor. Lagos kendi kostümünü benimkinin üzerine bırakıyor.

“Mızraklı muhafız,” diyor İngiliz.

“Çok orijinal bir kostümdür,” diye yorumluyor dükkân sahibi. “Sizce de öyle değil mi, küçük hanım?” Başınızla evet diyorsunuz, bu hepimize yetiyor. “Orijinal, çok güzel. Ve sizin o! Bir kral.”

“Hiç kuşkusuz göz kamaştırıcı,” diye yanıtıyor Lagos. “Bu gece, bu akşamüstü, sosyal çevrelerdeki popülerliğim artarak pekişecek. Belki taçtaki taşların kalitesinde bir tadilat yapılabilir, ermin de biraz beyazlatılabilirdi. Ama uğraşmaya değmez.”

Kostümüne bakmadan dükkân sahibine profilden konuşup iç çekerek bitirdi konuşmasını. Alaycı ifadesine rağmen korktuğunu, pişman olduğunu tahmin ediyorum, sabah vakti Pepe’nin kafesinde bize emirler veren, Elena Sala’nın şart koştuğu intikam ve onurlandırma meselesinde samimi olduğuna beni inandıran Horacio Lagos’a pek az benziyor: ‘Karnavaldayız, kendimizi karnavalda gizlemeliyiz. Gri takım elbiseli, kısa, tombul bir adamı, kahverengi takım elbiseli, sarışın, zayıf bir adamı ve pipo içen yakışıklı bir adamı arıyorlar. Normal ölçülerde, açık renk gözlü, düz burunlu, keman çalmanın bıraktığı narin, mesleki izlerin dışında görünür izler taşımayan genç bir kızı arıyorlar. Öyle değil mi? Güzel; dört mumu söndürür gibi onları ortadan kaldırıyoruz, danslarda, samimi eğlencelerde gezip dolaşarak onları bir Dubarry markiziyle, nehir kıyısında yaşayan bir Kazak süvarisiyle, Zorro’nun oğlu bir don Equis’le, bir son Mohikan’la yer değiştireceğiz.’

“Kostümlerin hepsi güzel,” diye atılıyor dükkân sahibi. Sesizlikten rahatsız olmuştu. “İpek hepsi.” Lagos’un kostümüne dokunuyor, eliyle tartıyor, ardından elini çekiyor.

“Ama küçük hanım, sizin kostümünüz nerede? Çok orijinal, çok zevkli bir seçim yapmayı bildiniz. Ayrıca bu bir kostüm değil, gerçek bir giysi. Bir muamma.” Bana bakıp bir gözünü kırptıyor.

“Boğa güreşçisi,” diyor. “Ha, ne dersiniz doktor? Sarı ve ye-
şil.” Kostümü kaldırıp bir süre havada tutuyor. “Boğa güreşçisi,”
diye tekrarlıyor, dirseğimin yanına bırakıyor onu; sonra bere-
yi alıyor, daha önce perukla yaptığı gibi yumruğuna geçiriyor.
“Dükkânın arkasında onu gördüğümü hatırlamıyorum. Sofis-
tike, diye yorumda bulunacaksınız doktor. Ama hep bir güreş-
çi kıyafetimin olmasını, ara sıra onu giyip fotoğraf çektirmeyi
istedim. Doktor, eğer saymakla bitmez iyiliklerinize birini da-
ha eklemek isterseniz... eğer bir değiş tokuşu kabul etmek size
ters gelmeyecekse...”

“Sizinle münakaşaya girmeyeceğim. Ama Díaz Grey, kabul edin ki askılarda hepsi aynı görünüyor. Görmüş olabilirim; belki de onu ayırıp inceledim, ama gerçekte...”

350

lümseyene dek hareketine devam ediyor, ihtiyarın sarı dişle-
rinden kaçınıyor.

“Hayır,” diyorum bana tekrar baktığında.

“Peki tamam, önemli değil. Ne kadar ödemem gerekiyor?”
Yanımda tezgâha yaslanıyor, sokakta güneşin ilerleyişini seyre-
diyor; dışarıda, yukardan sırtıma doğru gelen başka bir piyano
sesinin parlayışını duyuyorum.

Siz ve dükkân sahibi perdeyi kaldırıp koridorda kaybolu-
yorsunuz; döndüğünüzde Lagos’un başının yanında mırılda-
nıyorsunuz.

“Hayır,” diyor. “Harika bir fikir ama imkânsız. Bize bir va-
liz kiralasın ya da paket yapsın.”

İhtiyar kostümleri valize yerleştirir, Lagos öder; Oscar pi-
posunu ağzından çıkarmadan ısıklık çalmaya çabalarken ben de
volta atarak bekliyorum. Sizse ağaçların altından yanıma gelip
üstümüzü değiştirmek için René’nin evine gideceğimizi beyan
ediyorsunuz hızla, yüzüme bakmadan. Lagos’a dönüyorum, ba-
na yaklaşmasını bekliyorum –şimdi yürüyüşünde bir hava, yü-
zünde neredeyse kibirli, usta bir bakış var–, onu ne kadar sev-
diğimi, saygı duyduğumu anlamaya başlıyorum. İngiliz valizi
yükleniyor, uzun adımlarla yürüyüp geliyor, yanınızda dikiliyor.

“René’nin oraya gidiyoruz,” diyor Lagos, avcuyla dokunarak.
“Güvenilir bir delikanlı. Ama Pepe’yi tekrar arasak iyi olacak.
Her şey için affedin beni doktor, özellikle bu küçük rahatsız-
lıklardan ötürü...”

Belki dalga geçiyor, belki hep dalga geçti; gözlerinde dostluk-
tan, yaşlılığın kederinden başka bir şey yok. Bir eczaneye giriyo-
rum, telefonun yanında gülümsüyorum, Bay Albano’nun nere-
de olduğunu soruyorum. Lagos, dün gece ateş edildikten sonra,
bizde gördüğü teslimiyetten, kuşkulardan gelen geri çekilme is-
teğini durdurup grubu yeniden düzene sokmak için devleşmiş;
kafedeki özel bölmede Pepe’de toplanacak haberleri sormak için

bir telefon şifresi olarak “Bay Albano orada mı?” cümlesini icat etmişti. İşe yaramaz bir endişe, usta bir dokunuş. Bay Albano –“buldum!” diye bağırmıştı Lagos, işaretparmağını uzatıp zafer dolu, gizemli bir ifadeyle bize doğru sallarken– masamızda duran şişenin etiketinden esinlenmişti. Fakat ben Pepe’ye telefon ederken Bay Albano’nun kafedeki imkânsız varlığı üzerine, lekeli döşemenin üzerinde beyaz giyimli vücudunun gölgesi, ağır çenesinin hareketleri eşliğinde sakatlanmış korkunç sesi, selamlarken takındığı ifadesi, davranışlarına yakıştırdığı sabırlı, kindar niteliklerine yönelik ilgimin arttığını hissediyorum.

René’nin üzerinde siyah halkalı gri renkli, ipek bir sabahlık vardı, saatçinin vitrininde bir an belirip sonra küçük metal kapının sürgüsünü çekti ve ayakta dikilip bizi içeriye buyur etti. Biz başımızı eğip geçerken merdivenleri koşarak çıktı, evinin kapısında, alışkanlıktan gelen –öyle olduğu fark ediliyordu– bir alayla gülerek, flört etmek ya da bizi daha iyi görmek için göz-lüğünü çıkarıp dimdik beklemeye başladı.

Şimdiyse çaba sarf etmeksizin ama belli bir çabuklukla hareket ediyor, masadaki kitapları, kâğıtları kaldırıyor, İngilizin söyleyip durduğu şakayı duymazdan geliyor, Lagos’un bahanelerine karşılık olarak omuzlarını oynatıyor.

“Buradalar,” diyor. “Ne isterseniz onu yapın, birkaç yıl kalabilirsiniz burada. Benim açımdan sorun yok. Sadece, eğer Buenos Aires’ten hemen kaçmayacaksanız... Bu arada kim yaptı?” diye soruyor gözlerinde ani, ateşli bir heyecanla.

“Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için,” diyor Lagos.

“Ben yaptım,” diyor Oscar. Valizi dikkatle yere bırakmak için eğiliyor, piposunu bir kez daha puflatarak doğruluyor. “Bütün bunlar aptallık, hepsi bir oyun. Birini daha öldürüp teslim olacağım; diğerleri ortadan kaybolabilir.”

Biz oturacağımız yerleri ve orada tesis edeceğimiz düzeni özenle seçip otururken, siz açık pencereyle Aziz Cristóbal’in

bir omzunda çocuk İsa'yla asılı durduğu niş arasında volta atmaya başlıyorsunuz. Yorgunluk, koltuğun derisinden üzerime doğru çıkıyor bir anda, gözeneklerden içime giriyor; size bakıyorum, kostüm dükkânında keşfettiğiniz o neşenin, o sessizliğin, yalnızlığın içinde ufalmanın geri dönmesi için kendinizi zorladığınızı düşünüyorum.

“Kim ne derse desin,” diyor İngiliz, “kulak asmayacağım.” Bir bacağına valizin üzerinde sallandırıyor, piposu parmaklarının arasında. “Burada olmaya hakkımız yok. Neden geldiğimizi de anlamış değilim. Eğer yatak odasında bir kadın yoksa, üstümü değiştirmeye gidiyorum. İsviçre muhafız üniformasıyla ölmek istiyorum. René kostümlerin hikâyesini biliyor mu?”

“İki yıl kalabilirsiniz burada,” diye tekrarlıyor René; bana madalyon profilini, zayıf yanağını, saçının sertleşmiş kalkık perçemini sergileyerek. “Bana hiçbir şey açıklamak zorunda değilsiniz, eğer benim açımdan endişelendiğiniz şey buysa. Karnaval dansına gelen birkaç arkadaşımı ağırlıyorum evimde.”

Kendi gülümsemenizin rehberliğindeymiş gibi volta atmaya devam ediyorsunuz. Kendimi koltuğun sırtına, yorgunluğa ve uykuya bırakıyorum; bir mutluluk bahanesinin peşinden sürdürdüğünüz bu inatçı takibinizin onuruna, şimdi kabul ederek yetiştirdiğiniz, geleceğin dakikalara kadar hesaplanabildiği, her durumun vaat edilmiş gibi görüldüğü bu âna karşı beslediğiniz o inanma iradesinin onuruna sizi affedip kindarlıktan vazgeçmeye karar veriyorum.

İngiliz ayağa kalkıyor, eğilip valizi kaldırıyor, o perdelerin ardından yatak odasına geçiyor.

“Affedersiniz,” diyor Lagos. “Ama sevgili dostum, bana cevap vermiyorsunuz. Her şeyi tam olarak ne zamandan beri bildiğinizi bilmemin önünde ne gibi bir engel var anlamıyorum. Bir an için, bu hikâyenin bütün bölümleriyle doğru olduğunu varsayarak söylüyorum bunu.”

“Kafanıza göre takılın,” diyor René; masanın üzerine oturmuş, gülümseyerek çıkardığı gözlüğünü inceliyor; ağzının kadınsı çizgisi dudaklarının çileci zayıflığıyla vurgulanıyor. “Son derece basit. Ne olduğunu asla bilmedim, şimdi de hiçbir şey bilmiyorum. Elimi göğsümün üzerine koyup diyorum ki, bilmiyorum. Radyoda sabahtan beri bangır bangır söylüyorlar, çeyrek saatte bir, orası öyle. Bense radyoda duyduklarımı herhangi bir şekilde kurgulayabilir, istediğimi sonucu çıkarabilir, çıkardığım sonuçları da mezara götürebilirim.”

Gülümsüyor, sürekli alaycı, sürekli sevgi dolu; ilgileniyor-muş gibi yaptığı gözlüğünün şeffaflığı sayesinde içinde bulunduğu tuhaf durumdan kendini kurtarıyor.

“René, siz kimsiniz?” diye soruyorum.

“René,” diye yanıtlıyor. Omuzlarını silkiyor, ellerini kederle açıyor.

“Kendisi benim dostumdur,” diyor Lagos. “Asla onu ne kadar sevdiğimi bilemeyecek. Çok iyi; çıkarımlar diyordun...” Yüzünde ne sabırsızlık ne yorgunluk var; belki hepsi yalandır, hâlâ nehrin yanındaki oteldeyizdir, İngiliz kimseyi öldürmemiştir. “Teknik olarak itiraz edilemezler. Bizse, sevgili dostum, sizin sırrınıza, çekincelerinize saygı göstermeye söz veriyoruz.”

“O halde,” diye karşılık veriyor René, “anlaştık. Ama, sizden rica ediyorum, bir an için onların sizler olduğunu, benimse bunu bildiğimi varsaymayı kabul edin. Owen dönene dek sohbet etmek için bile olsa. Lagos, satranç oynamışlığımız var.”

“Bunu hatırladığınız için minnettarım; çok iyi bir oyuncu olmasa bile dünyanın en zarif oyuncularında sayılmalısınız. Tamam o halde öyle olduğunu varsayalım.”

Lagos şimdi koltuğun kenarında, koca ile dul rolü arasına, yapmacık nezaketle amansız umutsuzluk arasına yerleşiyor. Sizse volta atmaya devam ediyorsunuz, şimdi daha hızlı, daha kararlı; belki hiçbir sorun yaşanmamıştı, Aziz Cristóbal imgesi-

le penceredeki gün ışığı arasında bir seçim yapmak ya da ikisi arasında tereddüt etmek yeterdi.

“Muhafız,” diyor İngiliz döndüğünde; oturuyor; piposu için kibrit bakınıyor; kostümlü haline şaşırdığımızı ondan gizlemeye çalışıyoruz, ilk adımı attığı için ona müteşekkirimiz. Koltuğa serilmiş, kasılmış kolu alüminyum folyoya sarılı silahın gü-lünç formuna yaslanmış, peruğunu okşayan bu adamdan fiş-kıran küçük dehşetten kaçınmak için sizin ayak bileklerinize bakıyorum.

“Pekâlâ, teknik olarak mükemmel,” diyor René. “Ama kar-naval bugün sona eriyor. Yarın güneş doğar doğmaz, böyle kos-tümlerle parmağınızı kımıldatamazsınız. O zaman, kaybolmuş bir yirmi dört saat söz konusu olacak; tekrar ediyorum, ben ol-sam, bu zamanı bir sınıra doğru uzaklaşmak için kullanırdım.”

“Aynen öyle,” diyor Lagos. “Siz, herkes bunu yapardı.” Par-maklarının ucuyla koltuğun kolunda, varla yok arasında sesler çıkarıyor, vücudunu René’ye doğru eğiyor, yalan söylediğini hareketini tamamlamadan önce anlamama engel olacak kadar hızlı olamıyor. “Ayrıca onlar, yani polisler de aynı şeyi düşü-necekler. Bütün herkes; yollarda mavzerli adamlar, araba, tren kontrolleri. Öylesine belli ki... Tam da bu anda bizi sınırda bek-liyor olacaklar. Ama bekledikleri kim?” İşgal ettiğim yere doğru dönüyor; biliyorum ki size konuşuyor, başka bir şey değil, *yarım* kelimesinin bir anlam taşıdığına, kendisinin yaşından sonsuz derecede daha canlı olduğuna olan inancı, siz geçerken kulak-larınıza akıtmak için konuşuyor. “Varsayalım ki ellerinde he-pimizin eşkâli var, öyle olmalı. Peki kendimi dönüştüreğim kralla benim aramda herhangi bir benzerlik bulabilecekler mi?”

“Evet,” diye mırıldanıyor René, kederli. “Anlıyorum.”

“Bütün bunlar, sevgili dostum,” diyor Lagos ayağa kalka-rak, “başlangıçtaki varsayımın geniş sınırları içinde kalıyor.” Gülümsüyor, hızlı, kısa adımlarla masaya yaklaşıyor, René’nin

omzuna bastırıyor. “Benim zavallı dostum; öfke gibi ani, kısa süren bir mutsuzluk türü var; gri, günlük, öngörülebilir bir sonu olmayan bir başka tür de var. Seninkisi bu ikinci türden. Sevgili dostum, sıram geldi, kral olacağım.” Yatak odasına açılan perdenin yanında duruyor, ardında bir korku, bir güvensizlik bırakmış olduğundan şüphelendiğini hissediyorum. “Eğer bir geri çekilişi yönetseydim... Elbette karnaval sona eriyor, bu doğru. Ama artık yirmi dört saatlik mutlak bir güvenlik elde edilmiş ve ordumun morali güçlenmiş olurdu, böylece kazanılmış zaman süresince sınıra varışı organize ederdim.”

“Bu da doğru,” diyor René, ama Lagos ikna olmuyor, gülümseyerek odanın ortasına kadar geliyor, sizinle tesadüfen karşılaşmış gibi bir jestle sizi göğsüne bastırıyor.

“Ben, kral,” diyor Lagos masanın yanında. “Bir süreliğine bana eşlik etmek sizi rahatsız eder miydi?” Topuklarını birleştirip bir reverans yapıyor, ardından René’yle yatak odasına giriyor.

Siz dönüp, İngilizin piposundan tüten dumanın diğer tarafında yeniden yürümeye başlıyorsunuz; muhafızın zayıf dizlerinden, sarkmış beyaz çoraplarından yayılan sessizlikle umursamazlık alanının, inşa ettiğiniz şeyi silikleştirmeye çabaladığını fark ediyorum. Siz mücadele ediyor, direniyorsunuz, ama sonunda duruyorsunuz, görmeyen gözlerle bana doğru gülümüyor, yaklaşıyor, yanımdaki koltuğa bırakıyorsunuz kendinizi.

Lagos kostümüyle hem daha şişman hem daha uzun görünüyor; hal ve hareketlerindeki ağırbaşlılığı ikiye katlayarak yürüdüğünü görüyorum. Dik açı yapan kolunu baltalı mızrak dediği kısa kargıya yaslamış, koltuğunda hareketsiz duran İngilizin kulağına fısıldamak için eğildiğinde büyük olasılıkla az önce edindiği yetenekleri prova ediyor. Sizse, sokak kıyafetleri içinde, elinde hasır bir şapkayla siyah bir defter olan René’ye bakmak üzere gözlerinizi iri iri açıyorsunuz.

“Biz çıkıyoruz,” diye açıklıyor Lagos; bana bakıyor, size doğru gülümsüyor. “Gecikeceğimizi sanmıyorum. René’nin muhtemelen bir fikri var; muhtemelen birkaç saat içinde her şey ayarlanmış olacak. Doktor, yatak odasında bir telefon var; sizden rica ediyorum, arada bir dostumuz Albano’yla ilgilenin.”

“Telefonu kullanmanızda hiç sakınca yok,” diye ekliyor René. “Ama ararlarsa açmayın, bir de dükkân tarafındakini kullanmayın.”

Nazik gülüşünde anlaşılmaz bir şey var, kral ve muhafızla, bu ikisine bir hasta bakıcının hastalarına ettiği gibi eşlik ya da rehberlik eden bu adam, hep beraber sırtlarını dönüp kapıya doğru ilerledikleri zaman, ortama yayılan grotesk, acıklı halden olacak, beni tehdit eden rezilliği sezinliyorum.

Çıktıklarını görmemek için yatak odasına gidiyorum, laf olsun diye telefona uzanıyorum; onlar kapıyı usulca kapatırken numarayı çeviriyorum, diğer odadaki sessizliğin, sizi sarmalamaya başlayıp yalıtan yalnızlığın büyüyüşünü algılamak için vakit kalıyor bana. Ahizedeki Pepe’nin sesi, öğle vaktini önceleyen gürültüleri, vermutlu bardakları, soda şişelerini, zeytin tabaklarını, parayla fişlerin telaşlı gürültüsünü bastırıyor. Bay Albano henüz gelmedi; teşekkür ediyorum, şimdi uykusuz, yatağa atıyorum kendimi, mavi yorgana neredeyse gömülüyorum. Sizi düşünüp unutuyorum, sizi unutma irademi kabul ediyorum, bizi birleştiren gerçekleştirilemez geleceği unutuyorum, birlikte yaptığımız ve bizi bekleyen şeyin önemsiz kısmını unutuyorum. Ellerim ensemin altında, duvar kâğıdının mavi, pembe, krem rengi şeritleriyle çevrelenmiş –neredeyse delip geçiyorlar beni– geçmişteki sönüp gitmiş herhangi bir mutluluğa kendimi bırakıyorum. Bay Albano’yu hatırlamaya çalışıyorum ama koyu renk, yağlı derisinin üzerinde kötü taranmış koyu kestane rengi saçlarından başka bir şey elde edemiyorum; Pepe o olumsuz tekdüze sesini değiştirip, kısa bir süre önce ortaya çı-

kan sorunları açıklamaya, sonunda bizi tuzağa düşürecek kuşatmanın gelişmelerini sıralamaya başladığı anda, Albano'nun başından geçenleri, yüzünü, sesini, iyi yetiştirilmekten gelen gizemli alışkanlıklarını bir anda tanımak durumunda kalacağımı tahmin ediyorum. Lagos'un, önüne geçemediği çocukça bir dille talimatlar dağıttığında gösterdiği, İngilizin arabaya yaklaşarak bizi durdurmak isteyen adamın vücuduna tabancasını dayadığı o yumuşak hareket dışında her şeyi beceriyle öngördüğünde gösterdiği büyüklüğünü hatırlıyorum; Bay Albano'ya dönüyorum, onunla bir kafenin özel bir bölümünde ya da barında buluştuğumuzu, kol kola girmiş, acele etmeden, bir ölüyü hayalete dönüştürebilecek usandırıcı sırları birbirimize ifşa edeceğimiz görüşmeyi hayal ediyorum.

Uyuyakalacağımı düşünüp yataktan fırlıyorum; sizin koltukta uyuduğunuzu fark ediyorum, ayakkabılardan, uykuyu içride tutmak için büzüşen gözkapaklarına kadar vücudunuzun hayvani yaşamının bütünlüğünü düşünüyorum. Merdivenden iniyorum, saatçi atölyesiyle küçük satış salonunun alacakaranlığından geçiyorum; sokağın ışığı neredeyse diklemesine giriyor, vitrindeki altın sarısı harflerle alarm düzeneğinin metal çerçevesini kesiyor. Sokağın diğer tarafında, köşedeki kafede, pencerenin yanında oturmuş, bir dirseği sıcak, nemli sabaha doğru uzanan, hasır şapkası gazetenin üzerine eğilmiş bir erkek yüzü var.

Ona bakarak hareketsiz kalıyorum, arkamda, vitrinde başımın üzerindeki yirmi kadar saatin, karnımda titreşen birbiriyle uyumsuz tiktaklarını dinliyorum; kasada, vitrinde, küçük bir akvaryumun yeşilimsi ışığında, sesini duymadığım makinelerin tıkırtılarını hayal ediyorum; hatırlayabildiğim ve verili kabul ettiğim, içinde bulunduğum zamanı ve başka zamanları ölçen ve onları azar azar tüketen saatlerin nabzından kaçacak gücü bulamıyorum kendimde. Dükkânın havası aniden çekiliyor, sessizleşip alçalıyor; bir anda her yerden öğle çanları pat-

lıyor, çekiciler çanlara bir armoni içinde vuruyor da vuruyor. Ayaklı bir saate çarpına kadar geri geri yürüyorum; şamata uzadıkça, saatlerin hafızamda kalan son sesleri can çekişirken, dünden beri farkında olmaksızın biriktirdiğim bütün korkuyu titreyerek terleyip dışarı atıyorum.

Dar atölyeye gidip masanın yanındaki tabureye oturuyorum; bir saatçi merceğini tek gözüme yerleştiriyorum, bir sigara yakıp ince duvardaki pencereden, tek gözümle, soğuk bir bakışla, dükkânın ön tarafına düşen sokak ışığını inceliyorum. Kulağım, öğlen aydınlığına saldıran, onu iteleyip tüketen tik tak taburunda; kulağım, bölük pörçük zaferleri kutlayan çanlarda, çaldıkları melodide. Bu çarpışmaya, kafamda herhangi bir düşünce olmaksızın, hiçbir şeye müdahale etmeden, zamana ve ışığa yabancı, sona erene dek, saatlerin metal ve camları sokakta yanan ilk lambanın ışığını paylaşıp yansıtmaya başlayana dek tanık oluyorum. Siyah merceği atölye masasının üzerine bırakıyorum, günün yorgunluğunu içime çekip ağırlı bir vücutla, bir elim böbreğimin üzerinde, merdiveni çıkıyorum.

Karanlıkta kalan dairenin içinde, mobilyaların arasından yavaşça yürüyorum, mırıldandığınızı ya da güldüğünüzü işitiyorum, elbisenizden ibaret beyaz lekeyi duvardan ayırdığınızı görüyorum hayal meyal. Özenli bir sessizlikle, hızla koşup divanın yanında duruyorsunuz; yüzünüzü, balerin kostümü yüzünden küçülmüş vücudunuzu tanımaya başlıyorum. Bir koltuğa oturuyorum, kostümünüzden konuşmaya başlıyoruz; uysal bir şekilde karşılık veriyorum, söylediğiniz ya da ima ettiğiniz her şeyi kabul ediyorum, benzer bir kostümün, genç bir teyzenin, beklenmedik biçimde yenilenen, sadece sizi ilgilendirebilecek iki üç duygunun bölük pörçük hikâyesine inanıyorum. Bacaklarınızın şaşırtıcı derecede kuvvetlendiklerini fark ediyorum, güneş batarken sizin durup dinlenmeksizin dans ettiğinizi, bir utangaç sıçramayla nişin oraya, bir diğeriyle pencereye doğru

gittiğini, odanın bir ucundan diğerine böyle koşup durduğunu keşfediyorum.

Hikâyenizi bitirdiğinizde düşünceli bir sesle hislerinizi paylaşıp iç geçiriyorum. Uzaklardan bağırışlar, araba sesleri geliyor, ani bir sessizlikte, bir parça gergin, ortak hayatımızın başlayacağını sezinliyorum; birbirimizi tam olarak anlamayacağımızı, oluşacak pek çok boşluğu unutuşla ve iyi niyetle doldurmak zorunda olacağımızı fark ediyorum.

Kapı açılıyor, üç adam içeri giriyor, cınlamalardan, müzikal girişlerden oluşan bir sahne girişi gibi. Biri ışığı yakıyor.

“Her şey yolunda, neredeyse ayarlandı,” diyor Lagos.

“Yarın. Sabah erkenden,” diye ekliyor İngiliz.

Lagos’un yüzünde sağlam bir ifade, hareketleri neşeli; İngilizinkindeyse ihtiyat var, teslimiyet ve başarısızlığa işaret ediyor. Her iki ifadenin de aynı suratın parçaları olduğunu, güvenle yılgınlığı paylaşmakta anlaştıklarını fark ediyorum. Soru sormuyorum; René’nin yanına geçip masanın üstünü boşaltmasına, paketleri açmasına yardım ediyorum, şarap şişesinin mantarını çıkarıyorum.

Tavuğun son kemiği tepsiye atıldığında, René yüzünü tavana çevirip gülümseyerek çabuk çabuk, “İsterseniz kalabilirsiniz,” diyor.

“Hayır,” diye yanıtlıyor Lagos. “Hele şimdi hiç olmayacak şey. Daha yapacak çok iş var.”

Siz, masanın diğer ucunda, yemeğin yağıyla parlayan ellerinizi kaldırmış, tek tek parmaklarınıza bakıyor, onları büyülenmiş bir ifadeyle yaklaştırıp uzaklaştırıyorsunuz. Yatak odasında boğa güreşçisi kostümünün kuşağının arkadan iliklenen yastıklı geniş bir kemere indirgendiğini keşfediyorum; neden bu kostümü istediğimi, onu neden öyle savunduğumu hatırlamıyorum. Aynanın karşısında gülünç ve kederli duruyorum, ne doğrulmaya ne gözlerimin içine bakmaya cesaretim var.

Şehir merkezinde bir sokakta, ikili sıra halinde, kalabalık içinde, çıplak yüzlerimizi sergileyerek, itiş kakış yürürken, belki Lagos'un kendisi hasır şapkalı adamları, geniş çeneli, dalgın Bay Albano'ları görmeye başlamıştı. Omzuma dokunuyor, dönüp size ve İngilize bakıyorum.

"Buraya girin, doktor," diyor. "Rica ederim. Buraya girelim."

Lagos dans bileti almak için tiyatronun girişine yöneldiğinde soru sormuyoruz. Siz, İngilizin bükülmez koluna asılmış, başınız müziğin geldiği yöne dönük, gülüyorsunuz. Adım adım boş bir masaya varmaya çalışıyoruz; epey sonra Lagos beni uyarıyor: "Henüz dans etmeyeceğiz."

Siz alnınızla İngilizin göğsüne vuruyorsunuz, sarılıp dans ederek ilerliyor, bizden çok önce boş masaya varıyorsunuz.

"Bir saniye," diyor Lagos; birdenbire yumuşacık bir ifadeyle, neredeyse edepsizce size bakıyor, karşılıklı gülüyorsunuz; ardından siz, henüz yaşanmamış bir geceyi ima eder gibi karanlık, acı bir ağızla hedefi belirsiz bir öfkeye doğru yuvarlanıyorsunuz, sıcak havaya, kokulara, dumana göğüs geriyor gibisiniz. "Bir saniye. Bir kadeh kaldırıp kutlayacağız."

Var olmayan bir şeyi kutluyoruz, bir süre için kadehlerimizi tavanda asılı serpantinlere doğru kaldırıyoruz. Siz İngilizle uzaklaştığınızda, dansçılar arasında sizin yuvarlak sert eteğinizi, sırtınızdaki çıplak üçgeni gözden kaybetmemeye çabalayan Lagos'un gözlerini izliyorum; kadehimi dolduruyor, kendimi rahat bırakıyorum, Lagos'un yüzünde sizin İngilizle sarmaş dolaş dönüp duruşunuzu takip ediyorum. Yaşlı olduğunu söyleyemem; aslında tam şu ânın yaşlanmaya başladığı an olduğunu söyleyebilirim.

Masaya dönüyorsunuz, parmaklarınızın ucuyla yaslanarak bir yudum içiyorsunuz, sanki bana bir şey vermeniz mümkünmüş gibi gülümsüyorsunuz, Lagos'u kabul etmek için kolunuzu kaldırıp onunla dans ederek uzaklaşıyorsunuz.

İngiliz konuşmadan kolumu sıkıyor; bekliyorum, herhangi bir itiraftan endişe duymamaya karar veriyorum. Kadehini boşaltıp şişenin geri kalanıyla tekrar dolduruyor.

“Bu sabah,” diye mırıldanıyor, “bir kostüm yüzünden birbirimize girmek üzereydik. Dün akşam o herifi mıhlayıp çiseleyen yağmurun altında sırtüstü, kaskatı öylece bıraktım. Yaptığımı gördüğüm âna dek bir adam öldürebileceğimi düşünmezdim. Ama belki ta derinlerde bir yerlerde, böyle bir şeyi yapacağıma nehirdeki otelde karar vermişimdir. Öte yandan sizin gibi bir adamı bu tip işlere karıştırmaya hakkım var mı, bilmiyorum.”

“Teşekkürler,” diyorum. “Ya genç kız?”

“Kemancı mı?” Şaşıyor, biraz alay eder gibi elini havada sallıyor. “Bu tip kadınlara huzur vermeyin de ne verirsiniz verin. Heyecan verici ne olursa severler, *exciting*, düsturları bu. Yaşamak için doğmuşlar, saygım var. Öylesine nadir bulunurlar ki!”

Benimle, Horacio’yla, İngilizle dans ediyorsunuz; tekrar benimle dans ediyorsunuz, telefonu hatırlıyorum. Pistin çevresini dolanıp bara ulaşıyorum, Bay Albano’yu soruyorum, çoktan çamaşırhanede olduklarını, tezgâhın altındaki boşlukta ampullerle dolu keman kutusunu bulduklarını öğreniyorum. Masada Lagos’la bir başıma, sizin dans ederken gülüşünüzü İngilizin yüzüne doğru kaldırışınıza bakıyorum, İngilizin çamaşırhanede kutuyu elbiselerin arasına sakladığı el çabukluğunu, doğrulup bize baktığında yüzündeki küçük gururu hatırlıyorum; sıcak nemi, kullanılmış gömleklerin kokusunu hatırlıyorum.

“Çamaşırhanedelermiş,” diye mırıldanıyorum. “Saat onda.”

“Teşekkürler,” diyor Lagos; orkestranın yanında gözü elbisinize iliştiriyor, tekrar gülümsüyor. “Gidiyoruz,” diye beyan ediyor, siz İngilizle masaya döndüğünüzde; parayı örtünün üzerine bırakıyor, ne bir şey açıklıyor, ne bize bakıyor, belki son bir

kez keyfi davranıp gizemli olmanın prestijini çıkarmayı hayal ediyor.

Değişmez bir hızla tiyatronun dans salonunu, lobiye geçiyor; sadece pirinç parmaklıklarda durakladığında umutsuz olduğunu anlayıp şaşkın bir gülümsemeyle dönerek bizimle yüz yüze geliyor. Bir taksiye binip konuşmadan şehirdeki karnavalın içinden geçiyoruz; büyük beyaz harflerle politik sloganların boyandığı uzun bir duvar kalıntısının yanından iniyoruz.

“Şu çamaşırhane meselesinde,” diyor Lagos, “yani ne oldu şimdi?..”

Lagos bir kolumu tutuyor, siz İngilizle gece karanlığında kötü aydınlatılmış bir bloğa doğru ilerleyene dek bırakmıyor.

“Kim bilir, doktor, sizce her şeyi kaybettik mi? Size bir soruyla cevap verdiğim için affedin beni. Planım, planımız hâlâ geçerli; eğlenceye karışıp saklanmaya devam edeceğiz, sabaha kadar biz yokuz. Ağırbaşlılığınıza kesin bir saygım var. Bütün bu zaman zarfında, günler boyunca sizinle Elena hakkında konuşmadığım için beni ayıplar mıydınız? Şuraya bir bakın doktor, Oscar’ın yanındaki o beyaz figüre. O Elena. Koşullarla karakterler değişse de, miyoplar yollarını şaşırsalar bile hiçbir şey kesintiye uğramıyor, hiçbir şey sona ermiyor. Ama siz harîç, doktor. Dinleyin: Oscar’ın peşinden Elena’yla yaptığınız o yolculuk, bu sabah seher vakti Tigre’den bir tekneyle, bir dansçı, bir boğa güreşçisi, bir muhafız ve bir kralın yapabilecekleri yolculukla bire bir aynı olamaz mı?”

Kolumu bırakıyor, hem alçakgönüllü hem heybetli, sessizce yürümeye devam ediyor, son cümlesini filiz gibi kök salıp büyüsün diye içime dikmeye kararlı.

“Hiçbir dansa gitmeyeceğim,” diyorsunuz köşede. “Şimdi gitmek dünyadaki bütün dansları katletmek gibi olurdu. Dans dediğimiz o şeyi. Ama istediğiniz, söyleyeceğiniz başka her yere gelirim. Yaparım bunu.”

İngiliz bir araba bulup da ben yine şoför yanında oturmuş vaziyette, belirli bir hedeften yoksun batıya doğru yol alırken; Lagos planını değiştirip, söylediği köşelere varır varmaz hayal kırıklığına uğrayıp ardından, bir kez daha, onu tatmin edemeyecek bir başka köşeye doğru yine yollara düştüğümüzde; sokakların, kahkahaların, müziklerin, ışıkların içinden ayırt etmeden geçerken, Lagos’la benim, sadece çenesini sarkıtarak gülümseyen, biz geçerken balkonlardan, kafe masalarından, diğer otomobillerden hasır şapkalarını sallayan düzinelerce Bay Albano’nun selamlamalarını karşılıksız bırakan pişmanlıklarımızı yavaşça üst üste yığdığımızı hayal ediyorum.

Yine her yanımız karnaval; serpantinlerle kâğıt çiçeklerin asıldığı, dudaklarımızı sessizce hareket ettirerek göz gezdirdiğimiz birtakım isimlerin baş harflerinin, tarihlerin, yazılamların üzerinde yayıldığı, kuru, tozlu dallardan ibaret küçük bir çardağın altında, yanınızda duruyorum şimdi. Garsonu, sonu gelmez bir gitar prelüdünü bekliyoruz.

“Kadeh kaldırıyorum,” diyor İngiliz, kadehini havaya kaldırıyor, diğer eli mızrağının üzerinde, içmek için bizi beklemiyor. “Tek koltuğu, *mulatosu*, sırrı dökülmüş aynasıyla berber dükkânına kadeh kaldırıyorum; bir saatlik siestaya, gölgede, ter içinde, dergileri karıştıran kendime de. Şu an daha önemli bir hatıra düşünemiyorum.”

“Yeni bir şey yok,” diye bildiriyorum masaya döndüğümde, Bay Albano’nun kafede olmadığını telefonla öğrendikten sonra, avluda dört sessiz arkadaşıyla üç uyuklayan kadının önünde prelüdünü çalan gitarcının hemen yanından geçtikten sonra.

“Çamaşırhanedeydiler,” diyor Lagos. “Sevgili doktor, tekne falan yok, bunu size itiraf etmeyi görev bilirim.” Kadehini kaldırıyor, ardından dudaklarını birbirinden ayırmaya yetmeyen bir gülümseme sergiliyor, yaşlı olduğunu, hiç kimseyi sevmediğini görmemize izin veriyor.

Masanın altında sakladığınız elinize sürtüyorum, tırnağımı bileziğinizin kenarına takıyorum ve birden hayatı anlıyorum, onun içinde kendimi tanıyorum, basitliğinden ötürü kesin olan bir hayal kırıklığını tecrübe ediyorum.

“Şimdi de,” diye mırıldanıyor İngiliz, “çok yaşlı bir adama kadeh kaldırmak istiyorum. Kendini önemsiz, kılı kırk yaran gizemlerle beslerdi. Ölüm saati geldiğinde, uykum var diyerek kendini kurtarabileceğini sandı.”

Telefona doğru giderken, bahçenin boşaldığını, masaların üst üste yığıldığını, ayın şavkının dalların arasında çoktan çözüldüğünü görüyorum. Bay Albano’yu soruyorum, Pepe tekdüze bir sesle, hiç takılmadan, vereceği bilgiyi yüzüncü kez okuyormuş da artık onda bir anlam bulmak imkânsızmış gibi konuşuyor.

“Teşekkürler,” diye karşılık veriyorum. “Tekrar arar mıyım bilmiyorum.”

Masaya dönerken –çardağın üzerinde apaçık bir aydınlık var artık– kendimi kostümün gülünçlüğü yüzünden engellenmiş hissediyorum, tokalı ayakkabılarımın bahçedeki kırmızı karoların, diğerleriyle birlikte sizin beni beklediğiniz toprak zemin üzerindeki sessizliğinden utanıyorum.

“René’nin oraya, saatçiye uğramışlar,” diyorum otururken. “Kapıyı yumrukladıklarını duyduğunda kendi haber vermiş Pepe’ye.”

“Teşekkürler,” diyor Lagos. “Buna da kadeh kaldırabiliriz.”

Siz uyanmış gibi doğruluyorsunuz, bacağınızla benimkini dürtüyorsunuz; uzun bir süre gülmekten konuşamıyoruz.

“Yani biz şimdi... üstümüzü değiştiremeyecek miyiz?”

“Karnavalda fena halde gizlenmişe benziyoruz,” diye yorumda bulunuyor Lagos. Onu gülümserken göreyim diye özel bir çaba sarf ediyor.

Üstünüzdekilere bakmak için kollarınızı kaldırıyorsunuz,

büstiyerinize, dizlerinizin üzerinde dinleniyormuş gibi görünen sert, kısa eteğinize bakıyorsunuz; artık daha yumuşak gü-lüyorsunuz, sanki bizden uzaklaşıyormuş gibi her defasında bi-raz daha yavaş.

“Sadece üst baş, belgeler değil,” diyor Lagos, “para da René’nin evindeydi.”

“Boş bardaklarla kadeh kaldıralım,” diye öneriyor İngiliz.

Sokağın son seslerinin belirip dokunup kayboldukları bir ses-sizlik başlıyor o zaman; Lagos’la İngilizin düşüncelerini yanlış-lıkla yakalayabildiğim, bir an için onların yerine düşündüğüm bir sessizlik. Sizi on yıl önce, yastığınızın altında bir çift dans ayakkabısı saklarken görebiliyorum; omzunuzun üzerinden, es-ki kalın dergilerden kestiğiniz resimlere bakıyor, makasın kuşe kâğıt üzerinde yansımasını görebiliyorum; sizi zorla keman çalıp dans ettirirlerken görebiliyorum. Burada, bu çardaktaysa –ses-sizliği örtüp korumaktan başka bir hedefi olmayan kuşların çı-kardıkları utangaç sesler başlarken– masanın üzerinde, İngilizin tutkularından sıyrılıp gençleşen yüzünü, dişlerinin arasında tut-tuğu boş piponun deliğine doğru şaşı bakan gözlerini görebiliyo-rum; Lagos’u, erken bir ölümden başka bir korku duymaksızın, tarihlere, mevsimlere karşı durarak, yılların içinde ilerlemek için bütün iradesini, bütün gururunu yardıma çağırmış gibi güçlü iç çekişler arasında yaşılanırken görebiliyorum.

Gülümsemelerle, fısıltılarla, tedirgin kafalarla çepeçevre sarı-lı, yaklaşan sabahın büyük şakasına doğru adım adım ilerliyoruz; Lagos’un peşi sıra, eğlencenin kalıntılarını ayaklarımızla ezerek, sokakları, buhar gibi yükselen gürültüleri görmezden gelmek için çocukça bir çaba harcayarak yürüyoruz; Lagos’un anlamayı başa-ramadığımız iradesinin rehberliğinde, ona son bir kez inanarak. Kendi ölümsüz sessizliğimizi yüklenmiş gidiyoruz.

Sokakları geçerken kolunuzu tutmuyorum, sizi korumaya kalkışmıyorum, sizi hatırlamıyorum. Zayıf rüzgâr sokaklardaki

merhum karnavalın izlerini karıştırıp birbirine katıyor, Lagos bize yön vermeyi bırakıp da dördümüz, merkezinde öğle vakti için bize gölgesini sunacak devasa çamdan başka heykelsiz ve parmaklıksız küçük bir mahalle meydanında yaslanacak sırtı olmayan bir banka oturduğumuzda, doğmakta olan gün dünyaya yeni yeni sınırlar koyuyor. Biz işte bu sabaha böyle giriyoruz, aydınlığa ve sona doğru kılımızı kıpırdatmadan yaklaşıyor, orada öylece katılaşmış, ağırlaşmış, rüzgârla ürpermiş bekliyoruz. Fakat ben, ağaçların arasından, çimlerin üzerinde hafif adımlarla gezinip belli belirsiz selamlaşan, hasır şapkalı, aceleci adamları fark edebildiğim an, karşı koyamadığım bir istekle bankta Bay Albano'yu beklememeyi tercih edip ayağa dikiliyorum. Bir süre sonra da siz İngilizle birlikte ayağa kalkıyorsunuz.

Lagos'un sarkmış ağzını, yükselen ışığın deştiği kısık gözlerini, peruğun altından kendini gösteren ak düşmüş perçemini seyrediyoruz. İngiliz ise, sanki çiçek tarhlarının üzerinde sabırla üreyen, ağaç gövdelerinin ardında yarım yamalak gizlenen hayaletleri o an keşfetmiş gibi panikle kafasını sallıyor. Ardından Lagos'un bankın üzerine yığılmış haşmetli vücudunun önünde gezinmeye başlıyor; omzunda mızrağı, düzenli adımlarla rap rap gidiyor dönüyor, gidiyor dönüyor.

Oradan sakince uzaklaşabilirim; küçük meydanı geçiyorum, siz de yanımda yürüyorsunuz, köşeye varıyoruz, hiç kimseden kaçmadan, hiç kimseyle buluşma beklentisi içinde olmadan, yorgunluktan çok mutlulukla ayaklarımızı hafifçe sürükleyerek ıssız, ağaçlı sokağı tırmanıyoruz.

Kısa Hayat, Onetti anlatısının mitsel diyarı Santa María'nın, yazarın zihninde belirişinin romanıdır. Anlatıcı Brausen'in dilinden bir kurgunun kökenlerini arayan başka bir kurguyla inşa edilmiş bir diyardır Santa María.

Senaryo yazarı Brausen işsiz kalır, karısı geçirdiği ameliyatın ardından artık bedenen ve ruhen farklı bir kadın olmuştur. Karısının tükenen ilgisinin bıraktığı boşluğu doldurmak için hikâyelere sığınır: Santa María adını verdiği bir yer hayal eder, oraya Díaz Grey adlı bir doktor yerleştirir. Bu hayali kurarken bir yandan da içinde yaşadığı gerçeklikte, Buenos Aires'teki apartman dairesinde, komşudan gelen seslere kulak misafiri olur. O konuşmalar da onu başka bir gerçeklik düzlemine çekmektedir.

"Onetti'nin roman ve hikâyeleri, modernitemizin kurucu taşlarıdır. O, biz takipçilerine, anlatı zekâsına, bilgeliğin inşasına, edebi hayal gücüne dair olağanüstü bir sevgi dersi vermiştir."

CARLOS FUENTES

"Bir insanın bu kadar iyi yazabildiğini gördüğümüzde, şu dünyada işlerin o kadar da kötü olamayacağına inanmak istersiniz."

MARIO VARGAS LLOSA

₺ 39